

31.12.2019 VÄLJAVÕTE

Ärisaladus välja jäetud (tähistatud [...])

O T S U S

04.12.2018 nr nr 9-3/2018-008

AS Tallinna Vesi kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinna osas

1. Haldusmenetluse alustamine

01.03.2018 registreeriti Konkurentsiametis AS Tallinna Vesi (edaspidi ASTV) taotlus veeteenuse hinna kooskõlastamiseks Tallinna ja Saue linnas koos selle aluseks oleva dokumentatsiooniga (edaspidi Hinnataotlus).

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni seaduse¹ (edaspidi ÜVVKS) § 14² lg 1 kohaselt, kui vee-ettevõtja tegevuspiirkond asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on 2000 inimekvivalenti (edaspidi ie) või enam, koostab ta veeteenuse hinna ettepaneku ning esitab selle enne veeteenuse hinna kehtestamist koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja muu hinnataotluse aluseks oleva dokumentatsiooniga kooskõlastamiseks Konkurentsiametile.

ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt võib vee-ettevõtja, kes osutab veeteenust mitmel erineval reoveekogumisalal, kõigi piirkondade osas kehtestada ühise veeteenuse hinna, arvestades ÜVVKS § 14 lg 2 nimetatud summaarseid vee-ettevõtja kulusid.

ASTV osutab veeteenust Tallinnas ja Harjumaal järgmistes piirkondades ja reoveekogumisaladel²:

Piirkond	Reoveekogumisala	Registrikood	Reostuskoormus (ie)
Tallinna linn, Maardu linn, Harku alevik, Harkujärve küla	Tallinn ja ümbrus	RKA0370010	498 360
Saue vallasisene linn	Saue	RKA0370011	6770

Lisaks eelnevalt nimetatud tegevuspiirkondadele osutab ASTV veeteenust nii Tallinna kui selle ümbruse valdade teistele vee-ettevõtjatele.

ÜVVKS § 14² lg 1 ja ÜVVKS § 14 lg 6 tulenevalt soovib ASTV kehtestada ühise veeteenuse hinna Tallinna linna ja Saue linna tegevuspiirkondadele (edaspidi Tallinna ja Saue piirkond) ning esitas kehtestatava veeteenuse hinna koos põhiteenustega seotud teenuste hinnakirjaga kooskõlastamiseks Konkurentsiametile.

¹ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072013006?leiaKehtiv>

² Leitav veebiaadressilt: <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main?list=KOGA&mount=view>

ÜVVKS § 14 lg 1 kohaselt võib veevarustuse ning reo-, sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest võtta alljärgneva tasusid (edaspidi veeteenuse hind):

- 1) tasu võetud vee eest;
- 2) tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 3) tasu sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise eest;
- 4) abonenttasu.

ÜVVKS § 14 lg 2 kohaselt kujundatakse veeteenuse hind selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud:

- 1) põhjendatud tegevuskulude katmine;
- 2) investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks;
- 3) keskkonnanõuete täitmine;
- 4) kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmine;
- 5) põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt;
- 6) ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanaliseerimise arendamine ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel konkreetsetes arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi.

ÜVVKS § 14² lg 1 tulenevalt peab Hinnataotluse aluseks olev dokumentatsioon Konkurentsiametil võimaldama kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiametil õigus määrata kaalutlusõiguse alusel menetlustoimingu vorm. HMS § 5 lg 1 tulenevalt on Konkurentsiamet välja töötanud ja avaldanud oma koduleheküljel hinna taotlemise vormid (edaspidi Küsimustik) Exceli tabelite kujul: „Detailne küsimustik vee-ettevõtjatele“ ja „Lihtsustatud küsimustik vee-ettevõtjatele“³. Küsimustikud on välja töötatud konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 18¹; ÜVVKS § 7² lg 1, 2, 3 ja ÜVVKS § 14 lg 1, 2 lähtuvalt ning täidetult sisaldavad andmeid, mis vastavalt ÜVVKS § 14² lg 1 võimaldavad Konkurentsiametil kontrollida, et taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust. Küsimustike täitmisel on võimalik juhendada Konkurentsiameti poolt välja töötatud ja koduleheküljel avaldatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“⁴.

ÜVVKS § 14 lg 9 lähtuvalt töötas Konkurentsiamet välja juhendi „Veeteenuse hinna arvutamise soovituslikud põhimõtted“ (edaspidi Juhend) ning avaldas selle oma koduleheküljel⁵. Juhendi välja töötamisel on arvestatud ÜVVKS § 14, 14¹, 14² sätetega, millest lähtuvalt kujuneb veeteenuse hind vee-ettevõtja põhjendatud kulude, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse jagamisel müügituluhuga (Juhendi p-d 7.3; 7.5; 7.6), s.t kulupõhiselt. Juhend on hinnataotluse

³ Avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinnataotluse vormid.

⁴ Avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel: <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinna koostööstamise meetodid ja juhendid

⁵ Juhend on avaldatud Konkurentsiameti koduleheküljel <http://www.konkurentsiamet.ee> rubriigis Regulatsiooniteenistus/ Vesi/ Hinnaregulatsioon/ Hinna koostööstamise meetodid ja juhendid. Juhendit rakendatakse veeteenuse hindade koostööstamisel sarnaselt ja ühetaoliselt kõigi Konkurentsiameti regulatsiooni alla kuuluvate vee-ettevõtjate tegevuse analüüsimisel ning hindade koostööstamisel ebavõrdse kohtlemise vältimiseks. Nimetatud juhendit võivad kasutada ka kohalikud omavalitsused veeteenuse hindade koostööstamisel.

kooskõlastamise käigus halduseeskirjana Konkurentsiametile abistavaks vahendiks ning on Konkurentsiametile siduv. Juhendi eesmärk on sõnastada meetodilised alused, millest Konkurentsiamet lähtub talle ÜVVKS alusel pandud hinnaregulaatori ülesannete täitmisel. Halduseeskirja normid omandavad faktilise välismõju nende kohaldamise tulemusena. Juhendit kohaldades järgitakse võrdse kohtlemise ning proportsionaalsuse põhimõtet. Juhendis kasutatud põhimõtted on kooskõlas ÜVVKS § 16 lg 9 ja 10 alusel majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt kehtestatud määrusega „Veeteenuse ajutise hinna kehtestamise kord ja tingimused“⁶ (edaspidi Vee Määrus). Vee Määrust rakendatakse ÜVVKS § 16 lg 9 alusel ajutise veeteenuse hinna kehtestamisel juhul, kui vee-ettevõtja osutab veeteenust hinnaga, mis ei vasta ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatule ning vee-ettevõtja on jätnud täitmata Konkurentsiameti ettekirjutuse.

ÜVVKS § 14² lg 7 kohaselt peab vee-ettevõtja Konkurentsiametil lubama käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmisel kontrollida oma raamatupidamist, põhjendama veeteenuse hinna moodustamise aluseid ning andma oma majandustegevuse kohta vajalikke selgitusi.

ÜVVKS § 14² lg 9 kohaselt on Konkurentsiametil ja kohalikul omavalitsusel õigus nõuda vee-ettevõtjalt ja vee-ettevõtjaga seotud füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning nende esindajatelt, samuti riigiasutustelt ja nende ametiisikutelt lisaandmeid, kui ÜVVKS-s sätestatud ülesannete täitmiseks vajalikud andmed ei ole avalikult kättesaadavad.

ÜVVKS § 14² lg 4 kohaselt tehakse hinnataotluse kooskõlastamise otsus 30 päeva jooksul **nõuetekohase taotluse saamisest arvates**. Eriti keeruka või töömahuka taotluse menetlemisel võib Konkurentsiamet või kohalik omavalitsus pikendada seda tähtaega 90 päevani, teatades tähtaja pikendamisest taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist.

ÜVVKS § 14² lg 11 kohaselt peatub hinnataotluse menetlemise tähtaeg, kui Konkurentsiametile ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik hinnataotluse kooskõlastamiseks.

2. Menetlusosaline

ASTV on kantud äriregistrisse 28.08.1997 registrikoodiga 10257326 ja asukohaga Ädala tn 10, Tallinna linn, 10614, Harju maakond. Ettevõtte aktsiakapitali suuruseks on 12 miljonit €-t, mis jaguneb 20 miljoniks 0,60 € nimiväärtusega aktsiaks (A-aktsiad) ja üheks 60 € väärtusega eelisaktsiaks (B-aktsia). Ettevõtte suurimateks aktsionärideks on 34,7% aktsiate ulatuses Tallinna linn ja 35,3% aktsiate ulatuses Hollandi ettevõtte United Utilities B.V. Alla 5% aktsiatest kuulub otseosalust omavatele väikeaktsionäridele. Ülejäänud ASTV aktsiad on alates 01.06.2005 noteeritud Tallinna börsil (käesoleval hetkel Nasdaq OMX Balti börsi põhinimekirjas). ASTV kontserni kuulub 2010. aastal asutatud tütarettevõtte OÜ Watercom, mis on täies ulatuses ASTV omanduses. ASTV juhatuse liikmed on otsuse koostamise hetkel Aleksandr Timofejev, Karl Heino Brookes ja Riina Käi.

ASTV põhitegevusalaks äriregistri kohaselt on veekogumine, -töötlus ja -varustus. Lisaks osutab ASTV reovee ärajuhtimise ja puhastamise ning sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ja puhastamise teenust. Samuti osutab ettevõtte mitmeid põhiteenusega seotud teenuseid (veemagistraalide sulgemine, veearvestite vahetamine/taatlemine jms) ning muu tegevusena erinevaid ehitus- ja transporditeenuseid ning projektijuhtimis-, projekteerimis-, ja laboriteenuseid. ASTV majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril. ASTV on Eesti Vee-ettevõtete Liidu liige.

⁶ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/105112010005>

3. Menetluse käik

01.03.2018 registreeriti Konkurentsiametis ASTV Hinnataotlus veeteenuse hinna kooskõlastamiseks Tallinna ja Saue piirkonnas.

Kuna esitatud Hinnataotlus oli puudustega HMS § 15 lg 2 mõttes, ei olnud Konkurentsiametil võimalik alustada selle sisulist menetlemist. 15.03.2018 saatis Konkurentsiamet ASTV-le kirja nr 9-2/17-0333-092-5 Hinnataotluses esinevate puuduste (puudusid andmed põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja ja kulude osas, osad andmed investeeringute jaotuse kohta erinevate veeteenuste ja ettevõtja erinevate tegevuspiirkondade vahel, osaliselt andmed elektrienergia hinna ja kulu kujunemise osas, andmed ja selgitused üldkulude jagamise osas, erisused põhivara ja investeeringute kajastamise osas erinevatel töölehtedel ning arvulised ebatäpsused põhivara arvestuse ja jaotuse osas, andmed investeeringute teostamiseks võetud laenulepingute osas ja veekao prognoosi põhjendus) kõrvaldamiseks, määrates puuduste kõrvaldamise tähtajaks 02.04.2018.

27.03.2018 toimus Konkurentsiameti ja ASTV esindajate vahel kohtumine, mille käigus selgitas Konkurentsiamet, milles puudused Hinnataotluses seisnevad ning kuidas need vee-ettevõtjal tuleb kõrvaldada.

27.03.2018 esitas ASTV Konkurentsiametile taotluse ameti 15.03.2018 kirjas väljatoodud puuduste kõrvaldamise tähtaja pikendamiseks kuni 21.05.2018.

28.03.2018 saatis Konkurentsiamet ASTV-le teate, milles nõustus pikendama Hinnataotluses esinevate puuduste kõrvaldamise tähtaja kuni 02.05.2018.

03.05.2018 registreeriti Konkurentsiametis ASTV parandatud Hinnataotlus, millest oli kõrvaldanud olulisel määral Konkurentsiameti poolt viidatud puudused.

ÜVVKS § 14² lg 4 tulenevalt tehakse Hinnataotluse kooskõlastamise otsus pärast nõuetekohase taotluse saamist. HMS § 35 lg 4 mõttest lähtuvalt on tähtaja kulgemise arvutamisel määravaks dokumendi registreerimise hetk ehk nõuetekohase taotluse registreerimise päev. HMS § 33 lg 2 alusel algab tähtaeg järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, mis on määravaks tähtaja kulgemisel. Seega ÜVVKS § 14² lg 4, HMS § 33 lg 2 ja HMS 35 lg 4 koosmõjust tulenevalt algab Hinnataotluse menetlemise tähtaja kulgemine nõuetekohase taotluse registreerimisele järgnevast päevast. Konkurentsiamet luges ASTV 03.05.2018 registreeritud Hinnataotluse nõuetekohaseks, seega algas Hinnataotluse menetluse tähtaja kulgemine **04.05.2018**.

04.05.2018 saatis Konkurentsiamet ASTV-le e-kirja, milles palus täpsustada Hinnataotluses kajastatud põhiteenustega seotud teenuste prognoose ning andmeid ettevõtja teiste tegevuspiirkondade müügimahtude osas.

08.05.2018 saatis ASTV Konkurentsiametile täpsustused Hinnataotluses kajastatud põhiteenustega seotud teenuste prognooside ning eelnevate aastate müügimahtude osas.

17.05.2018 saatis Konkurentsiamet ÜVVKS § 14² lg 7 ja 9 lähtuvalt ASTV-le kirja (nr 9-2/17-0333-092-11) Hinnataotluses kajastatud müügimahtude prognooside, tegevuskulude, s.h üldjuhtimiskulude ja investeeringute jagamisprintsipi, erinevate kulukomponentide prognooside ning teiste hinnakujunduse aspektide (füüsiliste ja juriidiliste isikute hinnaava kahandamine, reovee hind vastavalt reostusgruppidele) selgitamiseks ja põhjendamiseks ning täiendavate andmete esitamiseks, määrates vastamise tähtajaks 28.05.2018.

18.05.2018 saatis ASTV Konkurentsiametile ettepaneku kohtumiseks ameti 17.05.2018 saadetud kirjas nõutud andmete, selgituste ja põhjenduste arutamiseks ning esitas taotluse kirjale vastamise tähtaja pikendamiseks ühe nädala võrra.

21.05.2018 saatis Konkurentsiamet ASTV-le teate, milles nõustus kohtumisega ning pikendas ameti 17.05.2018 saadetud kirjale vastamise tähtaja kuni 06.06.2018.

30.05.2018 toimus Konkurentsiameti ja ASTV esindajate vahel kohtumine, mille käigus arutati ameti 17.05.2018 saadetud kirjas nõutud andmete esitamise mahtu ning selgituste ja põhjenduste sisu.

07.06.2018 registreeriti Konkurentsiametis ASTV vastus ameti 17.05.2018 saadetud kirjale, millega ettevõtja esitas korrigeeritud Hinnataotluse (milles ASTV muutis osaliselt kulude prognoose ja kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindasid) ning täiendavad andmed, selgitused ja põhjendused müügimahtude prognooside, tegevuskulude, s.h üldjuhtimiskulude ja investeeringute jagamisprintsipi, erinevate kulukomponentide prognooside ning teiste hinnakujunduse aspektide (füüsiliste ja juriidiliste isikute hinnavahe, reostusgrupid) kohta.

12.06.2018 saatis Konkurentsiamet Saue Vallavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule. Ühtlasi juhtis Konkurentsiamet tähelepanu kohaliku omavalitsuse territooriumil kehtiva Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud reovee reostusnäitajate piirväärtuste ühtlustamisele ASTV Saue valla ja Tallinna linna tegevuspiirkondades kehtestatud reovee reostusnäitajate piirväärtustega. Konkurentsiamet palus järelepärimisele vastata hiljemalt 02.07.2018.

12.06.2018 saatis Konkurentsiamet Tallinna Linnavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule ning sihtfinantseerimisega rajatud varade täpsustamiseks vastavalt vee-ettevõtja ja kohaliku omavalitsuse vahel sõlmitud lepingule. Konkurentsiamet palus järelepärimisele vastata hiljemalt 02.07.2018.

13.06.2018 saatis Konkurentsiamet Keskkonnaministeeriumile järelepärimise hinnangu saamiseks jäätmeäitlusala regulatsiooni ja selle muudatuste ning sisu selgitamiseks. Konkurentsiamet palus järelepärimisele vastata hiljemalt 03.07.2018.

27.06.2018 saatis Konkurentsiamet ÜVVKS § 14² lg 7 ja 9 lähtuvalt ASTV-le e-kirja Hinnataotluses ja 07.06.2018 registreeritud ASTV kirjas kajastatud hinnakujunduse komponentide täiendavaks selgitamiseks, määrares vastamise tähtajaks 04.07.2018.

29.06.2018 edastas Keskkonnaministeerium Konkurentsiametile vastuse ameti 13.06.2018 kirjas palutud jäätmeäitlusregulatsiooni osas.

02.07.2018 teatas Tallinna Linnavalitsus Konkurentsiametile, et esitab ameti 12.06.2018 kirjas toodud ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute osas oma arvamuse hiljemalt 06.07.2018.

03.07.2018 edastas Saue Vallavalitsus Konkurentsiametile vastuse [...].

03.07.2018 saatis ASTV osa Konkurentsiameti 27.06.2018 saadetud e-kirjas nõutud andmed

reoveesette käitluse osas.

03.07.2018 pikendas Konkurentsiamet ASTV taotlusel ameti 27.06.2018 kirjale vastamise tähtaja kuni 11.07.2018.

09.07.2018 edastas Tallinna Linnavalitsus Konkurentsiametile vastuse, mille kohaselt vastavad ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringud Tallinna linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale ning sihtfinantseerimisest soetatud varade maksumus vee-ettevõtja ja kohaliku omavalitsuse vahel sõlmitud lepingus kokkulepitule.

11.07.2018 registreeris Konkurentsiamet ASTV täiendava vastuse ameti 27.06.2018 saadetud e-kirjale, milles ettevõtja selgitas hinnakujunduse asjaolusid.

13.07.2018 edastas Konkurentsiamet ASTV-le kirjaga nr 9-2/17-0333-092-18 arvamuse (edaspidi Arvamus) 07.06.2018 registreeritud ASTV Hinnataotlusega kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinna (võetud vee ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise hind füüsilistele ja juriidilistele isikutele ning põhiteenustega seotud teenuste hinnakiri) põhjendatuse osas ning pikendas ÜVVKS § 14² lg 4 tulenevalt menetluse tähtaja 90 päevani. Arvamuses asus Konkurentsiamet seisukohale, et kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hind ei vasta ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud veeteenuse hinna kujundamise põhimõtetele (veeteenuse hinda lülitatud kuludest ei olnud eristatud muu tegevusega seotud kulu; veeteenusega seotud mahupõhised kulud ei olnud jaotatud erinevate piirkondade/alade vahel põhjendatud osakaaludest lähtuvalt; põhjendatud ei olnud juriidiliste isikute reovee teenuse müügitulu; põhjendatud ei olnud veeteenuse hinda lülitatud järgmised kulud: vee erikasutusõiguse tasu, saastetasu, elektrienergia kulu, kemikaalide kulu, muda käitluskulu, muud tegevuskulud, investeeringud Saue linnas (kulum) ja kulumikomponent, ehk veeteenuse hinna arvutamise aluseks olev müügitulu; põhjendatud ei olnud osad põhiteenustega seotud teenuste hinnad) ning andis ASTV-le tulenevalt HMS § 40 lg 1 võimaluse esitada kirjalikult oma arvamus ja vastuväited Konkurentsiameti seisukohtadele kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinna põhjendatuse osas tähtjaks 13.08.2018.

07.08.2018 toimus ASTV taotlusel Konkurentsiameti ja ettevõtja esindajate vahel kohtumine, mille käigus arutati ameti 13.07.2018 Arvamusel esitletud seisukohti Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnakujunduse põhjendatuse osas ning ettevõtja selgitusi/põhjendusi ameti seisukohtadele.

07.08.2018 pikendas Konkurentsiamet ASTV taotlusel seoses andmete töötlemise ning selgituste/põhjenduste koostamise mahukusega ameti 13.07.2018 Arvamusele vastamise tähtaja kuni 13.09.2018.

06.09.2018 tutvusid Konkurentsiameti esindajad ASTV Tallinna Reoveepuhastusjaamas reovee puhastamise tehnoloogia ning olukorraga ja erinevate investeeringute vajadusega veeteenuse osutamisel.

14.09.2018 registreeriti Konkurentsiametis ASTV vastus (13.09.2018 kiri nr 6/1829378-6) ameti 13.07.2018 saadetud Arvamusele (edaspidi Vastuskiri), milles ettevõtja esitas täiendavad selgitused ning omapoolsed seisukohad Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinna põhjendatuse osas. Ühtlasi esitas ASTV korrigeeritud ja täiendatud Hinnataotluse, milles ASTV muutis kulude ja investeeringute prognoose, kulude jagamise proportsioone ja osaliselt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hindasid (põhiteenustega seotud teenuste hinnad) ning esitas täiendavalt kooskõlastamiseks eraldi veeteenuse hinnad ASTV Harku valla tegevuspiirkonnale (edaspidi Harku piirkond) ning teistele vee-ettevõtjatele.

Võttes arvesse, et ASTV esitas ÜVVKS § 14² lg 1 ja § 14¹ lg 2 lähtuvalt Harku piirkonna veeteenuse hinna ja teiste vee-ettevõtjate veeteenuse hinna Konkurentsiametile kooskõlastamiseks alles 14.09.2018, siis alustas amet Harku piirkonna ja teiste vee-ettevõtjate veeteenuse hindade põhjendatuse kontrollimiseks käesolevast menetlusest eraldi lahusoleva menetluse tulenevalt HMS § 3 lg 2 ja § 4 lg 1 ja 2 ning ÜVVKS § 14² lg 1, § 14¹ lg 2 ja § 14² lg 4, mille tähtaja kulgemine algas ÜVVKS § 14² lg 4, HMS § 33 lg 2 ja HMS 35 lg 4 lähtuvalt nõuetekohase taotluse registreerimisele järgnevast päevast ehk 15.09.2018.

21.09.2018 saatis Konkurentsiamet ÜVVKS § 14² lg 7 ja 9 tulenevalt ASTV-le e-kirja 14.09.2018 registreeritud Hinnataotluses ja sellele lisatud kaaskirjas esinevate vastuolude selgitamiseks põhivarade ning investeeringute jagamisproportsioonide osas, määrares vastamise tähtajaks 28.09.2018.

01.10.2018 saatis ASTV Konkurentsiametile 21.09.2018 kirja vastuseks korrigeeritud Hinnataotluse, milles oli parandanud põhivara ja investeeringute jagamisproportsioone, mille tulemusena muutusid osad kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnad.

04.10.2018 saatis Konkurentsiamet ÜVVKS § 14² lg 7 ja 9 lähtuvalt ASTV-le e-kirja (nr 9-2/17-0333-092-27 ja 9-2/18-0279-056-5) Hinnataotluses kajastatud ettevõtte tegevust puudutavate üldisloomustavate andmete, lisateenuste arvu ja kulu prognoosi, omatarbevee ja ammutatud vee koguste, vee erikasutusõiguse tasu kujunemise ning põhivarade ja investeeringute jagamiseluste selgitamiseks, määrares vastamise tähtajaks 11.10.2018.

11.10.2018 saatis AS Tallinna Vesi Konkurentsiametile vastused, milles selgitas Hinnataotluses kajastatud ettevõtte tegevust puudutavaid üldisloomustavaid andmeid, lisateenuste arvu ja kulu prognoosi, omatarbevee ja ammutatud vee koguseid, vee erikasutusõiguse tasu kujunemist ning põhivarade ja investeeringute jagamiseluseid.

16.10.2018 saatis Konkurentsiamet Tallinna Linnavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule (ASTV oli 14.09.2018 ja 01.10.2018 korrigeeritud Hinnataotlustes muutnud investeeringute mahtusid Tallinna linna piirkonnas), määrares vastamise tähtajaks 01.11.2018.

16.10.2018 saatis Konkurentsiamet Saue Vallavalitsusele järelepärimise arvamuse saamiseks ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale vastavalt ÜVVKS § 14² lg 10 sätestatule (ASTV oli 14.09.2018 ja 01.10.2018 korrigeeritud Hinnataotlustes muutnud investeeringute mahtusid Saue linna piirkonnas), määrares vastamise tähtajaks 01.11.2018.

02.11.2018 edastas Tallinna Linnavalitsus Konkurentsiametile vastuse, mille kohaselt vastavad ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringud Tallinna linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

07.11.2018 edastas Saue Vallavalitsus Konkurentsiametile vastuse [...].

15.11.2018 saatis Konkurentsiamet ÜVVKS § 14² lg 10 lähtuvalt Saue Vallavalitsusele täpsustava kirja, milles palus uuesti kohaliku omavalitsuse arvamust ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale.

22.11.2018 edastas Saue Vallavalitsus Konkurentsiametile vastuse Saue vallas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamisel teostatud ASTV investeeringute osas.

ÜVVKS § 14² lg 11 lähtuvalt peatus Hinnataotluse menetlemise tähtaeg perioodil 18.05.2018 – 07.06.2018; 13.06.2018 – 11.07.2018; 14.07.2018 – 14.09.2018; 22.09.2018 – 01.10.2018; 05.10.2018 – 11.10.2018, 17.10.2018 - 07.11.2018 ja 16.11.2018 – 22.11.2018 (kokku 158 päeva), sest puudusid Hinnataotluse menetlemiseks vajalikud andmed ning selgitused ja/või kohalike omavalitsuste arvamused Hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavadele tulenevalt ÜVVKS § 14² lg 10.

Konkurentsiameti koduleheküljel avalikustatud „Hinnataotluse esitamise juhendi“⁷ p 4.1 näeb ette, et kui ettevõtja esitab veeteenuse hinna kooskõlastamiseks I poolaastal (01.01–30.06), täidetakse Küsimustiku veerg „hinna arvutus 12 kuu andmete alusel“ jooksva majandusaasta andmetega. Tulenevalt asjaolust, et ASTV Hinnataotlus registreeriti Konkurentsiametis 01.03.2018 ehk 2018.a I poolaastal, teostas Konkurentsiamet veeteenuse hinna analüüsi **2018.a 12 kuu (01.01.2018-31.12.2018) andmete ehk regulatsiooniperioodi andmete alusel** võttes arvesse kooskõlastatava hinna rakendamise perioodiks teadaolevaid andmete muutuseid kulu kujunemise osas.

Regulatsiooniperiood on 12-kuuline periood, mille kulud ja põhjendatud tulukus on aluseks veeteenuse hinna arvutamisel (Juhendi punkt 2.12). 12-kuuline periood on võetud hindade arvutamise aluseks selleks, et Konkurentsiametil oleks võimalik kontrollida ettevõtte poolt esitatud andmete õigsust (Konkurentsiametil on võimalik kontrollida Äriregistri teabesüsteemist⁸ ettevõtja majandusaasta aruandeid s.t 12 kuu andmeid) ning hinnata selle põhjal muuhulgas vee-ettevõtja poolt koostatud prognooside ning seeläbi ka veeteenuse hinna arvutamise aluseks olevate kulude, kapitalikulu ja tulukuse õigsust. 12-kuuline periood **ei tähenda samas** aga seda, et veeteenuse hinnad **peaksid kehtima 12 kuud**. 12 kuu prognoositavad kulud on hinna arvutamise aluseks. Kui ettevõtja leiab, et kooskõlastuse aluseks olnud kulud, kapitalikulu ja tulukus ei taga enam ÜVVKS § 14 lg 2 loetletut, siis võib ta tulla uuesti hinna kooskõlastama järgneva 12 kuu andmete alusel.

14.09.2018 registreeritud ning 01.10.2018 korrigeeritud ASTV Hinnataotluse ja 14.09.2018 ettevõtja kirjaga esitatud andmete kohaselt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hind (s.h põhiteenustega seotud teenused) alljärgnevas Konkurentsiameti poolt koostatud tabelis (vt Tabel 1) kajastatud tegevuskuludest, kapitalikulust, tulukusest ja müügimahtudest tulenevalt.

Tabel 1 ASTV veeteenuse hinna komponendid

Rida	Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinna komponendid*	Ühik	Regulatsiooniperiood
1	Tegevuskulud	tuh €	[...]
2	Mittekontrollitavad kulud	tuh €	[...]
3	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	[...]
4	Saastetasu	tuh €	[...]
5	Kontrollitavad kulud	tuh €	[...]
6	Elektrienergia kulu	tuh €	[...]
7	Kemikaalide kulu	tuh €	[...]
8	Muda käitluskulu	tuh €	[...]
9	Muud tegevuskulud	tuh €	[...]
10	Kapitalikulu	tuh €	[...]
11	Erakorraline kulumikomponent	tuh €	[...]

⁷ Leitav veebiaadressilt: <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

⁸ Veebiaadress: <https://ariregister.rik.ee/>

12	Tulukus	tuh €	[...]
13	Müügitulu	tuh €	[...]
14	Maha arvatud kulud/tulud kohaliku omavalitsuse poolt tasutava sademevee süsteemide ja tuletõrjehüdrantide hoolduse ja käigus hoidmise eest	tuh €	[...]
15	Müügitulu kokku	tuh €	[...]
16	Põhiteenustega seotud teenuste müügitulu	tuh €	[...]
17	Veeteenuse kuupmeetripõhiste hindadega teenitav müügitulu	tuh €	[...]
18	Võetud vee müügimaht	tuh m ³	[...]
19	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügimaht	tuh m ³	[...]
20	Müügimaht kokku	tuh m³	[...]

Konkurentsiamet teostab analüüsi ASTV ühisveevärgi ja –kanalisatsiooniteenuse kõikide taotletud tasude (tasu võetud vee eest, tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest, põhiteenustega seotud teenused) aluseks olevatele summaarsetele hinna komponentidele: tegevuskuludele, kapitalikulule, tulukusele (vt Tabel 1 veerg „Regulatsiooniperiood“ read 1, 10, 11, 12, 13, 16, 17) ja müügimahtudele (vt Tabel 1 veerg „Regulatsiooniperiood“ read 18 ja 19). **Konkurentsiamet on seisukohal, et ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hind on põhjendatud üksnes juhul, kui selle kujunemise alused vastavad ÜVVKS § 14 lg 2 toodud nõuetele.**

Alljärgnevalt esitab Konkurentsiamet seisukohad ASTV poolt taotletud veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevate kulude kohta hinnakomponentide lõikes (vt Tabel 1 read 1 - 18) võttes arvesse ettevõtja poolt esitatud andmeid ja menetluse käigus saadud selgitusi.

4. Taotleja üldiseloostus

ASTV on Eesti suurim vee-ettevõtte, mis pakub joogivee- ning reovee teenuseid üle 460 000-le inimesele Tallinnas ning mitmes ümbruskaudses omavalitsuses. ASTV osutab veeteenust Tallinna linnas, Saue vallas ja vallasiseses Saue linnas, Maardu linnas ning Harku vallas. Lisaks eelnevalt nimetatud tegevuspiirkondadele osutab ASTV veeteenust nii Tallinna kui selle ümbruse valdade teistele vee-ettevõtjatele (näiteks Rae valla vee-ettevõtja AS Elveso, Jõelähtme valla vee-ettevõtja Loo Vesi OÜ, Kiili valla vee-ettevõtja Kiili KVH OÜ, jt).

Käesolevas otsuses käsitletakse ASTV Hinnataotlust veeteenuse hinna ja põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja kooskõlastamiseks Tallinna ja Saue linnas.

ÜVVKS § 7 lg 2, 2¹ ja 3 kohaselt määrab kohaliku omavalitsuse volikogu oma otsusega vee-ettevõtja ning kehtestab vee-ettevõtja tegevuspiirkonna.

Tallinna Linnavalitsus on määranud 30.11.2000 otsusega nr 396 „Vee-ettevõtja määramine Tallinna ühisveevarustuse ja –kanalisatsiooni põhitegevuspiirkonnas“⁹ ASTV vee-ettevõtjaks Tallinna linna piirkonnas 15-ks aastaks ning pikendanud 19.09.2013 otsusega nr 141 „Tallinna ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni põhitegevuspiirkonnas määratud vee-ettevõtja tegevuse jätkamise pikendamine“¹⁰ ASTV vee-ettevõtjana tegutsemise tähtaja kuni 30.11.2025.

Saue Linnavolikogu on määranud 19.02.2009 otsusega nr 177 ASTV vee-ettevõtjaks Saue

⁹ Veebiaadress: https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=77843&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp

¹⁰ Veebiaadress: https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=126627&fd=1&leht=1&q_sort=elex_akt.akt_vkp

linnas ASTV-le kuuluvatel ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni varadel¹¹. Varadel, mis on kohaliku omavalitsuse omanduses, opereerib ASTV Saue linnas kohaliku omavalitsusega 19.04.2010 sõlmitud opereerimislepingu nr. 2-9.3/55 (muudetud ja täiendatud 06.03.2013 kokkuleppega) alusel¹².

ASTV osutab veeteenust Tallinna ja Saue piirkonnas hindadega, mis on kehtestatud Tallinna Linnavalitsuse 30.09.2009 määrusega nr 75 “Tallinna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni põhitegevuspiirkonna veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuse hinnad”¹³ (uuendatud Tallinna Linnavalitsuse määrusega 13.10.2010 nr 78). Ülevaade ASTV kehtivatest ja taotletavatest veeteenuse hindadest Tallinna ja Saue piirkonnas on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 2).

Tabel 2 Kehtivad veeteenused hinnad ja taotletavad veeteenuse hinnad

Rida	Veevarustuse ja kanalisatsiooniteenus	Ühik	Kehtiv hind	Taotletav hind
1.	Tasu võetud vee eest füüsilised isikud	€/m³	0,95	[...]
2.	Tasu võetud vee eest juriidilised isikud	€/m³	2,32	[...]
3.	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest füüsilised isikud I grupp	€/m³	0,78	[...]
4.	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilised isikud I grupp	€/m³	1,69	[...]
5.	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilised isikud II grupp	€/m³	1,72	
6.	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest juriidilised isikud III grupp	€/m³	1,73	
	Põhiteenustega seotud teenused*			
1.	Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund)	€/h	-	135,87
2.	Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund)	€/h	-	346,94
3.	Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine	€/tk		
4.	DN 15-20	€/tk	-	29,00
5.	DN 25-32	€/tk	-	130,17
6.	DN 40	€/tk	-	143,00
7.	DN 50	€/tk	-	170,00
8.	DN 80	€/tk	-	233,28
9.	DN 100	€/tk	-	249,12
10.	Kastmisvesi	€/tk	-	10,50
11.	Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele	€/tk	-	16,29
12.	Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine	€/tk	-	13,44

* Seni ei ole ASTV osutatavate põhiteenustega seotud teenuste hinnad haldusorganiga kooskõlastatud.

ÜVVKS § 14 lg 3 mõttest¹⁴ lähtuvalt kooskõlastab Konkurentsiamet tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest reoveele, mis ei ületa kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi (reostusnäitajate piirväärtusi) või vee-ettevõtja ja kliendi vahel sõlmitud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise lepinguga kehtestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi või

¹¹ Leitav veebiaadressilt: <http://avalik.amphora.ee/saue/index.aspx?type=12&id=29912>

¹² Leitav veebiaadressilt: <http://avalik.amphora.ee/saue/index.aspx?type=12&id=103254>

¹³ Veebiaadress: <https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=115359>

¹⁴ ÜVVKS § 14 lg 3 kolmanda lause kohaselt võib **lisaks veeteenuse hinnale** kehtestada **ülenormatiivse reostuse tasu**. Ülenormatiivse reostuse tasu ei kuulu kooskõlastamisele Konkurentsiametiga, kuna nimetatud tasu näol on tegemist vee-ettevõtja kliendile esitatava **rahalise nõudega**, mis on seotud reoveepuhasti töörežiimi taastamise ja ühiskanalisatsioonisüsteemi korrastamisega (vt ÜVVKS-i juurde kuuluv seletuskiri I lugemise teksti juurde ÜVVKS § 14 lg 3 kohta - „Seletuskiri monopolide ohjeldamise seaduse eelnõu (597SE) esimeseks lugemiseks esitatud muudetud tekstile“; <http://www.riigikogu.ee/?page=eelnou&op=ems2&emshelp=true&eid=790420&u=20131212113731>; lk 9 esimese lõigu kaks viimast lauset). Rahalise nõude kahjude suuruse saab kindlaks määrata vaid vee-ettevõtja ise, kuna kahjud on seotud konkreetse ülereostuse tagajärjel tekkinud kuludega seoses reoveepuhasti töörežiimi taastamise ja ühiskanalisatsioonisüsteemi korrastamisega, mistõttu ei kuulu ülenormatiivse reostuse tasu Konkurentsiametiga kooskõlastamisele.

ÜVVKS § 10 lõike 2 alusel kehtestatud ühiskanaliseerimise juhitavate ohtlike ainete maksimaalseid piirväärtusi. Vee-ettevõtja ja kliendi vahel sõlmitud ühisveevärgi ja -kanaliseerimise kasutamise lepingutes maksimaalsete reoainete sisalduste mittekokkuleppimisel ja olukorras, kus ÜVVKS § 10 lõike 2 alusel kehtestatud ühiskanaliseerimise juhitavate ohtlike ainete maksimaalsed piirväärtused rikuksid reoveepuhasti töörežiimi on oluline, et ühiskanaliseerimise juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused oleksid määratletud kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatavas ühisveevärgi ja -kanaliseerimise kasutamise eeskirjas (ÜVVKS § 8 lg 4 p 2), kuivõrd ÜVVKS § 10 lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja -kanaliseerimise toimimise ja korrashoiu. ÜVVKS § 8 lg 4 p 2 kohaselt kinnitab ühiskanaliseerimise juhitava reo- ja sademevee reostusnäitajate piirväärtused kohaliku omavalitsuse volikogu ühisveevärgi ja -kanaliseerimise kasutamise eeskirjas. ÜVVKS § 8 lg 6 järgi on vee-ettevõtja kohustatud vastu võtma kliendilt reovett, mille reoainete kontsentratsioonid ei ületa ühisveevärgi ja -kanaliseerimise kasutamise eeskirjaga kehtestatud piirväärtusi või mis ei kahjusta ühisveevärki ja -kanaliseerimise ning ei põhjusta puhastusprotsessi häireid.

Tallinna Linnavalitsuse 30.09.2009 määruse nr 75¹⁵ p-s 1.2 on kehtestatud Tallinna linnas reovee ärajuhtimise ja puhastamise osas juriidilistele isikutele erinevad hinnad (€/m³) vastavalt reovee reostatusele järgmiselt:

Isik	Reovee reostusgrupid	Põhihind (tasu ärajuhtimise ja puhastamise eest)	Ülereostuse puhastamise tasu	Käibemaksuta	Käibemaksuga
Füüsiline isik		0,78	0,00	0,78	0,94
Juriidiline isik ja füüsilisest isikust ettevõtja	RG-1	1,70	0,00	1,70	2,04
	RG-2	1,72	0,00	1,72	2,06
	RG-3	1,74	0,00	1,74	2,09
	RG-4	1,74	0,25	1,99	2,39
	RG-5	1,74	0,34	2,08	2,50
	RG-6	1,74	0,59	2,33	2,80
	RG-7	1,74	1,02	2,76	3,31
	RG-8	1,74	1,87	3,61	4,33

Tallinna Linnavolikogu 15.06.2006 määruses nr 37 „Tallinna ühisveevärgi ja -kanaliseerimise kasutamise eeskiri“¹⁶ § 19 lg 2 ja 3 on kehtestatud Tallinna reoveepuhastile juhitava reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused (mis ei kahjusta ühiskanaliseerimise toimimist ega põhjusta lisakulutusi puhastusprotsessis) järgnevalt:

Reostusnäitaja A	Tähis B	Mõõtühik C	Piirväärtus 1
Vesinikioonide minimaalne sisaldus reovees	pHmin	pH-ühik	6,50
Vesinikioonide maksimaalne sisaldus reovees	pHmax	pH-ühik	8,50
Heljuvainesisaldus		mg/l	500,00
Biokeemiline hapnikutarve	BHT7	mg/l	375,00
Keemiline hapnikutarve	KHT	mg/l	750,00
Polaarsete süsivesinike sisaldus		mg/l	50,00
Naftasaadustesisaldus		mg/l	5,50
Üldlämmastikusisaldus		mg/l	125,00
Ühealuseliste fenoolide sisaldus		mg/l	2,90
Pindaktiivsete ainete sisaldus		mg/l	44,00
Üldfosforisisaldus		mg/l	15,00
Elavhõbeda sisaldus	Hg	mg/l	0,05

¹⁵ Leitav veebiaadressilt: <https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=115359>

¹⁶ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/407082013029>

Hõbeda sisaldus	Ag	mg/l	0,20
Kaadmiumi sisaldus	Cd	mg/l	0,20
Üldkroomi sisaldus	Cr	mg/l	0,50
Kroomiühendite sisaldus	Cr(VI)	mg/l	0,10
Vase sisaldus	Cu	mg/l	2,00
Plii sisaldus	Pb	mg/l	0,50
Nikli sisaldus	Ni	mg/l	1,00
Tsingi sisaldus	Zn	mg/l	2,00
Tina sisaldus	Sn	mg/l	0,50
Tsüaniidide sisaldus		mg/l	0,20
Arseeni sisaldus	As	mg/l	0,20

Tallinna Linnavalitsuse 14.06.2006 määruse nr 53 „Reovee ärajuhtimise tasu diferentseerimise juhend“¹⁷ lisast lähtuvalt saab lugeda reostusnormidele vastavaks reoveeks Tallinna Linnavalitsuse 30.09.2009 määruse nr 75 punktis 1.2 nimetatud reovee reostusgruppid RG-1 kuni RG-3 ning alates reostusgrupist RG-4 ületab reovesi Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud maksimaalseid reoainete piirväärtuseid ehk on käsitlevat ülenormatiivselt reostunud reoveena, mille tasud ei kuulu kooskõlastamisele Konkurentsiametiga.

Saue Vallavolikogu 24.05.2007 määruks nr 5 „Saue valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“¹⁸ § 16 lg 1 on kehtestatud Tallinna kanalisatsiooni reoveepuhastile juhitava reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused samad, mis kehtivad Tallinna linnas.

ASTV tegevuspiirkonnas Saue linnas¹⁹ on seni kehtinud Saue Linnavalikogu 24.11.2016 määruks nr 55 „Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskiri“²⁰ lisas 1 sätestatud järgmised ühiskanalisatsiooni (Tallinna reoveepuhastile suunatav reovesi) juhitava reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused, mis erinevad enamikus osas (jäävad madalamaks) Tallinna linnas ja Saue vallas kehtestatud reostuse piirväärtustest:

Reostusnäitaja	Tähis	Möötüühik	Piirväärtus
Vesinikioonide minimaalne sisaldus	pHmin	pH-ühik	6,5
Vesinikioonide maksimaalne sisaldus	pHmax	pH-ühik	8,5
Heljuvaine sisaldus		mg/l	200,0
Biokeemiline hapnikutarve	BHT7	mg/l	200,0
Keemiline hapnikutarve	KHT	mg/l	500,0
Polaarsete süsivesinike sisaldus		mg/l	50,0
Naftasaaduste sisaldus		mg/l	1,5
Üldlämmastiku sisaldus		mg/l	60,0
Ühealuseliste fenoolide sisaldus		mg/l	2,9
Kahealuseliste fenoolide sisaldus		mg/l	15,0
Pindaktiivsete ainete sisaldus		mg/l	44,0
Üldfosfori sisaldus		mg/l	9,0
Sulfaatide sisaldus		mg/l	80,0

Ühiskanalisatsiooni juhitava reovee reostusnäitajate piirväärtused määratakse sõltuvalt seda reovett puhastava puhasti võimsusest ning erinevatest piirkondadest samasse reoveepuhastisse juhitava reoveele peaksid kehtima seega samad reostusnäitajate piirväärtused. Saue linna ühiskanalisatsiooni juhitud reovesi puhastatakse samuti Tallinna reoveepuhastis, mistõttu peaks ka Saue linna klientidele olema tagatud reovee teenuse tarbimine samadel tingimustel nagu Tallinna linnas ning Saue vallas. Ehkki hetkel kehtivas Saue linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused on

¹⁷ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/407082013017>

¹⁸ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/406062014014>

¹⁹ Saue linn on alates 24.10.2017 Saue linna, Saue valla, Kernu valla ja Nissi valla ühinemisel tekkinud Saue valla osa.

²⁰ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/401122016037>

enamike reostusnäitajate osas madalamad kui Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud maksimaalsed reoainete piirväärtused, on Saue Vallavalitsus Konkurentsiametile kinnitanud, et Tallinna reoveepuhastile suunatava reovee ärajuhtimise teenust tarbivate Saue linna klientide osas ühtlustatakse reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused Tallinna linnas ja Saue vallas kehtestatuga.

ASTV soovib kooskõlastada Tallinna ja Saue piirkonnas ühe reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse hinna kõigi kolme Tallinna linnas seni kehtinud reovee reostusgrupi RG1 – RG3 osas, ehk reoveele, mille reostusnäitajad ei ületa Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja tabeli 1 veerus 1 toodud piirväärtusi. Võttes arvesse, et Saue Vallavalitsus ühtlustab Saue linnas seni kehtinud Tallinna reoveepuhastile suunatava reovee maksimaalsed reoainete piirväärtused Tallinna linnas (s.h Saue vallas) kehtivatega, siis rakendub ÜVVKS § 14² lg 1 ja § 14 lg 3 tulenevalt kooskõlastatav reovee ärajuhtimise ja puhastamise hind kõigile nendele ASTV Tallinna ja Saue piirkonna klientidele, kelle poolt ühiskanalisatsiooni juhitava reo- ja sademevee kontsentratsioon ei ületa Tallinna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja tabeli 1 veerus 1 sätestatud reoainete piirväärtusi.

ASTV hallatavat ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi iseloomustavad üldised näitajad aastatel 2015-2017 ja regulatsiooniperioodil on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 3).

Tabel 3 ASTV üldiseloomustus

Rida	ÜLDANDMED	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1.	Veetõotlusjaamade arv	tk	1	1	1	[...]
2.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	tk	1	1	1	[...]
3.	Puurkaevude arv	tk	95	95	95	[...]
4.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	tk	82	82	82	[...]
5.	Veepumplate arv	tk	66	66	67	[...]
6.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	tk	58	58	59	[...]
7.	Reoveepuhastite arv	tk	1	1	1	[...]
8.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	tk	1	1	1	[...]
9.	Reoveepumplate arv	tk	173	173	173	[...]
10.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	tk	154	154	154	[...]
11.	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	1122	1180	1186	[...]
12.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	km	975	998	1004	[...]
13.	Ühiskanalisatsiooni torustike pikkus	km	1104	1185	1191	[...]
14.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	km	886	905	911	[...]
15.	Torustike pikkus kokku	km	2226	2365	2377	[...]
16.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	km	1861	1903	1915	[...]
17.	Veevaldkonna töötajate arv	in	[...]	[...]	[...]	[...]
18.	s.h Tallinna ja Saue piirkonnas	in	[...]	[...]	[...]	[...]

ASTV ammutab vett ning juhib heitvett suublasse vastavalt vee erikasutuslubadele nr L.VV/322982, L.VV/323855, L.VV/328349 ja L.VV/328381. Nimetatud vee erikasutusload on väljastatud ASTV-le pinnavee võtuks Harju- ja Järvamaa pinnaveehaaretest, s.h Ülemiste järvest ning põhjavee ammutamiseks kambrium-vendi ja ordoviitsiumi-kambriumi põhjaveekihi. Vee erikasutuslubade kohaselt juhib ASTV heitvee ja sademevee Tallinna ja

Maardu linna ning nende ümbruse valdade suublatesse.

ASTV toodab ja puhastab joogivett peamiselt Ülemiste veepuhastusjaamas ning puhastab klientidelt ärajuhitava reovee Paljassaare reoveepuhastusjaamas. Lisaks ammutab ASTV vett [...] puurkaevust, millest [...] asuvad Tallinna ja Saue piirkonnas. ASTV opereerib [...] veepumplaga ning [...] reoveepumplaga, neist [...] veepumplat ning [...] reoveepumplat asuvad Tallinna ja Saue piirkonnas.

ASTV tegevuspiirkondade ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni torustike pikkus ulatub kokku 2377 km-ni. Neist 1004 km ühisveevärgi torustikke ning 911 km ühiskanalisatsiooni torustikke asub Tallinna ja Saue piirkonnas. Regulatsiooniperioodiks on ASTV planeerinud veevaldkonna keskmiseks töötajate arvuks [...], kellest keskmiselt [...] töötajat on seotud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse osutamisega.

Tallinna linn maksab ASTV-le iga-aastaselt sademevee kogumise süsteemide ja tuletõrjehüdrantide käigus hoidmise ja hooldamise tasu ASTV ja Tallinna Linna vahel 22.06.2001 sõlmitud lepingu nr. 41-979 „Avalikelt teedelt, tänavatelt ja väljakutelt sademete- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ühiskanalisatsiooni juhtimise ja selle puhastamise ning sademetevee rajatiste ehitamise leping“ ning 22.06.2001 sõlmitud lepingu nr. 41-980 „Ühisveevärgil asuvatest tuletõrjehüdrantidest tulekustutusvee ja avalikest veevõtukohtadest vee võtmise teenuse leping“ kohaselt, mida on muudetud lepinguga 14.03.2005 nr 3286 „Teenuslepingu, 30.septembri 2002.a lepingu, sademetevee lepingu ja tuletõrjehüdrantide lepingu muutmise leping“, lepinguga 30.11.2007 nr 4970 „Teenuslepingu ja 30.septembri 2002.a lepingu ja 14.märtsi 2005.a lepingu ja sademetevee lepingu ja tuletõrjehüdrantide lepingu muutmise leping“ ja lepinguga 16.09.2009 nr 5855 „Teenuslepingu ja 30.septembri 2002 lepingu ja 14.märtsi 2005 lepingu ja 30.novembri 2007 lepingu ja sademetevee lepingu ja tuletõrjehüdrantide lepingu muutmise leping“²¹). Lepingu kohaselt sademevee kogumise süsteemide ning tuletõrjehüdrantidega seotud kulude katteks Tallinna linna makstava hüvitise [...] on ASTV arvanud maha regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatavatest kuludest ja põhjendatud tulukusest summast.

5. Müügitahud ja veekadu

5.1. Müügitahud

Müügitahule hinnangu andmine on oluline, kuna veeteenuse hind saadakse vastava veeteenuse lubatud müügitulu jagamisel müügitahuga. Mida väiksem on müügitah, seda suuremaks kujuneb veeteenuse hind.

Kaalutlusi, kas ettevõtja poolt esitatud ning veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevad müügitahud on põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Juhendi punktile 4.1, millest lähtuvalt kasutatakse müügitahu analüüsimisel alljärgnevaid meetodeid:

- 1) müügitahu dünaamika (sh eelmiste perioodide müügitahud, majandusprognosid, pikaajalises arengukavas prognoositav veetarbimine, jm näitajad);
- 2) tarbijate arvu dünaamika ja prognoos.

ASTV Tallinna ja Saue piirkonnas on kohalik omavalitsus seisuga 31.10.2010 kehtestanud füüsilistele isikutele väiksemad veeteenuse hinnad kui juriidilistele isikutele. ÜVVKS § 16 lg

²¹ Lepingud leitavad ASTV veebilehelt: <https://tallinnavesi.ee/investor/regulatsioon/halduslepingud/>

11 lähtuvalt tuleb vee-ettevõtjal viia uus kooskõlastatav veeteenuse hind kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010. Kuna hinnavahe kahandamise puhul on oluline ka füüsiliste ja juriidiliste isikute prognoositavad müügitahud, siis analüüsib Konkurentsiamet füüsiliste isikute ja juriidiliste isikute võetud vee ja reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahutusi eraldi.

5.1.1. Võetud vee müügitahut

ASTV poolt Hinnataotluses prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee müügitahut [...] tuh m³, s.h füüsilised isikud [...] tuh m³ ja juriidilised isikud [...] tuh m³

ASTV on prognoosinud regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee müügitahutiks [...] tuh m³, millest [...] tuh m³ on füüsiliste isikute võetud vee müügitahut ja [...] tuh m³ on juriidiliste isikute võetud vee müügitahut.

Konkurentsiameti seisukoht võetud vee müügitahut osas

Konkurentsiamet koostas tabeli (vt Tabel 4) ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee teenuse füüsilistest ja juriidilistest isikutest tarbijate arv ning müügitahud aastatel 2015 – 2017 ning prognoos regulatsiooniperioodil.

Tabel 4 Võetud vee müügitahud Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	VÕETUD VEE MÜÜGITAHUD	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1.	Tarbijatele müüdud vee mahut	tuh m³	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
3.	sh füüsilistele isikutele müüdud vee mahut	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
5.	sh juriidilistele isikutele müüdud vee mahut	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
7.	Abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
8.	sh füüsilisest isikust abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
9.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	tk		[...]	[...]	[...]
10.	sh juriidilisest isikust abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
11.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	tk		[...]	[...]	[...]
12.	Füüsilisest isikust abonendi aasta keskmine võetud vee teenuse tarbimine	m³/abonent	[...]	[...]	[...]	[...]
13.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
14.	Juriidilisest isikust abonendi aasta keskmine võetud vee teenuse tarbimine	m³/abonent	[...]	[...]	[...]	[...]
15.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]

Tabelist (vt Tabel 4 rida 1) nähtub, et aastatel 2015 - 2017 [...] võetud vee müügitahut Tallinna ja Saue piirkonnas [...] tuh m³-lt (2015.a) [...] tuh m³-ni (2017.a). Regulatsiooniperioodiks prognoosib ettevõtja müügitahut [...] tuh m³-t.

Võetud vee müügitahutule hinnangu andmiseks füüsiliste ja juriidiliste isikute müügitahutude lõikes analüüsib Konkurentsiamet esialgu teenuse klientide/abonentide arvu ja selle dünaamikat ning siis müügitahut prognoosi klientide arvust ja tarbimismahut näitajatest lähtuvalt.

Füüsiliste isikute võetud vee müügiimaht [...] tuh m³

Võetud vee teenuse tarbijate (klientide/abonentide) arv. Tabelis kajastatud andmetest nähtub (vt Tabel 4 rida 8 ja 9), et ASTV füüsilisest isikust võetud vee klientide arv Tallinna ja Saue piirkonnas oli 2015.a-l [...] tk. Võrreldes eelmise aastaga [...] 2016.a-l klientide arv [...] võrra [...] kliendini ning 2017.a-l [...] kliendi võrra ehk [...] kliendini. Regulatsiooniperioodil prognoosib ettevõtja veel [...] kliendi [...] ehk klientide arvuks [...] tk. Tarbijate lisandumine eelnevatel aastatel ja regulatsiooniperioodil on tingitud Tallinna ja Saue linnas toimunud kinnisvara arendustest. Samas nähtub eelnevate aastate andmetest, et füüsilisest isikust klientide [...] on olnud vaadeldaval perioodil [...] trendis ning 2017.a-l oli [...] klientide arv [...] võrra [...] kui 2016.a-l (2016.a-l [...] klienti ja 2017.a-l [...] klienti: [...] = [...], vt Tabel 4, rida 9, veerud 2016 ja 2017). Regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud [...] klientide arvu [...] võrra [...] 2017.a-l [...] klientide arvust (2017.a-l [...] klienti ja regulatsiooniperioodil on prognoositud [...] kliendi [...] : [...] = [...], vt Tabel 4, rida 9, veerud 2017 ja Regulatsiooniperiood). Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonnas [...] füüsilisest isikust klientide arv on 2017.a-l [...] ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodil [...] klientide arvu [...] tempos kui 2017.a-l, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV prognoositud Tallinna ja Saue piirkonnas regulatsiooniperioodil [...] võetud vee füüsilisest isikust klientide arvu kokku [...] tk.

Võetud vee müügiimaht. Tabelis väljatoodud arvutustest nähtub (vt Tabel 4 rida 12 ja 13), et Tallinna ja Saue piirkonnas [...] ühe füüsilisest isikust kliendi keskmine võetud vee tarbimise maht 2015-2017 aastatel [...] m³-lt [...] m³-ni kliendi kohta aastas. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud ühe kliendi keskmise võetud vee tarbimise mahu [...] m³-t ning füüsiliste isikute võetud vee mahuks klientide arvust [...] lähtuvalt [...] tuh m³ (vt Tabel 4 rida 3, 8 ja 12). Kui eelnevatel aastatel on keskmine veeteenuse tarbimise maht kliendi kohta [...], siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks lähtuda müügiimahu prognoosimisel [...] arvesse võttes regulatsiooniperioodile eelneva aasta ühe kliendi keskmisest tarbimise mahust, [...]. Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonna ühe füüsilisest isikust kliendi keskmine vee tarbimine on olnud ajas [...] trendiga ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodil ühe kliendi tarbimismahu [...] tasemele, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ühe füüsilisest isikust kliendi keskmise võetud vee tarbimismahu [...] m³-t.

Põhjendatud füüsilisest isikust klientide arvust [...]tk ja ühe kliendi keskmisest võetud vee tarbimismahust [...] m³-t lähtuvalt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste isikute võetud vee müügiimahuks regulatsiooniperioodil [...] tuh m³ [...] / 1000 = [...] ²², mis vastab ASTV Hinnataotluses prognoositud füüsiliste isikute võetud vee müügiimahule. Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste isikute võetud vee müügiimahu [...] tuh m³-t regulatsiooniperioodil.

Juriidiliste isikute võetud vee müügiimaht [...] tuh m³

Juriidilisest isikust klientide arv. Tabelis kajastatud andmetest nähtub (vt Tabel 4 rida 10 ja 11), et ASTV juriidilisest isikust võetud vee klientide arv Tallinna ja Saue piirkonnas oli aastal 2015 [...] tk, 2016.a-l [...] klientide arv [...] võrra [...] kliendini ning 2017.a-l [...] kliendi võrra [...] kliendini. Regulatsiooniperioodiks ei planeeri ettevõtja klientide arvu [...] tingituna viimaste kuude trendist, mis on näidanud [...] lisanduvate ja lahkuvate juriidilisest isikust

²² Täpsemalt kujuneb 2018.a-ks prognoositavaks ühe kliendi keskmiseks võetud vee tarbimismahuks [...] m³. Klientide arvu [...] tk ja kliendi tarbimismahu [...] m³ alusel kujuneb prognoositavaks müügiimahuks seega [...] tuh m³ [...] × [...] / 1000 = [...].

klientide arvus. Regulatsiooniperioodi klientide arvu prognoosib ettevõtja eeltoodust tulenevalt [...] ehk klientide arvuks [...] tk, mis on ühtlasi [...] eelnevate aastate (2015-2017) juriidiliste isikute kliendibaasist. **Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonnas [...] juriidilisest isikust klientide arv on regulatsiooniperioodil [...], peab Konkurentsiamet põhjendatuks [...] prognoositud juriidilisest isikust võetud vee klientide arvu [...] tk.**

Võetud vee müügiimaht. Tabelis väljatoodud arvutustest nähtub (vt Tabel 4 rida 14 ja 15), et aastatel 2015-2017 kõikus Tallinna ja Saue piirkonna keskmine võetud vee tarbimise maht ühe juriidilisest isikust kliendi kohta vahemikus [...] m³-t. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud ühe kliendi võetud vee tarbimise mahu [...] kliendi tarbimismahust lähtuvalt [...] m³-t. Kogu juriidiliste isikute võetud vee müügiimahuks kujuneb klientide arvust [...] ja keskmisest tarbimisest lähtuvalt [...] tuh m³ (vt Tabel 4 rida 5, 10 ja 14). Kui eelnevatel aastatel on olnud veeteenuse tarbimise maht kliendi kohta [...] iseloomuga, siis on Konkurentsiamet seisukohal, et prognoositav müügiimaht ei tohi olla [...], kui puuduvad keskmist tarbimist mõjutavad objektiivsed asjaolud. Tallinna ja Saue piirkonnas kujuneb ühe juriidilisest isikust kliendi eelmise kolme aasta (2015-2017) keskmiseks võetud vee tarbimismahuks [...] m³-t (vt Tabel 4, rida 14, veerud 2015 – 2017: $([...] + [...] + [...]) / 3 = [...]$, mis vastab ASTV poolt Hinnataotluses prognoositud juriidilisest isikust kliendi võetud vee tarbimise mahule [...] m³-t regulatsiooniperioodil. **Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonna juriidilisest isikust klientide võetud vee tarbimine on olnud ajas [...] iseloomuga ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodiks ühe kliendi tarbimismahu [...] m³-t) samale tasemele [...] keskmise tarbimismahu näitajaga [...] m³-t), siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks juriidilisest isikust kliendi keskmise võetud vee tarbimismahu [...] m³-t.**

Põhjendatud juriidilisest isikust klientide arvust [...] tk ja ühe kliendi keskmisest võetud vee tarbimismahust [...] m³-t lähtuvalt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna juriidiliste isikute võetud vee müügiimahuks regulatsiooniperioodil [...] tuh m³ $[...] \times [...] / 1000 = [...]$, mis vastab ASTV Hinnataotluses prognoositud juriidiliste isikute võetud vee müügiimahule. **Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna juriidiliste isikute võetud vee müügiimahu [...] tuh m³-t regulatsiooniperioodil.**

Kokku kujuneb regulatsiooniperioodil ASTV Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste ja juriidiliste isikute võetud vee põhjendatud müügiimahuks seega [...] tuh m³ [...] + [...] = [...].

5.1.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht

ASTV poolt Hinnataotluses prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht [...] tuh m³, s.h füüsilised isikud [...] tuh m³ ja juriidilised isikud [...] tuh m³

ASTV on prognoosinud regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimahuks [...] tuh m³, millest [...] tuh m³ on füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht ning [...] tuh m³ on juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht.

Konkurentsiameti seisukoht reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimahu osas

Konkurentsiamet koostas tabeli (vt Tabel 5) ettevõtja poolt esitatud andmete alusel, kus on kajastatud Tallinna ja Saue piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse füüsilisest ja juriidilisest isikust tarbijate arv ning müügiimahud aastatel 2015 – 2017 ning prognoos regulatsiooniperioodil.

Tabel 5 Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahud Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	REOVEE MÜÜGIMAHUD	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1.	Tarbijatele müüdnud reovee teenuse maht	tuh m³	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
3.	sh füüsilistele isikutele müüdnud reovee teenuse maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
5.	sh juriidilistele isikutele müüdnud reovee teenuse maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
7.	Abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
8.	sh füüsilisest isikust abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
9.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	tk		[...]	[...]	[...]
10.	sh juriidilisest isikust abonentide arv	tk	[...]	[...]	[...]	[...]
11.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	tk		[...]	[...]	[...]
12.	Füüsilisest isikust abonendi aasta keskmine reovee teenuse tarbimine	m³/abonent	[...]	[...]	[...]	[...]
13.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
14.	Juriidilisest isikust abonendi aasta keskmine reovee teenuse tarbimine	m³/abonent	[...]	[...]	[...]	[...]
15.	<i>muutus võrreldes eelneva aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]

Tabelist (vt Tabel 5 rida 1) nähtub, et aastatel 2015 - 2017 [...] reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahud Tallinna ja Saue piirkonnas [...] tuh m³-lt (2015.a) [...] tuh m³-ni (2017.a). Regulatsiooniperioodiks prognoosib ASTV müügitahu [...] tasemele [...] tuh m³-t.

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahule hinnangu andmiseks füüsiliste ja juriidiliste isikute müügitahude lõikes analüüsib Konkurentsiamet esialgu teenuse klientide/abonentide arvu ja selle dünaamikat ning siis müügitahu prognoosi klientide arvust ja tarbimismahu näitajatest lähtuvalt.

Füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahud [...] tuh m³

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise tarbijate (klientide/abonentide) arv. Tabelis kajastatud andmetest nähtub (vt Tabel 5 rida 8 ja 9), et ASTV füüsilisest isikust reovee teenuse klientide arv Tallinna ja Saue piirkonnas oli 2015.a-l [...] tk. Võrreldes eelmise aastaga [...] klientide arv 2016.a-l [...] võrra [...] kliendini ning 2017.a-l [...] kliendi võrra [...] kliendini. Regulatsiooniperioodil prognoosib ettevõtja veel [...] kliendi [...] ehk füüsilisest isikust klientide arvaks [...] tk. Tarbijate [...] eelnevatel aastatel ja regulatsiooniperioodil on tingitud Tallinna ja Saue linnas toimunud [...] Samas nähtub eelnevate aasta andmetest, et füüsilisest isikust klientide [...] on olnud vaadeldaval perioodil [...] trendis ning 2017.a-l oli [...] klientide arv [...] võrra [...] kui 2016.a-l (2016.a-l [...] klienti ja 2017.a-l [...] klienti: [...] – [...] = [...], vt Tabel 5, rida 9, veerud 2016 ja 2017). Regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud [...] klientide arvu [...] võrra [...] 2017.a-l [...] klientide arvust (2017.a-l [...] klienti ja regulatsiooniperioodiks on prognoositud [...] kliendi lisandumist: [...] – [...] = [...], vt Tabel 5, rida 9, veerud 2017 ja Regulatsiooniperiood). Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonnas [...] füüsilisest isikust klientide arv on 2017.a-l [...] ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodil [...] klientide arvu [...] tempos kui 2017.a-l, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV prognoositud Tallinna ja Saue piirkonnas

regulatsiooniperioodil [...] klientide arvu [...] ning seega füüsilisest isikust reovee ärajuhtimise ja puhastamise klientide arvu kokku [...] tk.

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht. Tabelis väljatoodud arvutustest nähtub (vt Tabel 5 rida 12 ja 13), et Tallinna ja Saue piirkonnas [...] ühe füüsilisest isikust kliendi keskmine reovee teenuse tarbimise maht 2015.a [...] m³-lt 2016.a-ks [...] m³-ni ning kujunes 2017.a-l taas mõnevõrra [...] ehk [...] m³-t kliendi kohta aastas. Seega on füüsilisest isikust klientide reovee teenuse tarbimine eelnevatel aastatel [...]. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud ühe kliendi keskmise reovee teenuse tarbimise mahu [...] m³-t ning füüsiliste isikute reovee teenuse kogumahuks klientide arvust [...] lähtuvalt [...] tuht m³-t (vt Tabel 5 rida 3, 8 ja 12). Kui eelnevatel aastatel on olnud reovee teenuse tarbimise maht kliendi kohta [...] iseloomuga, siis on Konkurentsiamet seisukohal, et prognoositav müügiimaht ei tohi olla väiksem viimase kolme aasta keskmisest ühe kliendi müügiimahust. Tallinna ja Saue piirkonnas kujuneb ühe füüsilisest isikust kliendi kolme aasta (2015-2017) keskmiseks reovee teenuse tarbimismahuks [...] m³-t (vt Tabel 5 rida 12 veerud 2015 – 2017: [...] + [...] + [...] / 3 = [...]). ASTV poolt prognoositud ühe kliendi keskmine reovee teenuse tarbimise maht [...] m³-t regulatsiooniperioodil on mõnevõrra [...], kuid hinnanguliselt samal tasemel [...] ühe kliendi keskmise tarbimismahuga [...] m³-t. Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonna füüsilisest isikust klientide reovee teenuse tarbimine on olnud ajas [...] iseloomuga ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodiks ühe kliendi tarbimismahu [...] m³-t) hinnanguliselt samale tasemele [...] keskmise ühe kliendi tarbimismahu näitajaga [...] m³-t), siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks füüsilisest isikust kliendi reovee ärajuhtimise ja puhastamise tarbimismahu [...] m³-t.

Põhjendatud füüsilisest isikust klientide arvust [...] tk ja kliendi keskmisest reovee teenuse tarbimismahust [...] m³-t lähtuvalt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste isikute reovee teenuse müügiimahuks regulatsiooniperioodil [...] tuht m³ [...] × [...] / 1000 = [...] ²³, mis vastab ASTV Hinnataotluses prognoositud füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimahule. Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimahu [...] tuht m³-t regulatsiooniperioodil.

Juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht [...] tuht m³

Juriidilisest isikust klientide arv. Tabelis kajastatud andmetest nähtub (vt Tabel 5 rida 10 ja 11), et ASTV juriidilisest isikust reovee teenuse klientide arv Tallinna ja Saue piirkonnas oli 2015.a [...] tk, 2016.a [...] klientide arv [...] võrra [...] kliendini ning 2017.a [...] kliendi võrra [...] kliendini. Regulatsiooniperioodiks [...] 2017.a-l toimunud [...] ning eelnevate kuude trendist, mis on näidanud [...] lisanduvate ja lahkuvate juriidilisest isikust klientide arvu. Regulatsiooniperioodi klientide arvu prognoosib ettevõtja eeltoodust tulenevalt 2017.a tasemele ehk klientide arvuks [...] tk. Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonnas lisanduvate juriidilisest isikust klientide arv on regulatsiooniperioodil [...] peab Konkurentsiamet põhjendatuks [...] prognoositud reovee ärajuhtimise ja puhastamise juriidilisest isikust klientide arvu [...] tk.

Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht. Tabelis väljatoodud arvutustest nähtub (vt Tabel 5 rida 14 ja 15), et Tallinna ja Saue piirkonnas on ühe juriidilisest isikust kliendi keskmine

²³ Täpsemalt kujuneb 2018.a-ks prognoositavaks ühe kliendi keskmiseks reovee teenuse tarbimismahuks [...] m³. Klientide arvu [...] tk ja kliendi tarbimismahu [...] m³ alusel kujuneb prognoositavaks müügiimahuks seega [...] tuht m³ [...] × [...] / 1000 = [...].

reovee teenuse tarbimise maht eelnevatel aastatel järjepidevalt [...] 2015.a-l kujunes kliendi keskmiseks tarbimismahuks [...] m³-t, 2016.a-l [...] tarbimise maht [...] m³-ni ja 2017.a-l tõusis [...] m³-ni kliendi kohta aastas. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud ühe kliendi keskmise reovee teenuse tarbimise mahu [...] ehk [...] m³-t ning juriidiliste isikute reovee teenuse kogumahuks klientide arvust [...] lähtuvalt [...] tuh m³-t (vt Tabel 5 rida 5, 10 ja 14). Kui eelnevatel aastatel on keskmine reoveeteenuse tarbimise maht kliendi kohta muutunud [...] trendis, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks lähtuda müügitahu prognoosimisel [...] trendi arvesse võttes [...] aasta ühe kliendi keskmisest tarbimise mahust, mis on ühtlasi [...] eelnevate aastate ühiktarbimise näitajatest. **Võttes arvesse, et Tallinna ja Saue piirkonna ühe juriidilisest isikust kliendi keskmine reovee teenuse tarbimine on olnud ajas [...] trendiga ning ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodiks ühe kliendi tarbimismahu [...] tarbimismahu näitajaga aasta tasemele, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ühe juriidilisest isikust kliendi keskmise reovee ärajuhtimise ja puhastamise tarbimismahu [...] m³-t.**

Põhjendatud juriidilisest isikust klientide arvust [...] tk ja ühe kliendi keskmisest reovee teenuse tarbimismahust [...] m³-t lähtuvalt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna juriidiliste isikute reovee teenuse müügitahuks regulatsiooniperioodil [...] tuh m³ [...] × [...] / 1000 = [...], mis vastab ASTV Hinnataotluses prognoositud juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahule. **Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitahu [...] tuh m³-t regulatsiooniperioodil.**

Kokku kujuneb regulatsiooniperioodil ASTV Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste ja juriidiliste isikute reovee ärajuhtimise ja puhastamise põhjendatud müügitahuks seega [...] tuh m³ [...] + [...] = [...].

5.1.3. Põhiteenustega seotud teenuste mahud

Lisaks veeteenuse kuupmeetripõhisele hinnale soovib ASTV kooskõlastada Tallinna ja Saue piirkonnas hinna järgmistele põhiteenustega seotud teenustele:

- Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund)
- Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund)
- Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:
 - veearvesti DN 15-20
 - veearvesti DN 25-32
 - veearvesti DN 40
 - veearvesti DN 50
 - veearvesti DN 80
 - veearvesti DN 100
 - kastmisvesi (arvesti)
- Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele
- Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine

ASTV poolt Hinnataotluses prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna põhiteenustega seotud teenuste mahud

Konkurentsiamet koostas ettevõtja poolt Hinnataotluses ja 11.10.2018 kirjas esitatud andmete

alusel järgneva ülevaate ASTV Tallinna ja Saue piirkonna põhiteenustega seotud teenuste müügiimahtudest aastatel 2015 – 2017 ning regulatsiooniperioodiks prognoositud müügiimahtudest (vt Tabel 6).

Tabel 6 Põhiteenustega seotud teenuste müügiimahud Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	PÕHITEENUSTEGA SEOTUD TEENUSED	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood	2015 - 2017 keskmine
1.	Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund)	h	[...]	[...]	[...]	[...]	
1.1	<i>seejuures osutatud kliendipõhiselt</i>	<i>kord</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	
2.	Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund)	h	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:						
3.	veearvesti DN 15-20	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	veearvesti DN 25-32	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
5.	veearvesti DN 40	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
6.	veearvesti DN 50	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
7.	veearvesti DN 80	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
8.	veearvesti DN 100	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
9.	kastmisvesi (arvesti)	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	
10.	Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
11.	Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine	tk	[...]	[...]	[...]	[...]	

Konkurentsiameti seisukoht põhiteenustega seotud teenuste müügiimahtude osas

Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) maht [...] h (vt Tabel 6, rida 1)

Suurima mahu põhiteenustega seotud teenustest annab regulatsiooniperioodil ASTV Tallinna ja Saue piirkonnas planeeritavad veemagistraalide sulgemised, mille klientideks on ehitusettevõtted. Eelnevatel 2015 – 2017 aastatel on vastava teenuste mahu [...] tunnilt [...] tunnini aastas. Regulatsiooniperioodiks prognoosib ettevõtja teenuse mahuks [...] h, mis on mõnevõrra [...] teenuse mahust. Konkurentsiamet on seisukohal, et kui teenuse tarbimise dünaamika on ajas [...] või [...] trendiga, siis võetakse prognoosimisel aluseks müügiimaht, mis ei ole väiksem viimase tegeliku näitajaga aasta müügiimaht.

Hinnamenetluses on ettevõtja esitanud teenuse osutamise mahu kliendi lõikes, mille kohaselt osutas ASTV teenust 2015.a-l [...] -le kliendile, 2016.a-l [...] -le kliendile ja 2017.a-l [...] -le kliendile (vt Tabel 6 rida 1.1). Regulatsiooniperioodil planeerib ettevõtja osutada teenust [...] -le kliendile, mis jääb sarnasele tasemele [...] teenust tarbinud klientide arvuga. Keskmiselt kulus aastatel 2015 – 2017 ühele kliendile teenuse osutamiseks aega [...] h [vt Tabel 6, rida 1 ja 1.1: $\frac{[...]+[...]+[...]}{[...]+[...]+[...]}=[...]$]. Regulatsiooniperioodiks planeerib ettevõtja tööde teostamises efektiivsust, mille kohaselt ei ületa keskmine teenuse osutamise aeg [...] h kliendi kohta. Seega kujuneb regulatsiooniperioodil planeeritavaks veemagistraalide sulgemise teenuse mahuks kokku [...] h $[...] \times [...] = [...]$. Kuna ASTV on prognoosinud veemagistraalide sulgemise teenuse kasvutrendi arvesse võttes kliendipõhiselt [...] sarnasele tasemele ja võtnud arvesse tööde teostamise efektiivsust (keskmiselt [...] h kord) regulatsiooniperioodil, **aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV prognoosi veemagistraalide sulgemise teenuse osas [...] h.**

Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga

tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) maht [...] h (vt Tabel 6, rida 2)

ASTV esitatud andmetest nähtub, et ette teatamata ja veetorustiku vigastamisest põhjustatud veemagistraali sulgemise teenus on perioodil 2015 – 2017 kõikunud vahemikus [...] tundi aastas, mis teeb [...] teenuse mahuks [...]h (vt Tabel 6 rida 2 veerg 2015-2017 keskmine). Ettevõtja poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud vastava teenuse maht [...] h jääb mõnevõrra [...] keskmisest teenuse mahust. Konkurentsiamet on seisukohal, et kui tarbimise dünaamika on ajas [...] iseloomuga, siis ei tohi prognoositav müügi- ja maht olla üldjuhul [...] keskmisest müügi- ja mahust. Võttes aga arvesse, et ASTV prognoosib regulatsiooniperioodil klientide käitumise [...], mis tingib torustikel avariide [...] ning klientide poolt teenuse kasutamise vajadusest teatamist ettevõtjale piisava ajavaruga, siis **aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV prognoosi ette teatamata ja veetorustiku vigastamisest põhjustatud veemagistraali sulgemise teenuse osas [...] h.**

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine: veearvesti DN 15-20 – [...] tk; veearvestid DN 25-32, DN 40, DN 50, DN 80 ja DN 100 – [...] tk ning kastmisvee arvesti – [...] tk (vt Tabel 6 read 3 kuni 9)

ASTV esitatud andmetest nähtub, et varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti mõõtmatega DN 15-20 asendamise teenus on perioodil 2015 – 2017 kõikunud vahemikus [...] – [...] teenust aastas, mis teeb kolme aasta keskmiseks teenuse mahuks [...] tk (vt Tabel 6 rida 3 veerg 2015-2017 keskmine). Ettevõtja poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud teenuse maht [...] tk on ligilähedane, kuid mõnevõrra [...] teenuse mahust. Konkurentsiamet on seisukohal, et ajas [...] iseloomuga tarbimise puhul tuleks üldjuhul prognoosimisel lähtuda eelneva perioodi keskmisest müügi- ja mahust. Võttes aga arvesse, et ASTV prognoosib regulatsiooniperioodil klientide käitumise [...] aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV prognoosi veearvesti mõõtmatega DN 15-20 asendamise teenuse osas [...] tk, mis on hinnanguliselt sarnasel tasemel [...] keskmise teenuse mahuga.

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti mõõtmatega DN 25-32 asendamise teenus on olnud eelnevatel aastatel (2015-2017) [...]: 2015.a-l osutati teenust [...] -l korral, 2016.a-l [...] -l korral ja 2017.a-l samuti [...] -l korral (vt Tabel 6, rida 4). Regulatsiooniperioodiks prognoosib ettevõtja vastava teenuse mahu [...] (tk). Kui tarbimise dünaamika on ajas [...] või [...] trendiga, siis on Konkurentsiamet üldjuhul seisukohal, et prognoositav müügi- ja maht ei tohiks olla väiksem viimase tegeliku näitajaga aasta müügi- ja mahust (2017.a-l [...] teenust). Võttes aga arvesse teenuse vähest mahtu ning asjaolu, et ASTV prognoosib regulatsiooniperioodil klientide käitumise [...], aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV prognoosi veearvesti mõõtmatega DN 25-32 asendamise teenuse osas [...] tk.

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvestite mõõtmatega DN 40, DN 50, DN 80 ja DN 100 asendamise teenuseid on osutatud eelnevatel aastatel (2015-2017) vaid üksikutel kordadel (peamiselt [...] või [...] teenust: vt Tabel 6, read 5 kuni 8), mistõttu prognoosib ettevõtja regulatsiooniperioodiks teenuse osutamise võimalikkust ette nähes nimetatud teenuste mahuks kõigil juhtudel [...] tk. Konkurentsiamet aktsepteerib ASTV prognoosi veearvestite mõõtmatega DN 40, DN 50, DN 80 ja DN 100 asendamise teenuste osas mahtu [...] tk, mis on prognoositud [...] teenuse osutamise tegelikest mahtudest ning regulatsiooniperioodil teenuse osutamise võimalikkust vajadusest lähtuvalt.

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud kastmisvee arvesti asendamise teenuse osas on täheldada [...]: aastatel (2015-2016) oli osutatud teenuste arv [...] tasemel – [...] korda aastas ning 2017.a-l [...] korrale aastas (vt Tabel 6, rida 9). Võttes arvesse, et regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud [...] arvestades teenuste arvu [...] tk samale tasemele [...] teenuste arvuga, loeb Konkurentsiamet ASTV kastmisvee arvesti asendamise

teenuse prognoosi [...] tk põhjendatuks.

Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele [...] tk (vt Tabel 6, rida 10)

ASTV esitatud andmetest nähtub (vt Tabel 6 rida 10), et kastmisvee tagasiarvestamiseks paigaldatava lisaveearvesti teenust osutati 2015.a-l [...] -l korral, 2016.a-l [...] -l korral ning 2017.a-l [...] -l korral. Ettevõtja on hinnamenetluses selgitanud, et [...]a teenuste maht oli erandlikult [...] kuna ASTV muutis antud aastal kastmisvee arvestamise põhimõtteid²⁴, mis vahetult tingis klientide tellimuste [...] antud teenuse osas. Seetõttu lähtub ASTV kastmisvee arvesti paigaldamise teenuse prognoosimisel [...] teenuse mahtude tasemest prognoosides regulatsiooniperioodiks [...] teenust. Konkurentsiamet aktsepteerib ASTV prognoosi kastmisvee arvesti paigaldamise teenuse osas [...] tk, mis on sarnasel tasemel [...] aastate vastava teenuse mahtudega ega baseeru erandlikel asjaoludel [...]

Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine [...] tk (vt Tabel 6, rida 11)

Kastmisvee lisaveearvesti hooldamise ja taatlemine teenuseid on eelnevatel aastatel osutatud ASTV poolt vähesel määral: 2015.a-l [...], 2016.a-l osutati teenust [...] -l korral ja 2017.a-l [...] -l korral (vt Tabel 6, rida 11). Regulatsiooniperioodiks prognoosib ettevõtja nimetatud teenuste mahu [...] näitajatele tuginedes [...] -ks (tk). Konkurentsiamet aktsepteerib ASTV prognoosi kastmisvee arvesti paigaldamise teenuse osas [...] tk, mis jääb sarnasele tasemele [...] aastate vastava teenuse mahtudega.

Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna põhiteenustega seotud teenuste mahud regulatsiooniperioodil järgnevalt:

- Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) - [...]h.
- Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) - [...]h.

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:

- veearvesti DN 15-20 – [...] tk;
- veearvesti DN 25-32 – [...] tk;
- veearvesti DN 40 – [...] tk;
- veearvesti DN 50 – [...] tk;
- veearvesti DN 80 – [...] tk;
- veearvesti DN 100 – [...] tk;
- kastmisvesi (arvesti) – [...] tk .
- Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele – [...] tk.
- Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine – [...] tk.

5.2. Veekadu ja omatarbevesi

Veekadu leitakse ammutatud vee koguse, omatarbevee koguse ning müüdud vee koguse vahena (ammutatud vee kogus lahutada omatarbevee kogus lahutada müüdud vee kogus). Sellesse kategooriasse kuuluvad veelekked ja veemõõtjate ebatäpsusest tulenevad vahed. Veekadu iseloomustab muuhulgas ka veetorustiku tehnilist seisundit. Olulise tähtsusega veekao

²⁴ ASTV veebilehel kajastatud kastmisvee arvestamise korra muutmine alates 01.03.2016: <https://tallinnavesi.ee/klient/kastmisvesi/> Alates 01.03.2016 hakati arvestama eraldi veearvesti puudumisel maksimaalseks tagasiarvestatavaks kastmisvee koguseks 20 m³ aastas.

tekkimisel on ehitatud torustike vanus, ehituskvaliteet ja materjal.

Omatarbevee hulka loeb Konkurentsiamet võetud vee kogust, mida kasutatakse vee-ettevõtja poolt kaasnevate hooldustööde läbiviimisel, samuti plaanilisi ja mitteplaanilisi veevõtte ühisveevärgist, mis on mõõdetavad ja mida ei lülitata veekao hulka. Omatarbevee hulka ei arvestata tuletõrjeks võetavat vett ega võetud vee kogust, mida vee-ettevõtja kasutab muuks otstarbeks (nt kontoriruumides). Omatarbevee mahtu ei arvestata müüdud vee mahu hulka.

Veekaole hinnangu andmine on oluline, sest see mõjutab:

- 1) elektrienergia kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem kulub elektrienergiat vee pumpamiseks ja joogivee puhastamiseks);
- 2) kemikaalide kulu (mida väiksem on veekadu, seda väiksem on kemikaalide kulu, juhul kui vee töötlemisel kemikaale kasutatakse);
- 3) keskkonnatasude kulu (mida väiksem on veekadu, seda vähem tuleb maksta vee erikasutusõiguse tasu).

ASTV poolt Hinnataotluses prognoositud ning 11.10.2018 kirjas esitatud korrigeeritud andmete alusel kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna omatarbeveeks [...] tuh m³ ja veekaoks [...] tuh m³ ehk [...] % ammutatud veest ilma omatarbeveeta

ASTV Hinnataotluse ning 11.10.2018 kirjas kajastatud korrigeeritud ammutatud vee koguste alusel kujuneb Tallinna ja Saue piirkonnas regulatsiooniperioodil prognoositavaks omatarbevee mahuks [...] tuh m³ ja veekaoks regulatsiooniperioodil [...] tuh m³-t, mis on [...] % ammutatud veest ilma omatarbeveeta.

Konkurentsiameti seisukoht omatarbevee ja veekao osas

Ülevaate saamiseks omatarbevee ja veekadude muutuse kohta ajas, koostas Konkurentsiamet ettevõtja poolt esitatud andmete alusel alljärgneva tabeli, kus on kajastatud Tallinna ja Saue piirkonna ammutatud vee, omatarbevee ja veekao mahud aastatel 2015 – 2017 ja prognoos regulatsiooniperioodil (vt Tabel 7).

Tabel 7 Veekadu Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	VEEKADU	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1.	Ammutatud vesi	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	Vee omatarve	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
3.	Ammutatud vesi omatarbeta	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	Võetud vee müügi-maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
5.	Veekadu (rida 1- rida 2- rida 4)	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	Veekao osakaal ammutatud veest ilma omatarbe veeta	%	[...]	[...]	[...]	[...]
7.	<i>Veekao osakaalu muutus võrreldes eelmise aastaga</i>	%		[...]	[...]	[...]
8.	Ühisveevärgi torustike pikkus	km	[...]	[...]	[...]	[...]
9.	sh rekonstrueeritud ja uued torustikud	km	[...]	[...]	[...]	[...]

**Omatarbevee kogus on tuletatud järgmistest andmetest: 11.10.2018 ASTV kirjas korrigeeritud regulatsiooniperioodil prognoositav ammutatava vee kogus – müügi-mahu prognoos – veekao prognoos.*

Kuna vee-ettevõtja kasutab puhastusprotsessides omatarbevett, mida veekao hulka ei arvestata, siis annab Konkurentsiamet eraldi hinnangu ettevõtja poolt prognoositud omatarbevee kogusele.

Omatarbevee kogus

ASTV kasutab omatarbevett peamiselt Ülemiste veepuhastusjaamas seadmete puhastamiseks ja hoolduseks. Hinnanguliselt kulub veepuhastusjaamale ligikaudu [...] % kogu ASTV tarbitavast omatarbevee koguses. Ülejäänud omatarbevesi kasutatakse veetorustike hoolduseks nõuetele vastava joogivee kvaliteedi tagamiseks.

Tabelist nähtub (vt Tabel 7 rida 2), et ASTV omatarbevee kogus Tallinna ja Saue piirkonnas oli 2015.a-l [...] tuh m³-t, 2016.a- [...] omatarbevee kogus [...] [...] tuh m³-ni ning 2017.a-l [...] [...] tuh m³-ni, jäädes siiski [...] 2015.a omatarbevee kogusest. ASTV on hinnamenetluses selgitanud, et omatarbevee koguse [...] 2016.a-l oli tingitud toorvee kvaliteedi halvenemisest Ülemiste järves. Eeltoodud põhjusel on ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodil vajamineva omatarbevee koguse aastate [...] tegelike koguste baasil.

Kuna omatarbevee kogustes on toorvee kvaliteedist tingituna toimunud [...] alates [...], siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks lähtuda regulatsiooniperioodi omatarbevee koguse prognoosimisel viimase [...] tegelikust omatarbevee kogustest. ASTV Hinnataotluses ning 11.10.2018 kirjas esitatud andmete alusel kujuneb prognoositavaks omatarbevee koguseks [...] tuh m³, mis jääb mõnevõrra [...], kuid hinnanguliselt [...] omatarbevee kogustega. **Kuna Tallinna ja Saue piirkonna omatarbevee kasutus regulatsiooniperioodil on võrreldes aastatega [...] ja jääb koguseliselt [...] nende aastate [...] omatarbevee kogustega, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna omatarbevee koguse [...] tuh m³.**

Veekadu

Tabelist nähtub (vt Tabel 7 rida 5), et aastatel 2015 – 2017 oli Tallinna ja Saue piirkonnas veekadu vahemikus [...]– [...] tuh m³-t. Tabelis väljatoodud arvutustest nähtub (vt Tabel 7 rida 6 ja 7), et veekao osakaal ammutatud vee mahust ilma omatarbeveeta [...] aastatel 2015-2017 vahemikus [...] [...]%. Regulatsiooniperioodi veekao osakaalu ammutatava vee mahust ilma omatarbeveeta prognoosib ASTV tasemele [...] % ning Tallinna ja Saue piirkonna veekaoks [...] tuh m³. Vaadeldaval perioodil ei ole Tallinna ja Saue piirkonna uute ja rekonstrueeritud torustike pikkus oluliselt muutunud.

Kuna aastatel 2016-2017 on veekao osakaal ammutatud vee mahust ilma omatarbeveeta [...] ning uute ja rekonstrueeritud veetorustike pikkuses pole suuremaid muutusi toimunud, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks lähtuda Tallinna ja Saue piirkonna regulatsiooniperioodi veekao osakaalu prognoosimisel aastate [...] [...] keskmisest veekao osakaalust. Keskmiseks veekao osakaaluks ammutatud vee mahust ilma omatarbeveeta kujunes [...] aastatel [...] % (vt Tabel 7 rida 6: $\frac{[...] + [...] + [...]}{3} = [...]$, mis ühtib ASTV Hinnataotluses prognoositud veekao osakaaluga [...] % Tallinna ja Saue piirkonnas.

Kuna ASTV on prognoosinud regulatsiooniperioodi veekao osakaalu [...] aastate [...] keskmise veekao näitajaga [...] %), siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna veekao osakaalu tasemel [...] % ammutatud vee mahust ilma omatarbeveeta ning veekao mahu [...] tuh m³.

6. Kulude eristamine

ASTV peamiseks tegevuseks on veeteenuse osutamine. Samal ajal osutab ettevõtte vähesel määral ka muid teenuseid, mille hind vabaturuteenustena (näiteks ülenormatiivse reovee puhastamine, purgimisteenus, mitmesugused mittemonopoolsed lisateenused) ei kuulu haldusorgani poolt kooskõlastamisele. Haldusorgani poolt kooskõlastatava veeteenuse hinna kujundamisel on oluline, et muu tegevusega seotud kulu oleks veeteenuse kuludest eristatud ning veeteenuse kulud erinevate tegevuspiirkondade ja vee-ettevõtjate vahel oleks jagatud

põhjendatud printsiipidest lähtuvalt.

KonKS § 18¹ on sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omava ettevõtja kohustus pidada eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes järjepidevalt kohaldatavatest ja objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest, mis tuleb selgelt kindlaks määrata ettevõtja sise-eeskirjades. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega.

ÜVVKS § 7² lg 1 kohaselt peab vee-ettevõtja lisaks KonKS §-s 18¹ sätestatud nõude täitmisele pidama oma raamatupidamises kulude kohta eraldi arvestust järgmiste tegevuste kaupa:

- 1) veevarustus;
- 2) reovee ärajuhtimine ja puhastamine;
- 3) sademe- ja drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimine;
- 4) käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud tegevustega seotud lisateenused;
- 5) liitumistasud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumise eest;
- 6) muu tegevus.

Kulude eristamine tagab, et kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitatakse vaid selle teenuse osutamisega seotud põhjendatud kulud vastavalt ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatule.

6.1. Kulude eristamine mittereguleeritud tegevusele

KonKS § 18¹ ja ÜVVKS § 7² lg 1 ning § 14 lg 2 mõttest lähtuvalt peavad iga teenuse osutamiseks tehtavad kulud saama kaetud selle teenuse tasuga ning veeteenuse tasuga ei tohi katta muude teenuste kulusid. Seega peavad vabaturuteenuste (ASTV puhul näiteks ülenormatiivselt reostunud reovee puhastamine, purgimisteenus) osutamiseks tehtavad kulud olema eristatud veeteenusega seotud kuludest.

ÜVVKS § 14 lg 3 mõttest lähtuvalt kooskõlastab Konkurentsiamet tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest reoveele, mis ei ületa kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kinnitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud maksimaalseid reoainete sisaldusi (reostusnäitajate piirväärtusi). Tallinna linnas on kehtestatud ühiskanaliseerimise juhitava reovee reostusnäitajate piirväärtused ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas (§ 19 lg 2 ja 3), mille ületamisel saab reovett lugeda ülenormatiivseks reoveeks (vt käesoleva otsuse punkt 4 Taotleja üldiseloomustus – ülenormatiivse reoveega seonduv). Ülenormatiivselt reostunud on üldjuhul ka purgitav reovesi.

ASTV-l on esinenud eelnevatel aastatel järjepidevalt ülenormatiivse reostusega reovett ning prognoosib seda ka regulatsiooniperioodiks.

Tallinna linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirja (eeskiri)²⁵ § 19 lg 1 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud kliendilt vastu võtma reovett, mille reoainete kontsentratsioonid ei ületa eeskirja § 19 lg 3 toodud vastavaid piirväärtusi. Sellisel juhul vastab Tallinna Reoveepuhastusjaamast väljuv vesi Veeseaduse alusel kehtestatud nõuetele ja ühiskanaliseerimise juhitava reovesi ei kahjusta ühiskanaliseerimise toimimist ega põhjusta

²⁵ vt täpsemalt käesoleva otsuse punkti 4 Taotleja üldiseloomustus – ülenormatiivse reoveega seonduvad õigusaktid ja reovee reostatuse piirväärtused.

häireid puhastusprotsessis. Reostusnäitajate piirväärtuste ületamisel loetakse reovett ühiskanalisatsiooni ohustavaks reostuseks. Eeskirja § 19 lg 2 kohaselt on vastavate piirväärtustega tagatud, et Tallinna Reoveepuhastusjaamast väljuv vesi vastab Veeseaduse alusel kehtestatud nõuetele ja ühiskanalisatsiooni juhitud reovesi ei kahjusta ühiskanalisatsiooni toimimist ega põhjusta lisakulutusi puhastusprotsessis. Piirväärtus on normiks seda ületava reovee reoaine või ohtliku aine kontsentratsiooni puhul ülenormatiivse reostuse tasu arvestamisel.

Eeltoodust järeldub kokkuvõtlikult, et eeskirjas sätestatud reoainete piirväärtusi ületav reovesi põhjustab puhastusprotsessis lisakulutusi. Sellise reovee puhul on tegemist ülenormatiivselt reostatud reoveega, mille puhastamiseks tehtavad lisakulud ei tohi sisalduda veeteenuse hinnas, vaid tuleb katta ülenormatiivset reovett ärajuhtinud kliendi poolt. Eelkõige on lisanduvateks kuludeks reoveepuhasti elektrienergia kulu, puhastamiseks kasutatavate kemikaalide kulu ja muda käitluskulud, kuna saastatuma reovee puhastamiseks kulub ennekõike eelnimetatud kulusid kahe või enama korra võrra rohkem võrreldes sama mahu normatiivse reostatusega reovee puhastamisega.

Hinnataotluses on ASTV eristanud kooskõlastatavasse veeteenuse hinda lülitatavatest kuludest ülenormatiivselt reostunud reovee ja purgimisteenusena vastu võetava reovee puhastamisega (muu tegevusega) seotud kulud, sealjuures reoveepuhasti elektrienergia kulu, reovee puhastamiseks kasutatavate kemikaalide kulu ja muda käitluskulud kahekordses mahus puhastatava reovee kõrgemat reostusastet arvesse võttes. **Konkurentsiamet hindab ASTV lähenemise muule tegevusele kulude eristamisel KonkS § 18¹, ÜVVKS § 7² lg 1 p 6, § 14 lg 2 ja lg 3 sätestatuga kooskõlas olevaks, mille kohaselt on ettevõtja eemaldanud Tallinna ja Saue piirkonna reovee teenuse hinnast ülenormatiivselt reostunud reovee ja purgitava reovee puhastamisega seotud kulud.**

6.2. Kulude eristamine ASTV erinevatele piirkondadele ja vee-ettevõtjatele

ASTV osutab veeteenust Tallinna ja Saue piirkonnas, Maardu linnas, Harku vallas ning ka teistele vee-ettevõtjatele Tallinna linnas ja Harjumaal Tallinna lähivaldades.

Hinnataotluses on ASTV jaganud veeteenuse osutamisega seotud mahupõhised kulud nagu vee erikasutusõiguse tasu, saastetasu, kemikaalide kulu ja muda käitluskulu erinevate tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate vahel lähtudes vastava piirkonna/vee-ettevõtja veeteenuse müügiimahude osakaaludest. Muude veeteenuse opereerimiskulude jagamisel, mis ei ole otsekuluna lülitatud veeteenuse hinda, on ettevõtja võtnud kulude jagamisel arvesse teiste vee-ettevõtjate müügiimahud vähendatud osakaalus, s.t korrutanud koefitsiendiga [...]. ASTV selgitustel on [...] määra koefitsient kujundatud lähtuvalt asjaolust, et ettevõtja ei osuta teistele vee-ettevõtjatele täisteenust (nt klienditeenindus, võrkude igapäevane hooldus/remont, ei ole palganud eraldi tööjõudu, ei ole teinud investeeringuid jne) nii nagu ASTV teeb seda teenuse vahetu osutajana oma tegevuspiirkondades. Eelnevalt kirjeldatud müügiimahude osakaaludest lähtuvalt on ASTV jaganud tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate vahel erinevad kontrollitavad tegevuskulud nagu tööjõukulu, remondi- ja hoolduskulu, transpordikulu jne. Eeltoodud jagamisprintsibiist tulenevalt kujunevad muud tegevuskulud tegevuspiirkondade veeteenuse ühiku hinnas kõrgemaks kui teistele vee-ettevõtjatele osutatava veeteenuse ühiku hinnas.

Kuna vee erikasutusõiguse tasu, saastetasu, kemikaalide kulu ja muda käitluskulu on kulud, mis vahetult sõltuvad ammutatava vee või käideldava reovee mahust, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks nimetatud kulude jagamist erinevate tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate

vahel vastava piirkonna/vee-ettevõtja veeteenuse müügiimahtude osakaaludest lähtuvalt. Iga klient peab katma kulu, mis tekib vahetult tarbitava toote/teenuse koguse põhise, mis on näiteks vee erikasutusõiguse tasu, mida vee-ettevõtjal tuleb maksta iga ühiku ammutatud vee eest või saastetasu heitvee keskkonda suunamisel selles sisalduva reostuse eest. Samuti peab Konkurentsiamet õigeks ASTV lähenemist jagada vee-ettevõtjatele veeteenusega seonduvaid jagatavaid muid tegevuskulusid vähendatud määral [...] % ulatuses vähendatud müügiimahtude osakaalu alusel), sest kulud, mis on seotud tegevuspiirkondade vahetu teenindamisega (klienditeenindus, üldhaldus jms) ei lasu ASTV-l teistele vee-ettevõtjatele teenust osutades ning antud kulud tehakse ennekõike tegevuspiirkondades teenust vahetult saava tarbijaskonna jaoks.

Eeltoodust lähtuvalt hindab Konkurentsiamet ASTV lähenemist veeteenuse kulude jagamisel erinevate tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate vahel KonkS § 18¹, ÜVVKS § 7² lg 1 p 1-4 ja § 14 lg 2 sätestatuga kooskõlas olevaks, sest kulud, mis on vahetult seotud ressursi (toodangu) tasu, maksu või (vahetu) töötlusega on lülitatud vastava veeteenuse hinda konkreetse tegevuspiirkonna/vee-ettevõtja müügiimahu osakaalu alusel ning muud veeteenuse opereerimiskulud on lülitatud veeteenuse hinda võttes arvesse kulude erinevaid mahte tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate teenindamisel.

7. Veeteenuse hinda lülitatavad tegevuskulud

ÜVVKS § 14 lg 2 ning sellest lähtuvalt Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ning punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse tegevuskulud, kapitalikulu ja põhjendatud tulukus. Juhendi punkti 2.15 kohaselt on tegevuskulud hinda lülitatavad põhjendatud kulud, mis ei sisalda kapitalikulu ja finantskulu (finantskuludeks võivad olla kahjum investeeringutelt tütar- või sidusettevõttesse, kahjum pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt, intressikulud, kahjum valuutakursi muutustest või kahjum lühiajalistelt finantsinvesteeringutelt²⁶). Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu Hinnataotluses esitatud tegevuskulude kohta.

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud tegevuskulud on ÜVVKS § 14 lg 2 alusel põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Juhendi punktidele 4.2 kuni 4.8. Juhendi punktist 4.2 lähtuvalt jagunevad tegevuskulud alljärgnevalt:

- 1) mittekontrollitavad kulud, kusjuures Konkurentsiamet annab eraldi hinnangu vee erikasutusõiguse tasule ning saastetasule;
- 2) kontrollitavad kulud, kusjuures Konkurentsiamet annab eraldi hinnangu elektrienergia kulule, kemikaalide kulule, muda käitluskulule ning muudele tegevuskuludele.

7.1. Mittekontrollitavatel hindadel/tasudel põhinevad kulud

Juhendi punkti 4.4 kohaselt on mittekontrollitavatel hindadel/tasudel põhinevad kulud (edaspidi mittekontrollitavad kulud) need, mis ei ole mõjutatavad ettevõtja majandustegevuse kaudu, vaid sõltuvad ettevõtja-välistest teguritest (eelkõige seadusandlusest). Näiteks on Juhendi punkti 4.4 kohaselt ettevõtja jaoks mittekontrollitavad:

- 1) teisele vee-ettevõtjale makstavad tasud veeteenuse eest (juhul kui need on kooskõlastatud vastavalt ÜVVKS § 14¹ lg 2);
- 2) seaduses sätestatud keskkonnatasude määrad;

²⁶ Veebiaadress: <http://www.rmp.ee/raamatupidamine/rtj/>; RTJ 2 „Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes“ Lisa 2 „Kasumiaruande ja koondkasumiaruande kirjete selgitus“

- 3) administratiivselt reguleeritavad hinnad;
- 4) muud seadustest tulenevad koormised ja kohustused.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt lülitatakse täielikult veeteenuse hinda Juhendi p 4.4 lähtuvad määrad, tasud vm, küll aga peab ettevõtja põhjendama vastavate määrade, tasudega maksustatavaid koguseid (nt ammutatava vee kogused, saastekogused jm).

ASTV-l on mittekontrollitavateks kuludeks vee erikasutusõiguse tasu (vee erikasutusõiguse tasumäär) ja saastetasu (keskkonda heidetava saasteainete tasumäärad) ning osaliselt ka elektrienergia kulu (elektrienergia hinnas sisalduv võrgutasu, taastuenergia tasu ja elektriaktsiisi hinnakomponent). Lisaks võib mittekontrollitava kuluna käsitleda maamaksu- ja riigilõivukulu, kuid kuna nende kulude osakaal on tegevuskuludest väga väike, siis analüüsib Konkurentsiamet maamaksu- ja riigilõivukulud koos muude tegevuskuludega.

Mittekontrollitavate kulude põhjendatuse hindamiseks on Konkurentsiamet vee-ettevõtjatele välja töötanud Küsimustiku töölehe „Tabel F. Keskkonnatasud“ ja töölehe „Tabel B. Kasumiaruanne“.

ASTV poolt prognoositud mittekontrollitavad kulud summas [...] tuh €

ASTV on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud regulatsiooniperioodiks Tallinna ja Saue piirkonna vee erikasutusõiguse tasuks [...] tuh € ja saastetasuks [...] uh € ehk kokku mittekontrollitavate kulude summaks [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht mittekontrollitavate kulude osas

Järgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu ASTV poolt prognoositud mittekontrollitavatele kuludele kulukomponentide lõikes.

7.1.1. Vee erikasutusõiguse tasu

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi KeTS) § 10 lg 1 kohaselt makstakse vee erikasutusõiguse tasu õiguse eest võtta veekogust või põhjaveekihist vett erikasutuse korras.

Vee erikasutusõiguse tasu kujuneb prognoositud ammutatud vee kogusele KeTS § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 (kehtib alates 01.01.2016) „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“²⁷ lisas sätestatud vee erikasutusõiguse tasumäärade rakendamisel.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt võetakse vee erikasutusõiguse tasumäärad täielikult arvesse vee erikasutusõiguse tasu arvutamisel, küll aga peab ettevõtja põhjendama vee erikasutusõiguse määradega maksustatavaid vee koguseid.

ASTV prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna vee erikasutusõiguse tasu [...] tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib ASTV lülitada Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda vee erikasutusõiguse tasu summas [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue piirkonna vee erikasutusõiguse tasu [...] tuh € osas

ASTV ammutab vett vastavalt vee erikasutuslubadele nr L.VV/322982, L.VV/323855, L.VV/328349 ja L.VV/328381. Nimetatud vee erikasutusload on väljastatud ASTV-le

²⁷ Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121112014011>

veevõtuks Harju- ja Järvamaa pinnaveehaaretest, s.h Ülemiste järvest ning põhjavee ammutamiseks kambrium-vendi (C-V) ja ordoviitsiumi-kambriumi (O-C) põhjaveekihi. ASTV Hinnataotluses kajastatud andmete kohaselt kujunevad kõigist veehaaretest ammutatud ja ammutatavad vee kogused ning nende osakaalud aastatel 2015-2017 ning regulatsiooniperioodil alljärgnevas tabelis kajastatuks (vt Tabel 8).

Tabel 8 ASTV poolt ammutatud vesi

Rida	AMMUTATUD VESI	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1	Ammutatud vee kogus kokku	tuh m³	25 226	26 498	26 427	[...]
2	s.h pinnavesi	tuh m ³	22 756	23 734	23 716	[...]
3	Pinnavee osakaal ammutatud veest	%	90,2	89,6	89,7	[...]
4	s.h C-V põhjaveekiht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
5	C-V põhjavee osakaal ammutatud veest	%	[...]	[...]	[...]	[...]
6	s.h O-C põhjaveekiht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
7	O-C põhjavee osakaal ammutatud veest	%	[...]	[...]	[...]	[...]

*Konkurentsiametile on teada ammutatud vee osakaalude kohta käivad andmed rohkem kui kümnendiku täpsusega (kajastatud Exceli tabelites). Arvutuste tegemisel lähtub Konkurentsiamet käesolevas otsuses ammutatud vee osakaalude kohta kajastatud täpsematest andmetest, mis tulenevad Exceli tabelist.

Kuna vee erikasutusõiguse tasu kujunemist mõjutavad erinevatest allikatest ammutatavad vee kogused, millele on seadusega kehtestatud erinevad tasumäärad, siis analüüsib Konkurentsiamet esmalt ASTV poolt regulatsiooniperioodil pinnaveest ning erinevatest põhjaveekihtidest ammutatavate veekoguste osakaalusid.

Tabelist nähtub, et ASTV toodab joogivett peamiselt pinnaveest (vt Tabel 8 rida 2 ja 3), mille puhastamine toimub Ülemiste veepuhastusjaamas. Lisaks ammutab ASTV vett [...] puurkaevuga, millest [...] asuvad Tallinna ja Saue piirkonnas. Pinnavee osakaal kogu ammutatud vee kogusest on 2016.a-l võrreldes eelneva aastaga mõnevõrra langenud tasemelt 90,2% tasemele 89,6% ning püsinud sarnasel tasemel ka 2017.a-l kujunedes [...] % (vt Tabel 8 rida 3). Sarnaselt pinnavee osakaaluga on toimunud 2016.a-l [...] ka põhjaveekihtidest (C-V ja O-C) ammutatud vee osakaaludes. 2016.a-l [...] eelmise aastaga võrreldes C-V põhjavee osakaal tasemelt [...] % tasemele [...] % ja O-C põhjavee osakaal tasemelt [...] % tasemele [...] % ammutatud veest ning [...] hinnanguliselt [...] ka 2017.a-l, kujunedes vastavalt [...] % ja [...] % (vt Tabel 8 rida 5 ja 7). Regulatsiooniperioodiks on ettevõtja prognoosinud [...] viimase aasta baasil pinnavee osakaaluks ammutatud veest [...] % ning põhjavee osakaaludeks C-V põhjaveekihi puhul [...] % ja O-C põhjaveekihi puhul [...] % ammutatud veest (vt Tabel 8 veerg „Regulatsiooniperiood“). Kuna suuremad muutused erinevatest veehaaretest ammutatud vee osakaaludes on toimunud 2016.a-l ja [...] tasemel ka 2017.a-l, peab Konkurentsiamet põhjendatuks lähtuda ammutatud vee osakaalude prognoosimisel viimase [...] näitajatest. Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV regulatsiooniperioodiks prognoositud pinnavee osakaalu [...] %, kambrium-vendi (C-V) põhjaveekihi osakaalu [...] % ja ordoviitsium-kambriumi (O-C) põhjaveekihi osakaalu [...] % ammutatavast veest, mis on prognoositud [...] kujunenud ammutatud vee osakaalude tasemele.

ASTV Tallinna ja Saue piirkonna ammutatud vee kogus ja vee erikasutusõiguse tasu

Ammutatud vee kogus on otseselt arvutatav võetud vee müügitahust, omatarbevee mahust ja veekaost ehk ammutatud vee kogus = võetud vee müügitahust + omatarbevee maht + veekadu.

Käesoleva otsuse punktis 5.1.1 on Konkurentsiamet lugenud põhjendatuks ASTV Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee müüginimahu [...] tuh m³, punktis 5.2 omatarbevee mahu [...] tuh m³ ja veekao mahu [...] tuh m³. Seega kujuneb põhjendatud ammutatud vee koguseks Tallinna ja Saue piirkonnas regulatsiooniperioodil [...] tuh m³ [...] + [...] + [...] = [...] ²⁸.

Hinnataotluses ja ASTV 11.10.2018 edastatud kirjas kajastatud ammutatud vee koguseid korrigeerivate andmete alusel on ettevõtja prognoosinud regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonnas erinevatest veehaaretest ammutatavad vee kogused järgmiselt: pinnavee veehaarest ammutatava vee koguseks [...] tuh m³, mis on [...] % kogu piirkonna ammutatava vee kogusest (vt Tabel 9 veerg „Ammutatud vee kogus (tuh m³)“ read 2 ja 3); kambrium-vendi (C-V) põhjaveekihi ammutatava vee koguseks [...] tuh m³, mis on [...] % kogu piirkonna ammutatava vee kogusest (vt Tabel 9 veerg „Ammutatud vee kogus (tuh m³)“ read 4 ja 5); ordoviitsium-kambriumi (O-C) põhjaveekihi ammutatava vee koguseks [...] tuh m³, mis on [...] % kogu piirkonna ammutatava vee kogusest (vt Tabel 9 veerg „Ammutatud vee kogus (tuh m³)“ read 6 ja 7).

Võttes arvesse, et ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonnas erinevatest veehaaretest ammutatava vee koguste osakaalud sarnaseks Konkurentsiameti poolt põhjendatuks peetud osakaaludega vee võtul erinevatest allikatest²⁹ (pinnavee ja põhjaveekihtide osakaal regulatsiooniperioodil; vt Tabel 9 read 3, 5 ja 7, veerg „Regulatsiooniperiood“), siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonnas ammutatava vee kogused pinnaveest vee võtul [...] tuh m³, kambrium-vendi (C-V) põhjaveekihi ammutamisel [...] tuh m³ ja ordoviitsium-kambriumi (O-C) põhjaveekihi ammutamisel [...] tuh m³ (vt Tabel 9 veerg „Ammutatud vee kogus (tuh m³)“ read 2, 4, 6).

Tabel 9 Tallinna ja Saue piirkonna ammutatud vee kogus ja vee erikasutusõiguse tasu

Rida	Vee erikasutusõiguse tasu kujunemine ammutatud vee koguste baasil	Ammutatud vee kogus (tuh m ³)	Tasumäär (€/tuh m ³)	Vee erikasutusõiguse tasu (tuh €)
1	Tallinna ja Saue piirkond	[...]		[...]
2	s.h pinnavesi	[...]	38,34	[...]
3	Pinnavee osakaal ammutatud veest %	[...]		
4	s.h C-V põhjaveekiht	[...]	98,36	[...]
5	C-V põhjavee osakaal ammutatud veest %	[...]		
6	s.h O-C põhjaveekiht	[...]	91,66	[...]
7	O-C põhjavee osakaal ammutatud veest %	[...]		

Vee erikasutusõiguse eest makstav tasu kujuneb ammutatud vee kogustele seaduses sätestatud vee erikasutusõiguse tasumäärade rakendamisel. ASTV on prognoosinud vee erikasutusõiguse tasumäärad vee ammutamisel pinnaveest 38,34 €/tuh m³, kambrium-vendi põhjaveekihi 98,36 €/tuh m³ ja ordoviitsium-kambriumi põhjaveekihi 91,66 €/tuh m³. Need vastavad KeTS § 10 lg 3 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse

²⁸ Konkurentsiametile on teada ammutatud vee koguste kohta käivad andmed rohkem kui kümnendiku täpsusega (kajastatud Exceli tabelites). Arvutuste tegemisel lähtub Konkurentsiamet käesolevas otsuses ammutatud vee koguste kohta kajastatud täpsematest andmetest, mis tulenevad Exceli tabelist (kolm kohta peale koma).

²⁹ Kuna ASTV kogu ammutatava vee mahust (s.h pinnaveest toodetav joogivesi) kulub peamiselt Tallinna ja Saue piirkonna tarbijate varustamiseks (94%), siis saab erinevatest allikatest ammutatava vee koguste eelnevate aastate osakaaludest lähtuda ka Tallinna ja Saue piirkonna jaoks ammutatud vee osakaalude hindamisel, vältimaks detailset analüüsi igas erinevas ASTV tegevuspiirkonnas.

tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihi § 1 osundatud lisas sätestatud tasumääradele pinnavee ammutamisel 2018/2019.a-l ning kambrium-vendi ja ordoviitsium-kambriumi veekihi vee ammutamisel 2019.a-l. Võttes arvesse, et ASTV kooskõlastatava veeteenuse hinna rakendamise aeg jääb peamiselt 2019.a-sse, siis loeb Konkurentsiamet ASTV prognoosi 2018/2019.a-l kehtivate vee erikasutusõiguse tasumäärade osas põhjendatuks (vt Tabel 9 veerg „Tasumäär (€/tuh m³)“ read 2, 4 ja 6).

Rakendades Tallinna ja Saue piirkonna jaoks ammutatava vee kogustele 2018/2019.a-l kehtivaid vee erikasutusõiguse tasumäärasid (s.t vee võtul Tallinna veevarustussüsteemi kuuluvast veekogust 38,34 €/tuh m³, kambrium-vendi põhjaveekihi 98,36 €/tuh m³ ja ordoviitsium-kambriumi põhjaveekihi 91,66 €/tuh m³ tulenevalt Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määrusest nr 169 §-st 1), **kujuneb Tallinna ja Saue piirkonna regulatsiooniperioodi vee erikasutusõiguse tasuks kokku [...] tuh €** (vt Tabel 9 veerg „Vee erikasutusõiguse tasu (tuh €)“ rida 1). **ASTV on Hinnataotluses kajastanud vee erikasutusõiguse tasuks Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas [...] tuh m³, mis on mõnevõrra väiksem põhjendatud ammutatud vee koguste ja vee erikasutusõiguse tasumäärade alusel arvutatud vee erikasutusõiguse tasust.**

Võttes arvesse, et ASTV Hinnataotluses prognoositud vee erikasutusõiguse tasu [...] tuh €-t ei ületa põhjendatud ammutatud vee koguste ja vee erikasutusõiguse tasumäärade alusel arvutatud veeteenuse hinda lülitatavat suurimat lubatavat vee erikasutusõiguse tasu suurust [...] tuh €-t ning prognoositud ja suurima lubatava vee erikasutusõiguse tasu erinevus ei mõjuta ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee teenuse hinda³⁰, siis loeb Konkurentsiamet ÜVVK § 14 lg 2 p 1 ja 3 tulenevalt põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas vee erikasutusõiguse tasu [...] tuh €-t.

7.1.2. Saastetasu

Vee-ettevõtja peab ÜVVK § 10 lg 1 järgi tagama oma tegevuspiirkonnas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni toimimise ja korrashoiu. Veeseaduse (edaspidi VeeS) järgi on reovee puhastamine vee-ettevõtja kohustus. VeeS § 8 kohaselt on vee-ettevõtja kohustatud soetama endale vee erikasutusloa ja KeTS §-de 3, 5, 17, 20 ja 24 kohaselt maksma veekogu reostamisel keskkonnatasuna saastetasu. KeTS § 14 lg 1 kohaselt rakendatakse saastetasu, kui saasteaineid heidetakse välisõhku, veekogusse, põhjavette või pinnasesse või kõrvaldatakse jäätmeid. Keskkonnatasude rakendamise eesmärk on KeTS § 4 lg 1 järgi vältida või vähendada saasteainete keskkonda heitmisega seotud võimalikku kahju.

Juhendi punkti 4.5 kohaselt lülitatakse seaduses sätestatud saastetasude määrad täielikult

³⁰ ASTV on viimases 01.10.2018 esitatud korrigeeritud Hinnataotluses prognoosinud Tallinna ja Saue piirkonna vee erikasutusõiguse tasuks [...] tuh €-t. 11.10.2018 Konkurentsiametile esitatud kirjas on ASTV täpsustanud Tallinna ja Saue piirkonnas ammutatava vee koguseid, s.h erinevaid osakaale vee ammutamisel erinevatest veevõtu allikatest. Erinevatest veehaartest ammutatava vee koguste ja vastava veehaarde (pinnavesi, põhjaveekiht) vee erikasutusõiguse tasumäära alusel kujuneb Tallinna ja Saue piirkonnas nii ASTV kirja kui ka Konkurentsiameti kontrollarvutuste kohaselt ÜVVK § 14 lg 2 p 1 ja 3 alusel veeteenuse hinda lülitatavaks suurimaks lubatavaks vee erikasutusõiguse tasuks [...] tuh €-t, mis on [...] tuh €-t suurem ASTV Hinnataotluses prognoositust [...] - [...] = [...] tuh €-t). Kuna kulu erinevus ei ole kooskõlastamiseks esitatud võetud vee teenuse hinnale mõju (kõrgema kulu lülitamisel veeteenuse hinda ei muutu kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind, mida soovitakse kooskõlastada ümardatult kaks kohta peale koma, sest kulu mõju ulatub ainult neljanda kohani peale koma: [...] tuh €-t (kulu erinevus) / [...] tuh m³ (võetud vee müügimaht) = [...] €/m³ hinna suurenemine.), siis ei ole oluline Hinnataotluses veeteenuse hinda lülitatava vee erikasutusõiguse tasu [...] tuh € korrigeerimine [...] tuh €-ks, sest kooskõlastamisele esitatud hind ei muutuks. ASTV on 11.10.2018 esitatud kirjas märkinud, et ei soovi esitatud Hinnataotlust korrigeerida, kuna kõnesoleva kulu muutus on ebaoluline.

veeteenuse hinda, küll aga peab ettevõtja põhjendama saastekoguseid. Juhendi punkti 4.6 p 5 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid.

Veeteenuse hinda lülitatava saastetasu põhjendatuse analüüsimiseks on Konkurentsiamet lisanud Küsimustikku töölehe „Tabel F. Keskkonnatasud“ kus sisaldub tabel, mida vee-ettevõtja on kohustatud täitma ning mis on ettevõtjapoolseks põhjenduseks saastetasu kohta veeteenuse hinnas. „Tabel F. Keskkonnatasud“ on välja töötatud võttes aluseks vee-ettevõtjate poolt regulaarselt riigile esitatavaid saastetasu kohta käivaid deklaratsioone.

ASTV poolt prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna saastetasu [...]tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib ASTV regulatsiooniperioodil makstava saastetasu kogusummaks [...] tuh €, millest Tallinna ja Saue piirkonnas makstavaks saastetasu summaks kujuneb põhjendatud osakaalu alusel (vt otsuse p 6.1 ja 6.2) [...]tuh €. ASTV regulatsiooniperioodi saastetasu kujunemine on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 10).

Tabel 10 ASTV prognoositud saastetasu kujunemine regulatsiooniperioodil

rida	SAASTETASU	Suubla koefitsient*	Tasumäär €/t**	Kogus loaga t	Efektiivsuse koefitsiendi rakendamine [...]	Kokku €
1	BHT ₇	1,2	1 435	[...]	[...]	[...]
2	HA	1,2	552,89	[...]	[...]	[...]
3	P	1,2	12 014	[...]	[...]	[...]
4	N	1,2	2 826	[...]	[...]	[...]
5	Nafta	1,2	4 582	[...]	[...]	[...]
6	Ohtlikud ained (Cr, Cu, Ni, Zn)	1,2	21 056	[...]	[...]	[...]
7	Kokku saastetasu (tuh €)					[...]
8	s.h Tallinna ja Saue tegevuspiirkond [...] %)					[...]
9	s.h ülejäänud tegevuspiirkonnad ja teised vee-ettevõtjad ning muu tegevus					[...]

*põhineb vee erikasutusloas nr L.VV/322982 KeTS § 20 lg 2 alusel sätestatud suubla koefitsiendile heitvee juhtimisel Paljassaare lahe suublasse (1,2);

** vastavad KeTS § 20 lg-s 1 loetletud, alates 01.01.2015 (s.t ka 2018/2019.a-l) kehtivatele saastetasumääradele;

BHT₇ - orgaanilised ained (v.a ühealuselised fenoolid ning v.a nafta, naftasaadused, mineraalõli ning tahke kütuse ja muu orgaanilise aine termilise töötlemise vedelsaadused) ümberarvestatuna nende lagundamise biokeemiliseks hapnikutarbeks seitsme ööpäeva jooksul;

HA – heljum;

P - fosforühendid ümberarvestatuna üldfosforiks;

N - lämmastikuühendid ümberarvestatuna üldlämmastikuks;

Nafta – nafta, naftasaadused, mineraalõli ning tahke kütuse ja muu orgaanilise aine termilise töötlemise vedelsaadused;

Ohtlikud ained - muud ohtlikud ained veeseaduse tähenduses (ASTV-l Cr, Cu, Ni, Zn).

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue piirkonna saastetasu [...] tuh € osas

ASTV puhastab vee erikasutusloa nr L.VV/322982 kohaselt Tallinna ja Saue piirkonnast ärajuhitava reovee Paljassaare reoveepuhastis. Reoveepuhastis puhastatakse lisaks Tallinna ja Saue piirkonna reoveele ka muude ASTV tegevuspiirkondade (Maardu, Harku), teiste vee-ettevõtjate ning purgitud reovesi. Vastavalt vee erikasutusloale juhib ASTV reoveepuhasti heitvee Paljassaare lahte, millisele suublale rakendatakse koefitsienti 1,2 tulenevalt KeTS § 20 lg 2 p 2.

Kuna saastetasu kujuneb saastekoguse, saastetasumäära, suubla koefitsiendi ja saastetasumäärade vähendamist kajastava niinimetatud efektiivsuse koefitsiendi korrutisena (KeTS § 20 lg 1, 2 ja 5) analüüsib Konkurentsiamet kõiki saastetasu arvutamise aluseks olevaid komponente eraldiseisvalt. Sealjuures hindab Konkurentsiamet esmalt kogu

Paljassaare reoveepuhasti prognoositud saastekoguseid ja saastetasu kulu kujunemist, kuna viimased on aluseks ühe või teise piirkonna/vee-ettevõtja veeteenuse hinda lülitatava saastetasu kujunemisele (jagatakse erinevate piirkondade/vee-ettevõtjate vahel reovee müügi mahu osakaaludest lähtuvalt).

Saastekogused

Saastekogused leitakse keskkonda suunatud heitvee koguse ja heitveest võetud proovi kontsentratsiooni alusel. Saastekoguste hindamisel on oluline võtta arvesse võimalikult pika perioodi andmed, millal puhastil ei ole toimunud olulisi muudatusi (milleks on aastad 2015 - 2017), arvestamaks ilmastikutingimustest (külm talv, sademete rohkus jne) tulenevaid mõjusid. Kuna saasteainete kogused heitvees sõltuvad puhastatava reovee mahust, siis hinnangu andmiseks ASTV prognoositud regulatsiooniperioodi saastekogustele arvutas Konkurentsiamet vee-ettevõtjalt menetluse käigus saadud 2015 - 2017.a andmete alusel saastekoguste erikulud puhastatava reovee mahu suhtes (ehk saastekogused (kg) jagatud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahuga³¹ (tuh m³)). Konkurentsiamet märgib, et saastekoguste erikulu arvutamisel ei ole oluline kas võtta arvesse saastekoguste suhe reoveepuhasti vooluhulka või reovee müügi mahtu. **Samas on reovee puhasti vooluhulga prognoosimine märkimisväärselt keerulisem kui reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahu prognoosimine, mistõttu on meetodiliselt õigem täpsema tulemi saavutamise eesmärgil kasutada erikulu hindamisel saastekoguste suhet reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahtu. Vee kogus, milles saaste on lahustunud, ei muuda saastekogust tonnides.** Eelpool toodud põhjendustest tulenevalt on saastekoguste hindamisel arvatud saastekoguste erikulud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi mahu kohta.

Ülevaade ASTV tegevuspiirkonna saastekogustest ja saastekoguste erikuludest aastatel 2015-2017 ning prognoos regulatsiooniperioodil on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 11).

Tabel 11 Saastekogused ja erikulud

rida	SAASTEKOOGUSED	Ühik	2015	2016	2017	2015-2017 keskmise erikulu	Regulatsiooni- periood
1	veesaaste BHT7	tonn	177,7	214,3	220,1		[...]
2	<i>Erikulu (BHT7)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]		[...]
3	veesaaste HA	tonn	325,9	393,8	363,6		[...]
4	<i>Erikulu (HA)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	veesaaste P	tonn	19,3	21,6	20,8		[...]
6	<i>Erikulu (P)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]		[...]
7	veesaaste N	tonn	345,7	353,3	362,1		[...]
8	<i>Erikulu (N)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]		[...]
9	veesaaste nafta	tonn	[...]	[...]	[...]		[...]
10	<i>Erikulu (nafta)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
11	veesaaste ohtlikud ained	tonn	[...]	[...]	[...]		[...]
12	<i>Erikulu (ohtlikud ained)</i>	<i>kg/tuh m³</i>	[...]	[...]	[...]		[...]
13	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi maht + purgimine	tuh m ³	[...]	[...]	[...]		[...]

³¹ Kuna ASTV suunab kõigi tarbijate (lisaks Tallinna ja Saue piirkonnale ka ülejäänud tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate) reovee puhastamiseks Paljassaare puhastile, on Konkurentsiamet võtnud saastekoguste erikulu arvutamisel aluseks lisaks käesoleva otsuse punktis 5.1.2 käsitletud Tallinna ja Saue tegevuspiirkonna reovee müügi mahtudele ka ülejäänud tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate reovee müügi mahud ning purgimise mahud. Summaarsetest müügi mahtudest moodustavad Tallinna ja Saue tegevuspiirkonna reovee müügi mahud valdava osa (u [...] %).

Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud saastekogused absoluutväärtuses samale tasemele [...] (vt Tabel 11 read 1, 3, 5, 7, 9 ja 11). Tabelis (vt Tabel 11) väljatoodud arvutustest nähtub, et perioodil [...] on saasteainete BHT₇, P, N ning ohtlike ainete erikulu olnud [...] trendis (vt Tabel 11 read 2, 6, 8 ja 12) ning ülejäänud saasteainete (HA ja nafta) erikulu on aastate lõikes [...] (vt Tabel 11 read 4 ja 10).

Konkurentsiameti hinnangul on põhjendatud võtta olukorras, kus näitaja (konkreetsel juhul saasteaine erikulu) on ajas [...] trendiga, prognoosimisel aluseks näitaja, mis [...] viimase tegeliku näitajaga aasta taset (BHT₇, P, N ning ohtlike ainete erikulu puhul). Seda põhjendusel, et saasteainete erikulud ei saa lõputult [...] või [...], kui ei ole teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid. Kui näitaja on ajas [...] (st kord [...], siis [...] või vastupidi) ilma, et Konkurentsiametile või vee-ettevõtjale oleks teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid, siis lähtub Konkurentsiamet näitaja (saasteaine erikulu) põhjendatusele hinnangu andmisel põhimõttest, et prognoositud kogus [...] kogust, mis kujuneks [...] vastava saasteaine erikulu alusel (HA ja nafta puhul).

Kuna ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud saasteainete BHT₇, P, N ning ohtlike ainete erikulud, mis on aastatel [...] olnud [...] trendis, [...] vastava saasteaine [...] a erikulu taset (vt Tabel 11 read 2, 6, 8 ja 12, veerud „[...]“ ja „Regulatsiooniperiood“), **peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodiks prognoositud saasteaine BHT₇ erikulu [...] kg/tuh m³, saasteaine P erikulu [...] kg/tuh m³, saasteaine N erikulu [...] kg/tuh m³ ja ohtlike ainete erikulu [...] kg/tuh m³.**

Kuna ASTV poolt prognoositud saasteainete HA ja nafta erikulud, mis on aastatel [...] vastava saasteaine [...] aastate keskmist erikulu (vt Tabel 11 read 4 ja 10, veerud „[...] keskmine erikulu“ ja „Regulatsiooniperiood“), **peab Konkurentsiamet põhjendatuks regulatsiooniperioodiks prognoositud saasteaine HA erikulu [...] kg/tuh m³ ja saasteaine nafta erikulu [...] kg/tuh m³.**

Saasteainete põhjendatud erikuludest lähtuvalt loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ka ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud saasteaine BHT₇ koguse [...] tonni, saasteaine HA koguse [...] tonni, saasteaine P koguse [...] tonni, saasteaine N koguse [...] tonni, saasteaine nafta koguse [...] tonni ja ohtlike ainete saastekoguse [...] tonni, mis ei ületa vee erikasutusloaga sätestatud suurimaid lubatud saasteainete koguseid (vt Tabel 11, read 1, 3, 5, 7, 9 ja 11, veerg „Regulatsiooniperiood“).

Suubla koefitsient

Vee erikasutusloa nr L.VV/322982 kohaselt rakendab ASTV heitvee juhtimisel Paljassaare lahe suublasse koefitsienti 1,2, mida **Konkurentsiamet peab põhjendatuks, kuna see põhineb vee erikasutusloas KeTS § 20 lg 2 alusel sätestatud suubla koefitsiendil.**

Saastetasumäärad

ASTV prognoositud saastetasu arvutustes kasutatud **saastetasumäärad (BHT₇ 1435 €/t; HA 552,89 €/t; P 12 014 €/t; N 2826 €/t, nafta 4582 €/t ja ohtlikud ained 21 056 €/t) vastavad KeTS § 20 lg 1 loetletud alates 01.01.2015 (s.h regulatsiooniperioodil) kehtivatele saastetasumääradele.**

Saastetasumäärade vähendamine ehk efektiivsuse koefitsient

KeTS § 20 lg 5 sätestab, et kui kõik saastetasu maksja väljalaskme heitvett iseloomustavad näitajad on vee erikasutusloaga määratud heitvee reostusnäitajate piirväärtustest väiksemad või nendega võrdsed ning vee erikasutaja on esitanud vee erikasutusloa andjale VeeS § 21 p 6

nimetatud aruande tähtpäevaks ja nõutud andmete ulatuses, vähendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 kehtestatud saastetasumäärasid (vt eelmises lõigus nimetatud saastetasumäärasid) selle väljalaskme osas kaks korda ehk rakendatakse efektiivsuse koefitsienti 0,5.

Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud Hinnataotluses Paljassaare reoveepuhastil heitvee reostusnäitajad vee erikasutusloas kehtestatud nõuetele vastavaks, kuid ei rakenda saastetasumäärade vähendust [...], mida eelduslikult näeks antud tingimustel ette KeTS § 20 lg 5 [s.t rakendab saastetasude arvutamisel saastetasumääradele koefitsienti 1, mitte koefitsienti 0,5 (vt Tabel 10 veerg „Efektiivsuse koefitsiendi (0,5 korrutis) rakendamine“]. Eeltoodu tulemusel kujuneb ASTV prognoositud saastekoguste ning rakendatavate saastetasude alusel regulatsiooniperioodi saastetasu kogusummaks [...] tuh €, sellest Tallinna ja Saue piirkonnast ärajuhitava reovee puhastamise kuluks müügitulu osakaalu [...] %) alusel [...] tuh €.

ASTV on Konkurentsiametile 03.05.2018 esitatud hinnataotluse kaaskirjas (kiri 02.05.2018 nr 6/1813404-1) põhjendanud saastetasu koefitsiendi rakendamist järgmiselt: „Sõltumata asjaolust, et ettevõtte on varasematel aastatel läbi efektiivse protsesside juhtimise õnnestunud saavutada saastetasu koefitsiendi alandamine poole võrra, on oluline mõista, et reoveepuhastusprotsessiga kaasnevad saastetasuriskid on äärmiselt suured. Nende riskide realiseerumisel rakendatakse rahaliselt väga suuri sanktsioone. Sõltumata asjaolust, et ettevõtte teeb kõik endast oleneva, et keskkonnamislikke madalal hoida ning säilitada ja parandada ümbritsevat keskkonda, ei pruugi kontroll kõikide riskide üle olla ettevõtte võimuses. Sellest tulenevalt peame põhjendatuks ja vajalikuks, et tariifi lülitatavad saastetasumäärad vastaksid veeloas [...] Reostusjuhtumitega ega saasteaine piirväärtuse ületamisel määratava kümnekordse saastetasuga seonduvaid kulutusi ei ole tariifitaotlusse lisatud, küll aga loaga lubatud reostuskoefitsient“.

ASTV poolt esitatud ja menetluse käigus erinevatel aegadel korrigeeritud Hinnataotluse kohaselt (03.05.2018 esitatud (nõuetekohane) Hinnataotlus, 07.06.2018 korrigeeritud, 14.09.2018 korrigeeritud ja täiendatud ning 01.10.2018 korrigeeritud) on Paljassaare reoveepuhastist väljuva heitvee saastekogused perioodil 2015-2017 vastanud vee erikasutusloas nr L.VV/322982 määratud heitvee reostusnäitajate piirväärtustele ning ettevõtja esitatud andmetel on saastetasu arvutamisel kõikidel [...]a arvestusperioodidel (kvartalitel) saastetasumäärasid kahekordselt vähendatud, s.t et saastekoguste, saastetasumäärade ja suubla koefitsiendi alusel arvutatud ja makstavatele saastetasudele on kogu vaadeldava perioodi [...] jooksul rakendatud efektiivsuse koefitsienti 0,5.

Kui lähtuda regulatsiooniperioodi saastetasu arvutamisel [...]aasta tegelikest tulemustest Paljassaare reoveepuhastil vee erikasutusloa nõuete täitmisel heitvee väljundi osas ning rakendada KeTS § 20 lg 5 sätestatud saastetasumäärade kahekordset vähendamist (s.t rakendada efektiivsuse koefitsienti 0,5), kujuneks käesolevas punktis põhjendatuks loetud saastekoguste baasil regulatsiooniperioodi saastetasuks [...] tuh €, sellest Tallinna ja Saue veeteenuse hinnaga seonduvaks [...] tuh €, mis on [...] väiksem Hinnataotluses prognoositud regulatsiooniperioodi kogu saastetasu kulust [...] tuh € [...] – [...] = [...] ning ühtlasi [...] väiksem ka Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduvast saastetasu kulust [...] tuh € [...] – [...] = [...]. Eelnevate arvutuste tulemusel kujuneva saastetasu summa on Konkurentsiamet näitlikustanud alltoodud tabelis (vt Tabel 12, veerg „Kokku €“).

Tabel 12 ASTV saastetasu kujunemine efektiivsuse koefitsiendi rakendamise tulemusel

rida	SAASTETASU	Suubla koefitsient	Tasumäär €/t	Kogus loaga t	Efektiivsuse koefitsiendi	Kokku €
------	------------	--------------------	--------------	---------------	---------------------------	---------

					(0,5 korrutis) rakendamine	
1	BHT ₇	1,2	1 435	[...]	0,5	[...]
2	HA	1,2	552,89	[...]	0,5	[...]
3	P	1,2	12 014	[...]	0,5	[...]
4	N	1,2	2 826	[...]	0,5	[...]
5	Nafta	1,2	4 582	[...]	0,5	[...]
6	Ohtlikud ained (Cr, Cu, Ni, Zn)	1,2	21 056	[...]	0,5	[...]
7	Kokku saastetasu (tuh €)					[...]
8	s.h Tallinna ja Saue tegevuspiirkond [...] %)					[...]
9	s.h ülejäänud tegevuspiirkonnad ja teised vee-ettevõtjad ning muu tegevus					[...]

13.07.2018 edastas Konkurentsiamet ASTV-le 07.06.2018 esitatud Hinnataotluses kajastatu osas Arvamuse, milles asus seisukohale, et ettevõtja kogu saastetasu summa [...] tuh €) ning sellest Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud saastetasu summa [...] tuh €)³² ei ole põhjendatud järgmistel kaalutlustel:

ASTV rakendab reovee puhastamisel kõrgeid standardeid ning on tõhusa ja vastutustundliku tegevuse tõttu reovee puhastuse protsesside juhtimisel (s.h hooldus, sihipärased investeeringud jm) saavutanud pika perioodi jooksul (alates 2014.a III kvartalist) läbivalt s.t kõikidel saastetasu arvestusperioodidel (kvartalitel) heitvee keskkonda juhtimisel tingimused, **mis on võimaldanud ettevõtjale rakendada seaduses ettenähtud saastetasumäärade kahekordset vähendamist**. Lisaks ettevõtja igapäevasele tegevusele on efektiivset reoveepuhastust võimaldanud ka investeeringud³³. 2017.a aastaraamatus toodud info kohaselt planeerib ASTV ka järgneva kolme aasta jooksul teostada reoveepuhastusjaamas mitmeid investeeringuid, mis pakuvad lisakindlust ja minimeerivad reostusjuhtumite riski tulevikus. Hinnataotluse kohaselt on regulatsiooniperioodil reoveepuhastusega seotud suurimaks investeeringuks planeeritud mehhaanilise puhastuse rekonstrueerimine summas [...] mln € (kogu investeeringu maksumus on [...] mln €). ASTV on Hinnataotluses selgitanud, et ettevõtte eesmärgiks on investeerida oma varadesse jätkusuutlikult ning vastutustundlikult, selleks et pakkuda oma klientidele kvaliteetset teenust, olla vastutustundlik ettevõtte ning järgida seadusest tulenevaid üha karmimaid nõudeid ja kanda elutähtsa teenuse pakkumisega seotud vastutust. Lisaks on ettevõtja oma aastaraamatus välja toonud, et ettevõtte tegevuste, s.h reovee puhastamise toimumiseks kooskõlas rangete keskkonnavalaste õigusaktidega, hoitakse õigeaegselt investeerides ära suuremaid katkestusi oma tootmisprotsessides, mis võiksid seada ohtu

³² Konkurentsiameti Arvamuses analüüsitud 07.06.2018 esitatud Hinnataotluses oli ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodi kogu saastetasu kuluks kokku [...] tuh € ning sellest Tallinna ja Saue veeteenuse hinnas [...] tuh €. Kuna ASTV oli 07.06.2018 Hinnataotluses kasutanud saastetasu kulu jagamisel teisi proportsioone (mida Konkurentsiamet ei lugenud Arvamuses samuti põhjendatuks), kui käesoleva otsuse aluseks olevas 01.10.2018 esitatud korrigeeritud Hinnataotluses (amet hindas uued jagamise proportsioonid käesoleva otsuse punktis 6.1 ja 6.2 põhjendatuks), siis erineb Arvamuses Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduv saastetasu kulu [...] tuh €) jagamisproportsioonide muutmisest tingituna mõnevõrra käesolevas otsuses väljatoodud Tallinna ja Saue piirkonna saastetasu kulu summast, mis on [...] tuh €. Eeltoodud asjaolu ei oma veeteenuse hinda lülitatud saastetasu kulu põhjendatuse käsitluse seisukohalt käesolevas otsuses enam tähtsust, sest kulu põhjendatuse hindamisel on vaatluse all rakendatud saastetasumäärad koefitsiendiga [...], millest ASTV oli saastetasu kulu kujundamisel lähtunud nii Arvamuse aluseks olevas 07.06.2018 Hinnataotluses kui ka käesoleva otsuse aluseks olevas 01.10.2018 korrigeeritud Hinnataotluses ning mis on aluseks saastetasu põhjendatuse/mittepõhjendatuse hindamisel.

³³ Näiteks suurematest investeeringutest algas 2015.a-l ja jätkus 2016.a-l puhastatud heitvee imibasseini rekonstrueerimine (kokku Hinnataotluse kohaselt investeering summas [...] mln €); 2015.a-l investeeriti lisaks koagulandi doseerimissüsteemi [...] mln €; 2017.a-l investeeriti Hinnataotluse ja aastaraamatu kohaselt reoveepuhastusse kokku [...] mln €, m.h tsentrifuugi vahetus, olmeveepumpla rekonstrueerimine, mehaanilise puhastuse rekonstrueerimise projekteerimine.

ettevõtte tegevuse vastavuse nõuetele. S.t selleks, et saavutada parimal tasemel tootmistulemusi investeeritakse varadesse õigeaegselt ning rakendatakse jätkusuutlikke praktikaid ja parimaid tehnoloogiaid.

Eeltoodu on võimaldanud saavutada olukorra, kus Paljassaare reoveepuhastusjaama puhastusprotsessi efektiivsus on vastavalt ASTV aastaraamatutes kajastatule olnud perioodi 2015-2017 kõikidel aastatel õigusaktides sätestatud nõudetele vastav ja seda kõikide reostusnäitajate osas (vt Tabel 13):

Tabel 13 Paljassaare reoveepuhasti efektiivsuse nõue ja saavutatud tase aastatel 2015-2017

Saasteained	Nõue	2015	2016	2017
Bioloogiline hapnikutarve (BHT)	80%	98%	97%	97%
Keemiline hapnikutarve (KHT)	75%	92%	89%	91%
Hõljuvained (HA)	90%	98%	97%	98%
Üldlämmastik (Nüld)	80%	84%	83%	84%
Üldfosfor (Püld)	80%	93%	92%	92%
Naftasaadused	75%	93%	88%	84%

Ülaltoodud tabelist nähtub, et suurema osa reostusnäitajate puhul ületab reoveepuhastusjaama puhastusprotsessi efektiivsus nõutud taset olulisel määral (vt Tabel 13 veerg “Nõue” võrdluses veergudega “2015”, “2016” ja “2017”), mis muuhulgas iseloomustab positiivselt puhastusprotsessi juhtimise kvaliteeti.

Eelnevat toetavad ka ASTV 2017.a keskkonnanaruandes³⁴ kajastatud andmed keskmiste reostusainete kontsentratsioonide kohta väljuvas heitvees aastatel 2015-2017 võrrelduna seadusest tulenevate maksimummääradega (vt Tabel 14 ja Keskkonnanaruanne 2017 lk 25 graafik 3).

Tabel 14 Paljassaare reoveepuhastist väljuva heitvee reostusainete kontsentratsioonid

Kontsentratsioon mg/l	Maksimum-määr	2015	2016	2017	2015-2017 keskmine	Keskmise osakaal maksimumist %	2015-2017 kõrgeima osakaal maksimumist %
Bioloogiline hapnikutarve (BHT ₇)	15,0	3,9	4,3	4,4	4,2	28	32,3
Keemiline hapnikutarve (KHT)	125,0	36,0	45,0	37,0	39,3	31	36,0
Hõljuvained (HA)	15,0	7,0	8,0	7,0	7,3	49	53,3
Üldlämmastik (Nüld)	10,0	7,6	7,0	6,9	7,2	72	76,0
Üldfosfor (Püld)	0,5	0,40	0,43	0,40	0,4	82	86,0
Naftasaadused	1,0	0,05	0,02	0,05	0,04	4	5,0

Ülaltoodud tabelist nähtub, et eelnevatel aastatel on läbi efektiivse puhastusprotsesside juhtimise suudetud reostusainete väljundnäitajad hoida püsivalt tasemel, kus risk maksimaalseid piirväärtusi ületada on enamuse reostusainete puhul madal (vt Tabel 14 veerg „2015-2017 kõrgeima osakaal maksimumist %“) BHT₇, KHT ja HA näitajad oli enamasti alla 50% maksimummäärast. Lämmastiku ja fosfori osakaalud olid mõnevõrra kõrgemad, kuid jäid

³⁴ Veebiaadress: https://tallinnavesi.ee/wp-content/uploads/2018/05/Keskkonnanaruanne_2017_pdf.pdf

siiski alla 87% maksimummäärast.

Väga tugevate vihmasadude korral tekib oht, et lühikese aja jooksul ei suuda reoveepuhastusjaam puhastada kogu sisenevat reo- ja sademevett, mis võib põhjustada reostusjuhtumeid. Nimetatud erakorralistes oludes on vee erikasutusloast lähtuvalt võimalik juhtida merre tugevalt lahjendatud reovett (sademeveega vahekorras 1:4 lahjenenud reovett), millist võimalust on ASTV ka kasutanud. ASTV 2017 aastaraamatu andmetel on nimetatud risk olnud viimastel aastatel madalam, kuid siiski on ettevõttel kavas teha täiendavad investeeringud, et antud riski veelgi vähendada. Lisaks toimub ettevõtjal koostöös kohaliku omavalitsusega lahkvoolse kanalisatsioonisüsteemi väljaehitamine, mis võimaldab juhtida sademevee otse suublasse ja suunata reoveepuhastusjaama üksnes reovett.

Konkurentsiamet asus Arvamuses seisukohale, et võttes arvesse eelpool kirjeldatud tegevusi (puhastusprotsessi kvaliteetne juhtimine, õigeaegselt teostatud investeeringud reoveepuhastuses, koostöö kohaliku omavalitsusega sademevee kanalisatsiooni rajamisel ja vee erikasutusloast lähtuv võimalus lahjendatud reovee suublasse suunamiseks) **ning perioodil 2015-2017 Paljassaare reoveepuhastil tegelikult saavutatud näitajaid** (kõik heitvee väljundnäitajad, samuti puhastusprotsessi efektiivsuse näitajad on kõikide arvestusperioodide ja reostusnäitajate osas täidetud), **on ASTV puhul põhjendatud KeTS § 20 lg 5 lähtuvalt prognoosida regulatsiooniperioodil saastetasu arvutamisel saastetasumäärade kahekordset vähendamist ehk efektiivsuse koefitsienti 0,5, mitte [...] nagu ASTV on Hinnataotluses prognoosinud.** Vastasel korral, prognoosides küll viimase kolme aasta tegelikest näitajatest lähtuvalt vee erikasutusloas sätestatud nõuetele vastavaid heitvee väljundnäitajaid, kuid jättes saastetasu summa arvestamisel saastetasumäärad [...], **lülitaks ettevõtja veeteenuse hinda kulu, mille kandmist tegelikult ette näha ei ole, mis on aga vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud veeteenuse hinna kulupõhisusega.** Seejuures on ettevõtja saastekoguste vähendamisele ja keskkonnariskide minimiseerimisele suunatud kulutused ja/või investeeringud **keskkonnavalaste investeeringutena ÜVVKS § 14 lg 2 p 2, 3 ja 4 järgi veeteenuse hinnas põhjendatud ning tuleb tarbijatel veeteenuse hinnaga katta.**

Lisaks märkis Konkurentsiamet Arvamuses, et ühiskanalisatsiooni suunatud reovee piirväärtuste ületamisest põhjustatud reostusjuhtumi korral, mille tulemusel kaasnevad ettevõtjale vee erikasutusloast lähtuvalt kõrgendatud saastetasumäärad ning saastetasumäärade vähendamist ei saa konkreetset arvestusperioodil rakendada, on ASTV-l võimalik nimetatud kulusid katta ülenormatiivse reostuse tasu rakendades. Olukorras, kus ühiskanalisatsiooni on suunatud reovett ebaseaduslikult (muuhulgas Tallinna linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud omavolilisel reovee või sademevee kanaliseerimisel ning keelatud ühenduste loomisel), on võimalik teo täideviijat karistada ning nõuda ebaseaduslikust tegevusest põhjustatud kulutuste katmist ASTV-le.

Eeltoodud põhistusele tuginedes asus Konkurentsiamet Arvamuses seisukohale, et ASTV prognoositud saastetasu kogusumma [...] tuh € (vt Tabel 10 rida 7) ning ühtlasi sellest Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda jaotatud saastetasu summa ei ole põhjendatud, kuna ASTV ei ole rakendanud saastetasu kulu kujundamisel saastetasumääradele efektiivsuse koefitsienti 0,5, mida näeb ette KeTS § 20 lg 5.

HMS § 40 lg 1 tulenevalt andis Konkurentsiamet Arvamuses ASTV-le võimaluse esitada oma vastuväited ameti ülaltoodud seisukohtade suhtes saastetasu mittepõhjendatuse osas.

14.09.2018 esitas ASTV Konkurentsiameti Arvamusele vastuseks täiendatud Hinnataotluse (mida korrigeeris 01.10.2018), milles ettevõtja **ei olnud muutnud saastetasu kulu kujundamise aluseks olnud saastetasumäärade koefitsienti [...]** ehk saastetasude kujundamisel ei olnud lähtutud KeTS § 20 lg 5 sätestatud saastetasumäärade alandamise koefitsiendist 0,5. Hinnataotlusele lisatud Vastuskirjas selgitas ASTV saastetasumäärade

koefitsiendi rakendamise osas peamiselt järgmist:

“(KeTS) § 20 lg-s 5 sätestatud efektiivsuse koefitsient on olemuselt ettevõtjale suunatud preemia efektiivse keskkonnasäästliku käitumise eest. Seaduse mõtte kohaselt on vastav preemia suunatud ettevõtjale, et motiveerida ettevõtjat jätkama vastutustundlikku keskkonnakäitumist. Seaduse mõttega on vastuolus vastava preemia äravõtmine ettevõtjalt ning vastava preemia andmine tarbijale, kes ei ole seotud seadusega motiveeritud keskkonna suhtes vastutustundliku käitumisega.

...Lisaks ... ei ole tariifitaotluse lahendamisel koefitsiendist 0,5 lähtumine põhjendatud, sest tegemist on ASTV jaoks suuresti kontrollimatu kuluga. ...

Tallinna reoveepuhastusjaamas puhastatakse reovett mehaaniliselt, keemiliselt ja bioloogiliselt. Reoveepuhastusprotsessi tõhusus sõltub paljudest asjaoludest - seadmetest, vooluhulgast, sisenevatest kontsentratsioonidest, veetemperatuurist, õhutemperatuurist jne. Paljud eeltoodud asjaolud ei ole vee-ettevõtte kontrolli all ning seoses sellega ei ole võimalik neid ka muuta ega mõjutada. Vee-ettevõtte ei saa kontrollida sisenevat reostuskoormust ega ka kellaaega, millal tippreostuskoormusega reoveed jõuavad läbi tunnelkollektorite reoveepuhastusjaama. Samuti ei saa vee-ettevõtte kõrgete sisenevate kontsentratsioonide puhul reovett puhastisse mitte võtta. Väär on Konkurentsiameti arvamus, et ühiskanalisisatsiooni suunatud reovee piirväärtuste ületamisest põhjustatud reostusjuhtumi korral, mille tulemusel kaasnevad ettevõtjale vee erikasutusloast lähtuvalt kõrgendatud saastetasumäärad ning saastetasumäärade vähendamist ei saa konkreetset arvestusperioodil rakendada, on AS-il Tallinna Vesi võimalik nimetatud kulusid katta ülenormatiivset tasu rakendades. Konkurentsiamet väidab, et olukorras, kus ühiskanalisisatsiooni on suunatud reovett ebaseaduslikult (mh Tallinna linna ühisveevärgi ja –kanalisesatsiooni kasutamise eeskirjas sätestatud omavolilisel reovee või sademevee kanaliseerimisel ning keelatud ühenduste loomisel), on võimalik teo täideviijat karistada ning nõuda ebaseaduslikust tegevusest AS-ile Tallinna Vesi põhjustatud kulutuste katmist. Teoreetiliselt võiks arvata, et see on teostatav, aga praktiliselt ei ole võimalik AS-ile Tallinna Vesi võimaliku kahju tekitajat selgeks teha ja on ka olukordi, kus ühest rikkujat ei olegi. [...].

Tallinna ühiskanalisesatsiooni võrk on ligikaudu 1 300 km pikk ning sinna juhivad oma reovett ca 24 000 klienti ehk ca 460 000 lõpptarbijat. Voolukiirused tunnelkollektorites muutuvad vastavalt reoveetorustiku täituvusele ning kanalisatsioonisüsteemis toimub tahkete ainete settimine. Voolukiiruste tõusuga sete liigub kanalisatsioonisüsteemi kaudu reoveepuhastusjaama, kus sete eemaldatakse puhastusprotsessi käigus. Seoses sellega, et siseneva reovee kontsentratsioonid muutuvad ajas, on pidevalt vaja teha muutusi tehnoloogilises protsessis. Kuna informatsiooni reostuskontsentratsioonide kohta saab tehnoloog analüüsitulemustest viitega (näiteks BHT7 analüüsi tulemusi peab ootama 7 ööpäeva), ei ole alati võimalik teha muudatusi puhastusprotsessis koheselt ning seoses sellega tekib oht, et muutused tehakse liiga hilja ning selle tulemusena puhastatud heitvee väljund ei vasta nõuetele, mis omakorda mõjutab kvartali keskmist tulemust ehk kehtestatud saastetasu määrade kahekordset vähendamist. Kuna reovee kvaliteeti ei ole võimalik kontrollida igas liitumispunktis igal ajahetkel, eksisteerib pidevalt risk, et kanalisatsiooni juhitud reovett ei ole võimalik puhastada vastavalt kehtivatele nõuetele.

... Kõige suuremad riskid saastetasude kontekstis Tallinna reoveepuhastusjaamas on seotud erakorraliste ilmastikutingimustega ehk vooluhulkade kiire suurenemisega sademete rohkusel või siis näiteks lume kiire sulamise perioodil, kuna veekiirused torustikus kasvavad ning võtavad kanalisatsioonitorustiku põhjast kaasa sinna settinud sette, mis jõuab lühikese perioodi jooksul reoveepuhastusjaama.

Väga suurt rolli väljundi kvaliteedi saavutamisel mängivad ka saasteainete löökkkoormused, mis

ületavad puhasti projekteeritud maksimaalset jõudlust. Vähemasti paar korda nädalas tuleb reoveepuhastusjaama reovesi, mille reostusnäitajad (heljum, BHT7, üldfosfor, üldlämmastik) on oluliselt kõrgemad, kui on võimalik protsessis eraldada, ja selline ülekoormus võib avaldada mõju puhastusprotsessile veel kuni 3 päeva. ...

... Selleks, et vähendada riske, mis on seotud fosfori eraldamisega reoveest, rekonstrueeris AS Tallinna Vesi koagulandi doseerimissüsteemi. Investeeringu maksumus oli ligikaudu [...] eurot. Vaatamata sellele, et alates [...] aasta lõpust doseeritakse koagulanti kahes erinevas puhastusetapis, ei ole fosfori eemaldamisega seotud riskid kaugeltki kadunud. Nendel päevadel, millal vooluhulk erineb keskmisest, on fosfori kontsentratsioon väljundis üldjuhul lubatust kõrgem. Näiteks [...] aastal ei vastanud fosfor väljundis nõuetele [...] päeval. See näitab, et isegi kasutades parimaid tehnoloogiaid ei ole võimalik alati saavutada parimat tulemust ilma tehnoloogilise protsessi korrigeerimiseta.

... Juhime teie tähelepanu ka sellele, et [...] aasta esimeses ja teises kvartalis [...] AS Tallinna Vesi raskemetallide piirväärtused lubatud piirmäärasid. Seoses sellega maksis AS Tallinna Vesi raskemetallide osas 100-kordset saastetasu ning ei saanud rakendada 0,5 koefitsienti. See tähendab, et lisaks sellele, et ei olnud võimalik rakendada alandatud koefitsienti, rakendusid kordistatud määrad. [...].

Lõppkokkuvõttes on ASTV esitatud Vastuskirjas seisukohal, et saastetasu on seotud väga paljude asjaoludega, mis ei ole ainult vee-ettevõtja kontrolli all. Vaatamata ASTV erinevatele tegevustele ning teostatud investeeringutele (reoveeproovide võtmine klientide kontrollkaevudest reostuskoormuse analüüsimiseks, tehnoloogiate reguleerimine ja arendamine, seadmete hooldamine) ei sõltu saastetasudega seotud riskid ainult vee-ettevõtjast, mistõttu on ASTV seisukohal, et potentsiaalne risk, mis on seotud KeTS § 20 lg 5 ettenähtud vähendatud koefitsiendi mittesaavutamise, peaks kuuluma jagamisele ühelt poolt vee-ettevõtja, kes vastutab tehnoloogilise protsessi toimimise eest, ning teiselt poolt klientide vahel, kes saavad kontrollida, mida ja mis kogustes ning kontsentratsioonides reovett nad ühiskanalizatsiooni juhivad. Eeltoodust tulenevalt on ASTV seisukohal, et Hinnataotluses peaks kajastuma veeloas lubatud koefitsiendi [...] alusel arvestatud saastetasu (kogusummas [...] tuh €), mitte alandatud (efektiivsuse koefitsient 0,5) saastetasumäärade alusel arvestatud saastetasu. Vastava motivatsiooni äravõtmine ei ole ASTV hinnangul kooskõlas keskkonnavalaste õigusaktide eesmärkidega.

Konkurentsiameti lõplik seisukoht ASTV kogu saastetasu [...] tuh € ning sellest Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud saastetasu [...] tuh € osas.

Konkurentsiamet ei nõustu ASTV seisukohaga, et saastetasu kulu näol on tegemist ettevõtja jaoks suuresti kontrollimatu kuluga. Saastatuse risk ei lasu üksnes ASTV-l, vaid kõikidel vee-ettevõtjatel, kes klientidelt ärajuhitud reovett vastavalt vee erikasutusloale ise vahetult puhastavad, olenedes suurel määral ka vee-ettevõtja tehtud kuludest/investeeringutest reoveepuhastusprotsessi käitlusesse ning reoveepuhasti rekonstrueerimisse ja parendusse. Riski ehk ASTV mainitud stsenaariumi (ebapiisav reoveepuhastus) realiseerumise tõenäosuse hindamisel lähtubki Konkurentsiamet **Hinnataotluse esitamisele eelneva, vähemalt kolme täisaasta näitajatest ettevõtte reoveepuhastusprotsessi olukorra ja saavutatud efektiivsuse osas, mis kõige paremini võimaldab prognoosida saastetasu kulu kujunemist, s.h saastetasumäärade efektiivsuse koefitsiendi 0,5 rakendamise võimalikkust regulatsiooniperioodil.** Muuhulgas on oluline arvestada ka ettevõtja poolt reoveepuhastusprotsessis tehtavaid kulusid ja teostatud/teostatavaid investeeringuid, kuivõrd nimetatud kulukomponendid lülitatakse ÜVVKS § 14 lg 2 p 1-4 kohaselt samuti veeteenuse hinda ehk tuleb tarbijal läbi veeteenuse hinna vee-ettevõtjale hüvitada.

ASTV majandusaasta- ning keskkonnavaluaruannetes, samuti hinnamenetluses esitatud andmete

kohaselt on ettevõtja saavutanud reoveepuhastusprotsessis sellise efektiivsuse, mille tulemusel ei ole kolme aasta jooksul üheski kvartalis deklareeritud keskkonda juhitud heitvees ülenormatiivset reostust, mis oleks õigustanud saastetasumääradele koefitsiendi [...] kasutamist. Vastupidi, ettevõtja poolt aastaraamatus esitatud andmete alusel (vt Tabel 13) on ettevõtja taganud Paljassaare reoveepuhastusjaama puhastusprotsessi efektiivsuse määral, mille tulemusel on perioodil 2015-2017 kõikidel aastatel kõikides kvartalites keskkonda juhitud heitvesi vastanud õigusaktides sätestatud nõuetele ja seda kõikide reostusnäitajate osas, ületades seejuures reoveepuhastusjaama puhastusprotsessi efektiivsuse nõutud taset (vt Tabel 13 veerg "Nõue" võrdluses veergudega "2015", "2016" ja "2017"). Sealjuures on vaadeldaval perioodil (2015-2017) suudetud reovee puhastusprotsessis hoida reostusainete väljundnäitajad heitvees püsivalt tasemel, kus risk maksimaalseid piirväärtusi ületada on enamuse reostusainete puhul madal (BHT₇, KHT ja HA näitajad olid enamasti alla 50% maksimummäärast, lämmastiku ja fosfori osakaalud mõnevõrra kõrgemad, kuid alla 87% maksimummäärast: vt Tabel 14 veerg „2015-2017 kõrgeima osakaal maksimumist %“). Lisaks maandab ettevõtja jaoks riski võimalus vee erikasutusloast lähtuvalt juhtida merre tugevalt lahjendatud reovett (sademeveega vahekorras 1:4 lahjenenud reovett), kui tugevate vihmasadude korral tekib olukord, kus reoveepuhastusjaam ei suuda puhastada kogu sisenevat reo- ja sademevett, mis võiks põhjustada reostusjuhtumeid. **Eelnevale tuginedes on põhjendatud prognoosida regulatsiooniperioodiks rakendatavate saastetasumäärade alandamist vastavalt KeTS § 20 lg 5 (efektiivsuse koefitsient 0,5), kuivõrd aastatel 2015-2017 ja samuti 2018.a-l möödunud kolmes kvartalis on ASTV keskkonda juhitud heitvee reostusnäitajad vastanud õigusaktides sätestatud nõuetele.**

Eeltoodut kinnitab ASTV 2018.a kolme kvartali majandustulemuste aruanne, mille kohaselt on ASTV maksnud käesoleva aasta kolme kvartali jooksul KeTS § 20 lg 5 tulenevalt alandatud määras saastetasu kokku 715 tuh €³⁵. 2018.a kolme kvartali andmete alusel kujuneks ASTV kogu aasta saastetasu kuluks hinnanguliselt kokku 953 tuh €-t [715 tuh € (saastetasu kokku 3 kvartalit) / 3 × 4 (kvartalid) = 953 tuh €-t], mis ettevõtjal tuleks seoses reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega kanda. Eeltoodud summast lähtudes kujuneks põhjendatud osakaalu [...] % alusel **Tallinna ja Saue piirkonna reovee teenusega seotud saastetasuks 2018.a-l hinnanguliselt [...] tuh €-t (953 × [...] % = [...], mis on [...] madalam ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud veeteenuse hinda lülitatavast saastetasust [...] tuh €-t ([...] / [...] = [...] korda).**

Konkurentsiamet ei nõustu muuhulgas ASTV seisukohaga, et reostusjuhtumi korral, mille tulemusel kaasnevad ettevõtjale vee erikasutusloast lähtuvalt kõrgendatud saastetasumäärad ning saastetasumäärade vähendamist ei saa konkreetset arvestusperioodil rakendada, ei ole ettevõtjal võimalik nimetatud kulusid katta ülenormatiivset tasu rakendades, sest kahju tekitajat ei ole võimalik selgeks teha. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuse osutamisel on oluliseks märksõnaks "saastaja maksab" printsiibi rakendamine, mis tähendab seda, et iga isik (nii vee-ettevõtja kui ka vee-ettevõtja klient) peab keskkonnale tekitatud kahju korvama. Kõik vee-ettevõtja kliendid, kes kasutavad reovee ärajuhtimise teenust, põhjustavad keskkonnale koormust heitvee keskkonda juhtimisel ning nende kohustused määratletakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni kasutamise eeskirjas ning vee-ettevõtja ja kliendi vahel sõlmitavas teenuslepingus. Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni eeskirjas on muuhulgas sätestatud ärajuhitava reovee reostatuse piirmäärad, mille ületamist loetakse ühiskanalisatsiooni toimimist kahjustavaks. Kui vee-ettevõtja klient ei täida eelnimetatud eeskirjas ja sõlmitud teenuslepingus toodud nõudeid, tuleks vee-ettevõtjal tekitatud kahju nõuda ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni

³⁵ ASTV poolt 26.10.2018 börsiteates avaldatud „2018. aasta 3. kvartali majandustulemused“ peatükk „2018. AASTA ÜHEKSA KUU MAJANDUSTULEMUSED“, alapeatükk „MÜÜDUD TOODETE JA TEENUSTE KULU NING BRUTO - JA ÄRIKASUM“: veebiaadress: <https://cns.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=860458&messageId=1082627>

kasutamise eeskirja ning teenuslepingu alusel välja kahju põhjustajalt. Juhtumid kus saastajat ei ole võimalik välja selgitada on pigem erandlikud ja antud riskidest tingitud saastatuse põhjustamine hinnatav vee-ettevõtja reovee puhastusprotsessi efektiivsushäirajate ja heitvee reostatust iseloomustavate andmete baasil eelnevatel perioodidel.

ASTV on aastatest 2013 ja 2014 välja toonud juhtumeid, kus ettevõtja ei ole suutnud hoida keskkonda juhitud heitvees reostuse väljundnäitajaid nõutud tasemel, mistõttu on ettevõtjal tulnud riigile tasuda märkimisväärselt kõrgemat saastetasu. Siinjuures juhib Konkurentsiamet tähelepanu, et ASTV on teinud eelnevatel aastatel olulisel määral kulusid/investeeringuid reoveepuhastusse, mis peavadki mõju avaldama reoveepuhastusprotsessi efektiivsusele, vastasel juhul ei ole selliste investeeringute teostamine, mis ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 kohaselt makstakse vee-ettevõtjale kinni tarbijate poolt veeteenuse hinnas, põhjendatud. Lisaks on ASTV planeerinud regulatsiooniperioodil teha olulises mahus kulusid reoveepuhastusprotsessis, mis samuti lülitatakse ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 kohaselt veeteenuse hinda.

Lähtudes üldisest äriloogikast teevad ettevõtjad kulusid/investeeringuid kindla eesmärgi nimel saavutamaks ettevõtte jaoks olulisi eesmäärke, milleks võivad olla turuosa suurendamine, tootmiskehiteivsuse tõstmine, kuluefektiivsuse tõstmine (nt kulude kokkuhoid remondi, transpordi, tööjõu jne kuludelt) jne, mis ühel või teisel viisil suurendavad ettevõtja konkurentsivõimet turul. Ilma kindlat eesmärki saavutamata vastavaid kulusid/investeeringuid reeglina ei teostata, sest investeeringuteks (vajadusel ka käibekapitaliks) tuleb ettevõtjal kasutada oma- ja/või võõrkapitali, millisel juhul tuleb ettevõtjal tagada ettevõtte omanikele oodatav tootlus ja/või kanda laenu teenindamisega seotud koormus. KonkS § 15 mõistes olulist vahendit ehk infrastruktuuri omavad ettevõtjad, milleks on ka vee-ettevõtjad, on tugevaimad loomulikud monopolid, kelle kulutuste ja investeeringute mõttekus ning nendest saavutatava efektiivsuse hindamine tarbijate seisukohalt on antud regulaatori pädevusse (nt veeteenuse hinna kooskõlastuse protsessis). Konkurentsi puudumise tõttu puudub monopolidel surve kulutuste/investeeringute tegemisel efektiivsuse saavutamiseks, kuna vastavad opereerimis- ja infrastruktuuri kulud/investeeringud maksavad tarbijad kinni monopoolse teenuse hinnas.

Siinjuures on oluline mõista, et vee-ettevõtja poolt veemajandusse teostatud investeeringud lülitatakse ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 kohaselt veeteenuse hinda läbi kapitalikul (kulum) ja tulukuse, mida tarbijad peavad juba vee-ettevõtjale veeteenuse hinnas kinni maksma. Seega peaksid veemajandusega seotud investeeringud tooma tarbijale vastukaaluks kasu mõne muu saadava väärtuse näol, milleks antud juhul oleks veeteenuse hinnas sisalduva saastetasu alanemine (rakendades efektiivsuse koefitsienti 0,5). Vastasel juhul muutuvad tarbija seisukohalt veeteenuse hinnaga kinnimakstavad investeeringud mõttetuks, kuna sisulist kasu neist tarbijale ei oleks. Hüpooteetiliselt võiks veeteenuse hinnas saastetasu kulukomponendi jätta kõrgema määraga vaid siis, kui tarbijatel ei tuleks kinni maksta vastavasisulisi investeeringuid. See seaks ettevõtja konkurentsitingimustega sarnasesse olukorda, kus ettevõtjal tuleks hoolikalt kaaluda teostatavate investeeringute maksumuse ja investeeringutest saadava kasu (saastetasude kokkuhoid) vahekorda, ehk kas teostatavad investeeringud tasuvad ennast ära ja seda mõistliku aja jooksul. Sellisel juhul saaks ettevõtja veeteenuse hinnas sisalduva saastetasu komponendi ja riigile tegelikult makstava saastetasu summa vahest tekkiva kasumi küll endale (kajastuks ärikasumis), kuid ettevõtja peaks seevastu piiratud ressurside tingimustes (kui ettevõtte teenuste/toodete hind kujuneb konkurentsi mõjul) teostama investeeringud reoveepuhastuse efektiivsusesse, mis paneb ettevõtja igakülselt läbi kaaluma investeeringute mõttekuse.

Kehtiv ÜVVKS-i regulatsioon sellist valikut ette ei näe ning veemajanduse investeeringud lülitatakse tarbija makstavasse veeteenuse hinda, mistõttu tuleb regulaatoril hinnata investeeringutest saadavat efektiivsust tarbija seisukohalt. ASTV on teinud eelnevatel aastatel

suuremahulisi investeeringuid reoveepuhastusse (vt käesoleva otsuse p 8 Tabel 22 ja Lisa 1 tabel), mis lülitatakse veeteenuse hinda kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse komponendina. Siinjuures ei ole vähetähtis, et reoveepuhastusse tehtavad muud kulud nagu kemikaalid, elekter, muda eraldamine jm erinevad tegevuskulud, mis reoveepuhastuse kvaliteedi tagamisel on olulise tähtsusega, lülitatakse põhjendatud tegevuskuludena veeteenuse hinda ja tuleb tarbijatel samuti kinni maksta. Suuremahulised investeeringud ja perioodilised kulud peavadki välistama ASTV poolt 2013 ja 2014 esinenud reostusjuhtumid, vastasel juhul oleksid investeeringud veeteenuse hinnas mõttetud. ASTV-l on nimetatud kuluartiklid lülitatud põhjendatuks loetud tegevuskuludena märkimisväärses summas veeteenuse hinda (kemikaalide kulu [...] tuh €, elektrienergia kulu [...] uh €, eraldatud muda kogused, mis toovad kaasa suured kulud [...] tuh €, samuti erinevad remondi- ja hoolduskulud jne), mis Konkurentsiamet hindas ettevõtja põhjendatud tegevuskuludeks käesoleva otsuse punktides 7.2.1, 7.2.2.2 ja 7.2.3 ja 7.2.4. Eeltoodust lähtuvalt on Konkurentsiamet seisukohal, et **ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 tulenevalt saab põhjendatud tegevuskuluks pidada veeteenuse hinnas saastetasude kulukomponenti KeTS § 20 lg 5 sätestatud alandatud saastetasumäärasid rakendades, mis on tarbijate seisukohalt õiglane võttes arvesse nende poolt veeteenuse hinnas kinnimakstavaid investeeringuid ning reoveepuhastusprotsessi kulusid.**

ASTV on Vastuskirjas seisukohal, et kuna saastetasudega seotud riskid ei sõltu ainult vee-ettevõtjast, siis potentsiaalne risk, mis on seotud KeTS § 20 lg 5 ettenähtud saastetasumäärade vähendamise mittesaavutamise, peaks kuuluma jagamisele vee-ettevõtja ja kliendi vahel, mistõttu kajastab ettevõtja Hinnataotluses saastetasu koefitsiendist 1 lähtuvalt. Kui ettevõtjal esineb tõesti põhjendatud risk KeTS § 20 lg 5 tuleneva saastetasumäärade alandamise mittesaavutamise seadusest, siis Konkurentsiamet peab õigustatuks jagada antud risk ettevõtja ja tarbija vahel, mille tulemusel kujuneks saastetasumääradele rakendatav põhjendatud koefitsient vahemikus $> 0,5$ (risk ei ole 100% ettevõtjal) ning $< 1,0$ (risk ei ole 100% tarbijal)³⁶. Eeltoodu riski hindamisel on oluline lähtuda eelnevate aastate näitajatest ning erinevates kvartalites saavutatud efektiivsusest/ebaefektiivsusest, mis näitab ettevõtte võimekust reoveepuhastusprotsessi kontrollida ning võimalust alandatud saastetasumäärasid rakendada. **ASTV-l on aga kõigil eelneval kolmel aastal, sealjuures käesoleval 2018.a-l olnud reoveepuhastusprotsessi efektiivsus nõutaval tasemel, mistõttu on ettevõtjal KeTS § 20 lg 5 tuleneva saastetasumäärade alandamise mittesaavutamise seadusest risk äärmiselt väike ega ole põhjendatud lülitada [...] % ulatuses tarbija kanda.**

Samuti ei nõustu Konkurentsiamet ASTV seisukohaga, et KeTS § 20 lg-s 5 sätestatud efektiivsuse koefitsient on olemuselt ettevõtjale suunatud preemia efektiivse keskkonnasäästliku käitumise eest, mille äravõtmine ei ole ettevõtja hinnangul kooskõlas keskkonnavalaste õigusaktide eesmärkidega. Kuna vee-ettevõtja on monopoolses seisundis olev ettevõtte, kelle tarbijatel ei ole võimalik veeteenust osta kelleltki teiselt, siis tuleb regulaatoril kontrollida, et ettevõtja ei lülitaks oma teenuse hinda ülemäärasel hulgal kulusid ega tulukust, mis on reguleeritud ÜVVKS § 14 lg 2. ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 seab piirangu ka monopoolse ettevõtja tulunormile, mille kohaselt ei tohi ettevõtja tulukus ületada põhjendatud tulukuse

³⁶ Näiteks kui eelneva aasta jooksul on kahes kvartalis (ehk 50% ulatuses) vastanud keskkonda juhitud heitvee reostusnäitajad vee erikasutusloas sätestatud nõuetele ja rakendatud on saastetasumäärade vähendamist 0,5 koefitsiendi võrra ning kahes kvartalis (ehk 50% ulatuses) ei ole heitvee reostusnäitajad vastanud vee erikasutusloas sätestatud nõuetele, ehk saastetasumääradele on rakendatud koefitsienti 1, siis kujuneks jaotatud riski põhimõttel prognoositavaks saastetasumäärade efektiivsuse koefitsiendiks 0,75. Eeltoodu eeldab, et ettevõtjal ei ole võimalik regulatsiooniperioodil saavutada igas kvartalis reoveepuhastusprotsessis nõutavat efektiivsust ja 50%-l juhtudel ei rakendata KeTS § 20 lg 5 ettenähtud saastetasumäärade alandamist, mistõttu tuleb ettevõtjal kahes kvartalis tasuda saastetasu täismäära (koefitsient 1) alusel. Efektiivsuse koefitsiendi 0,75 prognoosi rakendades, maksab tarbija antud riskist tingitud kõrgema saastetasu veeteenuse hinnas kinni.

piirmäära (WACC 5,45% reguleeritavalt varalt, vt otsuse punkt 9). Veeteenuse hinda kõrgema saastetasu komponendi lülitamisega, kui vee-ettevõtjal tegelikult riigile maksta tuleb, teeniks ettevõtja lisatulu, mis kajastuks kasumis. Seega ei vasta selline saastetasu ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 sätestatud põhjendatud tegevuskulude printsiibile, kuna ettevõtja sellises ulatuses saastetasu kulu ei kannaks. Seejuures aga teenib ettevõtja veeteenuse hinnas ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 kohaselt tulukust ka nendelt investeringutelt, mis vee-ettevõtjal puhastusprotsessi efektiivsuse tõstmiseks tegi. Nagu Konkurentsiamet eespool märkis lülitatakse veemajandusse teostatud investeringud veeteenuse hinda ning ettevõtjal on võimalik teenida põhjendatud tulunormi alusel tulukust reoveepuhastusprotsessi efektiivsusesse tehtud investeringutelt. **Eeltoodust lähtuvalt on Konkurentsiamet seisukohal, et ülemäärase saastetasu lülitamine veeteenuse hinda ei vasta ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhisuse printsiibile ja ei saa seega olla vastuolus keskkonnavalaste õigusaktidega.**

Eeltoodud kaalutlustele tuginedes ei pea Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud saastetasu [...] tuh €, mis ei ole kujundatud kooskõlas KeTS § 20 lg 5 sätestatud rakendatavate saastetasumääradega ning ei vasta seega ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 sätestatud veeteenuse hinda lülitatavale põhjendatud tegevuskulule.

7.2. Kontrollitavad kulud

Kaalutlusi, kas veeteenuse hinda lülitatud kontrollitavad kulud on ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatud, teostab Konkurentsiamet tuginedes Juhendi punktidele 4.2 kuni 4.8.

Kontrollitavate kuludena defineerib Konkurentsiamet vastavalt Juhendi punktile 4.3 kulusid, mida ettevõtja saab mõjutada oma efektiivsema majandustegevuse kaudu.

Juhendi punkti 4.6 kohaselt ei lülitata veeteenuse hindadesse alljärgnevaid kuluartikleid (analoogselt Vee Määrusega, mida rakendatakse juhul, kui vee-ettevõtja hind ei vasta ÜVVKS-s kajastatud põhimõtetele):

- 1) ebatöenäoliselt laekuvate nõuete kulu;
- 2) sponsorlus, kingitused ja annetused;
- 3) veeteenuse vahendajatele makstavad tasud;
- 4) põhitegevusega mitteseotud kulud;
- 5) seaduse alusel vee-ettevõtjale määratud trahve ja viiviseid;
- 6) finantskulud;
- 7) vee-ettevõtja tulumaksukulu (näiteks dividendide tulumaksu kulu);
- 8) teised ettevõtte majandusanalüüsi käigus mittepõhjendatuks osutunud kulud.

Juhendi punkti 4.8 kohaselt kasutatakse ettevõtja kulude analüüsi süstemaatilisel teostamisel muuhulgas alljärgnevaid meetodeid:

- 1) kulude dünaamika jälgimine ajas ning selle võrdlus tarbijahinnaindeksi³⁷ (THI) dünaamikaga;
- 2) erinevate kulukomponentide põhjendatuse süvaanalüüs (sh. eksperthinnangud);
- 3) vee-ettevõtja tegevuskulude ning nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemine teiste vee-ettevõtjate näitajatega.

³⁷ THI väljendab üldises majanduskeskkonnas aset leidva kulude kasvu dünaamikat, mis avaldub lõpptulemusena keskmise tarbija ostukorvi hinna muutuses.

ASTV poolt Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatavad kontrollitavad kulud summas [...] tuh €

ASTV on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatavateks kontrollitavateks kuludeks kokku [...] tuh €, millest:

- 1) elektrienergia kulu [...] tuh €,
- 2) kemikaalide kulu [...] uh €,
- 3) muda käitluskulu [...])tuh €,
- 4) muud tegevuskulud [...] tuh €;

Nimetatud kontrollitavatele kuludele annab Konkurentsiamet käesoleva otsuse järgnevatel punktides eraldi hinnangu. Kontrollitavate kulude põhjendatust hindab Konkurentsiamet ASTV poolt Hinnataotlusega esitatud andmete (Küsimustiku tööleht „Tabel B. Kasumiaruanne“) ning ettevõtjalt menetluse käigus saadud selgituste alusel.

7.2.1. Elektrienergia kulu

ASTV poolt prognoositud Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu [...] tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib ASTV regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamisel tarbitavaks elektrienergia koguseks [...] MWh ja elektrienergia kuluks [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue piirkonna elektrienergia kulu [...] tuh € kohta

Elektrikulu kujuneb elektrienergia koguse korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ning taastuvenergia tasu summaga, mistõttu annab Konkurentsiamet alljärgnevalt kõikidele eelnimetatud elektrikulu arvutamise aluseks olevatele komponentidele hinnangu eraldiseisvalt.

Elektrienergia kogus

ASTV kasutab elektrienergiat vee pumpamiseks ja puhastamiseks, reovee ja sademevee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks ning Ädala kompleksis. Konkurentsiamet koostas ASTV poolt esitatud andmete alusel tabeli (vt Tabel 15) Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamisel tarbitud elektrienergia koguste ja kulu kohta, mis ei sisalda teiste piirkondade ja muude tegevuste elektrienergia andmeid.

Tabel 15 Elektrienergia tarbimine ja kulu

rida	Elektrikulu kujunemine	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1	Tallinn ja Saue elektrienergia tarbimine	MWh	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
3	Ammutatud vee maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügi- maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Ammutatud vee maht ja reovee müügi- maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
7	Elektritarbimise erikulu vee ja reovee mahu kohta	kWh/m ³	[...]	[...]	[...]	[...]

8	Tallinn ja Saue elektrienergia kulu	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
10	Elektrienergia keskmine hind	senti/kWh	[...]	[...]	[...]	[...]

Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamisel kasutatud elektrienergia kogus oli 2015.a-l [...] MWh ja [...] 2017.a-ks [...] MWh-ni (vt Tabel 15 rida 1). Elektrienergia tarbimine [...] seoses pumbatavate ja puhastatavate veekoguste suurenemisega (vt Tabel 15 rida 5) ning Ülemiste järve toorvee kvaliteedi halvenemisega.

Kuna veeteenuse osutamiseks tarbitav elektrienergia kogus on sõltuvuses käideldava vee kogusest, siis hinnangu andmiseks veeteenusega seotud elektrienergia kogusele, leidis Konkurentsiamet elektrienergia erikulu (elektrienergia kogus jagatud ammutatud vee mahu ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitomahum summaga, vt Tabel 15 rida 7).

Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse elektrienergia erikulu oli 2015.a-l tasemel [...] kWh/m³ ja püsis 2016-2017.a-l veidi [...] tasemel (vastavalt [...] ja [...] kWh/m³; vt Tabel 15 rida 7). 2016-2017.a [...] erikulu taseme tingis Ülemiste järvest ammutatava toorvee kvaliteedi halvenemine, mistõttu oli vaja vett intensiivsemalt puhastada. ASTV poolt prognoositud andmete alusel kujuneb regulatsiooniperioodi veeteenuse elektrienergia erikuluks [...] kWh/m³ (vt Tabel 15 rida 7 veerg Regulatsiooniperiood), mis on [...] 2016-2017.a erikuludega.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks regulatsiooniperioodi veeteenuse elektrienergia erikulu [...] kWh/m³, kuna see on [...] eelneva [...] erikuludega.

Lähtudes Konkurentsiameti poolt käesoleva otsuse punktis 7.1.1 põhjendatuks loetud ammutatava vee kogusest [...] tuh m³, käesoleva otsuse punktis 5.1.2 põhjendatuks loetud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügitomahum [...] tuh m³ ning käesolevas punktis põhjendatuks loetud elektrienergia erikulust [...] kWh/m³ kujuneb põhjendatud veeteenuse osutamisel tarbitavaks elektrienergia koguseks [...] MWh [...] + [...] × [...] = [...] ³⁸.

Elektrienergia hind

Esitatud Hinnataotluses on ASTV prognoositud regulatsiooniperioodi elektrienergia hinnaks [...] senti/kWh öötariif ja [...] senti/kWh päevatariif. Elektrienergia ostmiseks kogus ASTV 2018.a augustis elektrienergia müüjatelt hinnapakumisi. Neljalt elektrimüüjalt saadud pakumistest osutus soodsaimaks [...] pakumine 12-kuuliseks perioodiks järgmiste hindadega: [...] €/MWh öötariif ja [...] €/MWh päevatariif. ASTV veeteenusega seotud objektide tarbimiste alusel kujuneb Hinnataotluses kajastatud andmete kohaselt veeteenuse osutamisega seotud objektide kaalutud keskmiseks elektrienergia hinnaks [...] senti/kWh.

Konkurentsiamet peab veeteenuse hinnas põhjendatuks kaalutud keskmist elektrienergia hinda [...] senti/kWh, kuna see on kujunenud vabalt turult saadud soodsaima hinnapakumise ja ASTV veeteenuse objektide prognoositud tarbimiste alusel.

Võrguteenuse hind³⁹

ASTV ostab Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt regulatsiooniperioodil elektrienergia võrguteenust Elektrilevi OÜ-lt pakettidega [...]. Konkurentsiamet on 19.07.2017 otsusega nr 7-3/2017-040 kooskõlastanud Elektrilevi OÜ-le alates 01.11.2017 rakenduvad võrgutasud.

³⁸ Konkurentsiametile on teada mahtude ja erikulu andmed rohkem kui kümnendiku täpsusega (kajastatud Exceli tabelites). Arvutuse tegemisel lähtub Konkurentsiamet käesolevas punktis kajastatud andmetest täpsematest andmetest, mis tulenevad Exceli tabelist (kolm kohta peale koma).

³⁹ Elektrienergia hinnas sisalduv võrgutasu hinnakomponent on ettevõtja jaoks mittekontrollitaval tasul põhinev kulu (vt otsuse punkt 7.1)

Vähesel määral [...] % kogu elektrienergia tarbimisest) ostab ASTV elektrienergia võrguteenust [...] rakendatavad võrgutasud on kooskõlastatud Konkurentsiameti [...] otsusega nr [...] ja [...] rakendatavad võrgutasud Konkurentsiameti [...] otsusega nr [...]

Konkurentsiamet peab põhjendatuks veevaldkonna elektrikulu arvutamisel [...] hinnapakettidele vastavate ja Konkurentsiameti otsustega kooskõlastatud võrguteenuse tasude rakendamise tulemusena kujunenud kaalutud keskmist võrguteenuse tasu [...] senti/kWh.

Elektriaktsiis ja taastuenergia tasu⁴⁰

Lähtuvalt alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse § 66 lõikes 12 sätestatust lisandub elektrienergia hinnale elektriaktsiis **0,447 senti/kWh** ning lähtuvalt elektrituruseaduse § 59² lõikest 1 lisandub taastuenergia tasu **0,89 senti/kWh⁴¹**.

Elektrienergia kulu

Elektrienergia kulu kokku kujuneb elektrikoguste korrutamisel elektrienergia hinna, võrguteenuse hinna, elektriaktsiisi ja taastuenergia tasu summaga.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks veeteenuse osutamisel elektrienergia kaalutud keskmist hinda [...] senti/kWh [...] (elektrienergia hind) + [...] (võrguteenuse tasu) + 0,447 (elektriaktsiis) + 0,89 (taastuenergia tasu) = [...].

Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamisel tarbitavast **elektrienergia kogusest [...] MWh** ja **kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast [...] senti/kWh** tulenevalt **kujuneb regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse osutamise elektrienergia kuluks [...] tuh € [...] × [...] / 100 = [...].**

Konkurentsiamet loeb ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatuks lülitada kooskõlastatavasse veeteenuse hinda elektrienergia kulu [...] tuh € (millest [...] tuh € on võetud vee teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu ning [...] tuh € on reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud elektrienergia kulu), kuna see on kujunenud põhjendatud elektrienergia kogusest ja kaalutud keskmisest elektrienergia hinnast lähtuvalt.

7.2.2. Kemikaalide kulu

ASTV kasutab veeteenuse osutamiseks kemikaale Ülemiste veepuhastusjaamas ja väiksemates veetöötlusjaamades ning Paljassaare reoveepuhastusjaamas.

ASTV poolt prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna kemikaalide kulu [...] tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib ASTV regulatsiooniperioodil kemikaalide kulu kogusummaks [...] tuh € (s.h võetud vee teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu [...] tuh € ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu [...] tuh €), millest Tallinna ja Saue piirkonna regulatsiooniperioodi kemikaalide kulu summaks on prognoositud [...] tuh € (s.h võetud vee teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu [...] tuh € ning reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu [...] tuh €

⁴⁰ Elektrienergia hinnas sisalduv elektriaktsiisi ja taastuenergia tasu hinnakomponent on ettevõtja jaoks mittekontrollitaval tasul põhinev kulu (vt otsuse punkt 7.1)

⁴¹ Leitav veebiaadressilt: <https://elering.ee/taastuenergia-tasu>

€).

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue tegevuspiirkonna kemikaalide kulu [...] tuh € kohta

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet eraldi hinnangu vee puhastamise (ehk võetud vee teenusega seotud) kemikaalide kulule ja reoveetöötuse (ehk reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenusega seotud) kemikaalide kulule.

7.2.2.1. Võetud vee teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu

ASTV kasutab Ülemiste veepuhastusjaamas pinnavee puhastusprotsessis kemikaale peamiselt toorvee koaguleerimiseks ja desinfitseerimiseks (kloor). Lisaks kuulub kemikaalide kulusse polümeeri ja aktiivsöe kulu. Veepuhastuses kasutatavate kemikaalide kogukulust ülevaate saamiseks koostas Konkurentsiamet ettevõtja esitatud andmete alusel alljärgneva tabeli (vt Tabel 16).

Tabel 16 ASTV võetud vee teenusega seotud kemikaalide kulu

rida	KEMIKAALID (vee puhastus)	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1	Koagulant	tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
2	kemikaali koguse muutus	%		[...]	[...]	[...]
3	Koagulandi erikulu ammutatava vee kohta	kg/tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Koagulandi hind	€/tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Koagulandi kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Vedelkloor	tonn	43,0	51,0	60,0	[...]
7	kemikaali koguse muutus	%		18,6	17,6	[...]
8	Vedelkloori erikulu ammutatava vee kohta	kg/tuh m ³	1,7	1,9	2,3	[...]
9	Vedelkloori hind	€/tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
10	Vedelkloori kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Muude kemikaalide (polümeer, aktiivsüsi) kulu	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
12	Muude kemikaalide kulu muutus	%		[...]	[...]	[...]
13	Muude kemikaalide erikulu ammutatava vee kohta	€/ tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
14	Veepuhastuse kemikaalid kokku	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
15	Kemikaalikulu muutus	%		[...]	[...]	[...]
16	Ammutatava vee maht	tuh m ³	25 226	26 498	26 427	[...]

Tabelist (vt Tabel 16 rida 14 ja 15) nähtub, et perioodil 2015-2017 on võetud vee teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu iga-aastaselt [...]. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud kemikaalide kuluks [...]tuh € ehk kulu [...] võrreldes eelmise aastaga [...] % võrra (vt Tabel 16 veerg „Regulatsiooniperiood“ read 14 ja 15).

Veepuhastuses kasutatavate kemikaalide kogused on üldjuhul korrelatsioonis töödeldava vee mahuga, seetõttu kasutas Konkurentsiamet suurima osakaaluga kemikaalide (koagulant ja vedelkloor) kulu hindamisel kemikaalide erikulu ammutatava vee koguse suhtes. Kuna muude kemikaalide (polümeer ja aktiivsüsi) osakaal kogu kemikaali kulus on väheoluline, siis Konkurentsiamet neid detailset (s.t koguste, erikulu ja hinna osas) ei analüüsi, kuid annab hinnangu nimetatud kemikaalide kulu koondsummale.

Järgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu veetöötlustes kasutatavate kemikaalide koagulant ja vedelkloor kogustele ja kujunevale kulule.

Ettevõtjalt saadud selgituste kohaselt sõltuvad koagulandi ja vedelkloori kogus otseselt ammutatava toorvee kvaliteedist. Tabelist nähtub nii koagulandi kui vedelkloori puhul, et konkreetse kemikaali erikulu (kemikaali kogus ammutatava vee koguse suhtes) on perioodil 2015-2017 iga-aastaselt [...] (vt Tabel 16 rida 3 ja 8). Konkurentsiameti hinnangul on põhjendatud võtta olukorras, kus näitaja (konkreetsel juhul kemikaali erikulu) on ajas [...] trendiga, aluseks näitaja, mis ei ületa [...] näitajat. Seda põhjendusel, et kemikaalide erikulud ei saa lõputult [...] või [...], kui ei ole teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud koagulandi ja vedelkloori koguse absoluutväärtuses samale tasemele [...] tasemega (vastavalt [...] t ja [...] t; vt Tabel 16 veerg 2018 rida 1 ja 6). Eeltoodu on kooskõlas ülaltoodud kemikaalinäitajate [...] tendentsi arvestava põhimõttega. Nimelt on ettevõtja planeerinud koagulandi ja vedelkloori osas kemikaali efektiivsemat kasutust võrreldes 2017.a.-ga, kuivõrd mõlema kemikaali erikulud regulatsiooniperioodil kujunevad väiksemaks 2017.a näitajast (vt Tabel 16 rida 3 ja 8, veerud „2017“ ja „Regulatsiooniperiood“). **Kuna ASTV on planeerinud regulatsiooniperioodil kemikaalide koagulant ja vedelkloor efektiivsemat kasutamist võrreldes viimase tegeliku näitajaga aasta, ehk 2017.a tasemega (aastatel 2015-2017 on erikulud järjepidevalt [...], peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud koagulandi kogust [...] tonni ja vedelkloori kogust [...] tonni.**

Kemikaalide hindade prognoosimisel on ASTV lähtunud hanke raames 2018.a-ks kujunenud hindadest ning kemikaalide müüjatelt saadud informatsioonist hindade muutumisest 2019.a-l. Kuna ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindade rakendamise aeg jääb peamiselt 2019.a-sse, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt kasutatud kemikaalide hindade prognoosimise põhimõtet.

Koagulandi hinna prognoosis ASTV regulatsiooniperioodil tasemele [...] €/tonn (vt Tabel 16 rida 4). **Kuna ASTV on koagulandi hinna prognoosimisel lähtunud hankel kujunenud 2018.a tegelikust hinnast ja kemikaalimüüja prognoosist hinna muutusele, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV prognoositud koagulandi hinda [...] €/tonn.**

Tulenevalt Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud koagulandi kogusest [...] tonni ja kemikaali hinnast [...] €/tonn, kujuneb põhjendatud koagulandi kuluks [...] tuh € [...] × [...] / 1000 = [...]; vt Tabel 16 rida 5 veerg Regulatsiooniperiood).

Vedelkloori hinnaks regulatsiooniperioodil prognoosis ASTV [...] €/t (vt Tabel 16 rida 9). ASTV poolt 2017.a-l korraldatud hankel „Vedelkloori ostmise perioodil 2018-2022“ (riigihangete registri viitenr 192157) osales vaid üks hankija – [...]. 02.01.2018 allkirjastatud hanke tulemuste kinnitamise protokollis tunnistati edukaks Ingle AS pakkumus hinnaga [...] €/tonn. Riigihangete registris avaldatud hankelepingu projekti ja eritingimuste kohaselt peab hankes toodud hind kehtima vähemalt 24 kuud lepingu sõlmimisest arvates. Seega peaks hankes kujunenud vedelkloori hind [...] €/t kehtima kuni 2019.a lõpuni. Vaatamata 2019.a lõpuni lepinguga fikseeritud hinnale, küsis ASTV tarnijalt hinnangut vedelkloori hinna muutumise kohta 2019.a-l ning kasutas saadud hinnangut veeteenuse hinda lülitatava kemikaalikulu arvutamisel.

Kuna ASTV lepinguga fikseeritud vedelkloori hinna ja regulatsiooniperioodiks prognoositud

vedelkloori hinna vahe mõju võetud vee teenuse hinnale on ebaoluline⁴² ega mõjuta ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee hinda, siis **aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV poolt prognoositud vedelkloori ostuhinda [...] €/t.**

Tulenevalt Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud kemikaali vedelkloor kogusest [...] tonni ja aktsepteeritud kemikaali hinnast [...] €/tonn, kujuneb kemikaali vedelkloor kuluks [...] tuh € $[...] \times [...] / 1000 = [...]$; vt Tabel 16 rida 10 veerg Regulatsiooniperiood), mida Konkurentsiamet aktsepteerib võetud vee teenuse põhjendatud kuluna.

Lisaks kemikaalide koagulant ja vedelkloor kulule sisaldub võetud vee teenusega seotud kemikaalide kulus muude kemikaalide (polümeer ja aktiivsüsi) kulu (vt Tabel 16 rida 11). 2016.a-l [...] muude kemikaalide kulu [...] [%]; vt Tabel 16 rida 12) ning 2017.a-l [...], kuid oli siiski oluliselt [...] võrreldes 2015.a-ga. Muude kemikaalide kulu erikulu [...] 2015-2017 vahemikus [...] €/tuh m³ (vt Tabel 16 rida 13), olles keskmiselt [...] €/tuh m³ $[...] + [...] + [...] / 3 = [...]$. Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud muude kemikaalide kuluks [...] tuh € ehk erikuluks [...] €/tuh m³ (vt Tabel 16 veerg „Regulatsiooniperiood“ read 11 ja 13).

Kuna ASTV on muude kemikaalide kulu erikulu [...] €/tuh m³) prognoosinud [...] erikuluga [...] €/tuh m³; [...] on erikulu [...], siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud muude kemikaalide kulu [...] tuh €.

Eelnevalt põhjendatuks loetud koagulandi kulust [...] tuh € ja muude kemikaalide (polümeer, aktiivsüsi) kulust [...] tuh € ning aktsepteeritud vedelkloori kulust [...] tuh € lähtuvalt kujuneb võetud vee teenuse osutamiseks kasutatavate kemikaalide kogukuluks regulatsiooniperioodil [...] tuh € $[...] + [...] + [...] = [...]$.

Käesoleva otsuse punktis 6.1 kirjeldatud jagamispõhimõtteid kasutades on ASTV võetud vee teenusega seotud kemikaalide kogukulust [...] tuh €) kajastanud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduvaks kuluks põhjendatud osakaalu alusel [...] %)[...] tuh €.

Konkurentsiamet loeb ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 ja 4 alusel põhjendatuks lülitada kooskõlastatavasse Tallinna ja Saue piirkonna võetud vee teenuse hinda kemikaalide kulu [...] tuh €, kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud kemikaali koguste, hindade ja jagamispõhimõtete alusel.

7.2.2.2. Reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu

ASTV kasutab kemikaale reovee puhastusprotsessis fosfori ja lämmastiku ärastuseks, muda veetustamiseks ja tekkiva vahu kõrvaldamiseks. Hinnangu andmiseks reovee puhastusprotsessis kasutatavate kemikaalide kulu ja erikulu (kemikaali kulu reovee müügitahumahu kohta) kujunemise kohta, koostas Konkurentsiamet Hinnataotluses esitatud andmete alusel alljärgneva tabeli (vt Tabel 17).

⁴² Kloori hindade vahe mõjutab võetud vee teenuse hinda [...] €/m³ võrra [...] tuh €-t (vedelkloori kulu erinevus sõltuvalt hinnast) / [...] tuh m³ (kogu võetud vee müügitahumahu) = [...] €/m³ hinna suurenemine). Seega ei muutuks kemikaalide kulu korrigeerimisel kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hind (esitatud kooskõlastamisele ümardatud kaks kohta peale koma), võttes arvesse, et kemikaalide kulu on jagatud erinevate ASTV piirkondade/vee-ettevõtjate vahel müügitahumahu osakaalude alusel.

Tabel 17 ASTV reoveepuhastuse kemikaalide kulu

rida	KEMIKAALID (reovee puhastus)	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1	Koagulant	tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
2	kemikaali koguse muutus	%		[...]	[...]	[...]
3	erikulu reovee müüginahku suhtes	kg/tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Koagulandi hind	€/tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Koagulandi kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Metanool	tonn	15557,4	14972,2	1369,5	[...]
7	kemikaali koguse muutus	%		-3,9	-8,5	[...]
8	erikulu reovee müüginahku suhtes	kg/tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
9	metanooli hind	€/tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
10	Metanooli kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Polümeer	tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
12	kemikaali koguse muutus	%		[...]	[...]	[...]
13	erikulu reovee müüginahku suhtes	kg/tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
14	Polümeeri hind	€/kg	[...]	[...]	[...]	[...]
15	Polümeeri kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
16	Aerotech	tonn	[...]	[...]	[...]	[...]
17	kemikaali koguse muutus	%		[...]	[...]	[...]
18	erikulu reovee müüginahku suhtes	kg/tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
19	Aerotechi hind	€/kg	[...]	[...]	[...]	[...]
20	Aerotechi kulu aastas	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
21	Reoveepuhastuse kemikaalid kokku	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
22	Kemikaalikulu muutus	%		[...]	[...]	[...]
23	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müüginahku + purgimisteenuse mahut	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]

Tabelis (vt Tabel 17 read 1-20) on kajastatud ASTV poolt reovee puhastamisel kasutatavate kemikaalide (koagulant, metanool, polümeer, aerotech) kogused, erikulud, hinnad ning konkreetse kemikaali kulu. Kuna reoveepuhastuses, s.h mudatöötleses kasutatavate kemikaalide kogused on korrelatsioonis töödeldava reovee mahuga, siis arvutas Konkurentsiamet kemikaalide erikulud reovee ärajuhtimise ja puhastamise müüginahku ja purgitud reovee mahu⁴³ suhtes (vt Tabel 17 read 3, 8, 13 ja 18).

Tabelist nähtub reoveepuhastuses kasutatava koagulandi ja metanooli puhul, et konkreetsete kemikaalide erikulu on perioodil 2015-2017 [...] (vt Tabel 17 rida 3 ja 8), polümeeri ja kemikaali aerotech puhul aga [...] (vt Tabel 17 rida 13 ja 18). Konkurentsiameti hinnangul on põhjendatud võtta olukorras, kus näitaja (konkreetsel juhul kemikaalide erikulu) on ajas [...] või [...] trendiga, aluseks näitaja, mis ei ületa viimast tegelikku näitajat. Seda põhjendusel, et kemikaalide erikulud ei saa lõputult [...] või [...], kui ei ole teada eelnimetatud trendi põhjustavaid täiendavaid asjaolusid. Regulatsiooniperioodil on ASTV prognoosinud kõigi reoveepuhastuses,

⁴³ Kuna ASTV suunab kõigi tarbijate (lisaks Tallinna ja Saue piirkonnale ka ülejäänud tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate) reovee ning ka purgitud reovee puhastamiseks Paljassaare puhastile, on Konkurentsiamet võtnud kemikaalide koguste erikulu arvutamisel aluseks lisaks käesoleva otsuse p-s 5.1.2 käsitletud Tallinna ja Saue piirkonna reovee müüginahkudele ka ülejäänud tegevuspiirkondade ja teiste vee-ettevõtjate reovee müüginahud ning purgimisteenuse mahud. Summaarsetest müüginahkudest moodustavad Tallinna ja Saue piirkonna reovee müüginahud valdava 83,9%.

s.h mudatöötlustes kasutatavate kemikaalide koguse absoluutväärtuses [...] (vt Tabel 17 rida 1, 6, 11, ja 16). Eeltoodu on kooskõlas ülaltoodud põhimõtetega (kemikaalide erikulu [...] ja [...] tendentsi arvestav). Nimelt on ettevõtja planeerinud kõigi kemikaalide osas [...] või [...] kasutust võrreldes 2017.a-ga, kuivõrd kõigi kemikaalide erikulud regulatsiooniperioodil kujunevad [...] (polümeer ja aerotech) või [...] (koagulant ja metanool) 2017.a erikulu näitajast (vt Tabel 17 read 3, 8, 13 ja 18, veerud „2017“ ja „Regulatsiooniperiood“). **Kuna ASTV on planeerinud (kemikaali näitajate [...] ja [...] tendentsi arvesse võttes) regulatsiooniperioodil [...] tegelike näitajatega [...] või [...] kemikaalide kasutamist, peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud koagulandi kogust [...] tonni, metanooli kogust [...] tonni, polümeeri kogust [...] tonni ja kemikaali Aerotech kogust [...] tonni.**

Hinnataotluses prognoosis ASTV regulatsiooniperioodiks koagulandi hinna tasemele [...] €/tonn, metanooli hinna tasemele [...] €/tonn, polümeeri hinna tasemele [...] €/kg ja kemikaali Aerotech hinna tasemele [...] €/kg (vt Tabel 17 rida 4, 9, 14 ja 19).

ASTV esitatud selgituste kohaselt on kemikaalide hindade prognoosimisel lähtutud hanke raames 2018.a-ks kujunenud hindadest ning kemikaalide müüjatelt saadud informatsioonist hindade muutumisest 2019.a-l. Võttes arvesse, et ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindade rakendamise aeg jääb peamiselt 2019.a-sse, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt kasutatud kemikaalide hindade prognoosimise põhimõtet.

Kuna ASTV on reoveeteenuse kemikaalide hindade prognoosimisel lähtunud hankel kujunenud 2018.a tegelikest hindadest ja kemikaalimüüjate prognoosidest hindade muutusele, siis peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV prognoositud koagulandi hinda [...] €/tonn, metanooli hinda [...] €/tonn, polümeeri hinda [...] €/kg ja kemikaali Aerotech hinda [...] €/kg.

Tulenevalt Konkurentsiameti poolt eelpool põhjendatuks loetud koagulandi, metanooli, polümeeri ja kemikaali Aerotech kogustest ja hindadest, kujuneb põhjendatud reovee teenusega seotud kemikaalide kogukuluks [...] tuh € $\frac{[...] \times [...]}{1000} + \frac{[...] \times [...]}{1000} + \frac{[...] \times [...]}{1000} + \frac{[...] \times [...]}{1000} = [...]$: vt Tabel 17 rida 21 veerg „Regulatsiooniperiood“).

Käesoleva otsuse punktis 6.1 ja 6.2 kirjeldatud kulude eristamise ja jagamispõhimõtteid kasutades on ASTV reovee teenusega seotud kemikaalide kogukulust [...] tuh €) eristanud muu tegevusega (purgimisteenus, ülenormatiivselt reostunud reovee puhastamine) seotud ning teiste piirkondade ja vee-ettevõtjate kemikaalide kulu ning kajastanud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduvaks kuluks põhjendatud osakaalu alusel [...] %) [...] tuh €.

Konkurentsiamet loeb ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatuks lülitada kooskõlastatavasse Tallinna ja Saue piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise hinda kemikaalide kulu [...] tuh €, kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud kemikaali koguste, hindade ja jagamispõhimõtete alusel.

Kokkuvõttes peab Konkurentsiamet Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas põhjendatuks kemikaalide kulu summas [...] tuh €, millest [...] tuh € on võetud vee teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu ning [...] tuh € on reovee ärajuhtimise ja puhastamise teenuse osutamisega seotud kemikaalide kulu.

7.2.3. Muda käitluskulu

ASTV poolt prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulud [...] tuh €

ASTV teostab muda/reoveesette käitlust Paljassaare reoveepuhastil. Alates 2018.a-st planeerib ASTV täiendavaid/alternatiivseid tegevusi ja kulusid seoses reoveesette käsitlemisega jäätmena. Hinnataotluse kohaselt prognoosib ASTV regulatsiooniperioodil mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulude (edaspidi mudakäitluskulu) kogusummaks [...] tuh €, s.h Tallinna ja Saue piirkonnas [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue piirkonna mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulude [...] tuh € kohta

ASTV poolt esitatud mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulude andmete alusel koostas Konkurentsiamet alljärgneva tabeli (vt Tabel 18).

Tabel 18 Mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulud

rida	Kogu ettevõtte muda käitluskulu	Ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1	Mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
3	Reovee ärajuhtimise ja puhastamise müügiimaht + purgimisteenuse maht	tuh m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulude erikulu (rida 1 / rida 4)	€/m ³	[...]	[...]	[...]	[...]

Tabelist nähtub, et võrreldes eelneva aastaga on muda käitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulud 2016.a-l [...] 2017.a-l. Regulatsiooniperioodil prognoosib ASTV nimetatud kulude [...] võrreldes 2017.a-ga (vt Tabel 18 rida 2).

ASTV on hinnamenetluses selgitanud, et tavajäätmetest moodustab suurima osa reoveepuhastusprotsessi kõrvalsaadusena tekkiv reoveesete. Samas tekib ka muid puhastusprotsessiga seotud jäätmeid (nt võrepraht, liivapüüdurite sete). Kõigi nimetatud jäätmete kogus sõltub otseselt puhastile siseneva reovee kogusest, ilmatikutingimustest, samuti Tallinna linna puhastusteenistuste tõhususest.

ASTV on Konkurentsiametile 03.05.2018 esitatud Hinnataotluse kaaskirjas (kiri 02.05.2018 nr 6/1813404-1) selgitanud reovee puhastamise protsessis tekkinud muda (sette) käitlusega seonduvat järgmiselt: „Kogu reoveesete taaskasutatakse, selle prügilasse ladestamise lõpetas ettevõtte 2003. aastal ning perioodil 2004-2017 valmistasime reoveesetest turbaga segatuna haljastusmulda. Settesegu valmistatakse reoveepuhastusjaamas [...] ha kompostimisväljakutel. Settesegu kvaliteeti kontrollitakse regulaarselt heitveelaboris. Seoses regulatsiooni muudatusega käsitletakse aga nüüdsest reoveesetet jäätmena⁴⁴. AS Tallinna Vesi katse vastavat seisukohta kohtulikult vaidlustada lõppes edutult, sõltumata sellest, et reoveesetest toodetud haljastusmuld ei ohusta inimeste tervist.“. Kuna regulatsiooni muutuse tõttu on settesegu kasutamine haljastuses oluliselt vähenenud, siis otsis ASTV lahendusi puhasti territooriumile kogunevast settesegust vabanemiseks. [...] Menetluse käigus on ASTV lisanud täiendavat infot sette käsitlemise võimaluste kohta: [...].

ASTV on prognoosinud regulatsiooniperioodil Paljassaare reoveepuhastil tekkiva reoveesette koguseks [...] tonni, millest [...] tonni eemaldatakse protsessist enne metaantanke, s.t tegemist on stabiliseerimata settega ning [...] tonni on stabiliseeritud (tugiainega segatud) sete. ASTV 11.07.2018 kirjas toodud täiendavate selgituste kohaselt on saadud hinnapakumine [...] kes

⁴⁴Alates 01.01.2014 jõustus keskkonnaministri 30.12.2002 määruse nr 78 uus redaktsioon, mille kohaselt käsitletakse setet kui reovee puhastamise tulemusena tekkinud jäädet jäätmeseaduse § 1 lg 2 p 1 tähenduses.

ainukese pakkujana suutvat hankes toodud koguses [...] t reoveesetet käidelda (pakkumise maksumus [...] €/tonn⁴⁵, s.h transport [...] €/tonn) kajastub Hinnataotluse muda käitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulude arvestuses.

Ülaltoodud andmetele tuginedes on ASTV Hinnataotluses arvestanud regulatsiooniperioodi muda käitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kogukulude kujunemist järgmiselt:

- Stabiliseeritud sette [...]t realiseerimine jäätmekäitlejale [...] hinnaga [...] €/t (sisaldab transpordi kulu), kuluga [...] tuh € $[...] \times [...] / 1000 = [...]$;
- Stabiliseeritud sette tugiaine (turvas) kulu [...] tuh €;
- Stabiliseerimata sette [...] t realiseerimine (ladustamine prügilas) hinnaga [...] €/t, kuluga [...] tuh € $[...] \times [...] / 1000 = [...]$;
- Stabiliseerimata sette transpordikulu [...] tuh € [...] koormat [...] t koorem) hinnaga [...] tuh € koorma kohta, $[...] \times [...] = [...] \text{tuh €}$;

kokku [...] tuh € [...] + [...] + [...] + [...].

Menetluse käigus (11.07.2018 ja 13.09.2018 kirjas) esitas ASTV täpsustavat informatsiooni stabiliseeritud ja stabiliseerimata sette koguste osas regulatsiooniperioodil, millele on eelpool toodud muda käitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kogukulude [...] tuh €) kujundamisel tuginetud. Nimelt on regulatsiooniperioodi stabiliseeritud sette kogus [...]t planeeritud 2017.a-ga [...] t) sarnasele tasemele, mis on suurem aastate 2015 ja 2016 kogustest (vastavalt [...]t ja [...] t). ASTV selgituste kohaselt on muda koguse [...], mille kinnituseks esitas ettevõtja 2018.a esimese poolaasta andmed ehk muda kogus oli [...]tonni.

ASTV selgitustel, [...] setet eelnevatel aastatel protsessist eraldatud. [...], et tagada optimaalne mudabilanss puhastusprotsessis. Kui reovee puhastusprotsessis on liiga palju setet, siis hakkab bioloogilise puhastuse etapis vahama filamentne bakter, mis põhjustab muda halba settimist ja intensiivistab vahutamist. Halvasti settiv muda võib hüdrauliliste tippkoormuste korral kanduda protsessist välja ja suurendada seeläbi reostuskoormust keskkonnale (mis omakorda suurendab saastetasusid). Regulatsiooniperioodiks on ASTV prognoosinud puhastusprotsessist eraldatava stabiliseerimata sette koguseks [...] tonni.

Konkurentsiamet peab põhjendatuks ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud stabiliseerimata sette kogust [...] tonni ja stabiliseeritud sette kogust [...] tonni, kuna arvesse on võetud puhastusprotsessi efektiivse toimimise tagamist (stabiliseerimata sete) ja eelneva perioodi tegelikku settekogust (stabiliseeritud sete).

Eeltoodust tulenevalt peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt regulatsiooniperioodiks prognoositud mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulu [...] tuh €, mis on kujundatud põhjendatud settekoguste ning hankel kujunenud (stabiliseeritud sette realiseerimine) või avalikus hinnakirjas kajastatud hindade (stabiliseerimata sette vedu ja ladustamine) alusel.

Käesoleva otsuse punktides 6.1 ja 6.2 kirjeldatud kulude eristamise ja jagamispõhimõtteid kasutades on ASTV mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kogukulust [...] tuh €) eristanud muu tegevusega (purgimisteenus, ülenormatiivselt reostunud reovee puhastamine) ning teiste piirkondade ja vee-ettevõtjatega seotud mudakäitluse kulu ning kajastanud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduvaks kuluks põhjendatud osakaalu alusel [...] tuh €.

Konkurentsiamet loeb ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 alusel põhjendatuks lülitada

⁴⁵ Hinnataotluses on arvestatud hinnaga [...]€/t, mille erinevus pakkumises toodust [...]€/t on väga väike ning mõju prognoositava kulu kujunemisele on ebaoluline.

kooskõlastatavasse Tallinna ja Saue piirkonna reovee ärajuhtimise ja puhastamise hinda mudakäitlusega seotud materjali ja jäätmekäitluse kulu [...] tuh €, kuna see on kujunenud põhjendatuks loetud mudakoguste, hindade ja jagamispõhimõtete alusel.

Siinjuures peab Konkurentsiamet oluliseks märkida, et Keskkonnaministeerium on reoveesette käitluse osas välja toonud järgmised keskkonnakaitse seisukohalt tähtsad asjaolusid, millega ASTV-l tuleb vee-ettevõtjana tulevikus arvestada.

„Reoveesete on jäätmeseaduse (edaspidi JäätS) § 1 lg 2 p 1 kohaselt käsitletav jäätmena. Samas oli keskkonnaministri 30.12.2002. a määrus nr 78 „Reoveesete põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel kasutamise nõuded“ (edaspidi määrus nr 78) kuni 01.01.2014 vastuolus JäätS § 1 lg 2 p-ga 1, mille kohaselt JäätS reguleerimisalasse kuuluvad muuhulgas ka reovee käitlemise tulemusena tekkivad jäätmed, mis hõlmab ka reoveesetet. Enne muudatuse jõustumist kehtinud määruse nr 78 redaktsiooni kohaselt ei laienenud jäätmeloa omamise nõue isikutele, kes annavad kasutajale ühe aasta jooksul kuni 2 tonni töötlemata setet või kuni 20 tonni töödeldud setet arvestatuna kuivainena. Lisaks oli toodud jäätmeloa omamise vabastus sette kasutajale juhuks, kui setet kasutatakse põllumajanduses, haljastuses või rekultiveerimisel kooskõlas määruses nr 78 sätestatud tingimustega. Määruse nr 78 vastuolu kõrvaldamiseks JäätS-ga jõustus 2014. a 1. jaanuarist määruse nr 78 uus redaktsioon, mille kohaselt käsitletakse setet kui reovee puhastamise tulemusena tekkinud jäädet JäätS § 1 lg 2 p 1 tähenduses. Sellest tulenevalt laieneb reoveesete käitlejale JäätS-st tulenev regulatsioon, sealhulgas jäätmeloa omamise kohustus. Reoveesete kasutajal tuleb tegevus eelnevalt Keskkonnaametis registreerida ja hiljem sette kasutamise üle päevikut pidada.

Alates 31.07.2017 jõustus uus keskkonnaministri 19.07.2017. a määrus nr 24 „Reoveesetest toote valmistamise nõuded“ (edaspidi määrus nr 24). Nimetatud määrus reguleerib sette kui jäätme olemise lakkamise võimalust JäätS § 21 tähenduses. Seega määrus nr 24 võimaldab reoveesetet kasutada tootena ilma jäätmeregulatsiooni kohaldamata. Sellest tulenevalt on alates 31.07.2017 loodud vee-ettevõtjatele täiendav võimalus reoveesete taaskasutamiseks ja jäätmerežiimist väljumiseks.“

Eelnevast lähtuvalt saab reoveesete taaskasutamise viise jagada kõige üldisemas tähenduses kaheks:

- reoveesete **taaskasutamine** jäätmena, kusjuures reoveesete kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri määruses nr 78 sätestatud nõudeid;
- reoveesete **kasutamine tootena**, kui reoveesete vastab määruses nr 24 toodud nõuetele.

Eelistatuim on Keskkonnaministeeriumi hinnangul reoveesetet käidelda selliselt, et see vastaks määruses nr 78 või määruses nr 24 toodud nõuetele, kuna sellisel juhul on taaskasutamisega seotud riskid viidud miinimumini ning setet on võimalik kasutada nii põllumajanduses, haljastuses kui ka rekultiveerimisel. Ebaotstarbekaim on ladestada reoveesetet prügilasse, kuna see **ei võimalda taaskasutada väärtuslikku mullaparandusainet ega aita kaasa jäätmete vähendamisele**. Keskkonnaministeeriumi seisukohalt tuleks eelistada selliseid jäätmetest vabanemise viise, mis on vastavuses jäätmehierarhiaga, mille kohaselt tuleb esmajärjekorras jäätmeteket vältida ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik ette valmistada korduskasutuseks, seejärel ringlusse võtta ja muul viisil taaskasutada (nt energiakasutus, tagasitäide jms), eesmärgiga ladestada prügilasse võimalikult vähe jäätmeid.

ASTV oli varasemalt perioodil 2004-2017 valmistanud reoveesetest haljastusmulda, mida sai kasutada põllumajanduses. Eeltoodu põhjusel olid ASTV muda käitlusega seotud kulud varasematel perioodidel ka [...] kui 2018.a-l. Regulatsioonimuudatuste tulemusel sai vee-ettevõtja reoveesetet kasutada haljastusmullana juhul, kui see vastas oma kvaliteedilt määruses nr 78 toodud nõuetele ning järgitakse JäätS regulatsiooni, ehk vee-ettevõtjal peab olema jäätmete käitlemiseks taotletud Keskkonnaametist jäätmeluba ning jäätmete taaskasutajal peab

olema saadud Keskkonnaametist asjaomane registreering. Kui aga reoveesete on määruses nr 24 toodud nõuetele vastavalt ümbertöödeldud tooteks ning vee-ettevõtjal on saadud sertifitseerimisasutuselt vastav sertifikaat, siis reoveesete kasutamisel (käitlemisel) enam jäätmete regulatsioon ei kohaldu ja jäätmete taaskasutaja Keskkonnaametist registreeringut taotlema ei pea.

Võttes arvesse Keskkonnaministeeriumi selgitusi ja ASTV [...] muda/reoveesete käitlusprotsessis on Konkurentsiamet seisukohal, et ettevõtja peab jätkuvalt kaaluma ja leidma alternatiivseid lahendusi mudakäitluse kulu alandamise osas, [...]. Konkurentsiamet aga arvestab, et investeeringud, mida ettevõtjal tuleks teha reoveesete töötlemiseks, viimaks reoveesete tootmisüksuses lõpp-produktina määruses nr 78 või määruses nr 24 toodud nõuetele vastavaks, vajavad igakülgset läbikaalumist ja hindamist seatava eesmärgi saavutamiseks, ega ole teostatavad 2018.a jooksul. Seega aktsepteerib Konkurentsiamet käesolevas Hinnataotluses ASTV muda käitluskulu, kuid **ASTV-l tuleb jätkuvalt uurida erinevaid reoveesete taaskasutamise võimalusi ja/või teostada vajalikke investeeringuid, et vähendada prügilasse suunatava sette kogust ning alandada tulevikus reoveesete käitluskulusid. Reoveesete prügilasse ladestamist eelpool kirjeldatud alternatiivseid võimalusi arvesse võttes, peab Konkurentsiamet aktsepteeritavaks lahenduseks äärmuslikul juhul, seda nii keskkonnasäästlikkuse kui majandusliku mõttekuse seisukohalt.**

7.2.4. Muud tegevuskulud

Eelnevalt on Konkurentsiamet arvamuse punktides 7.1.1 ja 7.1.2 andnud hinnangu mittekontrollitavatele kuludele ning arvamuse punktides 7.2.1, 7.2.2 ja 7.2.3 kontrollitavatest kuludest elektrienergia kulule, kemikaalide kulule ning muda käitluskulule. Järgnevalt analüüsib Konkurentsiamet muid veeteenuse osutamiseks vajalikke tegevuskulusid.

Juhendi punktist 4.8 tulenevalt kasutab Konkurentsiamet ettevõtja tegevuskulude analüüsil kulude dünaamika jälgimist ajas ja selle võrdlust THI dünaamikaga ning vee-ettevõtja tegevuskulude ja nende põhjal arvutatud statistiliste näitajate võrdlemist sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega.

Juhendi punkt 4.6.1 kohaselt ei lülitata veeteenuse hinda ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu, sest maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ning seeläbi korrektselt arveid tasuvate isikute veeteenuse hinda ei ole põhjendatud ja õiglane korrektselt arveid tasuvate tarbijate suhtes. Samuti ei motiveeriks maksmata arvete kulu lülitamine veeteenuse hinda ettevõtjat võlgnikega tegelema. Veeteenuse hind, mis sisaldaks ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulusid ei vastaks ÜVVKS § 14 lg 2 ja selle alusel välja töötatud Juhendi punktis 4.6.1 toodud põhimõtetele.

ASTV prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna muud tegevuskulud [...]tuh €

Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt on ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna muudeks tegevuskuludeks [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht Tallinna ja Saue piirkonna muude tegevuskulude [...]tuh € kohta

ASTV on Hinnataotluse kohaselt prognoosinud Tallinna ja Saue piirkonnas muudeks tegevuskuludeks põhjendatud osakaalust lähtuvalt kokku [...] tuh €. Konkurentsiamet koostas ettevõtja esitatud andmete alusel veeteenuse hinda lülitatud muude tegevuskulude kohta aastate lõikes tabeli (vt Tabel 19), kus ei kajastu muule tegevusele ning ülejäänud ASTV tegevuspiirkondadele ja teistele vee-ettevõtjatele eristatud kulu.

Tabel 19 Muud tegevuskulud Tallinna ja Saue tegevuspiirkonnas

rida	Muud tegevuskulud	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1	Kulu analüüside teostamiseks	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Remondi- ja hoolduskulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
3	Transpordikulud, sõidukite majandamise kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Telekommunikatsiooni- ja infotehnoloogilised kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Kindlustuskulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Töötervishoiu ja -ohutuse alased kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
7	Koolituskulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
8	Konsultatsiooniteenused ning infrastr.rent	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Muu tootmiskulu	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
10	Liikmemaksud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Maamaksu kulu	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
12	Tööjõukulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
13	Muud tegevuskulud kokku	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
14	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
15	Muud tegevuskulud ilma maamaksu kuluta	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
16	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
17	Tarbijahinna indeksi (THI) muutus*	%	-0,5	0,1	3,4	3,3
18	Vee ja reovee müügiimaht kokku	tuh.m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
19	Muude tegevuskulude erikulu (rida 15 / rida 18)	€/m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
20	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]

*Statistikaameti⁴⁶ andmetel oli THI muutus 2015.a-l -0,5%, 2016.a-l 0,1% ja 2017.a-l 3,4%. Rahandusministeeriumi 2018.a suvise majandusprognoosi⁴⁷ kohaselt on THI muutuseks 2018.a-l prognoositud 3,3%. THI muutus 2017.a-l 3,4% tähendab, et 2016.a hinnad on 2017.a-ks kasvanud 3,4% võrra.

Vastavalt KonkS § 13 lg-le 1 omab turgu valitsevat seisundit KonkS tähenduses ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest. KonkS § 13 lg 2 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ka KonkS §-des 14 ja 15 sätestatud eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja. Vastavalt KonkS §-le 15 loetakse olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluta ei ole võimalik kaubaturul tegutseda. KonkS § 15 tulenevalt on ASTV näol tegemist olulist vahendit omava ettevõtjaga, mis tähendab, et ASTV-l on oma tarbijate üle turgu valitsev seisund. **Seega puudub ASTV tarbijatel võimalus teist teenuse osutajat valida isegi juhul, kui ASTV kulutused ning sellest tulenevalt hind on tarbijatele vastuvõetamatu.** Tulenevalt ASTV turgu valitsevast seisundist on oluline kontrollida, et ettevõtja ei lülitaks oma teenuse hinda ülemäärasel hulgal kulusid, sest ÜVVKS § 14 lg 2 tulenevalt võib veeteenuse hind sisaldada vaid põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

⁴⁶ Avaldatud <https://www.stat.ee/stat-tarbijahinnaindeksi-muutus>

⁴⁷ Avaldatud 11.09.2018. Leitav - <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>

Kuna monopoolses seisundis oleval ettevõttel puudub surve kuluefektiivsusele, on Konkurentsiamet seisukohal, et monopoolse ettevõtte muud tegevuskulud ei tohiks üldjuhul kasvada kiiremas tempos, kui see toimub üldises majanduskeskkonnas, mille kokkuvõtvaks näitajaks on THI.

07.06.2018 esitatud Hinnataotluses, kajastas ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenusega seotud muudeks tegevuskuludeks 2015.a-l [...] tuh €-t, 2016.a-l [...] tuh €-t ja 2017.a-l [...] tuh €-t. Regulatsiooniperioodiks prognoosis ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda muid tegevuskulusid summas [...] tuh €⁴⁸. **13.07.2018 edastas Konkurentsiamet ASTV-le esitatud Hinnataotluses kajastatu osas Arvamuse, milles asus seisukohale, et ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 tulenevalt ei saa hinnata veeteenuse hinnas põhjendatuks muid tegevuskulusid, mis on aastatel 2015-2017 [...] ning regulatsiooniperioodil prognoositud [...] (2016.a-l [...] [...]%, 2017.a-l [...] % ja 2018.a-l prognoositud [...] %), kui on olnud üldises majanduskeskkonnas aset leidev kulude [...], ehk THI näitaja (THI muutus oli 2016.a-l 0,1%, 2017.a-l 3,4% ja 2018.a-l prognoositud [...] 3,3%).**

HMS § 40 lg 1 tulenevalt andis Konkurentsiamet Arvamuses ASTV-le võimaluse esitada oma vastuväited ameti üalloodud seisukohtade suhtes muude tegevuskulude mittepõhjendatuse osas.

14.09.2018 esitas ASTV Konkurentsiameti Arvamusele vastuseks täiendatud Hinnataotluse (mida korrigeeris 01.10.2018) ja Vastuskirja tegevuskulude põhjendustega, mille kohaselt lülitab ASTV regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda muid tegevuskulusid summas kokku [...] tuh €-t (vt Tabel 19 read 1-12, veerg “Regulatsiooniperiood”). Hinnataotluses kajastatud andmete kohaselt [...] Tallinna ja Saue piirkonna muud tegevuskulud 2015.a [...] tuh € tasemelt [...] tuh €-ni 2016.a-l [...] [...] %) ja [...] tuh €-ni 2017.a-l [...] %) (vt Tabel 19 rida 13 ja 14). Regulatsiooniperioodiks planeerib ASTV Hinnataotluse kohaselt muude tegevuskulude tasemeks [...] tuh €-t, mis on [...] % [...] 2017.a tasemest (vt Tabel 19 rida 13 ja 14 veerg “Regulatsiooniperiood”). Seega on Tallinna ja Saue piirkonna muud tegevuskulud aastatel 2015-2017 [...] ja regulatsiooniperioodil prognoositud [...] kiiremini, kui on olnud üldises majanduskeskkonnas aset leidev kulude [...] (THI muutus oli 2016.a-l 0,1% ja 2017.a-l 3,4% ja 2018.a-l 3,3%: vt Tabel 19 rida 17).

Hinnataotlusele lisatud Vastuskirjas selgitas ASTV muude tegevuskulude prognoosi kujundamisel THI osas järgmist:

“...AS Tallinna Vesi ei saa kindlasti tegutseda arvestataval määral sõltumatult oma tarnijatest. Sõltumata asjaolust, kas ettevõtja on müügiturul monopoolses seisus või ei ole, puudub tal võimalus määrata sisendhindu, mida rakendavad tema suhtes tarnijad turgudel, kus tarnijad oma tooteid ja teenuseid müüvad. Sisendhinna osas on monopoolses seisus ettevõtte sageli isegi nõrgemal positsioonil kui vabaturul tegutsev ettevõtte. Sisendhindade, mis saadakse oma partneritelt kas tavapakkumiste käigus või siis läbi riigihangete, [...] ei ole piiratud tarbijahinnaindeksi muutustega. Vastutustundliku ettevõtte olene valinud alati parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte antud ajahetkel ning samuti üritanud võimalusel fikseerida hinnad ja/või hinnatõusud pikemaks ajaks ning siduda ka võimalusel tarbijahinnaindeksiga, siiski ei ole see alati võimalik. Lisaks ei ole paljude kulude osas tarbijahinnaindeks

⁴⁸ ASTV kasutas 07.06.2018 Hinnataotluses kõnesolevate muude tegevuskulude jagamisel teisi proportsioone (mida Konkurentsiamet ei lugenud Arvamuses põhjendatuks), kui viimases käesoleva otsuse aluseks olevas 14.09.2018 esitatud ning 01.10.2018 korrigeeritud Hinnataotluses (amet hindas uued jagamise proportsioonid käesoleva otsuse punktides 6.1 ja 6.2 põhjendatuks). Seetõttu erinevad Arvamuses Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnaga seonduvad muude tegevuskulude summad ja nendel põhinevad arvutused aastatel 2015 – 2017 ja regulatsiooniperioodil jagamisproportsioonide muutmisest tingituna mõnevõrra käesolevas otsuses väljatoodud muude tegevuskulude summadest ja arvutustest vastavatel perioodidel.

võrdlusbaasina õige indikaator.” “...tarbijahinna muutus peegeldab eelkõige nende kaupade ja teenuste hinnamuutust, mida tarbivad kodumajapidamised, näiteks toit, riided, eluasemekulud, alkohol, transport. Ettevõtte sisendhinnad, mis sunnivad teenusepakkujaid oma hindu korrigeerima, on seotud enam [...], kütusehinna muutustega, üldiste maksumäärade muutustega jms.

...Paljusid 2018. aasta hindu on möödunud aastane tarbijahinna indeksi muutus 3,4% just mõjutanud 2018. aastal. Kuna tariifid, mida ettevõtte taotleb, saavad kinnitatud 2018. aasta teises pooles ning kehtivad ka 2019. aastal, siis minimaalselt tuleks kulusid võrrelda kahe aasta kumulatiivse (2017 ja 2018) tarbijahinnaindeksi muutusega 6,81%. Kahe aasta tarbijahinnaindeksi kasv on augusti lõpu seisuga sootuks 7,6%, ehk suuremgi Rahandusministeeriumi prognoosist. Kumulatiivse tarbijahinnaindeksi arvestamine on oluline, kuna antud tariifitaotluses kooskõlastatavad tariifid hakkavad kehtima kõige varem 2018. aasta lõpus ning peamine mõju pigem 2019. aastal.”

Konkurentsiameti lõplik seisukoht Hinnataotluses ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud muude tegevuskulude [...] tuh € osas.

Kontrollitavad tegevuskulud nagu büroo-, transpordi-, remondi- ja hooldus-, IT, tööjõukulud ja teised ettevõtte opereerimiseks vajalikud muud kulud on kulud, mida ettevõtte saab juhtida ja mõjutada läbi efektiivsema töökorralduse. Seetõttu analüüsib Konkurentsiamet üldjuhul Juhendi punktist 4.8 lähtuvalt nimetatud kulusid koos, võrreldes nende kulude kasvu THI dünaamikaga ja/või sarnaste vee-ettevõtjate näitajatega. Konkurentsiamet nõustub, et iga kuluartikkel ei liigu aegreas täpselt nii nagu THI dünaamika, st osad kulud kasvavad kiiremini ja osad kulud aeglasemalt, mistõttu on eelnevalt nimetatud kulusid kõige otstarbekam analüüsida koos. Oluline on kulude kasvu hindamisel ka nende maht, sest kulu suurus ei sõltu üksnes turul kujunevatest hindadest, vaid ka tegevuste mahust. Nimelt peaks teatud liiki kulude kasv tooma kaasa teist liiki kulude kokkuhoiu. Näiteks kui ettevõtja suurendab märkimisväärselt tööjõu ja töötajate arendusse tehtavaid kulusid, siis peaks teataval määral ilmnema kokkuid teiselgi liigilistelt sisse ostetavate teenuste kuludelt, sest ettevõtja teeb vajalikke töid suuremas mahus enda tööjõuga. Seevastu, kui suurenevad IT-alased kulutused tegevuste automatiseerimiseks, peaks kokkuid avalduma jälle tööjõu, transpordi, jms kulutustes, sest tegevuste automatiseerimine peaks vähendama konkreetse töö jaoks vajaminevaid töötajaid ja/või füüsilist tööaega ning teisi ressursse. Seejuures on ettevõtte opereerimise seisukohalt oluline kulude ajatamine ka erinevatele perioodidele vältimaks ühekorralistest suurtest kuludest põhjustatud majandusraskuseid ettevõtte juhtimisel. Konkurentsitingimustes tegutsevatel ettevõtetel tuleb leida erinevate kuludega opereerimisel optimaalne lahendus, mis seisneb ühe kulu kasvatamisel teise kulu kokkuhoiuse, sest väljamüüdavate teenuste/toodete võimalik ülemine hinnapiir kujuneb konkurentsi mõjul ning tarbijatelt kulude katteks saadav rahaline ressurss on seetõttu alati piiratud. Nagu Konkurentsiamet eelnevalt märkis, ei ole monopolsetel ettevõtetel konkurentsist tulenevat survet efektiivsusele, mistõttu tuleb regulaatoril hinnata vee-ettevõtja käitumises mõistlikku efektiivsust veeteenuse hinda lülitatavate kuludega opereerimisel. Eeltoodule hinnangu andmiseks ongi sobivaimaks võrdluse aluseks üldist majanduskeskkonda iseloomustav THI näitaja, sest ühtede kulude märkimisväärsel kasvatamisel (üle THI), tuleks ettevõtjal leida võimalus teiste kulude kokkuhoiuseks, mis näitabki efektiivsust kulude juhtimisel, kui kulude kasv kogusummas ei ületa THI näitajat.

Võttes arvesse monopoolses seisundis oleva vee-ettevõtja tegevuse erisusi (võrreldes tavaäritegevusega), mis tuleneb vee-ettevõtjale eriseadustega pandud kohustuste täitmisest, analüüsib Konkurentsiamet põhjalikult eraldi suuremaid vee-ettevõtja jaoks kontrollimatuid kulusid nagu vee erikasutusõiguse tasu ja saastetasu ning kontrollitavatest kuludest

elektrienergia kulu, kemikaalide kulu jt suuremaid kulusid (ASTV puhul käesoleva otsuse punktides 7.1.1, 7.1.2, 7.2.1, 7.2.2 ja 7.2.3), mis enim mõjutavad veeteenuse hinda. Arvestades siiski ASTV kaaskirjas esitatud ettevõtja põhjendusi muudes tegevuskuludes kajastatud erinevate kulude kohta ning olles tutvunud 06.09.2018 ASTV Paljassaare Reoveepuhastusjaamas ettevõtte olukorraga, hindab Konkurentsiamet detailsemalt ka alljärgnevat kuluartikleid.

Maamaksu kulu

Vastuskirjas selgitas ASTV prognoositud maamaksu kulu osas järgmist: *Maamaks kujuneb vastavalt maa maksustamishinnale korrutatuna maksumäärana, mis on vahemikus 2%- 2,5%. Enamus maid asub Tallinnas ning Tallinnas on maksumäär 2,5% vastavalt Tallinna Linnavolikogu määrusele 16. juunist 2011 nr 23 „Maamaksuseaduse alusel vastuvõetud Tallinna Linnavolikogu määruste muutmise“. Maamaksu [...] on seotud kas enamasti täiendavate maade erastamisega või maksustatava väärtuse muutumisega, ... Maa maksustamisväärtus on [...]miljonit eurot ning korrutades seda 2,5% osutub kuluks [...] tuhat eurot (saadud summa on tariifitaotluses kajastatust suurem, kuna kõik kinnistud ei asu Tallinnas). Maamaksu näol on tegu kuluga, mida ettevõtte otseselt kontrollida ei saa.”*

Konkurentsiamet nõustub, et maamaksu kulu on ettevõtja jaoks mittekontrollitav kulu, mistõttu on põhjendatud maamaksu kulu lülitamine veeteenuse hinda summas, milliseks kujuneb regulatsiooniperioodil ettevõtja poolt seaduse alusel tasutav maamaks. Kuna maamaksu kulu on ettevõtja kogukulude seas marginaalse osakaaluga, siis nii nagu Konkurentsiamet selgitas ettevõtjale ka Arvamuses, ei ole amet pidanud menetlusökonomikast lähtuvalt vajalikuks hinnata maamaksu kulu eraldi, vaid on vaadelnud antud kulu muude tegevuskuludega koos, sest üldjuhul ei oma maamaksu kulu muude tegevuskulude dünaamikale olulist mõju. Vältimaks siiski ettevõtja suhtes ebasoodsama olukorra loomist, eraldas Konkurentsiamet muudest tegevuskuludest maamaksu kulu, kontrollimaks muude tegevuskulude dünaamikat ilma maamaksu kuluta (vt Tabel 19 read 15 ja 16). Nagu tabelis väljatoodud arvutustest nähtub, ei ole maamaksu kulul olulist mõju ASTV muude tegevuskulude dünaamikale aastatel 2015 – 2017 ja regulatsiooniperioodil (tegevuskulude [...] hinnanguliselt sama mis koos maamaksu kuluga: 2016.a [...] %, 2017.a-l [...] % ja regulatsiooniperioodil [...] % (vt Tabel 19 rida 16).

Võttes arvesse, et maamaksu kulu on ettevõtja jaoks mittekontrollitav kulu seadusest tuleneva kohustuse näol ja ettevõtja on prognoosinud regulatsiooniperioodi maamaksu kulu maa maksustamisväärtuse ja maamaksu määrade alusel, loeb Konkurentsiamet ÜVVK § 14 lg 2 p 1 lähtuvalt põhjendatuks ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda põhjendatud osakaalu alusel lülitatud maamaksu kulu [...] tuh €-t.

Analüüside kulu

Vastuskirjas põhjendas ASTV prognoositud analüüside kulu järgmiselt: *“Nii nagu ka varasemalt oleme selgitanud, on analüüsidega seotud kulude [...] peamiselt seotud ASi Tallinna Vesi kohustusega tellida täiendavalt ohtlike ainete analüüsi vastavalt õigusaktide nõuetele (Vabariigi Valitsuse määrus nr 99 (Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed; redaktsioon kehtib alates 01.01.2017) Lisa 3 ning Keskkonnaministri määrus nr 77 (Prioriteetsete ainete ja prioriteetsete ohtlike ainete nimistu, prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete ja teatavate muude saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused ning nende kohaldamise meetodid, vesikonnaspetsiifiliste saasteainete keskkonna kvaliteedi piirväärtused, ainete jälgimisnimekiri; redaktsioon kehtib alates 11.01.2016). ...Eeltoodud määrustest tulenevalt telliti 2017. aastal [...] proovi täiendavat*

analüüsi reoveepuhastusjaamast ning 2018. aastal tellitakse veel lisaks [...] proovi analüüsid: ühiskanalisatsiooni juhitud reoveest, reoveepuhastusjaamast ja Ülemiste järve veest kogumaksumusega ca [...] tuhat eurot [...] x [...] tuhat eurot) ehk kokku tellitakse 2018. aastal [...] proovi analüüsid. ...Ka järgnevatel aastatel tuleb tellida ohtlike ainete analüüse välistest laboritest. Keskkonnaalastesse õigusaktidesse on pidevalt lisandunud uusi ohtlikke aineid ja ainegrupe, millest tuleneb ka vastavate kulude [...]. ...Lisaks on väikene kulude [...] toimunud muude väljast tellitud analüüsides osas ja näha on [...] %) analüüsides tegemiseks soetatavate kemikaalide ja tarvikute osas. Nende kulutuste osas on AS Tallinna Vesi hinnavõtja ning need kulutused on ettevõttele hädavajalikud, sest vastasel korral ei saa meie laborid analüüse teha ja väljast analüüse tellides oleksid kulutused veelgi suuremad. Samuti on arvestatud uute analüüsimeetodite juurutamisel vajaminevate etalonainete ja erigaaside täiendava kuluga. Ka on lisandunud mitmeid seadmeid, mida on vajalik kalibreerida välises akrediteeritud kalibreerimislaboris. Kuna investeeringud laboriseadmetesse on väga arvestatavad ning uued eelpool mainitud täiendavad analüüsid ja seadmed nõuavad täiendavaid akrediteeringuid ning kuna lisanduvate analüüsides maht ei ole väga suur, siis sellega seonduvate täiendavate investeeringute tegemine ei ole mõttekas ning on põhjendatud nende analüüsides osas teenuse sisse ostmine.”.

Analüüsides kulu on vee-ettevõtja jaoks spetsiifiline valdkonnapõhine kulu, mis ei olene niivõrd üldises majanduskeskkonnas toimuvast, kuivõrd seadusandlusest ja konkreetse vee-ettevõtja vee tootmise ja reovee puhastuse varade/seadmete tehnilisest olukorrast ning keskkondlikust asukohast. Konkurentsiamet kontrollis ettevõtja esitatud andmeid erakorraliselt lisandunud analüüsides kulu osas (välislaborite teenuste arved, teenuste hinnakalkulatsioonid jne) ja ehkki ASTV kulu [...] regulatsiooniperioodil on viimase tegelike andmetega aastaga võrreldes [...] (ligi [...] %) aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV Tallinna ja Saue veeteenuse hinnas analüüsides kulu [...] tuh €-t järgmistel kaalutlustel. Ka eelmistel aastatel on ASTV analüüsides kulu [...] olnud [...] (2016.a-l [...] % ja 2017.a-l [...] %), mistõttu ei ole antud kulu ettevõttes THI-ga sarnaselt muutunud. Osa analüüsides kulust on otseselt seotud reoveepuhastusprotsessi monitoorimisega ja võttes arvesse Konkurentsiameti seisukohti käesoleva otsuse punktis 7.1.2 saastetasude osas (amet ei luba ülemäärast saastetasu lülitada veeteenuse hinda), siis on oluline saastatuse riskide alandamiseks teha õigeaegselt ja piisavas mahus reovee analüüse, et vee-ettevõtja saaks vajadusel operatiivselt sekkuda reoveepuhastusprotsessi vajalike meetmete rakendamiseks saastatuse ärahoidmisel. ASTV on perioodil 2015 – 2018 I-III kvartal hoidnud ettevõtte poolt keskkonda juhitud heitvees saasteainete kontsentratsiooni kontrolli all, mistõttu on ettevõtja [...] saavutatud tulemust arvestades [...] ja keskkonnahoid) aktsepteeritav. Nii keskkonnakaitselisest aspektist kui ka saastetasude kulu kokkuhoiust vaadelduna, peab Konkurentsiamet lisaks ASTV tegevusmahu suurust arvestades (saastamise ulatus oleks ASTV puhul oluliselt mastaapsem kui väiksematel vee-ettevõtjatel) põhjendatuks reovee teenusega seotud prognoositud analüüsides mahtu. Samuti on ASTV veevarustuse klientuuri suurust arvestades oluline, et ettevõtja teeks vajalikus mahus vee analüüse joogivee kontrollimiseks, mida tingib nii Ülemiste järve toorvee kvaliteedi alanemine kui ka kõrgeenenud nõuded joogivee kvaliteedi tagamisel. **Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet ÜVVK § 14 lg 1, 3 ja 4 lähtuvalt põhjendatuks ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas analüüsides kulu [...] tuh €, mis on oluline nii joogivee kvaliteedi tagamisel kui ka reoveepuhastusprotsessi juhtimisel saastamise ärahoidmiseks.**

Remondi ja hoolduskulud, transpordikulud

Vastuskirjas selgitas ASTV prognoositud remondi- ja hoolduskulude [...] järgmiselt: “Remondi ja hoolduskulude [...] on seotud tegelike vajadustega teha erinevaid kulutusi seoses meie varadega. Antud kulu on viimased paar aastat [...] tänu vajadustele teostada erinevaid

töid, millele on [...] ka mitmete sisendhindade muutused nii materjalide kui ka teenuste osas. 12 kuu prognoosi [...] võrreldes varasema perioodiga tuleneb peamiselt teenindushoonete hooldusest ja remondist ning on seotud pumplate mitmeaastase remondi ja hooldustööde plaaniga, ...[...]. Hoolduste läbiviimine on hädavajalik ning mitmeaastane projekt.”

Varade säilimise ja töökindluse tagamiseks on oluline teha õigeaegselt vajalikke remondi- ja hoolduskulusid, sealjuures tuleb täita ettevõtjatel seaduses kehtestatud nõudeid tööohutuse ja -tingimuste tagamiseks. ASTV esitas hinnamenetluses hinnangulised kalkulatsioonid regulatsiooniperioodil suuremate remondikulude teostamise kohta erinevates pumplates ning 06.09.2018 tutvusid Konkurentsiameti esindajad osade pumplate olukorraga Tallinna linnas veendumaks nende tegeliku olukorraga. [...]. Ehkki Konkurentsiamet veendus, et ASTV osade pumplate seadmete ja hoonete tehniline olukord [...] tuleb siiski ära märkida, et remondikulu [...] perioodil 2015-2017 ja regulatsiooniperioodil [...] % on [...]. Ka tuleks ettevõtjal hinnata, kas osad remondikulud vastavad materiaalse põhivarade mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele, mistõttu tuleks need kapitaliseerida. Eeltoodu muudaks ka tarbijatele kujundatavas veeteenuse hinnas remondikulude komponendi sujuvamaks. [...]. Võttes aga arvesse, et töötajate tööohutuse tagamisel on oluline **teha operatiivselt ära vajalikud täiendavad remondi- ja hoolduskulud, aktsepteerib Konkurentsiamet erandkorras ASTV prognoositud remondi- ja hooldustööde mahtu regulatsiooniperioodil.**

Transpordikulu osas selgitas ASTV Vastuskirjas: “... Alates 1. jaanuarist 2018 toimus maksumuudatus, millest tulenevalt tuleb kõikide üle 3,5-tonniste veoautode eest, mis sõidavad avalikult kasutatavate teede võrgustikul, maksta teekasutustasu... AS Tallinna Vesi raskeveoki ja teekasutuskulud suurenesid selle maksumuudatuse tulemusena ligi [...] korda. ...Kasutusrendi [...] euro võrra on seotud peamiselt kapitalirendi lepingute lõppemisest ning kasutusrendilepingute vormistamisest. Kulu kui selline tuleb tariifi arvestada sõltumata sellest, kas tegu on kasutus- või kapitalirendiga. Kapitalirendi puhul kantakse kulud läbi amortisatsiooni ja kasutusrendi puhul läbi rendikulu kirje... Autode kindlustamisel kasutame alati võrreldavaid pakkumisi ning valime odavaima. [...]. ...Sõidukite kindlustuskulud on sarnaselt teistele kindlustusliikidele tõusuteel. 2019. aasta lõpust on oodata edasist kallinemist ligikaudu kuni [...] %. Kütusekulude kasv on otseses seoses kütuse hinna kallinemisega turul. ...samasuguse trendiga on kasvanud ka meie sisendhinnad. Võrreldes 2017. aasta juuniga on 2018. aasta juuni keskmine sisseostuhind kallinenud [...] %. Sellest tulenevalt tuleb kütusekulu kasvu [...] % pidada igati põhjendatuks. ...Samuti kinnitab seda kasvu Statistikaamet, kes monitorib erinevate kaubagruppide hindade muutusi. Statistikaamet on oma 7. augustil 2018. aastal avaldatud pressiteates välja toonud, et 2018. aasta juulis oli bensiin 19,3% ja diislikütus 16,8% kallim kui 2017. aasta juulis.”

Konkurentsiamet nõustub, et transpordikulud tervikuna võivad kõikuda tingituna väga erinevatest asjaoludest, nagu kütuse hindade muutusest, kasutus- või kapitalirendilepingu kasutusvormidest ja/või muudest asjaoludest (nt maksumuudatused, kindlustustasude tõus), mistõttu võib transpordikulu kujuneda vee-ettevõtjate puhul väga erinevaks. ASTV-l on transpordikulu [...], kuid samas ei ole antud kulu muudes tegevuskuludes olulise osatähtsusega [...] % muude tegevuskulude kogusummast; [...] tuh € transpordikulu / [...] tuh € muud tegevuskulud $\times 100 =$ [...] %, vt Tabel 19 rida 3 ja 13 veerg „Regulatsiooniperiood“) ning kulu [...] ei avalda eraldiseisvalt veeteenuse hinnale mõju⁴⁹.

Konkurentsiamet monitorib remondi- ja hoolduskulusid ning transpordikulu ka teiste vee-

⁴⁹ Regulatsiooniperioodil kasvasid transpordikulud [...] tuh €-t (transpordikulud [...] tuh € regulatsiooniperioodil – transpordikulud [...] tuh € 2017.a-l = [...] tuh €). Kulu kasv [...] tuh € / [...] tuh m³ vee ja reovee müügiimaht = [...] €/m³ hinnanguline mõju veeteenuse hinnale.

ettevõtjate puhul, analüüsimeks, kas ettevõtja vastavasisulised kulud ühiku hinnas on mõistlikud. Mõlemad kuluartiklid on ettevõtte toimimise kohalt vajalikud ja tihedalt seotud tehtavate töödega ja osutatavate teenuste tagamisel. Täiendava hinnangu andmiseks Tallinna ja Saue piirkonna remondi- ja hoolduskulude ning transpordikulu osas võrdles Konkurentsiamet nende erikulu (kulu jagatud vee ja reovee teenuse müügitahuga) teiste tarbimistiheduselt võrreldavate vee-ettevõtjate⁵⁰ vastava näitajaga, kelleks osutusid Tartu ja Narva linnas tegutsevad vee-ettevõtjad. ASTV puhul kujuneb remondi- ja hoolduskulude ning transpordikulu erikuluks müügitahu suhtes [...] €/m³, mis jääb hinnanguliselt samale tasemele võrreldavate vee-ettevõtjate remondi- ja hoolduskulude ning transpordikulu kaalutud keskmise erikulu näitajaga [...] €/m³. **Võttes arvesse, et ASTV Tallinna ja Saue piirkonna remondi- ja hoolduskulude ning transpordikulu erikulu müügitahu kohta jääb sarnasele tasemele võrreldavate vee-ettevõtjate samade kulude kaalutud keskmise erikulu näitajaga, loeb Konkurentsiamet ÜVVK § 14 lg 2 p 1 lähtuvalt põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas remondi- ja hoolduskulud [...] tuh €-t ning transpordikulu [...] tuh €-t.**

Tööjõuga seotud kulud (s.h koolituskulud ja töötervishoiu alased kulud)

ASTV Hinnataotluses kajastatud tööjõukuluseid hindab Konkurentsiamet koos töötajate koolituskuludega ja töötervishoiu kuludega, kuna vastavad kuluartiklid on kõik tihedalt seotud värvatud tööjõuga. Tööjõukulude (s.h koolituskulud ja töötervishoiu alased kulud) kajastas Konkurentsiamet alljärgnevas tabelis aastate 2015 – 2017 lõikes ning regulatsiooniperioodil (vt Tabel 20).

Tabel 20 Tööjõuga seotud vahetud kulud Tallinna ja Saue tegevuspiirkonnas

Rida	Tööjõuga seotud vahetud kulud	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni-periood
1	Töötervishoiu ja -ohutuse alased kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Koolituskulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
3	Tööjõukulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Tööjõuga seotud kulud kokku	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
6	Tarbijahinna indeksi (THI) muutus	%		0,1	3,4	3,3
7	Tööjõukulu 2017.a + 4 lisanduva töötajaga + THI	tuh.m ³				[...]
8	Keskmine töötajate arv	in	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Töötajate arvu muutus	in		[...]	[...]	[...]

Vastuskirjas selgitas ASTV prognoositud tööjõuga seotud kulude osas järgmist: “...**Palgakulude** [...] **trendi on vajalik võrrelda lisaks muutusele tarbijahinnaindeksis keskmise brutopalgaga** [...] **ja veelgi enam muutustega võrreldavate töötajate gruppide (tööperede) palgatasemetes.** ...**Rahandusministeerium prognoosib 2018. aastaks** **palkade nominaalkasvuks 7,0%** (<https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>). [...] **Oleme olnud väga konservatiivsed ja lähtunud palgaotsustes ettevõtte kindlast palgapoliitikast ja palgavahemikest.** Turu keskmine brutopalgakasv on olnud 22,6%, samas kui ASTV-s on koos struktuursete muutustega kulude [...] olnud [...]%. Kuna palgasurve turul jätkub ja ASTV palgad on [...] **Palgakulude** [...] % on igati põhjendatud [...] samas kui kasv turul oli 6,93%. Keskmine põhipalga kasv 2018. aastal võrreldes 2016. aastaga oli Statistikaameti andmete alusel 13,79% [...]. Tallinnas on keskmine

⁵⁰ ASTV-ga on võrreldavad vee-ettevõtjad need, kelle müügitahu ja torustiku pikkuse suhe jääb ASTV müügitahu ja torustike pikkuse suhtega [...] tuh m³ / km [...] vee ja reovee teenuse müügitahu / 2377 vee- ja kanalisatsioonitorustike pikkus = [...] võrreldavasse vahemikku [...] - [...] (st +/- [...] % ASTV müügitahu ja torustike pikkuse suhtest).

palgakasv 2018. aastal [...] %. Veelgi suurem on olnud kasv Statistikaameti andmete alusel veekogumise, tööluse ja varustuse osas, kus kasv on võrreldes 2016. aastaga olnud kogunisti 22,71%.”

Töötajate koolituskulud ja töötervishoiualased kulud on ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodiks lähtuvalt iga-aastasest koolitusplaanist ja tegelikest vajadustest töötajate pädevuse tõstmisel või säilitamisel ning seadustest tulenevatest nõuetest teatud ametikohal töötamiseks ja/või litsentsi saamiseks/hoidmiseks. Töötervishoiu ja –ohutuse alased kulud on ASTV prognoosinud lähtuvalt töökeskkonnas, seega erinevatel tööobjektidel vajaminevatest töötaja tööohutusega seotud vahendite (tööriided, kiivrid, turvajalatsid jt isikukaitsevahendid) vajadusest lähtuvalt. Töötajate koolituskulud ja töötervishoiualased kulud on kogu tööajaga seotud vahetutest kuludest väikese osatähtsusega ([...] %), mistõttu Konkurentsiamet neid eraldi ei analüüsi ja vaatleb neid tööajakuludega koos.

Tabelist nähtub, et 2016.a-l [...] ASTV Tallinna ja Saue piirkonna tööajaga seotud kulud 2015.a [...] tuh € tasemelt [...] tuh € tasemele 2016.a-l ning jäid [...] 2017.a-l summas [...] tuh €-t. Regulatsiooniperioodiks prognoosib ASTV tööajaga seotud kulude [...] %, ehk tasemele [...] tuh €-t (vt Tabel 20 rida 4 ja 5 veerg „Regulatsiooniperiood“), mis on [...] 2018.a-ks prognoositavast THI muutusest (üldises majanduskeskkonnas prognoositav kulude [...] 3,3% (vt Tabel 20 rida 6 veerg „Regulatsiooniperiood“). Regulatsiooniperioodiks prognoosib ASTV [...] töötaja [...] (vt Tabel 20 rida 9 veerg „Regulatsiooniperiood“). Rakendadas 2017.a tööajaga seotud kuludele [...] töötaja hinnangulised kulud ning THI muutuse 2018.a-l, kujuneb regulatsiooniperioodil tööajaga seotud kogukuludeks [...] tuh €-t, mis on [...] tuh €-t [...] – [...] = [...] ASTV prognoositud kuludest [...] tuh €-t (vt Tabel 20 rida 4 veerg „Regulatsiooniperiood“).

Konkurentsiamet on seisukohal, et ASTV tööajakulude [...]. Samas on ka ASTV töötajate keskmine palk (Hinnataotluses 2018.a-l [...] €-t) kõrgem Tallinna ja Harju piirkonna palgatasemest ning [...] vee-, kanalisatsiooni ja jäätmeäitluse valdkonna palgatasemetest⁵¹, mistõttu [...] ei ole muude efektiivsusnäitajate puudumisel põhjendatud. Seetõttu on Konkurentsiamet seisukohal, et ASTV puhul saab Tallinna ja Saue piirkonna põhjendatud tööajaga seotud kuluks hinnata [...]. Võttes aga arvesse, et tööajaga seotud kulude prognoositud ja põhjendatud kulutaseme vahe [...] tuh €-t [...] tuh € tööajakulude prognoos – [...] tuh € põhjendatud tööajakulude tase = [...]: vt Tabel 20 rida 4 ja 7 veerg „Regulatsiooniperiood“) mõju veeteenuse hinnale on marginaalne (vähem kui üks sent veeteenuse kuupmeetri kohta), siis aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV tööajakulude prognoosi regulatsiooniperioodil [...] tuh €-t. **Eeltoodust tulenevalt loeb Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 tulenevalt põhjendatuks regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue veeteenuse hinnas tööajaga seotud kulud summas [...] tuh €.**

Muud administreerimist ja tootmist toetavad kulud (telekommunikatsioon, IT, kindlustus, liikmemaksud, konsultatsiooniteenused ja infrastruktuuri rent, muu tootmiskulu)

Ülejäänud ASTV Hinnataotluses esitatud Tallinna ja Saue piirkonna tegevuskulud kajastas Konkurentsiamet alljärgnevas tabelis aastate 2015 – 2017 lõikes ning regulatsiooniperioodil (vt Tabel 21).

⁵¹ Näiteks oli 2018.a II kvartalis Tallinna piirkonnas keskmine brutokuupalk, 1492 €-t; vee-, kanalisatsiooni ja jäätmeäitluse valdkonnas 1322 €-t: veebiaadress: <https://www.stat.ee/palk-ja-toojoukulu>

Tabel 21 Muud kulud Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	Ettevõtte administratiivset korraldust ja tootmist toetavad kulud	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooniperiood
1	Telekommunikatsiooni- ja infotehnoloogilised kulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%	[...]	[...]	[...]	[...]
3	Kindlustuskulud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Konsultatsiooniteenused ning infrastr.rent	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Muu tootmiskulu	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Liikmemaksud	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
7	Muud kulud ilma telekom. ja IT kuluta	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
8	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
9	Muutus võrreldes 2015 aastaga	%				[...]
10	Muud kulud kokku	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
12	Muutus võrreldes 2015 aastaga	%				[...]
13	Tarbijahinna indeksi (THI) muutus	%		0,1	3,4	3,3
14	Vee ja reovee müügiimahut kokku	tuh.m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
15	Erikulu müügiimahu suhtes (rida 6 / rida 10)	€/m ³	[...]	[...]	[...]	[...]
16	Muutus võrreldes eelneva aastaga	%		[...]	[...]	[...]
17	2015.a erikulu (rida 15) korrigeerides THI-ga (rida 13)	€/m ³				[...]

Suurima [...] teevad regulatsiooniperioodil muudes administreerimist ja tootmist toetavates kuludes telekommunikatsiooni ja IT alased kulud, mis ASTV-l [...] regulatsiooniperioodil 2017.a-ga võrreldes ligi [...] % (vt Tabel 21 rida 1 ja 2 veerg “Regulatsiooniperiood”) ja on 2015.a-ga võrreldes [...] kokku ligi [...] % [...] / [...] × 100 – 100 [...]; vt Tabel 21 rida 1). Ülejäänud kulude, nagu kindlustus, konsultatsiooni- ja rendikulud, muu tootmiskulu ja liikmemaksud, [...] ei ületa summat, mis kujuneb 2015.a kulusid vastava perioodi THI-ga korrigeerides (kulude [...] [...]%, vt Tabel 21 rida 9; THI muutus 2015 – 2018 on 6,9 %: $1 \times (1+0,001) \times (1+0,034) \times (1+0,033) \times 100 - 100 = 6,9$; vt Tabel 21 rida 13).

ASTV on Vastuskirjas selgitanud telekommunikatsioonikulude ja IT alaste kulude [...] seoses seadusandluse muudatustest ja arvutilitsentside [...] ning küberturvalisuse tagamiseks tehtavate [...] kuludega, mis tulenevad hädaolukorra seaduses sätestatud kohustustest. Seetõttu prognoosib ettevõtja ligi [...] tuhat € kulu [...] aastaks ning on esitanud hinnangulised kalkulatsioonid litsentside, IT turvaauditite ja küberturbe standardite tagamiseks tehtavate kulude osas.

Konkurentsiamet nõustub, et telekommunikatsioonide ja IT alaste nõuete täitmine on elutähtsa teenuse osutajana ASTV-l oluline kohustus, kuid kulude teostamisel tuleb jälgida, et suuremahulisi kulusid on mõistlik ajatada pikemale perioodile vältimaks äkilist hinnatõusu. Samuti peaks ühe kuluartikli suurenemine tingima teistes kuludes efektiivsuse ehk kokkuhoiu. Seetõttu vaatleb Konkurentsiamet ka kogu administreerimist ja tootmist toetavaid kulusid koos ning jälgib ka nende erikulu (kulud jagatud võetud vee ja reovee teenuse müügiimahuga), mis võtab arvesse tegevuspiirkonnas toimunud muutuseid (näiteks klientide lisandumine, müügiimahu kasv) ajas. Tabelist nähtub, et 2015.a-l oli administratiivset korraldust ja tootmist toetavate kulude tase [...] tuhat €-t, 2016.a-l [...] % tasemele [...] tuhat € ning 2017.a-l tõusid [...] % tasemele [...] tuhat €-t. Regulatsiooniperioodiks prognoositud kulude taseme [...] tuhat € juures on [...] % tingituna telekommunikatsiooni ja IT kulude [...] (vt Tabel 21, rida 11). 2015.a-ga võrreldes on regulatsiooniperioodiks kulud [...] % (vt Tabel 21 rida 12).

2015.a-l kujunes administreerimist ja tootmist toetavad kulude erikuluks müügitahu suhtes [...] €/m³, regulatsiooniperioodi kulude alusel kujuneb antud kulude erikuluks [...] €/m³ (vt Tabel 21 rida 15). Korrigeerides 2015.a kulude erikulu [...] €/m³ THI näitajaga, kujuneb regulatsiooniperioodil antud kulude erikuluks samuti [...] €/m³ [...] × (100+0,1)/100 × (100+3,4)/100 × (100+3,3)/100 = [...]. Seega on ASTV suutnud hoida muude administreerimist ja tootmist toetavate kulude [...] regulatsiooniperioodil ühiku hinnas THI-ga sarnases muutuses, mistõttu aktsepteerib Konkurentsiamet ASTV poolt regulatsiooniperioodil veeteenuse hinda lülitatud muid tegevuskulusid. **Võttes arvesse, et muude administreerimist ja tootmist toetavate kulude (telekommunikatsioon, IT, kindlustus, liikmemaksud, konsultatsiooniteenused ja infrastruktuuri rent, muu tootmiskulu) [...] ühiku hinnas ei ületa THI näitajat perioodil 2015 – 2017 ja regulatsiooniperioodil, loeb Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 ja 4 tulenevalt põhjendatuks muud administreerimist ja tootmist toetavad kulud summas [...] tuh €-t.**

Kokkuvõtvalt loeb Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 tulenevalt põhjendatuks regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas muud tegevuskulud kogusummas [...] tuh €-t [...] maamaksu kulu + [...] analüüside kulu + [...] remondi- ja hoolduskulud + [...] transpordi kulud + [...] tööjõuga seotud kulud + [...] muud administreerimist ja tootmist toetavad kulud = [...].

Konkurentsiamet märgib siinkohal, et ASTV märkimisväärne erinevus kõigist teistest Eesti vee-ettevõtjatest tootmise ulatuse ja müügitahude ning klientide tarbimistiheduse osas, peaks andma ettevõtjale täiendava kokkuhoiu võimaluse mastaabiefekti läbi, sest ettevõtte püsikulud (ka üldhalduskulud) jaotuvad suurema müügitahu tõttu hinda väiksemas osas kui väiksema müügitahuga ettevõtjate puhul. Seda aga ASTV tegevuses võrdluses teiste vee-ettevõtjatega ei nähtu. [...].

Investeeringud

ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni süsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks, mistõttu on oluline hinnata investeeringute põhjendatust veeteenuse hinnas. ÜVVKS § 14 lg 2 p 6 tulenevalt peab veeteenuse hind katma investeeringud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni, sealhulgas sademeveekanalisatsiooni arendamiseks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava alusel konkreetset arenduspiirkonnas, kus ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga ühendatakse rohkem kui 50 protsenti elamuid, mille ehitusluba on välja antud enne 1999. aasta 22. märtsi. ÜVVKS § 14² lg 10 on sätestatud Konkurentsiametile kohustus küsida valla- või linnavalitsuselt arvamust hinnataotluse vastavuse kohta ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. Valla- või linnavalitsuse ülesanne on läbi ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava **tagada ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkus**. Kui kohalik omavalitsus on kinnitanud vee-ettevõtja poolt prognoositud investeeringute kava vastavust ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavale, on investeeringute lülitamisega veeteenuse hinda tagatud ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 2.

ASTV poolt 01.10.2018 esitatud Hinnataotluses kajastatud andmed aastatel 2015 – 2018 teostatud ja teostatavad investeeringute kohta on esitatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 22 ning käesoleva otsuse lisa 1 „AS Tallinna Vesi investeeringud“):

Tabel 22 ASTV veeteenusega seotud investeeringud

Rida	Periood	Ühik	Investeeringud kokku	sh Tallinna ja Saue piirkond
1	2015.a-l	tuh €	[...]	[...]

2	2016.a-l	tuh €	[...]	[...]
3	2017.a-l	tuh €	[...]	[...]
4	2018.a-l	tuh €	[...]	[...]
5	Kokku	tuh €	[...]	[...]

Kuna ASTV korreeris 01.10.2018 esitatud Hinnataotluses regulatsiooniperioodiks prognoositud investeeringute andmeid, siis saatis Konkurentsiamet 16.10.2018 Tallinna Linnavalitsusele ning Saue Vallavalitsusele⁵² teistkordselt (15.11.2018) järelepärimise arvamuse saamiseks ASTV Hinnataotluses kajastatud investeeringute vastavuse kohta kohalike omavalitsuste ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavadele tulenevalt ÜVVKS § 14² lg 10.

02.11.2018 Tallinna Linnavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt on ASTV poolt Hinnataotluses kajastatud investeeringud vastavuses Tallinna linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavaga.

07.11.2018 Saue Vallavalitsuselt saabunud vastuse kohaselt ei saanud Saue Vallavalitsus anda hinnangut, kas ASTV Hinnataotluses kajastatud Saue linna investeeringud vastavad Saue linna ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. 22.11.2018 Saue Vallavalitsuselt saabunud täiendava vastuse kohaselt olid ASTV investeeringud vajalikud küll vee-ettevõtja igapäeva tegevuses, [...].

ÜVVKS § 4 lg 1 ja 1¹ kohaselt rajatakse ühisveevärk ja –kanalisatsioon kohaliku omavalitsuse volikogu kinnitatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel, mille koostamist korraldab kohalik omavalitsus. ÜVVKS § 15⁴ lg 5 kohaselt teostab kohalik omavalitsus järelevalvet vee-ettevõtja tegevuse vastavuse osas kohaliku omavalitsuse õigusaktidele, s.h ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavale. Seega on kohaliku omavalitsuse seadusejärgne ülesanne jälgida, et vee-ettevõtja täidab ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamisel ja rajamisel ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise arendamise kava ning teeb vajalikke investeeringuid. Hinnataotluse kooskõlastamisel on regulaatori ülesanne (ÜVVKS § 14² lg 1) kontrollida kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinna vastavust ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatule, ehk veeteenuse hinna kulupõhisust. Kui investeeringud, mida vee-ettevõtja pole varasematel perioodidel teinud, ei ole vastavuses ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavaga, siis hinna kulupõhisuse kontrollimisel ja kooskõlastamisel saab Konkurentsiamet lähtuda üksnes nendest veeteenusega seotud investeeringutest, mida vee-ettevõtja on reaalsetel teinud või planeerib regulatsiooniperioodil teha. Saue Vallavalitsuse seisukoha järgi olid ASTV investeeringud vajalikud vee-ettevõtja igapäeva tegevuses. Seega ei ole varasematel perioodidel ettevõtja poolt [...] küll veeteenuse hinna komponent vastavalt ÜVVKS § 14 lg 2 p 2, 5 ja 6, kuid võib selleks muutuda tulevikus, kui vee-ettevõtja koostöös ja kooskõlas kohaliku omavalitsuse eeskirjadega teeb või kavandab teha veeteenuse investeeringuid, mis kohalik omavalitsus loeb kooskõlas olevaks ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavaga.

ASTV on hinnamenetluses selgitanud, et suurem osa investeeringuid tehakse Tallinna linna territooriumil asuvatel varadel (reoveepuhastusjaam, veetöötusjaam, peamagistraalid, võrgustik, jms). Antud varad teenindavad aga lisaks Tallinna linnale ka lähiümbruse valdasid, s.h Saue valda, kus ettevõtja osutab samuti veeteenust. Seetõttu ei saa neid investeeringuid/varasid üksikuna erinevatesse tegevuspiirkondadesse jaotada, vaid tuleb arvestada teiste piirkondade suhtes põhjendatud osakaalu alusel, kuna antud investeeringud/varad teenindavad rohkem kui ühe omavalitsuse tarbijate huve. Kuna ASTV

⁵² Saue linn on alates 24.10.2017 Saue linna, Saue valla, Kernu valla ja Nissi valla ühinemisel tekkinud Saue valla osa.

soovib ÜVVKS § 14 lg 6 lähtuvalt kehtestada Tallinna ja Saue linna tegevuspiirkonnas summaarsete kulude/varade alusel ühise veeteenuse hinna, siis on ettevõtja kajastanud Hinnataotluses enamus veeteenuse investeeringud summaarses osakaalus nii Tallinna linna kui ka Saue valla (endine Saue linna piirkond) tarbijaskonna teenindamiseks. Üksikud investeeringud on teostatud ja planeeritud teostada Saue valla territooriumil. **Võttes arvesse, et eeltoodud investeeringud olid/on vajalikud veeteenuse osutamiseks loeb Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 tulenevalt põhjendatuks ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas investeeringud perioodil 2015 – 2018 kokku [...] tuh €-t (vt Tabel 22, rida 5).**

8. Reguleeritava vara, kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvestus

Reguleeritav vara ja kapitalikulu

Juhendi punkti 5.4 kohaselt on reguleeritava vara määramine vajalik kapitalikulu (põhivara kulumi) ja põhjendatud tulukuse arvutamiseks. Juhendi punkti 5.5 järgi arvestatakse teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud reguleeritava vara hulka.

Juhendi punkti 5.6 järgi ei arvestata reguleeritava vara hulka :

- 1) põhivara, mida põhitegevuses ei kasutata;
- 2) pikaajalisi finantsinvesteeringuid;
- 3) immateriaalset põhivara (välja arvatud arvutitarkvara ja programme litsentsid ning teistele vee-ettevõtjatele tasutud liitumistasud);
- 4) tagastamatu abi raames (sh sihtfinantseerimise teel) soetatud põhivara;
- 5) tarbijate poolt makstud liitumistasudest soetatud põhivara;
- 6) mittepõhjendatud investeeringuid.

Juhendi punkti 5.7 järgi kasutatakse reguleeritava vara väärtuse leidmisel põhivara bilansilist jääkmaksumust regulatsiooniperioodi lõpus. Kapitalikulu leidmisel kasutatakse raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale.

Juhendi punktist 5.8 tulenevalt arvutatakse reguleeritav vara regulatsiooniperioodil alljärgnevalt:

$$RV = RV_r + KK,$$

kus:

RV	-	reguleeritav vara;
RV_r	-	reguleeritava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus;
KK	-	käibekapital.

Juhendi punkti 5.9 kohaselt, mis tugineb senisele regulatsioonipraktikale, võetakse käibekapitali arvestuse aluseks 5% regulatsiooniperioodi lubatud müügitulust.

ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 sätestab, et veeteenuse hind kujundatakse selliselt, et vee-ettevõtjal oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. Seega lähtub Konkurentsiamet reguleeritava vara leidmisel vaid vee-ettevõtja omavahendite ja tema poolt võetud laenukohustuste arvelt soetatud põhivara jääkmaksumusest ning selle hulka ei arvata tagastamatu abi raames ega tarbijate poolt tasutud liitumistasude arvelt soetatud põhivara.

Juhendi punkti 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud

põhivara soetamisega. Juhendi punkti 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi punkti 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu reguleeritavalt varalt. Kapitalikulu arvestatakse reguleeritava vara hulka kuuluvalt amortiseeruvalt põhivaralt.

Põhjendatud tulukus

Juhendi punkti 2.8 kohaselt on põhjendatud tulukus ärikasum, mis leitakse reguleeritava vara väärtuse ja põhjendatud tulunormi korrutisena. Juhendi punktist 6.2 tulenevalt arvutatakse põhjendatud tulukus alljärgnevalt:

$$PT = r_p \times RV;$$

kus:

- PT - põhjendatud tulukus;
 r_p - põhjendatud tulunorm (WACC);
 RV - reguleeritav vara.

Konkurentsiamet kasutab Juhendi punkti 6.3 seisukohta, kus põhjendatud tulunorm võrdub kaalutud keskmise kapitali hinnaga ehk investeeritud varade tootlikkus ei tohi ületada kaalutud keskmist kapitali hinda.

Konkurentsiamet on välja töötanud juhendmaterjali kaalutud keskmise kapitali hinna (WACC) leidmiseks kaugkütte-, elektri-, gaasi- ning vee-ettevõtjatele nimetusega „Juhend 2016.a kaalutud keskmise kapitali hinna leidmiseks”⁵³ (Nimetatud juhendi punkti 4 tabelis 7 on kajastatud **kaalutud keskmine kapitali hind (WACC) alates 2016.a-st vee-ettevõtjatele 5,45%**, mille kujunemise aluseid kajastab alljärgnev Tabel 23.

Tabel 23 WACC arvestus

	WACC arvestus (%-des)	Vee-ettevõtjad
1	Nominaalne riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
2	Eesti riigiriski preemia	0,78
3	Ettevõtja võlakapitali riskipreemia	1,30
4	Võlakapitali hind	3,55
5	Nominaalne riskivaba 10-a Saksamaa võlakirja tulusus	1,47
6	Eesti riigiriski preemia	0,78
7	Tururiski preemia (McKinsey)	5,00
8	Beeta (võimenduseeta)	0,510
9	Beeta (võimendusega)	1,020
10	Omakapitali hind	7,35
11	Võla- ja omakapitali osakaal	0,5
12	Võla- ja omakapitali osakaal	0,5
13	WACC	5,45%

Juhendi punkti 6.5 kohaselt kasutab Konkurentsiamet WACC'i arvutamisel kapitali struktuuri, millest 50% on võlakapital ja 50% omakapital, kuna selline kapitalistruktuur viitab

⁵³ Kehtib alates 27.06.2016; „käskkiri nr 1.1-2/16-009“, mis on avalikustatud Konkurentsiameti veebilehel <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18324>

jätkusuutliku ja stabiilse ettevõtja tunnustele tagades ka soodsa võlakapitali hinna. Konkurentsiamet ei kasuta *WACC*’i kapitali struktuuri arvutamisel konkreetse ettevõtte bilansilisi andmeid.

8.1. Veeteenuse osutamisel kasutatav põhivara

Alljärgnevalt annab Konkurentsiamet hinnangu ASTV poolt soetatud veeteenusega seotud põhivara lülitamise kohta reguleeritava vara koosseisu.

Hinnataotluses esitas ASTV aastate 2015 – 2018 andmed ettevõtja põhivarade soetus- ja jääkmaksumuste, investeeringute ning kapitalikulu summade kohta (vt Tabel 24). Kuna ÜVVK § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi p 5.7 lähtuvalt kasutab Konkurentsiamet reguleeritava vara arvestamisel ettevõtte omavahenditest ja kohustustest soetatud põhivara bilansilist jääkmaksumust, siis on Konkurentsiamet kajastanud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 24) ainult ASTV omavahendite ja kohustuste arvelt soetatud veeteenuse osutamiseks kasutatavate põhivarade arvestuse, mis **ei sisalda liitumistasude ja sihtfinantseerimise arvel teostatud / teostatavaid investeeringuid**.

Tabel 24 ASTV veeteenuse osutamiseks kasutatav põhivara Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	VEETEENUSE PÕHIVARA ARVESTUS	ühik	2015	2016	2017	Regulatsiooni- periood
1	Põhivara soetusmaksumus aasta alguses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Põhivara jääkmaksumus aasta alguses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
3	Investeeringud (s.h valminud ehitised)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Kapitalikulu (põhivara kulum)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Müüdnud/likvideeritud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Müüdnud/likvideeritud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
7	Ümberklassifitseeritud põhivara soetusmaksumuses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
8	Ümberklassifitseeritud põhivara jääkmaksumuses	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Keskmine kulunorm soetusmaksumuse suhtes*	%	[...]	[...]	[...]	[...]
10	Põhivara soetusmaksumus aasta lõpus	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Põhivara jääkmaksumus aasta lõpus	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]

*Keskmine kulunorm (rida 9) = kapitalikulu (rida 4) / [(põhivara soetusmaksumus aasta alguses (rida 1) + põhivara soetusmaksumus aasta lõpus (rida 10)) / 2] × 100.

ASTV poolt Hinnataotlusega esitatud andmed investeeringute kohta on esitatud käesoleva otsuse punktis 8. Konkurentsiamet pidas käesoleva otsuse punktis 8 põhjendatuks ASTV poolt aastatel 2015–2018 teostatud/teostatavaid veeteenuse hinda lülitatavaid investeeringuid summas [...] tuh €-t, mistõttu on põhjendatud arvestada nimetatud investeeringud ka põhivara koosseisu.

Tabelist (vt Tabel 24 rida 11 veerg Regulatsiooniperiood) nähtub, et Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatava ASTV omavahenditest ja kohustustest soetatud vara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus on [...] tuh €. Lisaks sellele on ASTV bilansis veeteenuse osutamiseks vajalikku vara, mis on soetatud liitumistasudest ning mida ei ole kajastatud ülaltoodud tabelis. Liitumistasudest soetatud ning Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamiseks kasutatava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpu seisuga on [...] tuh €-t.

8.2. Kapitalikulu ja erakorraline kulumikomponent veeteenuse hinnas

ASTV poolt prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna kapitalikulu [...] tuh €

Hinnataotluse kohaselt prognoosib ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse osutamisega seotud varade kapitalikuluks regulatsiooniperioodil [...] tuh €.

Konkurentsiameti seisukoht kapitalikulu [...] tuh € osas

ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 tulenevalt peab veeteenuse hind sisaldama investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse tagamiseks, mida veeteenuse hinnas väljendab kapitalikulu. Juhendi punkti 5.7 kohaselt kasutatakse kapitalikulu leidmisel ettevõtte raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale. Hinnataotluse kohaselt kujuneb Tallinna ja Saue piirkonnas veeteenuse osutamiseks kasutatavatelt varadelt arvestatud kapitalikuluks regulatsiooniperioodil [...] tuh €. Veeteenuse osutamisega seotud varade keskmiseks kapitalikulunormiks regulatsiooniperioodil kujuneb ASTV esitatud andmete kohaselt [...] % (vt Tabel 24 rida 9 veerg Regulatsiooniperiood) ehk veeteenuse varade keskmiseks elueaks on [...] aastat ($100 / [...] = [...]$).

Kapitalikulu arvutamisel kasutatavate kuluminormide kohta on ASTV Hinnataotluse kaaskirjas selgitanud, et varasematel perioodidel on põhivara väärtuse ja kuluminormide määramisel juhitud üksnes IFRS nõuetest. Hinnataotluse ettevalmistamisel vaadati kuluminormid üle. Selle tulemusel on torustike amortiseerimisel kasutatud üldjuhul kuluminormi [...] % ning üksikute erandite juhul, mille puhul on teada et vara tegelik eluiga on oluliselt lühem, on lähtutud vara tegelikust elueast. Masinate ja seadmete osas on kasutatud amortisatsiooninorme, mis vastavad varade kasulikule elueale ning jäävad vahemikku [...] %- [...] %. Keskmise ja pika kasutuseaga pumpade amortisatsioonimääradeks on vastavalt [...] % ja [...] %.

Kokkuvõttelikult on Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt ASTV poolt veeteenuse hinda lülitatud kapitalikulu arvutamisel kasutatavad kuluminormid ja varade kasulikud eluead järgmised:

<u>Põhivara</u>	<u>Kuluminorm</u>	<u>Kasulik eluiga</u>
Võrgustikud ja torustikud	[...] - [...] %	[...] - [...] aastat
Tootmishooned	[...] %	[...] aastat
Reservuaarid ja mahutid	[...] - [...] %	[...] - [...] aastat
Masinate ja seadmed	[...] - [...] %	[...] - [...] aastat

Konkurentsiamet võrdles ASTV raamatupidamises kasutatavaid varade eluigasid Keskonnainvesteeringute Keskuse (KIK) poolt administreeritavate EL Ühtekuuluvusfondist toetatavate veemajanduse projektide Juhendmaterjalis⁵⁴ kajastatud varade arvestuslike kasulike eluigadega.

KIK poolt soovitud veeteenuse osutamisel kasutatavate varade eluead

	KIK soovitus (eluiga aastat)
1 Võrgustikud, torustikud	40
2 Tootmishooned	40

⁵⁴ Keskonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 "Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõtjude eelhindangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile" II osa p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

3	Reservuaarid ja mahutid	40
4	Masinad ja seadmed	15

Eelnevatest andmetest nähtub, et ASTV poolt kasutatavad varade kasulikud eluead on osalt pikemad, osalt võrdsed ja osalt lühemad, kui KIK poolt soovitatud eluead. ASTV omavahenditest ja laenukohustustest soetatud varade regulatsiooniperioodi keskmine eluiga [...] aastat näitab, et suurema osa ASTV veeteenuse varadest moodustavad pika elueaga põhivarad (torustikud, tootmishooned). ASTV selgituste kohaselt rakendab ettevõtja osadele vanematele veeteenuse varadele lühemaid eluigasid, kuna need on ehitatud varasematel aastatel, kui ei kasutatud kaasaegseid ehitusmaterjale. Seetõttu amortiseerub osa varasid kiiremini kui käesoleval ajal rajatud veeteenusega seotud põhivara. Uuematele torustikele, tootmishoonetele, seadmetele rakendab ASTV **KIK Juhendmaterjali punktis 10 soovitud või sellest pikemaid varade kasulikke eluigasid.**

Kuna ASTV rakendab uuemate veeteenusega seotud põhivarade amortiseerimisel eluigasid, mis ei ole lühemad KIK Juhendmaterjali punktis 10 kajastatud varade arvestuslikest kasulikest eluigadest ning varasemalt soetatud varade puhul lähtub varade eeldatavast kasutuseast, peab Konkurentsiamet põhjendatuks ASTV poolt rakendatavaid kapitalikulunorme.

Eeltoodud põhjendatud kapitalikulunormide rakendamisel ASTV Hinnataotluses kajastatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse osutamiseks kasutatavale ASTV omavahendite ja kohustuste arvel soetatud põhivarale (vt Tabel 24 rida 4 veerg Regulatsiooniperiood), kujuneb kapitalikuluks [...] tuh €, mille Konkurentsiamet loeb ÜVVK § 14 lg 2 p 2 ja 6 tulenevalt veeteenuse hinnas põhjendatuks.

Lähtudes käesoleva otsuse punktis Konkurentsiameti poolt põhjendatuks hinnatud ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenusega seotud põhivara koosseisust ja kapitalikulust [...] tuh €-t, kujuneb veeteenuse hinnaga seotud reguleeritavate põhivarade jääkmaksumuseks regulatsiooniperioodi lõpus [...] tuh €-t, mis ühtib ASTV hinnataotluses kajastatuga. (vt Tabel 24 rida 11 veerg "Regulatsiooniperiood").

ASTV poolt taotletav veeteenuse hinda lülitatud erakorraline kulumikomponent (laenukomponent) [...] tuh €

Hinnataotluse kohaselt soovib ASTV lülitada regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda täiendavalt (lisaks käsitletud käesolevas punktis käsitletud kapitalikulule [...] tuh €) erakorralise kulumikomponendi [...] tuh €-t.

Hinnataotlusele lisatud kaaskirjades (registreeritud 01.03.2018 ja 03.05.2018) selgitas ASTV prognoositud kulumikomponendi osas järgmist: "...2018. aasta arvestuslik kulum ehk kapitalikulu on küll [...], kuid isegi selle täies ulatuses tariifi lülitamisel ei ole see piisav, et katta 2018. aasta ja tulevaste aastate investeringuvajadused. Tariifi küsimustikku ei ole lisatud investeringuvajadust 2019 – 2022, aga see jääb vahemikku [...] miljonit aastas, sõltuvalt aastast. Lisaks on ettevõtte võetud pikaajalised laenukohustused summas 95 miljonit eurot. Laenukohustuse mahu suurendamine ja nende arvelt investeringute teostamine [...]. Küll aga tuleb regulatsioonimuutuste valguses alustada laenude tagasimaksmisega ning selleks on ettevõtte vaja juba hetkel koguda tariifist piisavalt vahendeid, et oleks võimalik jätkata nii investeerimist varadesse kui ka tasuda võetud laenukohustused. Selleks oleme lisanud erakorralise kapitalikulu komponendina laenukomponendi [...] miljonit eurot."

13.07.2018 edastas Konkurentsiamet ASTV-le 07.06.2018 esitatud Hinnataotluses kajastatu osas Arvamuse, milles asus seisukohale, et Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud erakorraline kulumikomponent (laenukomponent) summas [...] tuh € ei ole põhjendatud järgmistel kaalutlustel:

ÜVVKS § 14 lg 2 sätestab kulu ja tulu komponendid, mida veeteenuse hinnaga katta tuleb. Nendeks on:

- põhjendatud tegevuskulud, s.h kulud keskkonnanõuete täitmiseks ning kvaliteedi- ja ohutusnõuete täitmiseks - ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4 (veeteenuse hinnas erinevad mittekontrollitavad ja kontrollitavad tegevuskulud, vt otsuse punkt 7),
- investeeringud teatud arenduspiirkondades (ehitusload väljastatud enne 22.03.1999) ning olemasolevate ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks - ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 (veeteenuse hinnas kapitalikulu, vt otsuse punkt 9),
- põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 (veeteenuse hinnas põhjendatud tulukus määraga 5,45% reguleeritavalt varalt, vt otsuse punkt 9).

Hinnataotluses on ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodil veeteenuse hinda lülitatavateks tegevuskuludeks erinevaid mittekontrollitavaid ning kontrollitavaid tegevuskulusid (alus ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4, vt otsuse punkt 7.1 ja 7.2), veeteenuse osutamisega seonduvat põhivara ja investeeringuid (alus ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6, vt otsuse punkt 8 ja 9.2) ning tulukust (alus ÜVVKS § 14 lg 2 p 5, vt otsuse punkt 9 ja 9.3), mille on põhjendatud tegevuskuluna või kapitalikuluna (kulum) või põhjendatud tulukusena taotlenud lülitada veeteenuse hinda. Täiendavalt ÜVVKS § 14 lg 2 alusel prognoositud kuludele ja tulukusele, taotleb ASTV lülitada veeteenuse hinda erakorralise kulumi-/laenukomponendina [...] tuh €-t, et rahastada 2018.a ja tulevaste aastate investeeringuvajadused ning maksta tagasi võetud laene. Antud komponent ei baseeru ühelgi ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 2, 3, 4 ja 6 nimetatud põhjendatud kulul (s.h kapitalikulul) või põhjendatud tulukusel ettevõtja investeeritud kapitalilt. [...] tuh € puhul ei ole tegemist ei planeeritavate investeeringutega (planeeritavad investeeringud 2018.a-1 ligi [...] miljoni euro ulatuses on ASTV juba lülitatud veeteenuse hinda läbi kapitalikulu, vt otsuse punkt 8 ja 9.1) ega jooksvate kuludega (kõik regulatsiooniperioodiks prognoositavad tegevuskulud on ASTV lülitanud veeteenuse hinda tegevuskuludena). Sisuliselt on tegemist kasumi näol lisaraha kogumisega, mis kajastuks ettevõtte perioodiaruande ärikasumis, mille tulumäär on monopoolse vee-ettevõtja puhul ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 mõtte kohaselt piiratud ehk ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt ei tohi veeteenuse hinda lülitatav tulukuse komponent ületada reguleeritavalt varalt (vt otsuse punkt 9) põhjendatud tulunormi (WACC 5,45%) alusel arvutatavat põhjendatud tulukuse suurust (vt käesoleva otsuse punktid 9 ja 9.3). Et Hinnataotluses on ASTV juba taotlenud prognoositavalt reguleeritavalt varalt tulukuse lülitamist veeteenuse hinda hinnanguliselt maksimaalses määras, siis lisanduv [...] tuh €-t ilmselgelt ületab ÜVVKS-st lähtuvalt arvutatud põhjendatud tulukuse summat nii regulatsiooniperioodil kui ka järgnevatel aastatel.

Paremaks mõistmiseks selgitas Konkurentsiamet investeeringutega seonduvat detailsemalt järgmiselt. ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 ja Juhendist tulenevalt peab veeteenuse hind sisaldama investeeringuid ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni jätkusuutlikkuse tagamiseks, mida veeteenuse hinnas väljendab kapitalikulu. Juhendi punkti 5.1 kohaselt on kapitalikulu veeteenuse hinda lülitatav kulu, mis on seotud põhivara soetamisega. Juhendi punkti 5.2 kohaselt on kapitalikulu eesmärk põhivara soetamiseks tehtud kulutuste tagasiteenimine veeteenuse hinna kaudu põhivara kasuliku eluea vältel. Juhendi punkti 5.3 järgi arvestatakse kapitalikulu reguleeritava vara hulka kuuluvalt amortiseeruvalt põhivaralt. Juhendi punkti 5.7 kohaselt kasutatakse

kapitalikulu leidmisel ettevõtte raamatupidamises kajastuvat kulumit reguleeritavale varale. Reguleeritava vara väärtuse leidmisel lähtutakse põhivara bilansilisest jääkmaksumusest regulatsiooniperioodi lõpus. Juhendi punktist 5.8 tulenevalt koosneb reguleeritav vara reguleeritava põhivara jääkmaksumusest regulatsiooniperioodi lõpus ja käibekapitalist. Juhendi punkti 5.12 alapunkti 13 kohaselt kujuneb reguleeritav põhivara järgmiselt:

Reguleeritav põhivara = vara algväärtus + investeeringud – amortisatsioon (kapitalikulu) – müüdüd või maha kantud põhivara.

Juhendi punkti 5.13 tulenevalt on reguleeritava (põhi)vara arvestus järjepidev ning jätkub kõikidel tulevastel regulatsiooniperioodidel ning ka ettevõtja või vara omandisuhete muutumisel.

Kui ettevõtja teostab põhitegevusega (veeteenusega) seotud varadesse investeeringuid, mille kasulik eluiga on rohkem kui üks aasta, siis lähtuvalt Juhendist tuleb ka veeteenuse hinnas kajastada investeeringuid (amortiseeritava) põhivara kasuliku eluea jooksul järjepideva arvestusena kulumi komponendi (kapitalikulu) väärtuses, et tagada tarbijatele kulupõhine ja õiglane veeteenuse hind kogu investeeringu kasuliku eluea jooksul (eeltoodu on kooskõlas ka raamatupidamise seaduse (RPS) § 16 p 6 sätestatud tulude ja kulude vastavuse printsiibiga ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditega (RTJ) 5⁵⁵).

Näitlikustamaks ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 sätestatud investeeringute lülitamist veeteenuse hinda lähtuvalt Juhendis kajastatust koostas Konkurentsiamet järgneva näite varal lihtsustatud tabeli: kui ettevõtja investeerib põhivarasse 10 milj. €-t, mille kasulik eluiga on 10 aastat, siis tuleb ettevõtjal RPS § 16 p 6 ja RTJ 5 lähtuvalt amortiseerida ehk kanda vara kulusse 10 aasta jooksul. Seega kujuneks ühel aastal nii raamatupidamislikult kulusse kantavaks summaks kui ka Juhendist lähtuvalt veeteenuse hinda lülitatavaks kulumi komponendiks (kapitalikuluks) 1 milj.€-t (kuluminorm 10%). Sellisest järjepidevast arvestusest lähtudes teenib ettevõtte veeteenuse hinna kaudu tagasi kogu tehtud investeeringu põhivara kasuliku eluea ehk antud näite puhul 10 aasta jooksul ning teenib ka investeeritud kapitalilt tulukust lähtuvalt ÜVVKS § 14 lg 2 p 5, mis samuti lülitatakse tulu komponendina veeteenuse hinda.

Tabel 25 Näidistabel – 10 milj. € investeeringu 10 aastase elueaga (ehk kuluminorm 10%) järjepideva arvestusega veeteenuse hinda lülitamisel

Rida	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Kokku 10 aasta periood
1	Vara algväärtus aasta alguses milj.€	0	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
2	Investeering milj.€	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
3	Investeering kumulatiivne milj.€	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

⁵⁵ Raamatupidamise seaduse § 16 p 6 sätestab majandusüksusele kohustuse järgida raamatupidamise ja finantsaruandluse korraldamisel **tulude ja kulude vastavuse printsiipi**, mis seisneb majandusaasta aruande koostamisel järgmises kohutuses: aruandeperioodi tuludest arvatakse maha nendesamade tulude tekkega seotud kulud. Väljaminekuid, millele vastavad tulud tekivad mingil muul perioodil, kajastatakse kuludena samal perioodil, mil tekivad nendega seotud tulud. Veebiaadress: <https://www.riigiteataja.ee/akt/109052017030>. Täiendavalt selgitavad amortiseeritava põhivara kulusse kandmist kasuliku eluea jooksul Raamatupidamise Toimkonna juhendis 5 kajastatud põhimõtted.

4	Kulum (kapitalikulu) 10%, milj.€ (periood 01.01. – 31.12.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
5	Vara lõppväärtus aasta lõpus milj.€ (31.12.)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
6	tarbija maksab veeteenuse hinnas kapitalikulu komponendina milj.€	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
7	10 aasta jooksul veeteenuse hinnaga kaetud investeeringukulu ja vee-ettevõtja kantud investeeringu kulu vahe (rida 6 – rida 4), ehk lisatulu milj.€											0
8	Vara lõppväärtuselt (31.12.xxxx) teenitav põhjendatud tulukus ÜVVK § 14 lg 2 p 5 mõttes milj.€ (WACC 5,45% põhivara jääkväärtuselt real 5)	0,49	0,44	0,38	0,33	0,27	0,22	0,16	0,11	0,05	0	2,45
9	tarbija maksab veeteenuse hinnas kapitalikulu ja tulukuse komponendina milj.€ (rida 6 + rida 8)	1,49	1,44	1,38	1,33	1,27	1,22	1,16	1,11	1,05	1	12,45

Tabelist nähtub, et regulatiivse loogika alusel on tarbijad maksnud investeeringu täies ulatuses kinni selle investeeringu kasuliku eluea (näites 10 aasta) jooksul ehk perioodil, millal investeeringut kasutatakse tarbijatele müüdava toodangu/teenuse valmistamiseks. Veeteenuse hinnas laekuvast kulum ja tulukuse komponendist on ettevõtjal võimalik tagasi maksta investeeringuks võetud laenu ja katta laenuga seonduvat intressikulu. Kui ettevõtja on olnud suuteline tegema investeeringu omakapitalist, siis on ettevõtjal võimalik veeteenuse hinnaga laekuvat kulum ja tulukuse komponenti osaliselt või täiel määral reinvesteeri, kasvatades vara nt tulevikus teostatavate investeeringute tarbeks.

Muuhulgas on Tartu Ülikool jõudnud oma analüüsis „Reguleeritava vara väärtuse arvestus ja MS Exceli funktsiooni PMT kasutamine hinnaregulatsioonile alluvatel ettevõtetel – lõpparuanne“⁵⁶ (edaspidi Analüüs) järgnevatele seisukohtadele: „nii IFRS kui ka Eesti hea raamatupidamiseta kohaselt tuleks amortisatsioonimeetodi valikul jälgida, et see peegeldaks süstemaatiliselt vara kasutamisest saadava majandusliku kasu jaotumist ajas. Eesmärgiks on vara kasutamise võimalikult õiglane peegeldus. Majandusteoreetilises plaanis on hinnaregulatsiooni üheks oluliseks ülesandeks kehtestada regulatsioonile alluvale tootele või teenusele selline hind, mis võiks välja kujuneda täiusliku konkurentsi tingimustes. Eestis rakendatav hinnaregulatsioon lähtub rahvusvaheliselt tunnustatud kulupõhisest lähenemisest ning määratleb investeeritud varadelt teenitava tootluse (rate of return method). Kehtestatud hinnaregulatsioon võtab kapitalikulu (põhivara kulum) ja põhjendatud tulukuse arvutamisel arvesse tegelikult ettevõtja poolt tasutud summad regulatiivse põhivara soetamiseks. Kapitalikulu ja põhjendatud tulukust hakatakse arvestama peale vara soetamist. Konkurentsiameti poolt kasutatavad meetodid võimaldavad ratsionaalselt käituval ettevõtjal üldjuhul teenida investeeringutelt tulusust, mis vastab põhjendatud tasemele (regulatiivsele kapitali kulukuse määrale). Oluline on märkida, et investorid saavad põhjendatud kompensatsiooni (kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse näol) peale investeeringu teostamist.“

Kui põhivara kulumile lisada hinda täiendav kulumikomponent nii nagu ASTV on taotlenud käesolevas Hinnataotluses, [...] kõik regulatsiooniperioodiks planeeritavad investeeringud on

⁵⁶ Leitav veebiaadressilt: <http://www.konkurentsiamet.ee/file.php?28335>

lülitatud hinda läbi kulumi summas [...] tuh €: vt otsuse punktis 8 käsitletud investeeringuid ja käesolevas punktis käsitletud kapitalikulu), [...].

Tabel 26 Näidistabel – veeteenuse hinda täiendava erakorralise kulumikomponendi [...] € lülitamine lisaks korrektselt kajastatud (10 milj.€) investeeringule.

Rida	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Kokku 10 aasta periood
1	Vara algväärtus aasta alguses milj.€ (01.01.)	0	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
2	Investeering milj.€ (01.01.)	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
3	Investeering kumulatiivne milj.€	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
4	Kulum (kapitalikulu) 10% milj.€ (periood 01.01. – 31.12.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
5	Vara lõppväärtus aasta lõpus milj.€ (31.12.)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
6	tarbija maksab veeteenuse hinnas real 2 tehtud investeeringu kapitalikulu komponendi milj.€	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
7	Lisaks maksab tarbija veeteenuse hinnas erakorralise kulumikomponendina [...] € aastas	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
8	Kokku kulumikomponent veeteenuse hinnas milj.€ (rida 6 + rida 7)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9	10 aasta jooksul veeteenuse hinnaga kaetud investeeringukulu ja vee-ettevõtja kantud investeeringukulu vahe (rida 8 - rida 4) ehk lisatulu milj.€											[...]

Tabelist nähtub, et antud näite puhul maksavad tarbijad veeteenuse hinnas kinni lisatud kulumikomponendi kaudu põhivara (investeeringu) 10 aasta eluea jooksul ligi [...] kordselt, millega ettevõtja teenib ülemäära kasumit põhjendamatult kõrge hinna tõttu. Antud näites toodud 10 aasta lõpust kasvaks ettevõtja teenitud kasum veelgi. Samas on ettevõtja realselt teostanud investeeringu vaid 10 milj.€ ulatuses. Eeltoodud arvestuse alusel ei kujune veeteenuse hind tarbija jaoks kulupõhiseks ega õiglaseks. Antud näite puhul ettevõtte, arvestades realselt tehtud investeeringu kuluks (RPS § 16 lg 6 ja RTJ 5 sätestatud printsiipide kohaselt) 10 aasta jooksul 1 milj.€ kulumit aastas, kuid lülitades veeteenuse hinda [...] €-t (kulum koos erakorralise kulumikomponendiga), teenib ülemäära kasumit põhivara kasuliku eluea jooksul [...]. €-t, mis on ilmselges vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 sätestatud põhjendatud tulukuse põhimõtetega (vee-ettevõtjate WACC 5,45% investeeritud varalt, vt Tabel 25 rida 8). Kuna erakorraline kulumikomponent [...] € ei tulene reaalsest investeeringust, siis antud summa varadesse ei lülitu ning tulukust sellelt ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 kohaselt teenida ei saa. Tulukust tohib maksimaalses määras teenida vaid varade jääkväärtuselt, mis on kajastatud tabelis 25 real 8.

Samamoodi teenib ettevõtja ülemäära kasumit ka juhul, kui erakorralise kulumikomponendi [...] € arvelt teostatakse järgnevatel aastadel investeeringuid, kuna sellisel juhul on investeeringud lülitatud veeteenuse hinda ühekorraga (ehk ühe aasta jooksul). Samas tuleb investeeringut (põhivara) raamatupidamises amortiseerida (kulusse kanda) ikka selle kasuliku

eluea jooksul, mitte kiiremini. Eeltoodud olukord on näitlikustatud järgnevas tabelis.

Tabel 27 Näidistabel – [...] € erakorralise kulumikomponendi baasil teostatavad investeeringud, mis lülitatakse veeteenuse hinda täies ulatuses (selguse mõttes ei ole muid investeeringuid tabelis kajastatud).

Rida	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Kokku 10 aasta periood
1	Vara algväärtus aasta alguses milj.€ (01.01.)	0	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
2	Investeering milj.€ (01.01.)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
3	Investeering kumulatiivne milj.€	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Kulum (kapitalikulu) 10% milj.€ (periood 01.01. – 31.12.)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Vara lõppväärtus aasta lõpus milj.€ (31.12.)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
6	tarbija maksab veeteenuse hinnas erakorralise kapitalikulu komponendina milj. €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
7	10 aasta jooksul veeteenuse hinnaga kaetud investeeringukulu ja vee-ettevõtja kantud investeeringu kulu vahe (rida 6 – rida 4), ehk lisatulu milj.€											[...]

Tabelist nähtub, et tarbijad on maksnud 10 aasta jooksul veeteenuse hinnas sisalduva kulumikomponendi kaudu kinni põhivara investeeringu [...] € ulatuses. Ettevõtja on aga investeeringu kandnud kasulikku eluiga arvesse võttes kulusse 10 aasta vältel vaid [...]€ ulatuses ja teeninud seega ülemäärast kasumit veeteenuse hinnas sisalduva kulumikomponendi kaudu [...]€-t.

Seega ei ole ka antud näites veeteenuse hind tarbija jaoks kulupõhine ja õiglane ega seadusega kooskõlas.

Hüpoteetiliselt lähtudes, selleks et ettevõtja saaks veeteenuse hinda lülitada [...]€ kulumikomponendi näol, mis oleks vastavuses ÜVVKS-iga ja Juhendiga, peaks ettevõtja juba regulatsiooniperioodi alguses tegema põhjendatud investeeringu summas [...] €-t nt 10 aastase kasuliku elueaga (antud näites realiseerub selline stsenaarium alles 10 aastal, kui ettevõtja on lõpuks reaalset teostanud investeeringuid [...] €-t). Vastasel juhul teenib ettevõtja vaid ülemäärast kasumit, sest kulu hüvitamine suuremal määral, kui ettevõtja kannab, on ettevõtja jaoks tulu, mille teenimise piirang on sätestatud ÜVVKS § 14 lg 2 p 5. Lisaks on ASTV Hinnataotlusele lisatud kaaskirjades selgitanud, et veeteenuse hinda lülitatavast kulumikomponendist [...] €-st on kavas tasuda ka eelmistel perioodidel võetud laenude põhiosa makseid, seega ei ole ettevõtja isegi kavandanud antud summat täies ulatuses investeerida, mistõttu kujuneb ASTV kasum erakorralise kulumikomponendi näol veel kõrgemaks, kui antud näites esitletud.

Lisaks rõhutab Konkurentsiamet, et ka KonkS § 18¹ sätestatu kohaselt on eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja kohustatud pidama eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest (arvutuslikult leitavad ja kontrollitavad, mis tuleb selgelt määratleda ettevõtja sise-eeskirjades). Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega. Vara soetamise kulu lülitamisel veeteenuse hinda lühema perioodi (näiteks üks aasta) jooksul ei kujune teenuse hind vastavaks teenuse (teenuse osutamiseks soetatud vara kasutamine ajas) väärtusega, olles vastuolus KonkS

§ 18¹ põhimõttega. Kui investeering lülitatakse veeteenuse hinda vaid ühe aasta (st. regulatsiooniperioodi) jooksul, tekib olukord, kus tarbijad hakkaksid järgnevatel aastatel veeteenuse hinnas maksma kinni korduvalt ühte ja sama investeerimiskomponenti (näitena sobib siinkohal välja tuua ka tabelis 26 kajastatud).

Konkurentsiamet asus Arvamuses seisukohale, et lülitades erakorralise kulumikomponendi veeteenuse hinda on see vastuolus ÜVVKs-i ja Juhendiga, sest sellel ei põhine ükski ASTV varasematel aastatel teostatud või regulatsiooniperioodil teostatav investeering. Seetõttu on ettevõtja prognoositud [...] € kulumikomponent vastuolus nii ÜVVKs § 14 lg 2 p 2 ja 6 sätestatud veeteenuse hinda lülitavate investeeringute kui ka ÜVVKs § 14 lg 2 p 5 sätestatud investeeringutelt teenitava põhjendatud tulukuse põhimõtetega. Eeltoodust tulenevalt ei lugenud Konkurentsiamet Arvamuses põhjendatuks veeteenuse hinda lülitatud erakorralist kulumikomponenti [...] €-t, kuna antud kulu ei ole vastavuses ÜVVKs § 14 lg 2 sätestatud veeteenuse kulupõhise hinnakujunduse põhimõtetega.

HMS § 40 lg 1 tulenevalt andis Konkurentsiamet Arvamuses ASTV-le võimaluse esitada oma vastuväited ameti ülaltoodud seisukohtade suhtes erakorralise kulumikomponendi mittepõhjendatuse osas.

14.09.2018 esitas ASTV Konkurentsiameti Arvamusele vastuseks täiendatud Hinnataotluse (mida korrigeeris 01.10.2018), mille kohaselt **lülitab ASTV regulatsiooniperioodil Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda endiselt erakorralise kulumikomponendi summas [...] €-t** (vt Tabel 1 rida 11). Hinnataotlusele lisatud Vastuskirjas selgitas ASTV erakorralise kulumikomponendi osas järgmist:

“...Täiendav kapitalikulu komponent on vajalik ASTV jätkusuutlikuks tegutsemiseks ja vajalike investeeringute finantseerimiseks. Teiseks on täiendav kapitalikulu komponent vajalik enne ASTV veeteenuse hindade suhtes kohalduva regulatsioonimetoodika olulist muutmist võetud laenude teenindamiseks. Konkurentsiameti poolt kasutatav lähenemine investeeringute tegemiseks vajalike vahendite kogumisele läbi veeteenuse hindade ei tööta olukorras, kus ASTV on kuni aastani 2018 investeerinud ja tariife kujundanud oluliselt erineva regulatsioonimetoodika alusel. Üleminek seniselt regulatsioonimetoodikalt uuele regulatsioonimetoodikale ei saa toimuda varasemat praktikat ja üleminekuga seonduvaid probleeme mõistlikult arvestamata. Sarnaselt ÜVVKs § 16 lg-s 11 sätestatud regulatsiooniga füüsiliste ja juriidiliste isikute veeteenuse hindade järk-järguliseks ühtlustamiseks peaks ka üleminek uuele regulatsioonimetoodikale toimuma senist ajalugu arvestades järk-järguliselt.”

“...vajaminevate investeeringute maht on 2018. aastal [...] miljonit eurot ... ehk siis [...] miljonit eurot suurem, kui võimaldab kulumikomponent. ...Keskmiselt oleme arvestanud järgmiseks viieks aastaks investeeringuid [...] miljonit eurot aastas ehk kulumikomponent ei võimalda ettevõttel teha vajalikus mahus investeeringuid. Allolevas tabelis on näha, et kui isegi vanade varade amortiseerumine jätkub ja varasid maha ei kanta või amortisatsioon nulli ei lähe (mis on vaid teoreetiline), siis oleks ettevõtte rahavoog negatiivne.”

	2018	2019	2020	2021	2022
Keskmine kulumikomponent	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Hetkel teadaolevad vajaminevad investeeringud	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Laenude tagasimaksed		[...]	[...]	[...]	[...]
	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

“Võib väita, et osa investeeringuid saab teha laenukapitali toel, aga paraku on AS Tallinna Vesi

olukorras, kus tal on juba kolm laenulepingut kogusummas 95 miljonit EUR. Kaks laenu on ühes osas tagasimaksega, kumbki 37,5 miljonit eurot ning üks on amortiseeruv laen. Kui lubatav põhivarade kasulik eluiga on vahemikus 5-40 aastat, kusjuures suurim osa torustikust on 40-aastase kasuliku elueaga ehk pigem just pikema kasuliku elueaga, siis laenulepingute tähtajad on oluliselt lühemad ning laenud tuleb tagastada varem. AS Tallinna Vesi laenulepingud on 5-aastase tähtajaga, v.a amortiseeruv laen. Ehk siis laenusumma tuleb tagastada 8 korda varem, kui tariifist on võimalik seda summat koguda. Lisaks peab kulumikomponent võimaldama ettevõttel teha nii investeeringuid kui tasuta investeeringute tegemiseks võetud laenude tagasimakseid. ...Eeldame, et mõistliku kulumikomponendi ja seega ka tariifitaseme juures on võimalik osaline laenude refinantseerimine. Kindlasti on laenude refinantseerimine oluliselt keerulisem või oluliselt kallim olukorras, kus ettevõtte tariifid ning kasumlikkus on võrreldes varasemaga märkimisväärselt madalamad.”

Konkurentsiamet toob siinkohal välja ühe ASTV esitatud näite, kuna kõikides näidetes väljatoodud põhimõtte on sama – pikaajaliste investeeringute puhul kui tagasimakstava laenusumma periood/tähtaeg jääb põhivara kasulikust elueast lühemaks, siis kujuneb tagastatav(-ad) laenumakse(-d) suuremaks, kui vastava perioodi (laenuperioodi) tariifist kogutud kulum ja tulukus (kumulatiivne raha jääk) ning ettevõtte rahavood muutuvad negatiivseks.

“...enamasti on vee-ettevõtja poolt tehtavad investeeringud pikaajalise elueaga 30-60 aastat, nende finantseerimiseks saadavad laenud aga oluliselt lühema tähtajaga. Ehk kümne aastaga ei ole võimalik saada tariifist läbi kapitalikomponendi tehtud investeeringut tagasi. Arvestades nüüd sama näidet, kus ettevõtte finantseerib oma vara laenuga, mis tuleb täies ulatuses tagasi maksta 5 aasta jooksul. Antud näite puhul tasub tarbija kulumikomponendi kaudu tariifist 2,38 miljonit, samas kui laen on võetud 10 miljoni peale viieks aastaks.”

Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Kokku periood 10 aastat
Vara algväärtus aasta alguses (milj EUR)	0	9,88	9,63	9,38	9,13	8,88	8,63	8,38	8,13	7,88	
Investeering (milj EUR)	10										10
Investeering kumulatiivne	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Amortisatsioonikulu (milj EUR)	0,13	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	2,38
Vara lõppväärtus 31.12	9,88	9,63	9,38	9,13	8,88	8,63	8,38	8,13	7,88	7,63	
Reguleeritav vara	4,94	9,75	9,50	9,25	9,00	8,75	8,50	8,25	8,00	7,75	
Tarbija maksab veeteenuse hinnas kapitalikomponendi	0,125	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	2,38
Vara väärtuselt teenitud põhjendatud tulukus 5,45%	0,27	0,53	0,52	0,50	0,49	0,48	0,46	0,45	0,44	0,42	4,56
Tarbija maksab tariifist	0,39	0,78	0,77	0,75	0,74	0,73	0,71	0,70	0,69	0,67	6,94
Tarbija maksab tariifist	0,39	0,78	0,77	0,75	0,74	0,73	0,71	0,70	0,69	0,67	6,94
Investeering	-10										
Võetud laen 5 aastane amortiseeruv	10										
Laenu jääk perioodi lõpus	10	8	6	4	2	0	0	0	0	0	0
Intress 3,5%	-0,18	-0,32	-0,25	-0,18	-0,11	-0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,05
Laenu põhiosa maksed	0,00	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00					
Rahakäive	0,22	-1,53	-1,48	-1,42	-1,36	-1,31	0,71	0,70	0,69	0,67	-4,11
Raha jääk kumulatiivne	0,22	-1,31	-2,79	-4,21	-5,58	-6,89	-6,17	-5,47	-4,79	-4,11	

Tarbija maksab tariifist	0,39	0,78	0,77	0,75	0,74	0,73	0,71	0,70	0,69	0,67	6,94
Investeering	-10										-10
Võetud laen 5 aastane bullet	10										10
Laenu jääk perioodi lõpus	10	10	10	10	10	0	0	0	0	0	-10
Intress 3,5%	-0,18	-0,35	-0,35	-0,35	-0,35	-0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,75
Laenu põhiosa maksed	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-10,00					-10,00
Rahakäive	0,22	0,43	0,42	0,40	0,39	-9,45	0,71	0,70	0,69	0,67	-4,81
Raha jääk kumulatiivne	0,22	0,65	1,07	1,47	1,86	-7,59	-6,87	-6,17	-5,49	-4,81	

“...pikaajaliste investeeringute puhul ei ole omanikul võimalik tootlust saada ning ettevõtte rahavoog on negatiivne vaatamata sellele, et tariifi võetakse antud varaga seotud kapitalikulu ning lubatud tulukus. ...Kuna vee-ettevõtjate investeeringud on pikaajalise loomuga, siis on väga tavaline juhtum, kus põhivara raamatupidamislik jääkväärtus ei peegelda varade amortiseeritavat taastamisväärtust ja on kaugel majanduslikust väärtusest. Varad, mis on ehitatud 35 aastat tagasi, on ehitatud nõukogude ajal ja tolleaegses vääringus, mis tänapäeval on olematu. Samuti on 10 aasta tagused hinnad oluliselt erinevad praegustest. Sõltumata asjaolust, et IFRS lubab oma varasid ümber hinnata, selleks et varad peegeldaksid tegelikku majanduslikku väärtust, ei ole seda lubatud teha Konkurentsiameti soovitusliku veeteenuse hinna arvutamise meetodika kohaselt. Sellest tulenevalt tekivad tulevikus vajalike investeeringute osas veelgi suuremad käärid, mida peab finantseerima omanik.”

“Tõsi on see, et summa kajastuks ärikasumis, küll aga on ettevõttel vajalik tagasi maksta juba võetud laenud. Hetkel [...] ettevõttel [...] täiendavat laenukoormust. ...Oma olemuselt võib eeldada, et pika aja vältel saab ettevõtte oma investeeringud läbi tariifi tagasi. Tegemist on väga lihtsustatud lähenemisega. Selle metodoloogia puudus on selles, et esmalt tuleb investeeringud teha ning alles seejärel saadakse raha hiljem vara kasuliku eluea jooksul, mis võib aga olla 40 aastat. Lisaks on sama investeeringu tegemine tulevikus juba oluliselt kallima hinnaga põhjusel, et hinnaindeks muutub ajas. Kui ettevõttel on võimalik kulumikomponenti koguda 20-40 aasta jooksul, siis laenud tuleb sageli tasuda varem. ...Seda probleemi ei lahenda ka kasuliku eluea lühendamise, kuna sel juhul on küll laenud makstud, kuid ettevõttel ei ole võimalik ärikasumit üldse teenida ja tegu oleks mittetulundusühinguga, kus kaetud on pelgalt kulud, aga kõik kulutused, mida ei ole võimalik tariifi arvata, nt ebatõenäoliselt laekuvate arvete kulud või muud kulutused, tuleks omanikel katta täiendavate sissemaksete teel, milleks ei ole valmis ei AS Tallinna Vesi investorid ega ka teiste vee-ettevõtete omanikud.”

“Samuti on probleemiks asjaolu, et ettevõttel ei ole võimalik saada varasid tariifi kohe, kui need soetatakse. Suuremamahuliste tariifide kinnitamise protsess võib võtta aega aasta ning iga-aastaselt on see ettevõttele sisuline ja suur halduskoormus. Kui investeering tuleb ikkagi kohe ära teha, siis tariifis kajastuvad need summad ajalise viivitusega. Kui võetakse arvesse ka tegelik raamatupidamislik jääkväärtus, siis tegelik amortiseerimine algab varem, kui seda saab tariifis arvestada ning sellest tulenevalt võib ka aastane amortisatsioonikulu kompenseerimine ettevõtte jaoks kadunud olla ning kokkuvõttes on reaaltootlus negatiivne.”

“[...] Nii nagu varem mainitud, on ettevõttel pikaajaline laenukohustus kokku 95 miljonit. Laenud on võetud kolmest pangast Nordic Investment Bank summas 20 miljonit eurot, Nordea pangast summas 37,5 miljonit eurot ning OP pangast summas 37,5 miljonit eurot. NIB laenu tagasimaksed algavad juba 2019. aastast ning aastane tagasimakse on 3,363 miljonit eurot. ... [..].

“...kehtivad regulatsioonid ei võimalda AS-il Tallinna Vesi saada oma varade soetuseks ja rekonstrueerimiseks abi läbi Euroopa Liidu rahastuse, mistõttu on eriti oluline, et tariifi lubatav kapitalikomponent oleks piisav, et ettevõttel oleks võimalik teha vajalikke investeeringuid... Eelpool toodud põhjustel peab AS Tallinna Vesi kriitiliselt vajalikuks, et Konkurentsiamet

arvestaks täiendava kapitalikomponendiga täies mahus.”

Konkurentsiameti lõplik seisukoht erakorralise kulumikomponendi (laenukomponendi) [...] tuh € osas

Konkurentsiamet ei nõustu ettevõtja seisukohaga, et erakorralise kulumikomponendi [...] tuh € hinda lülitamine on ühest aspektist põhjendatud tingituna ASTV poolt varasemalt rakendatud erinevast regulatsioonimetoodikast, mistõttu peaks üleminek uuele ÜVVKS-s sätestatud regulatsioonimetoodikale toimuma ASTV puhul järk-järguliselt. Veeteenuse hinnakujundust reguleeriv ÜVVKS on kehtinud aastast 1999 (jõustus 22.03.1999), sealjuures Konkurentsiameti pädevus veeteenuse hinna kooskõlastamisel alates 01.11.2010. Tulenevalt ÜVVKS § 14 lg 9 avaldas Konkurentsiamet 2010. aastal vee-ettevõtjatele ka Juhendi haldusorgani poolt järgitava detailse veeteenuse hinna kujundamise põhimõtetega tuginedes ÜVVKS-s sätestatud hinnakujunduse reeglitele. Seega on Konkurentsiameti poolt järgitav ÜVVKS-s sätestatud regulatsioonimetoodika kehtinud juba kaheksa aastat ehk piisavalt pikka aega, võimaldamaks vee-ettevõtjatel vajadusel oma äritegevuse ümberkorraldamist vastavalt vee monopolidele seatud hinnakujunduse spetsiifikale, kui ettevõtja seda varasemalt ei järginud. Ehkki ASTV poolt varasematel aastatel (enne 01.11.2010) rakendatud veeteenuse hinnapoliitika erines ÜVVKS-s ja Juhendis sätestatust tuginedes AS Tallinna Vesi erastamisel 2001.a-l sõlmitud lepingutes (edaspidi Teenusleping⁵⁷) sisalduvale hinnamehhanismile, on ASTV-l olnud siiski võimalik mõistliku aja jooksul kujundada äritegevuse strateegia ümber vastavuses ÜVVKS-s sätestatud hinnakujunduse reeglitega, arvestamaks tulevikus saabuvald laenumakse tähtaegasid ja investeringuvajadusi. Asjaolu et ASTV ja Konkurentsiameti vahel on toimunud kohtuvaidlus seoses 2011. aastal toimunud ASTV hinnamenetluse ja selle tulemusel tehtud ameti 10.10.2011 ettekirjutusega⁵⁸ veeteenuse hinna kooskõlla viimiseks ÜVVKS-s sätestatud hinnakujunduse põhimõtetega, ei õigusta ettevõtjat seaduses sätestatud regulatsioonimetoodika mittejärgimist. Kohtuvaidluse fakt ei ole garantii rakendatava regulatsioonimetoodika õiguspärasusele ning ettevõtjal tuleb arvestada riskiga, et kohus ei rahulda kaebaja ehk ASTV poolt taotletut⁵⁹. Vastutustundliku äritegevuse tagamiseks tulnuks ettevõtjal arvestada juba kohtumenetluse ajal võimaliku regulatsioonimetoodika rakendumist tulevikus ning võtta tarvitusele meetmed tagajärgedega toimetulemiseks juhul, kui kohus ettevõtja taotletut ei rahulda. Kehtinud ÜVVKS § 14² lg 1 sätestas Konkurentsiametile sõnaselge kohustuse kontrollida, et vee-ettevõtja taotletud hind sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 ettenähtud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust, mistõttu Konkurentsiamet ei oleks saanud seadusest tulenevalt kooskõlastada ühtegi teisel viisil kujundatud veeteenuse hinda, kui vaid seda, mis vastas ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhisuse nõuetele. Seega oli ASTV juba alates 2011.a-st teadlik ÜVVKS-s sätestatud hinnaregulatsioonist ning ettevõtjal oli varakult võimalik, seejuures teenuslepingu alusel kehtinud lubatust kõrgemate veeteenuse hindade ja kõrgema müügitulu juures, korraldada kasumi jaotamise ja reinvesteeringu poliitika nii, et

⁵⁷ 2001. aastal Tallinna linna ja AS Tallinna Vesi vahel sõlmitud erastamisleping, mille osaks olevas teenuslepingu lisa E Osas I leppisid pooled kokku veeteenuse hinna tariifi mehhanismi kujundamises esialgu viieks aastaks (Teenuslepingu lk. 5 mõiste „Alperiood“). 2002.a-l toimus Teenuslepingu muutmine, s.h lepingu kehtivusaja pikendamine aastani 2010 (Teenuslepingu lk 2 p 3.1). 2007 a.-l muudeti Teenuslepingut ning pikendati selle kehtivust 2020.a-ni (Teenuslepingu lk 2 p 2.1), kusjuures veeteenuse hind hakkas iga-aastaselt muutuma tarbijahinnaindeksi ja K- koefitsient (sisu teadmata) võrra.

⁵⁸ Konkurentsiamet kohustas 10. oktoobri 2011. a ettekirjutusega nr 9.2-3/11-001 ASTV-d esitama kooskõlastamiseks ÜVVKS § 14 lg 2 nõuetele vastavad veeteenuse hinnad.

⁵⁹ Riigikohus asus 12.12.2017 otsuses nr 3-11-1355 ASTV ja Konkurentsiameti vahelises veeteenuse hinna õiguspärasuse vaidluses seisukohale, et kaebaja ASTV ei ole õigustatud rakendama Tallinna linnaga sõlmitud teenuslepingust tulenevaid hindu, vaid peab järgima ÜVVKS-s sätestatud hinnaregulatsiooni põhimõtteid ning kohustas ettevõtjat täitma Konkurentsiameti 10.10.2011 ettekirjutust nr 9.2-3/11-001 viia veeteenuse hinnad kooskõlla seadusega. Seega ei olnud ASTV-l seni rakendatud regulatsioonimetoodikal õiguslikku alust ja vee-ettevõtja pidanuks juba 09.11.2010 Konkurentsiametile esitatud esmasest hinnataotluses arvestama kehtiva hinnaregulatsiooniga ning kujundama hinnad vastavalt. Kohtuotsus leitav veebiaadressilt: <https://www.riigikohus.ee/et/laheidid?asjaNr=3-11-1355/319>

vajalikud laenumaksed saaksid perioodiliselt või tulevikus tasutud ning kriitilised investeeringud teostatud.

Siinjuures ei pea Konkurentsiamet asjakohaseks ÜVVKS § 16 lg-s 11 (jõustus 01.11.2010) sätestatule viitamist füüsiliste ja juriidiliste isikute veeteenuse hindade järk-järgulise ühtlustamise osas. Antud rakendussätte eesmärgiks on tagada ülemineku periood kõikidele vee-ettevõtja klientidele õiglase ja mittediskrimineeriva hinna rakendamiseks olukorras, kus hinna vahe kehtestamine kohalike omavalitsuste poolt oli seadusega varem võimaldatud. 01.11.2010 jõustunud ÜVVKS-i muudatuste kohaselt ei sea seadus samasugust üleminekuaega vee-ettevõtjatele ÜVVKS-s sätestatust erineva regulatsioonimetoodika rakendamise puhul. Esiteks ei ole reguleeritavate vee-ettevõtjate hinnakujunduse põhimõtted võrreldes varasemalt kehtinud seadusega (kuni 31.10.2010 kehtinud ÜVVKS) põhiolemuselt muutunud. Ka Riigikohus asus ASTV ja Konkurentsiameti vahelises vaidluses 12.12.2017 tehtud otsuses (otsus nr 3-11-1355 punkt 25) seisukohale, et ÜVVKS § 14 regulatsiooni aluspõhimõtteks oli nii kuni 31.10.2010 kehtinud kui ka alates 01.11.2010 kehtinud seaduse alusel veeteenuse hinna kulupõhisus ning kasumi teenimine üksnes põhjendatud ulatuses. Regulatsiooni muutmisel oli kaalukateks eesmärkideks täpsustada regulatsiooni ja tõhustada riigipoolset järelevalvet, et kaitsta tarbijaid liiga kõrgete veeteenuse hindade eest ning tagada vee-ettevõtjate ühetaoline kohtlemine kogu Eestis. Teiseks on 01.11.2010 jõustunud ÜVVKS-s rakendussäte § 16 lg 6, mille kohaselt võis vee-ettevõtja osutada veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenust tarbijatele 31.10.2010 kuupäeval kehtinud kohaliku omavalitsuse kehtestatud hindadega seni, kuni vee-ettevõtja kehtestas alates 01.11.2010 rakendunud ÜVVKS-s ettenähtud korras hinnaregulatsiooni nõuetele vastava veeteenuse hinna. Seejuures lasus Konkurentsiametil õigus nõuda igal ajal vee-ettevõtjalt seaduse nõuetega kooskõlas oleva hinna kehtestamist. Seega on ÜVVKS-s antud võimalus kasutada ülemikuaega kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud hinnalt Konkurentsiametiga (või vastavalt pädevusele kohaliku omavalitsusega) kooskõlastatud hinnale (alates 01.11.2010 ÜVVKS-s kehtestatud korrale). Samas kohustas eeltoodud säte vee-ettevõtjaid viima veeteenuse hinnakujundus ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhisusele vastavaks ka siis, kui hind sellele varem ei vastanud ning seadusest tulenev hilisem tähtaeg selleks saanuks olla vaid siis, kui vee-ettevõtja esitas ÜVVKS § 14¹ lg 3 või § 14² lg 1 või 2 kohaselt haldusorganile veeteenuse hinna ettepaneku kooskõlastamiseks või kohustas Konkurentsiamet vee-ettevõtjat viima rakendatud veeteenuse hinna seadusega kooskõlla.

Eeltoodust tulenevalt ei pea Konkurentsiamet ASTV suhtes regulatsiooniväliste eritingimuste kohaldamist (ehk üleminekuaja rakendamist) põhjendatuks, kuna see on vastuolus seadusega ning ÜVVKS ei võimalda rakendada taolist üleminekuaega erakorraliste kasumite teenimiseks tagastatavate laenude või teostatavate investeeringute rahavoogude katteks. Võetud laene tuleb tasuda ning investeeringuid teostada (vajadusel võõrkapitali kaasates), ka teistel vee-ettevõtjatel, mitte ainult ASTV-l ja taoliste eritingimuste võimaldamisel (erakorralise kulumikomponendiga kasumi teenimine) ühele vee-ettevõtjale põhjustaks haldusorgan ebaproportsionaalselt suure ebavõrdsuse teiste vee-ettevõtjate suhtes, mis oleks vastuolus ÜVVKS-i eesmärkidega.

Nagu Konkurentsiamet Arvamuses selgitas, sätestab ÜVVKS § 14 lg 2 kulu ja tulu komponendid, mida veeteenuse hinnaga katta tuleb ehk põhjendatud tegevuskulud (ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3 ja 4), investeeringud vanemates piirkondades ja ühisveevärgi/kanalisatsioonisüsteemide jätkusuutlikkuse tagamiseks (s.t kapitalikulu vastavalt ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6, vt otsuse punkt 9) ning põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt (s.t põhjendatud tulumäära 5,45% rakendamine vastavalt ÜVVKS § 14 lg 2 p 5, vt otsuse punkt 9). Muuhulgas näitlikustas Konkurentsiamet tabelis 25 (vt Tabel 25) ÜVVKS §

14 lg 2 p 2 ja 6 sätestatud investeerigute lülitamist veeteenuse hinda läbi põhivara kasuliku eluea, mis vastab RPS § 16 p 6 sätestatud tulude ja kulude vastavuse kohustusele põhivara kulusse arvestamisel vara kasuliku eluea jooksul ning tagab tarbijatele kulupõhise ja õiglase veeteenuse hinna vastavalt KonkS § 18¹ ja ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud põhimõtetele. Eeltoodu väldib tarbijate poolt veeteenuse hinnaga ühe ja sama investeeringu mitmekordset kinnimaksmist vee-ettevõtjale (kui investeeringud lülitatakse veeteenuse hinda ühekordse kuluna, mitte kasuliku eluea jooksul nagu seadus kohustab finantsarvestuses kajastama) ja seeläbi ülemäärase kasumi teenimist monopoolses ettevõttes.

Hinnataotluses on ASTV prognoosinud regulatsiooniperioodil veeteenuse hinda lülitatavateks tegevuskudeks erinevaid veeteenuse osutamiseks vajalikke kulusid (vt otsuse punkt 7.1 ja 7.2), investeeringuid ja põhivara (vt otsuse punkt 8, 9 ja 9.2) ning tulukust investeeritud kapitalilt (vt otsuse punkt 9 ja 9.3), mida Konkurentsiamet on ÜVVKS § 14 lg 2 p 1-6 tulenevalt pidanud põhjendatuks veeteenuse hinnas (v.a ülemäärane saastetasu 0,5 koefitsiendi ulatuses, vt otsuse punkt 7.1.2). ASTV poolt veeteenuse hinda taotletav erakorraline kulumikomponent ei baseeru ühelgi ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 2, 3, 4 ja 6 nimetatud põhjendatud kulul ega investeeringul, kuna sisuliselt rahavoo katteks planeeritud [...] € näol ei ole tegemist ei jooksvate kuludega või teostatavate investeeringutega (regulatsiooniperioodil planeeritavad investeeringud ligi [...] miljoni euro ulatuses on ASTV lülitatud veeteenuse hinda läbi kapitalikulu ning arvestanud nende varade maksumuselt ka veeteenuse hinda tulukust lubatava WACC 5,45% piirmääras, vt otsuse punkt 8, 9.2 ja 9.3: kulum summas [...] € ja tulukus summas [...] € sisaldavad ka regulatsiooniperioodi investeeringute kulumit ja tulukust). Seega kajastuks ASTV taotletav erakorraline kulum-/laenukomponent [...] €-t [...] mis on vastuolus seadusest tuleneva hinnaregulatsiooniga, mille kohaselt on monopoolsete ettevõtjate tulunorm piiratud (ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 mõtte kohaselt peab veeteenuse hinnaga teenitav tulukus vastama tehtud investeeringutelt teenitavale põhjendatud tulunomile, mis vee-ettevõtluse sektoris on 5,45%, vt otsuse punkt 9 ja 9.3). Et Hinnataotluses on ASTV juba taotlenud veeteenuse hinnas põhjendatud tulukust investeeritud kapitalilt (ehk reguleeritavalt varalt), siis lisanduv [...] €-t tekitab olukorra, kus ettevõtja teenib ärikasumit, mis ületab [...] ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 lähtuvalt arvutatud põhjendatud tulukuse summat nii regulatsiooniperioodil kui ka järgnevatel aastatel. Täiendava ärikasumi teenimist veeteenuse hinnas sisalduva erakorralise kulumikomponendi näol näitlikustas Konkurentsiamet ka tabelites 26 ja 27 [...].

Tabel 26 ja Tabel 27), kus lisaks korrektselt veeteenuse hinnas kajastatud investeeringutele (põhivara kulum ehk kapitalikulu komponent) põhjustab veeteenuse hinda lülitatav täiendav kulumikomponent olukorra, kus [...] vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 sätestatuga.

Tõendamaks eeltoodud väiteid, kajastas Konkurentsiamet alltoodud tabelis arvutuskäigud võrdlemaks ASTV Hinnataotluses veeteenuse hinda lülitatud hinnakomponentide alusel teenitava tulukuse määra ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud põhjendatud kulude ja tulukuse alusel kujuneva tulukuse määraga.

Tabel 28 Võrdlus tulukuse määra kujunemisest ASTV Hinnataotluse baasil ning Konkurentsiameti poolt põhjendatuks loetud hinnakomponentide baasil.

1	2	3	4	5
Veerg / rida	Tulukuse määra kujunemine ASTV Tallinna ja Saue piirkonnas ja mõju veeteenuse hinnale	Ühik	ASTV Hinnataotluses prognoositud kulud ja müügitulu koos sademevee kompensatsiooniga	ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud põhjendatud tegevuskulude ja tulukuse alusel kujunev ASTV müügitulu, s.h sademevee kompensatsioon, (s.t müügitulu ilma ülemäärase saastetasu [...] € ja kulumikomponendita [...] €-t)

1	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	[...]	[...]
2	Saastetasu	tuh €	[...]	[...]
3	Elektrienergia kulu	tuh €	[...]	[...]
4	Kemikaalide kulu	tuh €	[...]	[...]
5	Muda käitluskulu	tuh €	[...]	[...]
6	Muud tegevuskulud	tuh €	[...]	[...]
7	Kapitalikulu	tuh €	[...]	[...]
8	Erakorraline kulumikomponent	tuh €	[...]	[...]
9	Tulukus	tuh €	[...]	[...]
10	Müügitulu (ehk veeteenuse hindadega teenitav tulu)	tuh €	[...]	[...]
11	Tegelikult kantavad kulud regulatsiooniperioodil			
12	Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	[...]	[...]
13	Saastetasu	tuh €	[...]	[...]
14	Elektrienergia kulu	tuh €	[...]	[...]
15	Kemikaalide kulu	tuh €	[...]	[...]
16	Muda käitluskulu	tuh €	[...]	[...]
17	Muud tegevuskulud	tuh €	[...]	[...]
18	Kapitalikulu	tuh €	[...]	[...]
19	Tegelik kulubaas kokku	tuh €	[...]	[...]
20	Teenitav ärikasum (rida 10 – 19)	tuh €	[...]	[...]
21	Tulukuse arvutamise aluseks olev reguleeritava vara baas			
22	Põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus	tuh €	[...]	[...]
23	Käibekapital – 5% lubatud müügitulult (rida 10 × 5%)	tuh €	[...]	[...]
24	Reguleeritav vara kokku (rida 22 + 23)	tuh €	[...]	[...]
25	<i>Põhjendatud tulukuse (WACC) maksimaalne määr</i>	%	5,45	5,45
26	<i>Põhjendatud tulukus maksimaalses määras ehk 5,45% (rida 24 × rida 25) reguleeritavalt varalt</i>	tuh €	[...]	[...]
27	Tegelikult teenitud tulukuse määr reguleeritavalt varalt ehk ettevõtja investeeritud kapitalilt (rida 20 / rida 24 × 100)	%	[...]	[...]
28	Mõju veeteenuse hinnale			
29			ASTV Hinnataotluses veeteenuse hinnakujunduse aluseks olev müügitulu	ÜVVK § 14 lg 2 sätestatud põhjendatud tegevuskulude ja tulukuse põhjal kujunev veeteenuse hinnakujunduse aluseks olev ASTV müügitulu
30	Veeteenuse hindadega teenitav tulu (rida 10)	tuh €	[...]	[...]
31	Kohaliku omavalitsuse sademevee kulude katteks makstava kompensatsiooni elimineerimine müügitulust	tuh €	[...]	
32	Põhiteenustega seotud teenuste müügitulu elimineerimine kuupmeetripõhisest veeteenuse hinnast	tuh €	[...]	
33	Müügitulu (ehk veeteenuse kuupmeetripõhiselt teenitav tulu) (rida 30 - rida 31 - rida 32)	tuh €	[...]	[...]
34	Veeteenus		Võetud vee teenus	Reovee teenus
35	Müügitulu veeteenuse põhiselt	tuh €	[...]	[...]
36	Müügimaht	tuh m ³	[...]	[...]
37	Kaalutud keskmine veeteenuse hind	€/m³	[...]	[...]
38	Vee ja reovee teenuse hind tarbijale kokku	€/m ³	[...]	[...]
39	ASTV Hinnataotluses taotletavate ja ÜVVK § 14 lg 2 alusel kujundatud kaalutud keskmiste summeeritud vee ja reovee teenuste hindade vahe (rida 38 veerg 5 - 4)	€/m³	[...]	

40	Mõju veeteenuse hinnale	%	[...]
----	--------------------------------	---	-------

* ÜVVKS-ist ning Juhendist lähtuvalt saab käibekapitali (ehk 5% lubatud müügitulu) arvutamise aluseks olla vaid põhjendatud kulude ja põhjendatud tulukuse summa baasil kujunev müügitulu, mis on toodud tabeli veeru 5 real 10. Käesolevas tabelis on Konkurentsiamet võtnud veeru 4 real 23 käibekapitali arvutamise aluseks ASTV Hinnataotluses prognoositud kõrgema müügitulu veeru 4 real 10, näitlikustamaks, et ka kõrgemalt müügitulult arvatud käibekapitali juures teenib ettevõtja ülemäärast kasumit (veerg 4 rida 27).

**Põhjendatud tulukuse arvutus maksimaalses 5,45% määras erineb real 23 veerus 4 ja 5 sõltuvalt reguleeritava vara hulka lülitatud erinevast käibekapitali suurusest.

***Arvutus põhineb ASTV Hinnataotluse kasumiaruandes prognoositud tulukuse summal [...] tuh €-l. ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 mõtte kohaselt ei või põhjendatud tulukuse summa ületada reguleeritavalt varalt maksimaalse tulukuse määra (WACC 5,45%) alusel arvatud summat, kuid alampiiri seadus ei sätesta.

Eeltoodud tabelis (vt Tabel 28) toodud arvutustest nähtub, et ASTV teenib erakorralise kulumikomponendi (ja ülemäärase saastetasu) lülitamisega veeteenuse hinda tulukust [...] %, mis on [...] kõrgem ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 alusel monopoolsetele vee-ettevõtjatele lubatava põhjendatud tulukuse normist 5,45% [...] / 5,45 = [...] korda). Kuivõrd reguleeritava vara hulka lülitatava käibekapitali arvutamise aluseks olevaks lubatavaks müügituluks saab Konkurentsiamet pidada vaid põhjendatud tegevuskulude ja tulukuse baasil kujunevat müügitulu (vt Tabel 28 veerg 5 rida 10 ja 23), siis kujuneks **ASTV Hinnataotluses toodud hinnakomponentide põhjal teenitava tulukuse määr põhjendatud reguleeritava vara** (vt Tabel 28 veerg 5 rida 24) **suhtes veelgi kõrgemaks [...]** (ärikasum ASTV Hinnataotluse põhjal: veerg 4 rida 20) / [...] (reguleeritav vara veerg 5 rida 22-24) $\times 100 =$ [...] %), sest lubatavas müügitulus ei saa aktsepteerida erakorralist kulumikomponenti (ega ülemäärast saastetasu), mida ettevõtja reaalset kuluna ei kanna ja mis seetõttu ei ole kooskõlas ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhise hinnakujundusega. **Kaalutud keskmise veeteenuse hinna vaheks mõlema teenuse (võetud vee ja reovee teenuse) tarbijale, kujuneb võrreldes ASTV Hinnataotlusega ÜVVKS § 14 lg 2 põhjendatud kulude alusel hinnanguliselt – [...] €/m³** (vt Tabel 28 read 30 ja 40) ehk on üle [...] % väiksem, mis näitab [...].

Eeltoodust tulenevalt ei saa Konkurentsiamet pidada ASTV veeteenuse hinnas põhjendatuks erakorralist kulumikomponenti, kuna ettevõtja teeniks antud komponendi kaudu tarbijatelt monopoolse teenusega ülemäärast kasumit, mis on vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 sätestatud investeeritud kapitalilt teenitava põhjendatud tulukuse põhimõttega.

Lisaks on ASTV Vastuskirjas välja toonud, et ettevõtja investeringuvajadused on [...] kõrgemad, kui seda võimaldab veeteenuse hinda lülitatud tavapärane kulumikomponent (vt käesoleva punkti 9.2 algust), mistõttu on ettevõtja rahavood negatiivsed. Rahavoogude miinus suureneb veelgi, kui saabuavad tagastatavate laenumaksete tähtajad, sealjuures on ASTV regulatsiooniperioodil (2018) märkinud rahavoo miinuseks – [...] €-t. Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et ASTV on esitletud rahavoogude arvutustes (vt ASTV vastuskirja esimene tabel) lähtunud üksnes rahavoogudest investeerimistegevusest (ostetud/müüdud põhivara) ja finantseerimistegevusest (saadud/makstud laenud), kuid jätnud arvestamata rahavoogusid äritegevusest (müügitulu/müüdud toodete kulu või kasumi korrigeerimine mitterahaliste majandustehingute mõjuga), mis sisaldab ka teenitavat kasumit. Vastavalt RPS § 19 lg 2 tuleb finantsarvestuses võtta rahavoogude arvutuses arvesse rahavoogusid (raha laekumised ja väljamaksed) äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest, peegeldamaks rahavoogude arvutuse tulemit tõepäraselt. Seega ei ole õige kajastada rahavooge võtmata arvesse laekuvat kasumit, sest vastasel juhul on rahavoogude arvutatud tulem moonutatud ega peegelda tegelikku rahaliikumist, mis on vastuolus RPS § 19 lg 2. Võttes arvesse eeltoodut, kujuneks Konkurentsiameti poolt ÜVVKS § 14 lg 2 alusel põhjendatuks peetud hinnakomponentide (vt Tabel 28 veerg 5) põhjal ASTV rahavood reguleeritava teenuse lubatud müügitulu baasil aastal 2018 järgneviks (vt Tabel 29).

Tabel 29 ASTV regulatsiooniperioodi kassavoog lubatud müügitulu baasil

rida	Kassavoog Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse müügitulu põhjal	ühik	2018
1	(-) Vee erikasutusõiguse tasu	tuh €	[...]
2	(-) Saastetasu	tuh €	[...]
3	(-) Elektrienergia kulu	tuh €	[...]
4	(-) Kemikaalide kulu	tuh €	[...]
5	(-) Muda käitluskulu	tuh €	[...]
6	(-) Muud tegevuskulud	tuh €	[...]
7	(-) 2018.a laenukohustused 0 tuh € + intressid [...] tuh €	tuh €	[...]
8	(-) Väljaminev kassavoog regulatsiooniperioodil (ridade 1-7 summa)	tuh €	[...]
9	(+) Lubatav müügitulu ehk ASTV prognoositud müügitulu, s.h sademevee kompensatsioon, ilma ülemäärase saastetasu [...] € ja kulumikomponendita [...] €-t (vt Tabel 28 veerg 5 rida 10) vastavalt ÜVVKS § 14 lg 2	tuh €	[...]
10	(+) Vaba kassavoog (Rida 9 – 8)	tuh €	[...]
11	(-) Investeeringud Tallinna ja Saue piirkonnas 2018	tuh €	[...]
12	(+) Kassavoo tulem (rida 10 - rida 11)	tuh €	[...]

Nagu tabelist (vt Tabel 29 rida 12) nähtub, katab regulatsiooniperioodil müügitulust saadav vaba kassavoog [...] €-t 2018.a-l ASTV poolt planeeritavad investeeringud [...] € Tallinna ja Saue piirkonnas ning ettevõtja rahavood ei muutu negatiivseks. Laenumaksete tähtaegade saabumisel järgnevatel aastatel, võib prognoositud kulude juures minna ettevõtja rahavood küll mõnevõrra negatiivseks, kuid see näitab ettevõtte vajadust leida vajalike investeeringute teostamiseks täiendavat kapitali kas omanike sisse maksete näol või võörkapitali kaasamisega turult, mitte ettevõtte kahjumit. Amet peab siinkohal vajalikuks märkida, et ASTV laenukoormus [...].

Konkurentsiamet nõustub, et kui investeeringute jaoks võetud laen on lühema tähtajaga kui laenuga finantseeritud vara kasulik eluiga (samas ei ole see relevantne ASTV olemasolevate laenude puhul, vt Konkurentsameti käsitlust lk 90-97), siis ei kata konkreetse investeeringu kulumi komponendist saadav rahavoog täies ulatuses perioodilisi laenumakseid, mis võib viia ettevõtte rahavood laenu tähtaja perioodil negatiivseks. Amet juhib tähelepanu et, laenu tagasimaksmisel avaldab järgneval vara kasuliku eluea perioodil veeteenuse hinnaga teenitav kulumi komponent rahavoogudele mõju taas positiivses suunas, sest laenu tagasimakseid ega intressikulu enam ei ole. Investeeringu teenib ettevõtja tagasi küll vara kasuliku eluea jooksul, mitte laenu tähtaja jooksul (kui laenu tähtaeg on lühem). Kui kasutada laenude refinantseerimist, mida ka ASTV on kasutanud, tuleb ettevõttel kanda investeeringu jooksul vaid intressikulu ning laenu tagasimakseid ei ole. Tuleb võtta arvesse, et tekkepõhisest raamatupidamisprintsipist (nii IFRS standardid kui ka Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt peab amortisatsioonimeetod peegeldama süstemaatiliselt vara kasutamisest saadava majandusliku kasu jaotumist ajas) lähtuvalt ei põhine rahavoo arvutustel ükski ettevõtluses kasutatav toote või teenuse hinnakujundus ning ei ole seega üheselt võrreldav Konkurentsiameti poolt hinnaregulatsioonis järgitava kulupõhise hinnakujunduse printsipiga. Rahavood, mis näitavad raha liikumist kassapõhiselt, peegeldavad ettevõttes teatud perioodil laekuvate ja väljamakstavate rahasummade juhtimist ning ettevõtte võimekust laenukohustusi täita, kuid mitte teenitavat kasumit või kahjumit, mida näitab majandustehinguid tekkepõhiselt arvestav kasumiaruanne. Nii nagu ka Tartu Ülikooli Analüüsis viidatud on hinnaregulatsiooni üheks oluliseks ülesandeks kehtestada regulatsioonile alluvale tootele või teenusele selline hind, mis võiks välja kujuneda täiusliku konkurentsi tingimustes. Eestis rakendatav hinnaregulatsioon lähtub rahvusvaheliselt tunnustatud kulupõhisest lähenemisest ning määratleb investeeritud varadelt teenitava tootluse, mida investorid teenivad peale vara soetamist, s.t kapitalikulu ja

põhjendatud tulukuse arvutamisel võetakse hinnaregulatsioonis arvesse tegelikult ettevõtja poolt tehtud investeeringud regulatiivse põhivara soetamiseks. Konkurentsiameti poolt kasutatavad meetodikad võimaldavad ratsionaalselt käituval ettevõtjal üldjuhul teenida investeeringutelt tulusust, mis vastab põhjendatud tasemele (regulatiivsele kapitali kulukuse määrale). Samuti on Riigikohus haldusasjas 3-11-1355 tehtud otsuses (punkt 25) asunud seisukohale, et ÜVVKS § 14 regulatsiooni aluspõhimõtteks oli ja on veeteenuse hinna kulupõhisus ning kasumi teenimine üksnes põhjendatud ulatuses.

Lisaks toetub kulupõhine hinnaregulatsioon ka KonkS § 18¹ sätestatud monopoolsetele ettevõtjatele seatud kohustusele, mille kohaselt peab eri- või ainuõigust või olulist vahendit omav ettevõtja pidama eraldi arvestust iga toote või teenusega seotud tulude ja kulude kohta, lähtudes objektiivselt põhjendatud arvestuspõhimõtetest. Tulude ja kulude arvestus peab võimaldama hinnata, kas ettevõtja toote või teenuse hind on mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega. Veeteenuse hind, mis on kujundatud rahavoogudest lähtuvalt (ehk antud juhul on tulevaste laenumaksete ja investeeringute rahavoogude katteks veeteenuse hinda lülitatud täiendav erakorraline kulumikomponent [...] €-t) ei ole mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega ega seega koosõlas KonkS § 18¹ sätestatud põhimõttega. **Eeltoodust tulenevalt ei saa Konkurentsiamet aktsepteerida rahavoogude vajadusest lähtuvat monopoolse teenuse hinnakujundust, mis on vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 ja KonkS § 18¹ sätestatud kulupõhise hinnaregulatsiooniga.**

ASTV on Vastuskirjas selgitanud, et kulumikomponent üksi ei võimalda ettevõtjal teha vajalikes mahus investeeringuid, laenukoormust ei saa ettevõtja enam suurendada ja võetud laenust 95 miljonist €-st tuleb järgmise kahe aasta jooksul niigi tagasi maksta [...] €-t, mistõttu on vajalik lülitada tariifi erakorraline kapitalikulukomponent [...] €-t.

Eenimetatud laenu ja investeeringute osas kontrollis Konkurentsiamet ettevõtja majandusaasta aruandeid perioodil 2001 – 2017 ning peab oluliseks ära märkida järgmist. ASTV 2001 – 2017 majandusaasta aruannetest selgus, et ettevõtte on 2001 aastal korregeerinud rakendatud kuluminorme ja hakanud osa varasid amortiseerima oluliselt pikema aja jooksul, kui seda tehti aastani 2000. Nimelt on ASTV 2001 majandusaasta aruande kohaselt tehtud 2001.a-l varade inventuur ja muudetud kuluminorme aruandes väidetu kohaselt vastavalt varade tegelikele kasulikele eluigadele lähtuvalt Euroopas levinud praktikast. Selle tulemusel viidi ehitiste ja rajatiste (hooned, torustikud, jt veemajanduse varad) kuluminormid võrreldes 2000 aastaga märgatavalt madalamaks ning suuremahulisi varasid hakati amortiseerima edaspidi 50 aasta asemel 80 ja 100 aasta jooksul (vt Tabel 30).

Tabel 30 ASTV kuluminormid perioodil 2001-2017 majandusaasta aruannetes

Rida	Varade kuluminormid ja kasulikud eluead* ASTV majandusaasta aruannetes	Kuni 2000 rakendatud kulumi- normid ja kasulikud eluead		Alates 2001 rakendatud kulumi- normid ja kasulikud eluead	
		kulumi norm	kasulik eluiga	kulumi norm	kasulik eluiga
1	ehitised	1,8 - 2,0 %	50 - 55 aastat	1,25 - 2,0 %	50 - 80 aastat
2	rajatised	2,0 - 8,0 %	12,5 - 50 aastat	1,0 - 8,33 %	12 - 100 aastat
3	masinad, seadmed	10 - 50 %	2 - 10 aastat	3,33 - 50 %	2 - 30 aastat
4	sidevahendid, mõõteriistad, tööriistad, sisseseade	20 - 25 %	4 - 5 aastat	10 - 20 %	5 - 10 aastat

*Mida väiksem on kuluminorm, seda pikemaks kujuneb varade kasulik eluiga: nt kuluminorm 2% tähendab, et vara kantakse kulusse 50 aasta jooksul ($100 / 2 = 50$), 1% rakendamisel kantakse vara kulusse 100 aasta jooksul ($100 / 1 = 100$). Seega 10 miljoni € maksumuses tehtud investeeringu aastane kulu on 50 aasta vältel amortiseerimisel 0,2 miljonit €-t ($10 / 50 = 0,2$) kulumit aastas ja 100 aasta vältel amortiseerimisel 0,1 miljonit €-t kulumit ($10 / 100 = 0,1$). Eelkirjeldatud amortisatsioonikulu suurus mõjutab otseselt ettevõtte perioodi kasumit ehk perioodi kasum suureneb seda rohkem, mida väiksem on

amortisatsioonikulu ja vastupidi.

ASTV 2001 majandusaasta aruande kohaselt oleks vanade kuluminormidega jätkamisel 2001 aasta kulumiks kujunenud 120 miljonit krooni (ehk 7,669 miljonit €-t), mis oleks kajastunud kuludes ja vähendanud puhaskasumit 54 miljoni krooni (ehk 3,451 miljonit €-t).

Konkurentsiamet on seisukohal, et kuluminormide [...]. Nimelt oli juba 2001.a-l toimunud ASTV erastamisel veemajanduse varad teatud määral amortiseerunud ning aruandest ei nähtu, et varade kasulike eluigade pikendamiseks oleks olnud tehnilisi/majanduslikke põhjendatud aluseid. Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et ka KIK poolt administreeritavate EL Ühtekuuluvusfondist toetatavate veemajanduse projektide Juhendmaterjalis⁶⁰ on kajastatud uute rajatud varade arvestuslikeks kasulikeks eluigadeks hoonete ja torustike puhul 40 aastat ning seda olukorras, kus nimetatud rajatised on ehitatud uusi kaasaegseid materjale kasutades.

		KIK soovitus (eluiga aastat)
1	Võrgustikud, torustikud	40
2	Tootmishooned	40
3	Reservuaarid ja mahutid	40
4	Masinad ja seadmed	15

Samas on paljude Eestis tegutsevate vee-ettevõtjate varade hulgas ka vanemal ajal ehitatud veemajanduse varasid, mis ei erine ASTV tegevuspiirkonnas olevatest varadest ja mille puhul on ettevõtjad rakendanud kasulikke eluigasid 20 – 30 aastat tulenevalt just sellest, et antud varad on tegelikkuses niivõrd amortiseerunud, et ei võimalda kõrgemat eluiga varale rakendada. ASTV poolt kasutatavad torustike/hoonete kasulikud eluead 80-100 aastat ületavad rohkem kui kahekordselt juba KIK poolt soovitatud uute kaasaegsete varade kasulikke eluigasid kui ka teiste vee-ettevõtjate poolt sarnases seisus varadele rakendatavaid kasulikke eluigasid, mis jäävad oluliselt alla 40 aasta pikkusele vara kasulikule elueale. Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et [...] (ASTV on rõhunud Vastuskirjas ka [...], **kuna kulumi komponent, mille arvelt (vähemalt) tuleks ettevõtteks teha veemajanduse (asendus-)investeeringuid, kujuneb [...] madalaks** (vt Tabel 30 allmärkus). See on omakorda ettevõtte jätkusuutlikkuse seisukohalt riskantne, kuna võib viia ettevõtte olukorda, kus lühiajalises perspektiivis on vajalik teha suuremahulisi investeeringuid varade taastamisse ja kapitali kaasamine selleks võib olla raskendatud või ülikallis. Rääkimata tarbijatele rakendatavast veeteenuse hinnast, mis põhjustaks investeeringute tulemusel hüppelise hinnatõusu. Eeltooduga ei saa põhjendatuks pidada ASTV seisukohti varade taastamisväärtuse ja investeeringute osas, kuna ettevõtja [...]. Nii võib tekkida olukord, kus [...] ja asendusinvesteeringud muutuvad ettevõtja jaoks liigselt vananenud varade tõttu kalliks, mille tegemiseks tuleb kaasata üldjuhul rohkem laenukapitali. Samal ajal põhjustas kulumi (kapitalikulu) alandamine samas vääringus kasumi suurendamise, mis võimaldas ettevõtjal näidata ettevõtet head kasumit teeniva ettevõtte ja suurendada omanikele makstavaid dividende. On oluline märkida, et antud viisil [...] kasumi suurendamine kulu (kulumi ehk kapitalikulu) vähendamise arvelt ei tulene ettevõtte põhiäritegevuse efektiivsusest (nt läbimüügi suurendamine või tootmisefektiivse töstmise), vaid tegemist on pigem „paberil“ kasumi suurendamisega, mis võimaldab kunstlikult suurendatud kasumi arvelt ettevõtte väärtust näiliselt tõsta ja dividende suuremal määral välja maksta.

⁶⁰ Keskkonnaministri 01.07.2009.a määruse nr 34 lisa 2 “Juhendmaterjal projekti teostatavusuuringu, finants- ja majandusanalüüsi ning keskkonnamõjude eelhindangu koostamiseks, kui projekti kaasrahastamise taotlus esitatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondile“ II osa p 10 kajastatud varade kasulikud eluead.

[...]⁶¹

Lisaks on ASTV Vastuskirjas selgitanud, et veeteenuse hinda lülitatavast kulumikomponendist on ettevõtjal vajalik hakata tagasi maksma juba võetud laene. Käesoleval hetkel on ettevõtjal laene kokku 95 miljoni € ulatuses, mille tagasimaksed algavad 2019. aastal.

Eestis kehtiv hinnaregulatsioon näeb ette investeeringute tagasiteenimist peale investeeringute teostamist põhivara kasuliku eluea jooksul. Sealjuures saab laenukohustused (laenu tagasimaksed ja intressid) katta läbi veeteenuse hinnas sisalduva põhivara kulumi (laenu põhiosa) ja põhjendatud tulukuse (laenuintressid) komponendi. ASTV majandusaasta aruannetes kajastatud andmete kohaselt on ettevõtte põhiline laenukoormus saanud alguse aastast 2002, kui ettevõtja suurendas laenukoormust 50 miljoni € võrra (vt järgnev Tabel 31 rida 10 veerg 2002). Antud laen oli ennekõike vajalik ASTV [...] Tabelis (vt Tabel 31 rida 6 ja 7 veerg 2002 ja 2003) näidatud väljamaksed 63,5 miljonit €-t 2002.a-l ja 11,0 miljonit €-t 2003.a-l sisaldavad ka eelmise perioodi kasumist jaotatud dividendide ja tulumaksu väljamakseid, ehk kokku tegi ASTV omanike tarbeks 2002 ja 2003 aastatel väljamakseid (s.h tulumaks) 74,5 miljonit €-t (63,5 + 11,0 = 74,5). Järgnevatel perioodidel ei ole ASTV laenukoormus olulisel määral muutunud (laenu küll osaliselt refinantseeriti) ja on püsinud sarnasel tasemel (vt Tabel 31 rida 11 veerg 2002-2009) kuni 2010.a-ni, millal ettevõtja suurendas laenukoormust veel 20 miljoni € võrra (vt Tabel 31 rida 11 veerg 2010). [...]. ASTV 2010.a lõpuks kujunenud laenukohustus ligi 95 miljonit €-t on püsinud senini (2017.a lõpu seisuga) samal tasemel (vt Tabel 31 rida 11 ja 12 veerg 2010-2017), seega ei ole ettevõtja laenukohustust alates 2010. aastast vähendanud.

Tabel 31 ASTV majandustulemuste näitajad (majandusaasta aruanded) perioodil 2001-2017

Rida	ASTV raha kasutamine ja majandusnäitajad	ühik	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1	Ärikasum (konsolideerimata)	tuh €	10613	11160	10854	16292	18059	21597	24118	25907	29523
2	Aruandeaasta kulum (konsolideerimata)	tuh €	4168	4430	4695	4968	5032	5180	5064	5731	5698
3	EBITDA ⁶² - kasum enne kulumit, intresse ja makse (ehk vaba raha äritegevusest, rida 1 + rida 2)	tuh €	14781	15590	15549	21260	23091	26777	29182	31638	35221
4	Investeeringud (ilma sihtfinantseerimise ja liitumistasudeta) ehk EBITDA-st tarbijatele	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Väljamakse omanikele – aktsiakapitali vähendamine	tuh €		53553	7163						
6	Väljamakse omanikele – dividendid + tulumaks**	tuh €	12448	9918	3848	6473	9419	13031	16061	20145	18608
7	Väljamaksed omanikele kokku (aktsiakapitali vähendamine+dividendid+tulumaks) ehk EBITDA-st omanikele (rida 5 + 6)	tuh €	12448	63471	11011	6473	9419	13031	16061	20145	18608
8	Vaba raha pärast investeeringuid ja väljamakseid omanikele (rida 3 - rida 4 - rida 7)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Laenu teenindamisega seoses makstud intressid	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
10	Vaba raha pärast intressimakseid (rida 8-9)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

⁶¹ Konkurentsiamet viitab siinkohal suurusjärgule, täpne summa sõltub ASTV poolt perioodil 2001 - 2017 teostatud uuestest põhivara investeeringutest, müüdud, ümberhinnatud, amortiseerunud põhivarast. Seega kui arvestada algseks kulumiks 2001.a-l korrigeerimata kulumi suurust [...] miljonit €-t ja korrigeerida seda iga-aastaselt ASTV majandusaasta aruannetes perioodil 2001 – 2017 kulumi muutusega (vt Tabel 31 rida 2) kujuneks positiivne rahavoog veel suuremaks [...] miljonit €-t.

⁶² Kasum enne kulumit, intress ja makse ehk vaba raha äritegevusest on tähistatud majanduses laialt levinud inglise keelse terminiga EBITDA *Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization*.

11	Laenukohustuse jääk aasta lõpus	tuh €	26422	77069	72212	71982	74471	74557	74583	74616	74911
12	Laenukohustuse jäägi muutus		-13633	50647	-4857	-230	2489	86	26	32	295
13	Vaba raha pärast laenu (rida 10 + rida 12)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
14	Netovõlg = intresse kandvad laenukohustused - raha ja raha ekvivalendid (konsolideerimata)	tuh €	[...]	65226	66948	65641	61349	58617	63180	59925	56466
15	Netovõla osakaal kogukapitalist (netovõlg / (omakapital + netovõlg) x 100	%	[...]	54,8	53,8	50,7	47,5	44,3	44,5	42,3	38,8
	Andmed ASTV majandusaasta aruannetes (konsolideeritud)										
16	Käibe ärirentaabilus = ärikasum / müügitulu x 100****	%	39,2	34,1	33,7	46,5	47,7	48,7	58,2	56,3	59,8
17	Puhaskasum	tuh €	10730	9343	6681	11054	11143	15853	17757	18916	21726

Tabeli 31 järg

Rida	ASTV raha kasutamine ja majandusnäitajad	ühik	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2001-2017 KOKKU
1	Ärikasum (konsolideerimata)	tuh €	27571	29207	28430	24615	24744	25852	24858	28042*	381443
2	Aruandeaasta kulum (konsolideerimata)	tuh €	5599	5675	5786	5660	5696	5992	6184	6004	91562
3	EBITDA - kasum enne kulumit, intresse ja makse (ehk vaba raha äritegevusest, rida 1 + rida 2)	tuh €	33170	34882	34216	30275	30440	31844	31042	34046	473005
4	Investeeringud (ilma sihtfinantseerimise ja liitumistasudeta) ehk EBITDA-st tarbijatele	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Väljamakse omanikele – aktsiakapitali vähendamine	tuh €									60716
6	Väljamakse omanikele – dividendid + tulumaks**	tuh €	40451	20254	21267	22026	22281	22315	22394	13439	294376
7	Väljamaksed omanikele kokku (aktsiakapitali vähendamine+dividendid+tulumaks) ehk EBITDA-st omanikele (rida 5 + rida 6)	tuh €	40451	20254	21267	22026	22281	22315	22394	13439	355092
8	Vaba raha pärast investeeringuid ja väljamakseid omanikele (rida 3 - rida 4 - rida 7)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
9	Laenu teenindamisega seoses makstud intressid	tuh €	2443	3051	3242	3130	2968	2150	1487	1512	47211
10	Vaba raha pärast intressimakseid (rida 8-9)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
11	Laenukohustuse jääk aasta lõpus	tuh €	94928	94938	94919	94934	94917	94923	94939	94908	
12	Laenukohustuse jäägi muutus		20017	10	-19	15	-17	6	16	-31	
13	Vaba raha pärast laenu (rida 10 + rida 12)	tuh €	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
											2001-2017 Keskmine
14	Netovõlg = intresse kandvad laenukohustused - raha ja raha ekvivalendid (konsolideerimata)	tuh €	81959	80497	71618	65122	57376	57848	61692	[...]	
15	Netovõla osakaal kogukapitalist (netovõlg / (omakapital + netovõlg) x 100	%	52,7	50,4	45,8	42,8	39,1	38,5	39,7	36,2	45,7***
	Andmed ASTV majandusaasta aruannetes (konsolideeritud)										
16	Käibe ärirentaabilus = ärikasum / müügitulu x 100****	%	55,3	56,4	54,4	46,6	46,6	45,7	41,8	47,5*	48,1
17	Puhaskasum	tuh €	16405	21513	22599	19936	17943	19858	18390	7211	267058

*Perioodide 2001 - 2017 täpsemaks võrdlemiseks kajastas Konkurentsiamet 2017.a ärikasumis real 1 ka ASTV poolt Riigikohtu 2017.a otsusest tulenevat võimaliku kolmandate isikute nõuete katteks arvestatud eraldist 17,5 milj. €-t, mille ASTV võttis bilansis üles potentsiaalse kohustusena. Antud eraldis on väljamaksmata kohustusena rahana ASTV kontrol. Real 12 on ärikasumi mariginaal arvutatud ASTV korrigeeritud ärikasumi baasil.

**Konkurentsiamet vaatab dividendide väljamakseid koos tulumaksuga, kuna dividendide väljamaksega kaasneb automaatselt dividendide tulumaks, mis ettevõtjal tuleb kuluna kanda.

*** Netovõla osakaalu näitaja keskmine on arvestatud aastate 2002 – 2017 kohta, kuna 2001.a laenujääk tulenes erastamiseelsest perioodist.

****Käibe ärirentaabilus – näitab ettevõtte teenitud ärikasumit ühe euro käibe kohta, ehk kulude ja kasumi suhet müügitulus.

Laenukohustuse analüüsimisel on oluline vaadata ka ettevõtte netovõlga (vt Tabel 31 rida 14). Netovõlg näitab kui suur on ettevõtte tegelik võlakooormus ja seda arvutatakse laenukohustustest lahutades raha ja raha ekvivalendid. Kui ettevõttel peaks tekkima vajadus laenude tagastamiseks, siis eelkõige saab seda teha raha ja raha ekvivalentide kaudu. ASTV netovõlaks kujuneb 2017 majandusaasta lõpu seisuga [...] miljonit €-t (vt Tabel 31 rida 14 veerg 2017), ettevõttel on likviidseid rahalisi vahendeid [...] miljonit €-t (94,9 laenukohustus – [...] raha ja raha ekvivalendid = [...] (vt Tabel 31 rida 14 veerg 2010).

Konkurentsiamet on seisukohal [...].

Seni on ASTV netovõla⁶³ keskmine osakaal kogukapitalist (perioodil 2001 – 2017) olnud alla 50% ning tugevalt kapitaliseeritud ettevõtteks on saanud hoida refinantseerimisega laenuvõimendust soovitud tasemel kandes peamiselt vaid intressikulu. Nagu eelpool mainitud on finantsvõimenduse kasutamine ettevõtte otsus. Ettevõtte järgides et võõrkapitali osakaal ei kujuneks riskantselt kõrgeks, saabki kasutada aeg-ajalt laenude refinantseerimist (nagu ASTV on seni ka teinud) ja tasuda vaid laenuintresse. Samas, nagu ülaltoodud andmetest (vt Tabel 31) ja järgnevast analüüsist selgub on finantsvõimenduse kasutamine toimunud [...] ning seetõttu ei saa olla ka kuidagi põhjendatud, et ASTV puhul kaldutakse kõrvale kasutusel olevast regulatsiooni metoodikast, kus hinda lülitatakse põhivara kulum ning põhjendatud tulukus, ning lisaks lülitatakse hinda täiendav erakorraline kulumikomponent, [...]

[...] ⁶⁴

Siinjuures, arvestades juba ASTV poolt võetud laenuvõimendust, on oluline märkida, et perioodil 2001 – 2017 on ASTV jaotanud perioodil teenitud kasumist dividendidena (s.h tulumaks) välja 294,4 miljonit €-t (vt Tabel 31 rida 6 veerg 2001-2017 kokku). [...]

Konkurentsiamet märgib siinkohal ka seda, et laenulepingu sõlmimisel on ettevõtjale hästi teada, millal saabuvad laenu tagasimaksed ja millised need on oma iseloomult (perioodilised tagasimaksed või ühekordsed suured tagasimaksed), samuti on ettevõtjale teada, millistel tingimustel on ettevõtjal võimalik kasutada laenu refinantseerimist ja millal mitte. [...]

Lõppkokkuvõttes on Konkurentsiamet seisukohal, [...] ei oleks ettevõtte pidanud laenu võtma (ehk tänase seisuga puuduks ettevõttel laenukoormus) ning kapitalikulu ning tulukuse komponendist ei tuleks ettevõtjal tasuda laenumakseid ega kanda nende laenude intressikulu.

Eeltoodust tulenevalt ei saa Konkurentsiamet hinnata ASTV seisukohti erakorralise kulumikomponendi (laenukomponendi) osas põhjendatuks, ega aktsepteerida veeteenuse hinnas komponenti, mis vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 hinnakujundusega, sisaldab möödunud perioodidel võetud [...] laenude tagasimakseid ja seda olukorras, kus kuluminormide õige rakendamise ja kasumi jaotamise/reinvesteeringu optimaalse lahendusega olnuks võimalik laenukoormust üldse vältida ning lisaks teostada suuremas mahus investeeringuid veeteenusega seotud varadesse. Veeteenusega mitteseotud laenukoormusest tulenevaid summasid ei pea enda kandma võtma veeteenuse tarbija.

Konkurentsiamet ei nõustu siinkohal ka ASTV seisukohaga, et varasid ei ole võimalik saada

⁶³ Ettevõtte puhasvõlg – intresse kandvad laenukohustused – raha ja raha ekvivalendid.

⁶⁴ Intressikulud 45,5 miljonit €-t ei ole arvesse võetud 2001.a intressikulu 1,7 miljonit €-t (vt Tabel 31 rida 7 veerg 2001-2017 kokku intressikulu 47,2 miljonit € - rida 7 veerg 2001 intressikulu 1,7 miljonit €-t = 45,5), kuna antud periood ei puudutanud kõnesolevaid laenuotsuseid.

tariifi kohe, kui need soetatakse, sest tariifide kinnitamise protsess on pikaajaline. Üldjuhul on hinna kooskõlastamisel haldusmenetluse protsess nii ettevõtjale kui ka Konkurentsiametile pikem ja koormavam, kui vee-ettevõtja pöördub ameti poole veeteenuse hinna kooskõlastamise taotlusega esmakordselt (alates 01.11.2010 jõustunud ÜVVKS-st alates). Samas järgnevat hinna kooskõlastamise protsessides on ametil ettevõtja kohta eelmiste perioodide osas kogutud juba piisavalt palju andmeid ning põhianalüüs teostatud, et ettevõtjale seatav koormus esitatavate andmete ja selgituste osas on väiksem, mistõttu on ka menetlusaeg märkimisväärselt lühem. Siinkohal saab protsessi mõjutada ka menetlusosaline ise heatahtlikkusega kaasaaitamiskohustuse täitmisel.

Konkurentsiameti koduleheküljel avalikustatud „Hinnataotluse esitamise juhendist“ (punkt 4.1) lähtuvalt on ametil õigus kooskõlastada veeteenuse hind, mis on kujundatud järgmise majandusaasta prognoositava müüginahku ja kulude, s.h investeeringute alusel, kui vee-ettevõtja esitab hinnataotluse kooskõlastamiseks jooksva aasta II poolaastal (01.07-31.12). Võttes arvesse, et vee-ettevõtja teostab investeeringuid ÜVVKS § 4 lg 1 kohaselt kohaliku omavalitsuse kinnitatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava alusel, mis on koostatud ette vähemalt 12 aastat (ÜVVKS § 4 lg 2), on ettevõtjal juba varakult võimalik hinnata, milliseid investeeringuid tuleb tal tulevikus teha ja milline on nende mõju veeteenuse hinnale. Seega on ettevõtjal võimalik juba varakult planeeritud suuremahulistele investeeringutele eelneval aastal (s.t jooksva aasta II poolaasta jooksul) esitada haldusorganile veeteenuse hinnataotlus kooskõlastamiseks, garanteerimaks, et järgneval aastal tehtavate investeeringute kapitalikulu ja teenitav tootlus saaks veeteenuse hinda lülitatud. Seejuures saab ettevõtja hakata kooskõlastatud veeteenuse hinda rakendama etteteatamistähtaega⁶⁵ järgides kohe, mitte alates investeeringute tegemisest. Konkurentsiamet juhhib tähelepanu, et vee-ettevõtjate hinnaregulatsioonis lähtutakse kapitalikulu leidmisel Juhendi punkti 5.7 kohaselt ettevõtte raamatupidamises kajastuvast põhivara kulumist. See tähendab, et regulatsiooniperioodi veeteenuse hinda lülitatakse kulum määral, kuidas ettevõtja selle prognoositavate investeeringute tulemusel raamatupidamuslikult kajastab, mitte pooles ulatuses (ehkki võib olla ka nii, kui ettevõtja niiviisi prognoosib) nii, nagu ASTV ekslikult on eeldanud⁶⁶.

Tõsi on, et ASTV-l pole võimalik kaasata varade soetuseks Euroopa Liidu rahastust, kuid kui jälgida ettevõtja perioodi 2001 – 2017 kulumi arvestamise (madal põhivara kulum) ja kasumi jaotamise/reinvesteermise poliitikat, ei ole ettevõtja pidanud ka kriitiliselt vajalikuks teha suuremaid investeeringuid, ehkki võimalusi tal selleks oli. Kuigi monopoolsete vee-ettevõtjate puhul ei ole kõige õigem võrrelda käiberentaabluse näitajaid (sest tulukust teenitakse investeeritud kapitalilt ehk põhivaralt), tuleb siiski ära märkida, et võrdluses teiste Eesti suuremates linnades⁶⁷ tegutsevate vee-ettevõtjate näitajatega, on ASTV käibe ärirentaabluse näitajad, perioodil 2001 – 2017 keskmiselt 48% (vt Tabel 31 rida 12 veerg 2001-2017 keskmine), ehk olnud üle 2 korra kõrgemad. Seega on teenitud kasumi osakaal müügitulus oluliselt suurem, mistõttu on ka ASTV omakapitalist tehtav investeerimisvõimekus olnud oluliselt kõrgem võrreldes teiste vee-ettevõtjatega. ASTV vaba otsus on olnud [...]. Samas ÜVVKS-i § 14 lg 2 p 5 ja Juhendi punkt 5.6 kohaselt ei ole toetustest tehtud investeeringute

⁶⁵ ÜVVKS § 14¹ lg 1 kohaselt tuleb vee-ettevõtjal enne kooskõlastatud veeteenuse hinna rakendamist teavitada tarbijaid vähemalt 30 päeva ette.

⁶⁶ Juhendi punkti 5.12 kohaselt teostatakse juhul, kui ettevõtja raamatupidamises on teostatud põhivara ümberhindlusi ja/või oluliselt muudetud põhivara kuluminorme või kui põhivara kuluminormid ei vasta selle kasulikule elueale, reguleeritavale varale ja kapitalikulule regulatiivset arvestust. Sellisel juhul rakendab regulaator vanemale ja uuele põhivarale piiraasta, kusjuures pärast piiraastat võetakse jooksva aastal investeeringute kapitalikulu arvesse pooles ulatuses, järgnevatel aastatel täies ulatuses.

⁶⁷ Konkurentsiamet võrdles Tartu, Pärnu ja Rakvere linnas tegutsevate vee-ettevõtjate majandusaasta aruannete näitajaid.

kulumit (kapitalikulu) ega nendelt varadelt arvestatud tulukust õigus lülitada veeteenuse hinda, mistõttu ei ole ASTV siinkohal teiste vee-ettevõtjatega võrreldes hinna kujunduse seisukohalt halvemal positsioonil. Muuhulgas on ka teised vee-ettevõtjad olukorras, kus toetustest investeeritud ja täielikult amortiseerunud varade osas tuleb hakata tegema asendusinvesteeringuid, mistõttu tuleb ka teistel vee-ettevõtjatel kaasata investeeringute tegemiseks kas siis oma- või/ja võõrkapitali. Isegi kui seadus võimaldaks erakorralise kulumikomponendi lülitamisega veeteenuse hinda koguda täiendavat raha kasumina tuleviku investeeringute tarbeks ette, jääb alati põhjendatud risk, et raha tulevasteks investeeringuteks ei kasutatagi, vaid viiakse kasumi jaotamise teel ettevõttest välja. Kokkuvõttes teevad aktsionärid⁶⁸ kasumi jaotamise/reinvesteermise osas lõppotsuse ning regulaatoril ei ole äriseadustikus sätestatud õiguste realiseerimisse voli sekkuda. Samas on regulaatori roll anda tulenevalt ÜVVKS § 14 lg 2 ja tarbijate huvide seisukohalt hinnang nimetatud hinnakomponentide osas, kui need taotletakse lülitada veeteenuse hinda.

Ülaltoodule tuginedes ei loe Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud erakorralist kulumikomponenti [...] €-t, mis on vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhise hinna kujundamise põhimõtetega ja kujunev veeteenuse hind lisaks vastuolus KonkS § 18¹ sätestatuga, s.t ei ole mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega (ÜVVKS § 14 lg 2 p 2 ja 6 ja Juhendist lähtuvalt lülitatakse investeering veeteenuse hinda kasuliku eluea jooksul läbi kulumi; ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 ja Juhendist lähtuvalt ei tohi veeteenuse hinda lülitav tulukuse komponent ületada põhjendatud tulunormi (5,45%) alusel arvutatavat tulukuse suurust ettevõtja investeeritud kapitalilt, KonkS § 18¹ mõttest lähtuvalt peab monopoolse ettevõtja toote või teenuse hind olema mõistlikus vahekorras toote või teenuse väärtusega).

Reguleeritav vara

Kontrollimaks ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülititava tulukuse suuruse põhjendatust, lähtub Konkurentsiamet Juhendi punktist 5.4, leides ASTV reguleeritava vara väärtuse (ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 sätestatud vee-ettevõtja poolt investeeritud kapital). Juhendi punktist 5.8 lähtuvalt leitakse reguleeritav vara liites regulatsiooniperioodi lõpu reguleeritava põhivara jääkmaksumusele käibekapitali väärtus. Lähtuvalt Juhendi punktist 5.9 on käibekapital 5% lubatud müügitulust.

Käesoleva otsuse punktis 9.1 ja 9.2 määratles Konkurentsiamet ASTV omavahenditest ja kohustustest soetatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse osutamiseks kasutatavate põhivarade koosseisu, mille jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpu seisuga on [...]€ (vt Tabel 24 rida 11 veerg “Regulatsiooniperiood”).

Käesoleva otsuse punktis 7.1.2 ja 9.2 ei saanud Konkurentsiamet ÜVVKS § 14 lg 2 tulenevalt lugeda põhjendatuks ASTV poolt prognoositud saastetasu [...] tuh €) ja erakorralist kulumikomponenti [...] €, mistõttu ei saa Konkurentsiamet lugeda põhjendatuks ASTV Hinnataotluses Tallinna ja Saue piirkonna prognoositud veeteenuse kogumüügitulu [...] €, ega sellest kuupmeetripõhise veeteenuse hinna (võetud vesi ning reovee ärajuhtimine ja puhastamine) aluseks olevat müügitulu [...] € (vt Tabel 1 rida 13 ja 17 ning Tabel 28 rida 30 ja 33 veerg 4).

Käesolevas punktis 9.2 asus Konkurentsiamet seisukohale, et ÜVVKS § 14 lg 2 põhjendatud kulude ja tulukuse alusel kujuneks ASTV Tallinna ja Saue piirkonna maksimaalseks

⁶⁸ Äriseadustiku (ÄS) § 290 lg 2 kohaselt on aktsionäride üldkoosolek aktsiaseltsi kõrgeim juhtimisorgan. ÄS § 335 lg 1 kohaselt otsustatakse kasumi jaotamine aktsionäride üldkoosolekul kinnitatud majandusaasta aruande alusel.

lubatavaks müügituluks [...] €-t (vt Tabel 28 rida 10 veerg 5), mille alusel arvutatava käibekapitali väärtus 5% määras on [...] € (vt Tabel 28 rida 26 veerg 5). Eeltoodu alusel kujuneks ÜVVKS § 14 lg 2 ning Juhendi punktist 5.8 ja 5.9 lähtuvalt **ASTV Tallinna ja Saue piirkonna reguleeritava vara väärtuseks maksimaalselt [...] €-t** [vt: Tabel 28 rida 24 veerg 5, [...]€ (põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus) + [...] € (käibekapital ehk 5% lubatud müügitulust) = [...] € (reguleeritava vara väärtus)], mida ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 alusel saab hinnata ettevõtja poolt investeeritud kapitaliks.

8.3. Põhjendatud tulukus

ASTV poolt taotletav Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinda lülitatud tulukus summas [...] €

ASTV soovib Hinnataotluses lülitada Tallinna ja Saue piirkonna kooskõlastatavasse veeteenuse hinda ühe komponendina tulukust summas [...] €.

Konkurentsiameti seisukoht tulukuse [...] € osas

Monopoolsete ettevõtete tulunorm peab olema piiratud, mida sätestab ka ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 s.t, et veeteenuse hind peab olema kujundatud selliselt, et oleks tagatud põhjendatud tulukus vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitalilt. ASTV on Tallinnas ja Saue piirkonnas veeteenuseid pakkuv monopoolne ettevõtte, mistõttu tarbijatel puudub võimalus osta ühisveevärgi ja – kanalisatsiooniteenust konkureerivatelt ettevõtjatelt.

ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 tulenevalt peab veeteenuse hind tagama põhjendatud tulukuse vee-ettevõtja poolt **investeeritud kapitalilt**. Investeeritud kapital ehk reguleeritav vara on Juhendi punktist 5.7 või 5.12 ja 5.8 tulenevalt ettevõtja raamatupidamises kajastatud reguleeritavas tegevuses kasutatava põhivara jääkmaksumus regulatsiooniperioodi lõpus, millele on lisatud käibekapital (vt otsuse punkt 9.2 reguleeritav vara). Juhendi punkti 2.8 kohaselt leitakse põhjendatud tulukus reguleeritavale varale põhjendatud tulunormi rakendamisel.

Otsuse punktis 9.2 asus Konkurentsiamet seisukohale (vt alajaotus Reguleeritav vara), et ASTV Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse põhjendatud reguleeritava vara väärtuseks ehk vee-ettevõtja poolt investeeritud kapitaliks saab maksimaalselt lugeda [...] €-t. Juhendi punktist 6 lähtuvalt kontrollib Konkurentsiamet ettevõtja poolt veeteenuse hinda lülitatava tulukuse põhjendatust rakendades reguleeritava vara väärtusele põhjendatud tulunormi (WACC) **5,45%**. **Rakendades** lähtuvalt Juhendi punktist 6 **reguleeritava vara väärtusele [...] tuh € põhjendatud tulunormi 5,45%** (vt otsuse punkti 9 algus, alajaotus Põhjendatud tulukus, vt Tabel 23 WACC arvutus), **kujuneb maksimaalseks ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 alusel lubatavaks veeteenuse hindadega teenitavaks põhjendatud tulukuseks [...] €** (reguleeritav vara [...] € × WACC 5,45% = [...] tuh €: vt Tabel 28 rida 26 veerg 5).

ASTV on Hinnataotluses kajastanud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnas ühe komponendina tulukust [...] €-t, mis eraldi võetuna ei ületa põhjendatud reguleeritava vara väärtuselt arvutatud põhjendatud tulukuse summat [...] €.

Võttes aga arvesse käesoleva otsuse punktides 7.1.2 ja 9.2 Konkurentsiameti poolt mittepõhjendatuks loetud saastetasu (hinnas põhjendamatus ulatuses [...] €, vt Tabel 28, rida 2) ja erakorralist kulumikomponenti (hinnas põhjendamatus summas [...] €, vt Tabel 28, rida 8), mis kajastub ettevõtte ärikasumis, ei saa Konkurentsiamet lõppkokkuvõttes hinnata põhjendatuks tegelikult ASTV Tallinna ja Saue piirkonnas kooskõlastamiseks esitatud hindadega teenitavas müügitulus tulukust summas [...] € (vt Tabel 28, rida 20,

veerg 4), mis on [...] % (vt Tabel 28, rida 27, veerg 4) reguleeritava vara, ehk ettevõtja poolt investeeritud kapitali väärtusest ja seega vastuolus ÜVVKS § 14 lg 2 p 5 teenitava põhjendatud tulukuse põhimõttega.

9. Veeteenuse hind

Juhendi punkti 7.1 järgi on veeteenuse hindade arvutamise aluseks lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil ($T_{lubatud}$). Juhendi punkti 7.2 kohaselt lülitatakse veeteenuse hindadesse alljärgnevad kulud:

- a) tegevuskulud;
- b) kapitalikulu;
- c) põhjendatud tulukus.

Juhendi punktist 7.3 tulenevalt kujuneb lubatud müügitulu alljärgneva võrrandi alusel:

$$T_{lubatud} = TK + A + PT,$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - lubatud müügitulu;
- TK - tegevuskulud;
- A - kapitalikulu;
- PT - põhjendatud tulukus.

Juhendi punkti 7.5 järgi peab lubatud müügitulu jagamine erinevate veeteenuste vahel olema põhjendatud ja vastama alljärgnevale võrrandile:

$$T_{lubatud} = \sum T_{lubatud_n},$$

kus:

- $T_{lubatud}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu;
- n - veeteenus.

Tulenevalt Juhendi punktist 7.6 leitakse lubatud müügitulu alusel konkreetset veeteenuse hinnad järgmiselt:

$$hind_n = \frac{T_{lubatud_n}}{m_n} \text{ (€/m}^3\text{)},$$

kus:

- $T_{lubatud_n}$ - vastava veeteenuse lubatud müügitulu regulatsiooniperioodil;
- m_n - vastava ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni teenuse müügiimaht regulatsiooniperioodil;
- $hind_n$ - vastava veeteenuse hind regulatsiooniperioodil.

Kuna Konkurentsiamet ei saanud käesolevas otsuses lugeda põhjendatuks kõiki ASTV Hinnataotluses veeteenuse hinna kujunemise aluseks olevaid komponente (otsuse punktis 7.1.2 saastetasu ja punktis 9.2 kulumikomponenti), siis ei ole põhjendatud ASTV prognoositud Tallinna ja Saue piirkonna regulatsiooniperioodi müügitulu ega seega kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind (tasu võetud vee eest ja tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest, mis kujunevad konkreetse veeteenuse lubatud müügitulu

jagamisel selle veeteenuse põhjendatud müügituluga).

Kooskõlastamiseks esitatud tasu võetud vee ja tasu reovee ärajuhtimise ning puhastamise eest füüsiliste ja juriidiliste isikute lõikes ning müügitulu

ÜVVKS § 14 lg 4 tulenevalt ei tohi veeteenuse hind olla eri klientide või nende gruppide suhtes diskrimineeriv. Diskrimineerivaks tuleb lugeda hinda, mis on erinev füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kuna ei vasta eelpool viidatud võrdse kohtlemise põhimõttele. ÜVVKS § 16 lg 11 kohaselt, kui kohalik omavalitsus on kehtestanud füüsilistele isikutele väiksema hinna kui juriidilistele isikutele⁶⁹, siis **kohustub vee-ettevõtja viima rakendatavad hinnad kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsilise isiku ja juriidilise isiku hindade erinevuses ei oleks suurem, kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010.**

Seisuga 31.10.2010 kehtinud hinnad ning ASTV poolt Hinnataotlusega kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnad Tallinna ja Saue piirkonnas on kajastatud alljärgnevas tabelis (vt Tabel 32).

Tabel 32 ASTV 31.10.2018 kehtinud ja kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnad Tallinna ja Saue piirkonnas

Rida	ASTV füüsilistele ja juriidilistele isikutele seni kehtiv hind ning kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hind Tallinna ja Saue piirkonnas	Hind seisuga 31.10.2010		ASTV hinnataotlus 01.10.2018	
		Tasu võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest	Tasu võetud vee eest	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest
1.	Hind füüsilistele isikutele (€/m³)	0,95	0,78	[...]	[...]
2.	Hind juriidilistele isikutele (€/m³)	2,32	1,69	[...]	[...]
3.	Hinnavahe (hind juriidilised isikud - hind füüsilised isikud) (€/m³)	1,37	0,91	[...]	[...]
4.	Hinnavahe kahandus maksimaalselt 1/15 (ÜVVKS § 16 lg 11) (€/m³)	0,091	0,061		
5.	Hinda kahandatud (rida 3 - 31.10.2010 kehtinud hindade hinnavahe – 01.10.2018 kooskõlastamiseks esitatud hindade hinnavahe veeteenuse lõikes) (€/m³)			[...]	[...]

Tabelist nähtub, et ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud füüsiliste ja juriidiliste isikute hindade kahandus veeteenuse lõikes ei ületa 1/15 vee-ettevõtja poolt seisuga 31.10.2010 rakendatud hindade erinevusest (kooskõlastamiseks esitatud võetud vee hinnavahet on kahandatud [...] €/m³, kahandus maksimaalses ulatuses 31.10.2010 kehtinud hindade alusel lubatav kuni 0,091 €/m³; kooskõlastamiseks esitatud reovee teenuse hinnavahet on kahandatud [...] €/m³, kahandus maksimaalses ulatuses 31.10.2010 kehtinud hindade alusel lubatav kuni 0,061 €/m³; vt Tabel 32 rida 4 ja 5). **Seega on ASTV lähtunud Tallinna ja Saue piirkonna füüsiliste ja juriidiliste isikute veeteenuse hindade kahandamisel ÜVVKS § 14 lg 4 ja ÜVVKS § 16 lg 11 sätestatud nõuetest ehk arvestanud kohustusega viia veeteenuse hind kooskõlla võrdse kohtlemise nõuetega nii, et aastane muutus füüsiliste isikute ja juriidiliste isikute hindade erinevuses veeteenuse lõikes ei oleks suurem kui 1/15 vee-ettevõtja poolt rakendatavate hindade erinevusest seisuga 31.10.2010.**

Käesoleva otsuse punktis 9.2 ei saanud Konkurentsiamet lugeda põhjendatuks ASTV Hinnataotluses Tallinna ja Saue piirkonna prognoositud kuupmeetripõhise veeteenuse hinna

⁶⁹ See tähendab, et füüsiliste isikute teenuse tarbimist on osaliselt subsideeritud juriidiliste isikute arvelt.

(tasu võetud vee eest ning tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest) aluseks olevat müügitulu (Hinnataotluses [...] tuh €; vt Tabel 1 rida 17, Tabel 28 rida 33 veerg 4). Lisaks eeltoodule kontrollib Konkurentsiamet lähtuvalt Juhendi punktist 7.5, et erinevate kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindadega saadav tulu ning käesoleval hetkel ASTV poolt rakendatavate hindadega saadav müügitulu ei ületa lubatud müügitulu piirmäära, ehk ÜVVKS § 14 lg 2 alusel leitud lubatud müügitulu.

Tabel 33 ASTV võetud vee ja reovee ärajuhtimise ja puhastamise hindadega teenitav müügitulu

Rida	Kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindadega teenitav müügitulu Tallinna ja Saue piirkonnas	Müügimaht (tuh m ³)	Veeteenuse hind (€/m ³)	Müügitulu (tuh €)
1	Tasu võetud vee eest – füüsilised isikud
2	Tasu võetud vee eest – juriidilised isikud
3	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest – füüsilised isikud
4	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest – juriidilised isikud
5	KOKKU SAADAV MÜÜGITULU
	Käesoleval hetkel rakendatavate veeteenuse hindadega teenitav müügitulu Tallinna ja Saue piirkonnas			
6	Tasu võetud vee eest – füüsilised isikud	...	0,95	...
7	Tasu võetud vee eest – juriidilised isikud	...	2,32	...
8	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest – füüsilised isikud	...	0,78	...
9	Tasu reovee ärajuhtimise ja puhastamise eest – juriidilised isikud	...	1,69	...
10	KOKKU SAADAV MÜÜGITULU			...
11	ÜVVKS § 14 lg 2 alusel arvatud põhjendatud maksimaalne müügitulu, mis on lubatav teenida kuupmeetripõhiste hindadega (Tabel 28 rida 33 veerg 5)			...

*Kuna ASTV Hinnataotluses on füüsiliste ja juriidiliste isikute lõikes kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinnad ümardatud kaks kohta peale koma, siis erineb müügimahtudele rakendatavate hindade alusel arvatud müügitulu [...] tuh € mõnevõrra ASTV Hinnataotluses kogukulude baasil kujundatud müügitulust [...] tuh € (vt otsuse tabel 28 rida 33 veerg 4), mis oli võetud aluseks kaalutud keskmise veeteenuse hinna kalkuleerimisel ning füüsiliste ja juriidiliste isikute hindade kujundamisel. Kogukulude baasil arvatud müügitulu [...] tuh € ja hindade alusel arvatud müügitulu [...] tuh € vahe on marginaalne (sest põhjendatud müügitulu piir on vaid [...] tuh €, vt tabel 33 rida 11) ega mõjuta käesolevas otsuses toodud seisukohti ülemäärase müügitulu ja tulukuse mittepõhjendatuse osas.

Konkurentsiamet leidis kontrolli tulemusena, et kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hindadega saadav planeeritav tulu [...] tuh € (vt Tabel 33 rida 5) ületab ÜVVKS § 14 lg 2 alusel põhjendatud kulude ja tulukuse alusel kujunevat lubatud müügitulu [...] tuh € (vahe [...] – [...] = [...] tuh €; vt Tabel 33 rida 5 ja 11, Tabel 28 rida 33 veerg 5). Seega on Konkurentsiamet saanud lisakinnituse, et ASTV poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue piirkonna veeteenuse hinnad ei vasta ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulupõhisele hinnakujundusele.

Samuti sai Konkurentsiamet konrollarvutusest kinnitust, et käesoleval hetkel Tallinna ja Saue piirkonnas rakendatavate veeteenuse hindadega teenitav tulu [...] tuh €) ületab nii ÜVVKS alusel arvatud lubatavat müügitulu [...] tuh €) kui ka kooskõlastamiseks esitatud müügitulu [...] tuh €). Seega ei ole ASTV poolt rakendatavad veeteenuse hinnad kulupõhised ega kooskõlas ÜVVKS § 14 lg 2 hinnakujunduse põhimõtetega.

9.1. Põhiteenustega seotud teenuste hinnad

Põhiteenustega seotud teenuste hinnakiri

KonkS § 15 tulenevalt on olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluga ei ole võimalik kaubaturul tegutseda. Kuna ASTV tegevus vastab KonkS § 15 sätestatule ka põhiteenustega seotud teenuste puhul, on ta oma tegevuspiirkonnas nende osas monopoolses seisundis olev ettevõtte, mistõttu tuleb ka põhiteenustega seotud teenuste hinnad kooskõlastada Konkurentsiametiga.

Lisaks veeteenuse hinnale (põhiteenused) soovib ASTV kooskõlastada Konkurentsiametiga Tallinna ja Saue piirkonnas põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja järgnevalt:

- Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) 135,87 €/tund
- Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) 346,94 €/tund
- Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:
 - DN 15-20 29,00 €/tükk
 - DN 25-32 130,17 €/tükk
 - DN 40 143,00 €/tükk
 - DN 50 170,00 €/tükk
 - DN 80 233,28 €/tükk
 - DN 100 249,12 €/tükk
 - Kastmisvesi (arvesti) 10,50 €/tükk
- Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele 16,29 €/tükk
- Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine 13,44 €/tükk

Vastavate teenuste osutamisel on ASTV ainuõigust omav ettevõtja ning klientidel puudub valikuvõimalus sama teenust osta mõnelt teiselt teenusepakkujalt. Kuna ASTV soovib võtta nimetatud teenuste eest eraldi tasu, siis ei sisaldu antud teenuste kulud ja müügitulu veeteenuse hinnas. Käesolevas hinnakirjas nimetamata teenused, mille osas on ASTV-l samuti monopoolne seisund (tehniliste tingimuste väljastamine, vee sulgemine ja avamine oma veeteenuse klientidele) ja mida ettevõtja on seni osutanud samuti tasu eest, lülitab ASTV veeteenuse hinda ning eraldi tasu klientidelt ei võta, mida Konkurentsiamet peab põhjendatuks.

Konkurentsiameti seisukoht põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja kujunemisel

ASTV Hinnataotluses esitatud andmete kohaselt kujunevad ettevõtja poolt kooskõlastamisele esitatud põhiteenustega seotud teenuste hinnad ja müügitulu Tallinna ja Saue piirkonnas regulatsiooniperioodil alljärgnevalt (vt Tabel 34).

Tabel 34 Põhiteenustega seotud teenuste hindade kujunemine ja müügitulu

Põhiteenustega seotud teenused Tallinna ja Saue piirkond		Tööjõukulud, erakorralised kulud	Kulu mehha- nismid	Kulu vee- arvestid	Kulu muud teenused	Põhjen- datud tulukus	Teenuse hind	Müügi- maht	Müügi- tulu
ÜHIK		€	€	€	€	€	€/h või €/tk	h või tk	tuh €
1	Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund)	[...]	[...]	[...]	[...]	0,37	135,87	[...]	[...]

2	Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund)	[...]	[...]	[...]	[...]	0,94	346,94	[...]	[...]
	Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:								
3	veearvesti DN 15-20	[...]	[...]	[...]	[...]	0	29,00	[...]	[...]
4	veearvesti DN 25-32	[...]	[...]	[...]	[...]	0	130,17	[...]	[...]
5	veearvesti DN 40	[...]	[...]	[...]	[...]	0	143,00	[...]	[...]
6	veearvesti DN 50	[...]	[...]	[...]	[...]	0	170,00	[...]	[...]
7	veearvesti DN 80	[...]	[...]	[...]	[...]	0	233,28	[...]	[...]
8	veearvesti DN 100	[...]	[...]	[...]	[...]	0	249,12	[...]	[...]
9	kastmisvesi (arvesti)	[...]	[...]	[...]	[...]	0	10,50	[...]	[...]
10	Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasi-arvestamiseks eraisikust klientidele	[...]	[...]	[...]	[...]	0,04	16,29	[...]	[...]
11	Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine	[...]	[...]	[...]	[...]	0,04	13,44	[...]	[...]
12	KOKKU								[...]

Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) 135,87 €/h (vt Tabel 34 rida 1)

Antud teenuse klientideks on enamasti ehitusettevõtted, kes tegelevad ASTV tegevuspiirkonnas ehitustegevusega ning ühendavad selle käigus uued veetorustikud olemasolevasse ühisveevärgi süsteemi. Veemagistraalide sulgemisel tuleb ASTV-l teavitada sellest oma kliente, tagada klientidele sõltuvalt veevarustuse katkestuse ajast või tundlikkusest (nt koolid, lasteaiad jmt asutused) veepaak ning teha muid tegevusi (lukkseppade tööd objektidel), et hoida katkestuse aeg võimalikult lühike ning põhjustada tarbijatele võimalikult vähe ebamugavust.

Antud teenuse tasu arvutamisel on ASTV lähtunud teenuse osutamiseks vajalikest otsekuludest ja tulukusest (tööjõukulud, transpordikulud, veepaagi kulud, muud teenusega seotud kulud ja tulukus määras 5,45% ehk 0,37 €-t: $135,87 \text{ (müügitulu)} \times 5\% \text{ (reguleeritav vara)} \times 5,45\% \text{ (tulukuse määr)} = 0,37$), mis on kooskõlas KonKS § 18¹, ÜVVKS §-s 7² ja ÜVVKS §-s 14 lg 2 sätestatud hinnakujunduse põhimõtetega.

Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) 346,94 €/h (vt Tabel 34 rida 2)

Sarnaselt eelnevalt kirjeldatud teenusega on antud teenuse klientideks samuti ehitusettevõtted, kes soovivad ühendada torustikke ühisveevärgiga või vigastavad ehitustegevuse käigus ASTV ühisveevärgi ja/või -kanalisatsiooni süsteemi. Teenuse erinevus seisneb selles, et ettevõtja jaoks on tegemist erakorralise veevarustuse teenuse sulgemisega, millest ettevõtja ei saa kliente ette teavitada ega vajalikke toiminguid/tööjõudu ette planeerida ning keskkonna-/ohutunõuete täitmist korraldada.

Antud teenuse tasu arvutamisel on ASTV lähtunud teenuse osutamiseks vajalikest otsekuludest ja tulukusest (tööjõukulud, transpordikulud, materjali-/seadmekulud, s.h veepaak ja tulukus määras 5,45% ehk 0,94 €-t: $346,94 \text{ (müügitulu)} \times 5\% \text{ (reguleeritav vara)} \times 5,45\% \text{ (tulukuse määr)} = 0,94$), võttes seejuures arvesse erakorralistest töödest tingitud lisatööjõu kulusid ning töövälisel ajal töötajatele kõrgendatud töötasu määra alusel makstavaid tasusid ja

majanduskulusid. Lähtudes eeltoodud hinnakujundusest ning arvestades teenuse esinemise erakorralisust (valdavalt on ehitusettevõtte võimalik teenuse kasutamise soovist ette teataja) ja sellega ettevõtjale kaasnevaid riske veeteenuse järjepidevuse katkemisel suurele hulgale klientidele, hindab Konkurentsiamet antud teenuse hinna kooskõlas olevaks KonKS § 18¹, ÜVVKS §-s 7² ja ÜVVKS §-s 14 lg 2 sätestatud hinnakujunduse põhimõtetega.

Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine: veearvesti DN 15-20 – 29,00 €/tk; veearvesti DN 25-32 – 130,17 €/tk; veearvesti DN 40 – 143,00 €/tk; veearvesti DN 50 – 170,00 €/tk; veearvesti DN 80 – 233,28 €/tk; veearvesti DN 100 – 249,12 €/tk ja kastmisvee arvesti – 10,50 €/tk (vt Tabel 34 rida 3 kuni 9)

ASTV on nimetatud hindade kujundamisel lähtunud teenuse osutamiseks soetatava seadme ehk veearvesti maksumusest. Veearvesti maksumuse määratlemisel on ASTV lähtunud seni ettevõtja poolt soetatud vastava veearvesti omahinnast või tarnijate poolt kehtestatud soodsaimast müügihinnast. Eeltoodu on kooskõlas KonKS § 18¹, ÜVVKS §-s 7² ja ÜVVKS §-s 14 lg 2 sätestatud hinnakujunduse põhimõtetega.

Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele 16,29 €/tk ja kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine 13,44 €/tk (vt Tabel 34 rida 10 ja 11)

Antud teenuste tasu arvutamisel on ASTV lähtunud teenuse osutamiseks vajalikest otsekuludest (tööjõukulud, transpordikulud, veearvesti kulu, muud teenusega seotud kulud) ja tulukusest (tulukus määras 5,45% ehk lisaveearvesti paigaldamisel 0,04 €-t: $16,29 \text{ (müügitulu)} \times 5\%$ (reguleeritav vara) $\times 5,45\%$ (tulukuse määr) = 0,04; lisaveearvesti hooldamisel ja taatlemisel 0,04 €-t: $13,44 \text{ (müügitulu)} \times 5\%$ (reguleeritav vara) $\times 5,45\%$ (tulukuse määr) = 0,04), mis on kooskõlas KonKS § 18¹, ÜVVKS §-s 7² ja ÜVVKS §-s 14 lg 2 sätestatud hinnakujunduse põhimõtetega.

Kuna ASTV on kujundanud põhiteenustega seotud teenuste hinnad vastavuses ÜVVKS § 14 lg 2 p 1, 3, 4 ja 5, ÜVVKS §-s 7² ja KonKS § 18¹ sätestatud põhimõtetega, siis loeb Konkurentsiamet põhjendatuks Tallinna ja Saue piirkonnas põhiteenustega seotud teenuste hinnakirja järgnevalt:

- Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) 135,87 €/tund
- Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) 346,94 €/tund
- Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:
 - DN 15-20 29,00 €/tükk
 - DN 25-32 130,17 €/tükk
 - DN 40 143,00 €/tükk
 - DN 50 170,00 €/tükk
 - DN 80 233,28 €/tükk
 - DN 100 249,12 €/tükk
 - Kastmisvesi (arvesti) 10,50 €/tükk
- Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele 16,29 €/tükk
- Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine 13,44 €/tükk

ja põhiteenustega seotud teenuse müügitulu 34,8 tuh €-t regulatsiooniperioodil (vt Tabel 34, rida 12).

ÜVVKS § 14² lg 1 tuleneva imperatiivse kohustusena peab vee-ettevõtja veeteenuse hinna kujundama nii, et see sisaldaks üksnes ÜVVKS § 14 lg 2 loetletud põhjendatud kulusid ja põhjendatud tulukust.

Võttes arvesse eeltoodud ning juhindudes ÜVVKS § 14 lg 2, ÜVVKS § 14² lg 1, 7, 9, 10 ja ÜVVKS § 7² lg 1 ning KonkS § 18¹ ja Juhendist,

otsustan:

1. Kooskõlastada AS Tallinna Vesi poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue linna tegevuspiirkonnas põhiteenustega seotud lisateenused:

- Veemagistraalide sulgemised (min arvestuslik aeg 1 tund) 135,87 €/tund
- Ette teatamata veemagistraali sulgemine ja sulgemine veetorustiku vigastamise korral iga tund probleemi tekkimisest probleemi lõppemiseni (min arvestuslik aeg 1 tund) 346,94 €/tund
- Varastatud või kliendi süül kasutamiskõlbmatuks muutunud veearvesti asendamine:

DN 15-20	29,00 €/tükk
DN 25-32	130,17 €/tükk
DN 40	143,00 €/tükk
DN 50	170,00 €/tükk
DN 80	233,28 €/tükk
DN 100	249,12 €/tükk
Kastmisvesi (arvesti)	10,50 €/tükk
- Lisaveearvesti paigaldamine kastmisvee tagasiarvestamiseks eraisikust klientidele 16,29 €/tükk
- Kastmisvee lisaveearvesti hooldamine ja taatlemine 13,44 €/tükk

2. Mitte kooskõlastada AS Tallinna Vesi poolt kooskõlastamiseks esitatud Tallinna ja Saue linna tegevuspiirkonna veeteenuse hind:

Veevarustuse müük - füüsiline isik	[...]	€/m ³
Reovee ärajuhtimine ja puhastamine - füüsiline isik	[...]	€/m ³
Veevarustuse müük - juriidiline isik	[...]	€/m ³
Reovee ärajuhtimine ja puhastamine - juriidiline isik	[...]	€/m ³

kuna Konkurentsiamet ei saanud pidada põhjendatuks AS Tallinna Vesi poolt kooskõlastamiseks esitatud veeteenuse hinda lülitatud:

- 1) saastetasu, mis ei ole kujundatud kooskõlas KeTS § 20 lg 5 kohaselt rakendatavate saastetasumääradega ning ei vasta seega ÜVVKS § 14 lg 2 p 1 sätestatud veeteenuse hinda lülitatavale põhjendatud tegevuskulule (otsuse punkt 7.1.2);
- 2) erakorralist kulumikomponenti, mille lülitamist veeteenuse hinda ei näe ette ÜVVKS § 14 lg 2 sätestatud kulu ja tulukuse komponendid ega KonkS § 18¹ sätestatud toote/teenuse hinnakujuduse põhimõte (otsuse punkt 9.2).

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on ettevõtjal õigus esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavaks tegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus Tallinna Halduskohtule.

/Allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Lisa: ASTV investeeringud (otsuse punkt 8)

Lisa 1 ASTV investeeringud

rida	investeering	ühik	Investeering kokku	Tallinn/Saue Kokku	Teised piirkonnad ja vee-ettevõtjad
1	2015.a				
2	Investeeringud veepuhastuses	tuh €
3	Investeeringud reoveepuhastuses	tuh €
4	Jooksvad investeeringud võrkudel	tuh €
5	Veetorustik	tuh €
6	Kanaliseerimisvõrk	tuh €
7	IT	tuh €
8	Muu	tuh €
9	Üksikliitumised (liitumistasudest)	tuh €
10	2015.a investeeringud kokku	tuh €
11	2015.a investeeringud ilma liitumistasudeta	tuh €
12	2016.a				
13	Investeeringud veepuhastuses	tuh €
14	Investeeringud reoveepuhastuses	tuh €
15	Jooksvad investeeringud võrkudel	tuh €
16	Veetorustik	tuh €
17	Kanaliseerimisvõrk	tuh €
18	IT	tuh €
19	Muu	tuh €
20	Üksikliitumised (liitumistasudest)	tuh €
21	2016.a investeeringud kokku	tuh €
22	2016.a investeeringud ilma liitumistasudeta	tuh €
23	2017.a				
24	Investeeringud veepuhastuses	tuh €
25	Investeeringud reoveepuhastuses	tuh €
26	Jooksvad investeeringud võrkudel	tuh €
27	Veetorustik	tuh €
28	Kanaliseerimisvõrk	tuh €
29	IT	tuh €
30	Muu	tuh €
31	Üksikliitumised (liitumistasudest)	tuh €
32	2017.a investeeringud kokku	tuh €
33	2017.a investeeringud ilma liitumistasudeta	tuh €
34	2018.a				
35	Investeeringud veepuhastuses	tuh €
36	Investeeringud reoveepuhastuses	tuh €
37	Jooksvad investeeringud võrkudel	tuh €
38	Veetorustik	tuh €
39	Kanalitorustik Harku	tuh €
40	Kanaliseerimisvõrk	tuh €
41	IT	tuh €
42	Muu	tuh €
43	Üksikliitumised (liitumistasudest)	tuh €
44	2018.a investeeringud kokku	tuh €
45	2018.a investeeringud ilma liitumistasudeta	tuh €
46	2015-2018 Tallinna ja Saue linna veeteenuse hinda lülitavad investeeringud	tuh €